



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Εθνικόν και Καποδιστριακόν  
Πανεπιστήμιον Αθηνών

———— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 ————

**ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

**ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ & ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

**ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ**

**2025 - 2026**

Σύμφωνα με τον Νόμο εφαρμόζονται οι διαδικασίες  
εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης του Τμήματος.  
Προς τούτο έχει συγκροτηθεί και λειτουργεί  
ειδική επιτροπή αξιολόγησης  
υπό τον Πρόεδρο του Τμήματος.



*Επιμέλεια: Ιωάννα Νάνου*

## ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

|                                                                                                    |                 |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| <b>Εισαγωγικό Σημείωμα</b>                                                                         | <b>σελ. 4</b>   |
| <b>Ημερολόγιο Ακαδημαϊκού Έτους</b>                                                                | <b>σελ. 5</b>   |
| <b>1. Εκπαιδευτικό &amp; Διοικητικό Προσωπικό</b>                                                  | <b>σελ. 6</b>   |
| <b>2. Αντικείμενο &amp; Διάρθρωση του Τμήματος</b>                                                 | <b>σελ. 12</b>  |
| 2.1. Σύντομο Ιστορικό                                                                              |                 |
| 2.2. Το Αντικείμενο του Τμήματος                                                                   |                 |
| 2.3. Μαθησιακά αποτελέσματα                                                                        |                 |
| 2.4. Δομή & Λειτουργία του Τμήματος                                                                |                 |
| <b>3. Οργάνωση των Σπουδών</b>                                                                     | <b>σελ.14</b>   |
| 3.1. Δομή                                                                                          |                 |
| 3.2. Σύμβουλος Σπουδών                                                                             |                 |
| 3.3. Κορμός & Κύκλοι Σπουδών                                                                       |                 |
| 3.4. Πτυχιακή Εργασία                                                                              |                 |
| 3.5. Πρακτική Άσκηση                                                                               |                 |
| 3.6. Εξετάσεις Μαθημάτων                                                                           |                 |
| 3.7. Επανεξετάσεις Μαθημάτων                                                                       |                 |
| 3.8. Αναγνώριση Μαθημάτων                                                                          |                 |
| 3.9. Υπολογισμός του Βαθμού στο Πτυχίο (Μ. Ο.)                                                     |                 |
| 3.10. Εναρμόνιση με την διαδικασία της Bologna – Πιστοποίηση Διπλώματος                            |                 |
| 3.11. Διάρκεια Φοίτησης                                                                            |                 |
| 3.12. Αναστολή Φοίτησης                                                                            |                 |
| 3.13. Μερικής Φοίτησης                                                                             |                 |
| 3.14. Παράρτημα Διπλώματος                                                                         |                 |
| 3.15. Συγγράμματα                                                                                  |                 |
| 3.16. Ξένες Γλώσσες                                                                                |                 |
| 3.17. Βιβλιοθήκη                                                                                   |                 |
| <b>4. Φοιτητική Μέριμνα</b>                                                                        | <b>σελ. 27</b>  |
| 4.1. Υποτροφίες                                                                                    |                 |
| 4.2. Υγειονομική Περίθαλψη                                                                         |                 |
| 4.3. Πανεπιστημιακή Λέσχη                                                                          |                 |
| 4.4. Μονάδα Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης                                                              |                 |
| 4.5. Ταμείο Αρωγής Φοιτητών                                                                        |                 |
| 4.6. Μονάδα Προσβασιμότητας Φοιτητών με Αναπηρία (ΦμεΑ)                                            |                 |
| 4.7. Άθληση                                                                                        |                 |
| 4.8. Φοιτητικός Σύλλογος                                                                           |                 |
| <b>5. Διεθνείς Εκπαιδευτικές Δραστηριότητες</b>                                                    | <b>σελ. 30</b>  |
| 5.1. Πρόγραμμα Erasmus                                                                             |                 |
| 5.2. Ασκήσεις Προσομοίωσης Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οργάνων και Οργανισμών                           |                 |
| 5.3. Συνεπιβλέψεις Διδακτορικών Διπλωμάτων                                                         |                 |
| <b>6. Εργαστήρια του Τμήματος (Ερευνητικά Ινστιτούτα)</b>                                          | <b>σελ. 31</b>  |
| <b>7. Πρόγραμμα Σπουδών</b>                                                                        | <b>σελ. 33</b>  |
| 7.1. Πρόγραμμα Μαθημάτων Κορμού                                                                    |                 |
| 7.2. Πρόγραμμα Υποχρεωτικών Μαθημάτων και Ειδικής Επιλογής                                         |                 |
| 7.2.1. Α' Κύκλος- Πολιτική Ανάλυση                                                                 |                 |
| 7.2.2. Γ' Κύκλος- Διεθνών & Ευρωπαϊκών Σπουδών                                                     |                 |
| 7.2.3. Δ' Κύκλος- Διοικητική Επιστήμη & Δημόσιο Δίκαιο                                             |                 |
| 7.3. Πρόγραμμα Μαθημάτων Ελεύθερης Επιλογής Χειμερινού Εξαμήνου (5 <sup>ο</sup> & 7 <sup>ο</sup> ) |                 |
| 7.4. Πρόγραμμα Μαθημάτων Ελεύθερης Επιλογής Εαρινού Εξαμήνου (6 <sup>ο</sup> & 8 <sup>ο</sup> )    |                 |
| <b>8. Περιγραφή Μαθημάτων Προγράμματος Σπουδών</b>                                                 | <b>σελ. 42</b>  |
| <b>9. Κατατακτήριες εξετάσεις</b>                                                                  | <b>σελ. 151</b> |
| <b>10. Μεταπτυχιακές Σπουδές</b>                                                                   | <b>σελ. 152</b> |
| <b>11. Διδακτορικό Δίπλωμα Ειδίκευσης</b>                                                          | <b>σελ. 161</b> |
| <b>12. Μεταδιδακτορική έρευνα</b>                                                                  | <b>σελ. 162</b> |
| <b>13. Βιογραφικά Μελών Διδακτικού- Επιστημονικού Προσωπικού</b>                                   | <b>σελ. 163</b> |
| <b>14. Βιβλιοθήκες</b>                                                                             | <b>σελ. 218</b> |
| <b>15. Συνοπτικό ενημερωτικό σημείωμα για προπτυχιακούς φοιτητές</b>                               | <b>σελ. 219</b> |

### ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

## Εισαγωγικό Σημείωμα

Σας καλωσορίζουμε στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Εθνικού & Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Ο Οδηγός Σπουδών έχει ως σκοπό να Σας ενημερώσει για το πρόγραμμα σπουδών όπως και τις λειτουργίες και τις υποδομές του Τμήματος.

Το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης θεραπεύει ως αντικείμενο την πολιτική επιστήμη (με την ευρεία έννοιά της) σε όσο το δυνατόν ευρύτερη έκταση και μεγαλύτερο βάθος.

Οι πρωτοετείς φοιτητές και φοιτήτριες έχουν την πρόσθετη, πολύτιμη βοήθεια του προσωπικού ακαδημαϊκού συμβούλου. Προς τούτο κατανέμονται με αλφαβητική σειρά στα μέλη του Διδακτικού-Ερευνητικού Προσωπικού του Τμήματος, έχοντας την δυνατότητα να απευθύνονται στον Σύμβουλό τους για όλα τα ακαδημαϊκά ζητήματα που τους απασχολούν.

Κατά τα τέσσερα πρώτα εξάμηνα της φοίτησης («κορμός») δίδεται έμφαση σε μαθήματα θεωρητικής υποδομής (πολιτική φιλοσοφία, πολιτική θεωρία) αλλά και μεθοδολογίας των κοινωνικών επιστημών (ποιοτικές και ποσοτικές μέθοδοι), με σκοπό την δημιουργία ενός άρτιου ακαδημαϊκού υπόβαθρου που θα επιτρέψει την γόνιμη φοίτηση στα τέσσερα εξάμηνα της κατεύθυνσης που ακολουθούν. Ειδικώς κατά το τέταρτο εξάμηνο των σπουδών προσφέρεται σειρά μαθημάτων επιλογής, τα οποία συμβάλλουν στην εξοικείωση με την φοίτηση στο πλαίσιο των κατευθύνσεων.

Τέλος, προσφέρεται η δυνατότητα εκπόνησης «Πτυχιακής Εργασίας», σε προαιρετική βάση, η οποία και έχει αυξημένο βάρος στην διαμόρφωση του τελικού βαθμού του πτυχίου.

Το σύνολο του προσωπικού του Τμήματος (εκπαιδευτικό, ειδικό εκπαιδευτικό και διοικητικό) είναι στην διάθεση των κκ. φοιτητών και φοιτητριών του Τμήματος για να τους προσφέρει κάθε δυνατή βοήθεια κατά την περίοδο των σπουδών τους, αλλά και μετά την αποφοίτησή τους.

Ελπίζουμε ότι το πρόγραμμα που παρουσιάζεται στις επόμενες σελίδες θα δώσει το έναυσμα για την ουσιαστική ενασχόληση με το αντικείμενο της πολιτικής επιστήμης.

**Με ειλικρινείς ευχές για μια γόνιμη και δημιουργική χρονιά**  
**Γρηγόριος Μολύβας**  
**Καθηγητής και Πρόεδρος του Τμήματος**

# ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2025-2026

(σύμφωνα με το ακαδημαϊκό ημερολόγιο της Κοσμητείας της Σχολής ΟΠΕ)

## Χειμερινό Εξάμηνο

Περίοδος διδασκαλίας: 29-09-2025 έως και 12-01-2026

Περίοδος εξετάσεων: 19-01-2026 έως και 13-02-2026

## Εαρινό Εξάμηνο

Περίοδος διδασκαλίας: 16-02-2026 έως και 29-05-2026

Περίοδος εξετάσεων: 08-06-2026 έως και 03-07-2026

Εξεταστική περίοδος Σεπτεμβρίου: 01-09-2026 έως και 28-09-2026

## Επίσημες αργίες

Εθνική Εορτή: 28 Οκτωβρίου

Πολυτεχνείο: 17 Νοεμβρίου

Διακοπές Χριστουγέννων:  
από 24 Δεκεμβρίου έως και 7 Ιανουαρίου

Εξέγερση Νομικής 21 Φεβρουαρίου  
Ημέρα κατάληψης το 1973 του κτηρίου της Νομικής  
(Μέγαρο Θεωρητικών Επιστημών)  
από φοιτητές του Πανεπιστημίου Αθηνών κατά της δικτατορίας

Καθαρά Δευτέρα: 23 Φεβρουαρίου

Εθνική Εορτή: 25 Μαρτίου

Διακοπές Πάσχα:  
από Μ. Δευτέρα έως και Κυριακή του Θωμά

Πρωτομαγιά: 1<sup>η</sup> Μαΐου

Επέτειος ίδρυσης του Πανεπιστημίου: 3<sup>η</sup> Μαΐου

Αγίου Πνεύματος: 1 Ιουνίου

Διακοπή μαθημάτων: Η ημέρα των φοιτητικών εκλογών και η επομένη.

## **1. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ & ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ**

|                                            |             |
|--------------------------------------------|-------------|
| Πρόεδρος του Τμήματος<br>Μολύβας Γρηγόριος | 210 3688951 |
| Αναπληρώτρια Πρόεδρος<br>Δούση Εμμανουέλα  | 210 3688945 |
| Γραμματέας<br>Γεωργιάδου Χριστίνα          | 210 3688949 |

### **Γραμματεία Προπτυχιακών Σπουδών**

Διεύθυνση: Θεμιστοκλέους 6 (1ος όροφος), Αθήνα, Τ.Κ. 106 78  
Ιστοσελίδα του Τμήματος: [www.pspa.uoa.gr](http://www.pspa.uoa.gr)  
E-mail : [secr@pspa.uoa.gr](mailto:secr@pspa.uoa.gr)

### **Διοικητικό Προσωπικό Γραμματείας**

|                      |             |
|----------------------|-------------|
| Αποστόλου Κυριακή    | 210 3688913 |
| Αστρακά Γεωργία      | 210 3688917 |
| Νάνου Ιωάννα         | 210 3688961 |
| Ρίζος Θεόδωρος       | 210 3688915 |
| Σταθούλης Χαράλαμπος | 210 3688924 |

### **Κεντρική Γραμματεία Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων & Υποψηφίων Διδασκτόρων**

Μητροπούλου Μαρία  
2ος όροφος, Γραφείο 2, Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 210 3688919  
E-mail: [msc-phd@pspa.uoa.gr](mailto:msc-phd@pspa.uoa.gr)

## Γραμματείες Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων

### **Π.Μ.Σ. Παγκόσμια Διακυβέρνηση και Ασφάλεια**

Δημαρέση Όλγα, Νιάρη Βασιλική

2ος όροφος, Γραφείο 3, Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 210 3688963 & 210 3688964

E-mail: eisweb@pspa.uoa.gr

Ιστοσελίδα: <http://ineugor.pspa.uoa.gr>/Facebook: /MScIEGoP

### **Π.Μ.Σ. Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία**

Γεράκη Στεφανία-Ειρήνη

2ος όροφος, Γραφείο 1, Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 210 3688962

Ιστοσελίδα: <http://www.pss.pspa.uoa.gr>

E-mail: info\_pss@pspa.uoa.gr

### **Π.Μ.Σ. Δημόσιο Δίκαιο και Δημόσια Πολιτική**

Στογιάννοβα Μάγια

5ος όροφος, Γραφείο 48, Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 210 3688967

E-mail: mayastoyan@pspa.uoa.gr

Ιστοσελίδα: <http://dddp.pspa.uoa.gr>

### **Π.Μ.Σ. Σπουδές Νοτιοανατολικής Ευρώπης: Πολιτική, Ιστορία, Οικονομικά**

Καρακατσάνη Ευανθία

2ος όροφος, Γραφείο 7, Τηλέφωνο Επικοινωνίας: (+30 210) 3688965 - 6

E-mail: postgrad\_SEE@pspa.uoa.gr

Ιστοσελίδα: <http://www.see.pspa.uoa.gr>

### **Διεθνές Διδρυματικό Π.Μ.Σ. Eurosud - Σπουδές Νότιας Ευρώπης**

Καρακατσάνη Ευανθία

2ος όροφος, Γραφείο 7, Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 210 36 88965 - 6

E-mail: eurosudathens@pspa.uoa.gr

Ιστοσελίδα: <https://www.gla.ac.uk/postgraduate/erasmusmundus/eurosud/>

### **Διατμηματικό Π.Μ.Σ. Διοίκηση Επιχειρήσεων «National and Kapodistrian University of Athens MBA»**

Μπασιμακοπούλου Ευγενία

Σοφοκλέους 1, 5ος όροφος, Γραφείο 510, Αθήνα TK 10559

Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 210 3689493 & 210 3689494

E-mail: mba@econ.uoa.gr

Ιστότοπος: <https://mba.econ.uoa.gr>

### Γραμματείες Τομέων Τμήματος

#### **ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ**

Θεοδοσοπούλου Θεοδώρα

3ος όροφος, Γραφείο 19

Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 210 3688901

E-mail: thetheod@pspa.uoa.gr

#### **ΤΟΜΕΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ**

Παπαδοπούλου Γεωργία

2ος όροφος, Γραφείο 1

Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 210 3688959

E-mail: gerapa@pspa.uoa.gr

#### **ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

Δημαρέση Όλγα

2<sup>ος</sup> όροφος, Γραφείο 3

Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 210 3688964

E-mail: eisweb@pspa.uoa.gr

#### **ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ**

Στογιάνοβα Μάγια

5ος όροφος, Γραφείο 48

Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 210 3688967

E-mail: mayastoyan@pspa.uoa.gr

### Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό (Ε.ΔΙ.Π.)

Θεοδοσοπούλου Θεοδώρα

210 3688901

Παπαδοπούλου Γεωργία

210-3688959

Ναούμ Νικόλαος

210 3688972

### Ειδικό Τεχνικό Εργαστηριακό Προσωπικό του Τμήματος (Ε.Τ.Ε.Π.)

Βολουδάκη Εύα

210 3689572

Κουγγουλέρης Τηλέμαχος

210 3689542

Κουλούρας Πέτρος

210 3688929

Στογιάνοβα Μάγια

210 3688967

### Βιβλιοθήκη Τμήματος

Διεύθυνση: Αιόλου 42-44 και Κολοκοτρώνη, 5ος όροφος  
Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 210 3689533 - 210 3245885  
E-mail: pepistdimd@lib.uoa.gr

#### Ωράριο λειτουργίας:

Δευτέρα – Πέμπτη 09:00-19:30

Παρασκευή 09:00-16:00

Υπεύθυνη βιβλιοθήκης: Αγγελική Τσολάκου

Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 210 3688025 – 210 3689471

### Κέντρο Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης

Διεύθυνση: Αιόλου 42-44 και Κολοκοτρώνη, (5ος όροφος) 210 3689537  
Υπεύθυνη: Στεργούλα Κλωστερίδου

### Γραφείο Πρακτικής Άσκησης

Ακαδημαϊκός Επόπτης: Εμμανουήλ Τσατσάνης 210 3688926  
Γραμματειακή Υποστήριξη: Πέτρος Κουλούρας 210 3688929  
Θεμιστοκλέους 6 & Γαμβέτα, 2ος όροφος, Γραφείο 6.  
E-mail: pkoulour@pspa.uoa.gr

### Αίθουσες Διδασκαλίας

Νέο Κτήριο Ν.Ο.Π.Ε. Σίνα 3  
Μέγαρο Θεωρητικών Επιστημών Σόλωνος 104  
Αιόλου 42-44 (αίθουσες διδασκαλίας Π.Μ.Σ.)  
Θεμιστοκλέους 6, 1ος όροφος (αίθουσα σεμιναρίων)

### Εκπαιδευτικές Άδειες Ακαδημαϊκού Έτους 2025-2026

#### ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Αντωνία Ζερβάκη από 01-10-2025 έως 28-02-2026

Αντώνιος Μεταξάς από 01-10-2025 έως 28-02-2026

#### ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Εκάβη Αθανασοπούλου από 01-03-2026 έως 31-08-2026

Γεωργία Γιαννακούρου από 01-03-2026 έως 31-08-2026

### ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

#### Διευθυντής

Πλατανάκης Χαρίλαος 210 3688960

#### Καθηγητές

Λέκκας Παντελής 210 3688958

Μολύβας Γρηγόριος 210 3688946

Σωτηρόπουλος Δημήτριος 210 3688903

#### Επίκουροι/-ρες Καθηγητές /τριες

Πλατανάκης Χαρίλαος 210 3688960

Ρόρη Λαμπρινή 210 3688925

Τσατσάνης Εμμανουήλ 210 3688926

#### Επιστημονική Συνεργάτιδα

Γιαννακάκου Αικατερίνη 210 3688907

#### Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό (Ε.ΔΙ.Π.)

Θεοδοσοπούλου Θεοδώρα 210 3688901

### ΤΟΜΕΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

#### Διευθυντής

Παναγιωτόπουλος Παναγής 210 3688942

#### Αναπληρωτής Καθηγητής

Παναγιωτόπουλος Παναγής 210 3688942

#### Επίκουροι/-ρες Καθηγητές /τριες

Γιακωβάκη Νάσια 210 3688973

Κανάκης Λελεδάκης 210 3688948

Λιαλιούτη Ζηνοβία 210 3688933

Τσίρμπας Ιωάννης 210 3688971

#### Λέκτορας

Θεοδωρίδης Γεώργιος 210 3688950

#### Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό (Ε.ΔΙ.Π.)

Παπαδοπούλου Γεωργία 210 3688959

#### Ειδικό Τεχνικό Εργαστηριακό προσωπικό (Ε.Τ.Ε.Π.)

Κουλούρας Πέτρος 210 3688929

## ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΕΘΝΩΝ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

### Διευθυντής

Χρυσόχοου Δημήτρης 210 3688906

### Καθηγητές/-τριες

Βέρνυ Σουζάννα 210 3688928

Δούση Εμμανουέλα 210 3688945

Μεταξάς Αντώνης 210 3688969

Τσάκωνας Παναγιώτης 210 3688931

Χρυσόχοου Δημήτρης 210 3688906

### Αναπληρωτής Καθηγητής

Κατσίκας Δημήτριος 210 3688940

### Επίκουροι/-ρες Καθηγητές /τριες

Αθανασοπούλου Εκάβη 210 3688952

Ζερβάκη Αντωνία 210 3688934

Πλακοκέφαλος Ηλίας 210 3688973

Χάρδας Αναστάσιος

Χατζησταύρου Φιλίππα 210 3688930

### Ειδικό Τεχνικό Εργαστηριακό Προσωπικό (Ε.Τ.Ε.Π)

Βολουδάκη Ευαγγελία 210 3689572

## ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ & ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

### Διευθυντής

Τασόπουλος Γιάννης 210 3688923

### Καθηγητές/-τριες

Γιαννακούρου Γεωργία 210 3688954

Παρασκευόπουλος Χρήστος

Σπανού Καλλιόπη 210 3688904

Σωτηρέλης Γεώργιος 210 3688932

Τασόπουλος Γιάννης 210 3688923

Χλέπας Νικόλαος - Κομνηνός 210 3688937

Χρυσανθάκης Χαράλαμπος 210 3688922

### Επίκουρες Καθηγήτριες

Λαλιώτη Βαρβάρα (Μπέρρυ) 210 3688976

Λαμπροπούλου Μαντώ 210 3688912

Πραβίτα Μαρία-Ηλιάννα 210 3688927

### Ειδικό Τεχνικό Εργαστηριακό Προσωπικό (Ε.Τ.Ε.Π)

Στογιάννοβα Μάγια 210 3688967

## 2. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ & ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

### 2.1. Σύντομο Ιστορικό

Η ανεξάρτητη λειτουργία του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης άρχισε το 1982, με την εφαρμογή του Νόμου 1268/1982 (ΕτΚ Α', φ. 87/16.7.1982). Έως τότε είχε λειτουργήσει για πολλά χρόνια με διάφορες μορφές, αλλά χωρίς διοικητική αυτοτέλεια, ως μέρος της Νομικής Σχολής. Αρχικά, λειτούργησε ως Τμήμα Πολιτικών και Οικονομικών Επιστημών, ως χωριστή “κατεύθυνση” (όπως θα λέγαμε σήμερα) στο τελευταίο έτος σπουδών. Αργότερα, απέκτησε πιο αυτόνομη υπόσταση, πάντοτε στο πλαίσιο της Νομικής Σχολής, ως Τμήμα Δημοσίου Δικαίου και Πολιτικών Επιστημών.

Από το 2013 (ΦΕΚ 124/3-6-13 τευχ. πρώτο) με το Προεδρικό Διάταγμα υπ' αριθμ. 85, η Σχολή Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών μετονομάζεται σε **Σχολή Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών**, με Τμήματα:

- Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης
- Οικονομικών Επιστημών
- Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης
- Τουρκικών Σπουδών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών
- Κοινωνιολογίας
- Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οργανισμών
- Διαχείρισης Λιμένων και Ναυτιλίας
- Ψηφιακών Τεχνών και Κινηματογράφου

### 2.2. Το Αντικείμενο του Τμήματος

Το Τμήμα έχει ως αποστολή την καλλιέργεια της Πολιτικής Επιστήμης σε πέντε βασικές διαστάσεις: την Πολιτική Ανάλυση και Πολιτική Θεωρία, τις Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Σπουδές, τη Διοικητική Επιστήμη & Δημόσιο Δίκαιο, την Κοινωνική Θεωρία και την Κοινωνική Πολιτική. Το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος επιδιώκει την κατάρτιση των φοιτητών και φοιτητριών στις θεμελιώδεις έννοιες, τις βασικές μεθόδους και τους προβληματισμούς που διέπουν τη συστηματική ανάλυση των πολιτικών, κοινωνικών, πολιτειακών και διεθνών φαινομένων.

Η εκπαιδευτική φιλοσοφία του Τμήματος εκφράζεται από τη διάρθρωση του προγράμματος σπουδών σε δύο διαδοχικές φάσεις, η καθεμία από τις οποίες διαρκεί τέσσερα εξάμηνα. Κατ' αυτόν τον τρόπο, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες παρακολουθούν ένα πρόγραμμα σπουδών το οποίο τοποθετεί την Πολιτική Επιστήμη, ως προς τις βασικές παραμέτρους της, στο γενικότερο χώρο των Κοινωνικών Επιστημών, ενώ παράλληλα προσφέρει μια ευρύτερη εποπτεία των επιμέρους κλάδων που συνθέτουν το περιεχόμενό της.

Το πρόγραμμα σπουδών εκφράζει τη φιλοσοφία του Τμήματος που αποβλέπει στο συνδυασμό, αφενός της συνολικής θεώρησης της πολιτικής επιστήμης, και αφετέρου της εξειδικευμένης γνώσης σε συγκεκριμένους κλάδους της.

Με αυτήν τη λογική, προβλέπονται τρεις Κύκλοι Σπουδών, οι οποίοι επιτρέπουν στους φοιτητές και τις φοιτήτριες να εξοικειωθούν με έναν από τους κύριους χώρους της ερευνητικής και επαγγελματικής εξειδίκευσης του Τμήματος. Έτσι, το Τμήμα αποσκοπεί

στην παροχή τόσο της γενικής παιδείας, στο μέτρο του δυνατού, όσο και της επιστημονικής εξειδίκευσης, προετοιμάζοντας παράλληλα τους φοιτητές και τις φοιτήτριές του και για μεταπτυχιακές σπουδές.

Κατ' αυτόν τον τρόπο εξασφαλίζεται επίσης η ακαδημαϊκή προετοιμασία των αποφοίτων του Τμήματος για την επαγγελματική τους απασχόληση σε περιοχές όπως η πολιτική ανάλυση, η πολιτική θεωρία, η κοινωνιολογία, η κοινωνική πολιτική, οι διεθνείς σχέσεις, η ελληνική και διεθνής (ιδιαίτερα κοινοτική) διπλωματία, η δημόσια διοίκηση και η τοπική αυτοδιοίκηση σε εθνικούς και διεθνείς, ιδιωτικούς και δημόσιους φορείς, επιχειρήσεις κ.ά.

### 2.3 Μαθησιακά Αποτελέσματα

Το Τμήμα επιδιώκει να προσφέρει στους φοιτητές/τριες του το απαραίτητο θεωρητικό και εμπειρικό υπόβαθρο για την εις βάθος κατανόηση των θεμελιωδών εννοιών, δομών, διαδικασιών και δρώντων υποκειμένων που συνθέτουν το εξόχως δυναμικό γνωστικό αντικείμενο της πολιτικής επιστήμης στις ποικίλες σύγχρονες εκφάνσεις του. Ειδικότερα, εστιάζει τόσο στην ενότητα των κοινωνικών επιστημών όσο και στη συστηματική, κανονιστική και αναλυτική, διερεύνηση των επιμέρους γνωστικών περιοχών και εννοιών για την έλλογη κριτική εννόηση του πολιτικού φαινομένου σε (υπο)εθνικό, διεθνικό και παγκόσμιο επίπεδο. Το Τμήμα αποσκοπεί, με διεπιστημονική διάθεση, στην επίτευξη μαθησιακών αποτελεσμάτων ικανών να προσφέρουν δεξιότητες, ικανότητες και, εν γένει, γνωστικά εφόδια, που θα συναρτώνται προς τα επιδιωκόμενα Μαθησιακά αποτελέσματα. Στόχος είναι, με την επιτυχή ολοκλήρωση του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών, οι φοιτητές/τριες να έχουν αποκτήσει βασικές και εξειδικευμένες γνώσεις γύρω από τη συγκρότηση και εξέλιξη του κοινωνικού και πολιτικού κόσμου και να είναι σε θέση να αντιλαμβάνονται, να κατανοούν και να διαλέγονται, μεταξύ άλλων, με τις σχολές σκέψης, τις μεθοδολογικές προσεγγίσεις, τις δομικές και λειτουργικές εκφάνσεις, τις ευρωπαϊκές και διεθνείς συναρτήσεις και, εν γένει, το «διανοητικό κεκτημένο» της πολιτικής επιστήμης.

### 2.4. Δομή & Λειτουργία του Τμήματος

Με στόχο τον καλύτερο συντονισμό της εκπαιδευτικής και ερευνητικής λειτουργίας, το Τμήμα είναι οργανωμένο σε Τομείς, οι οποίοι αντιστοιχούν σε επιμέρους γνωστικά πεδία και στους οποίους είναι κατανεμημένο το διδακτικό του προσωπικό. Ο Διευθυντής ή η Διευθύντρια του κάθε Τομέα εκλέγεται από τα μέλη του.

Οι Τομείς του Τμήματος είναι τέσσερις:

1. Τομέας Πολιτικής Επιστήμης
2. Τομέας Κοινωνικής Θεωρίας και Κοινωνιολογίας
3. Τομέας Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών
4. Τομέας Διοικητικής Επιστήμης & Δημοσίου Δικαίου

Το ανώτατο όργανο διοίκησης του Τμήματος είναι η Συνέλευση, που αποτελείται από όλα τα μέλη του Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ), καθώς επίσης και από εκπροσώπους των άλλων κατηγοριών επιστημονικού προσωπικού και των φοιτητών.

Στη Συνέλευση προεδρεύει ο Πρόεδρος του Τμήματος, ο οποίος εκλέγεται κάθε δύο χρόνια. Οι αρμοδιότητες της Συνέλευσης προβλέπονται λεπτομερώς από τη σχετική νομοθεσία.

### 3. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

#### 3.1. Δομή

Η φοίτηση στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης διαρθρώνεται σε οκτώ εκπαιδευτικά εξάμηνα. Κάθε εξάμηνο διαρκεί τουλάχιστον δεκατρείς εβδομάδες. Οι σπουδές στο Τμήμα διαιρούνται στον “κορμό” και στους επιμέρους “κύκλους σπουδών”. Η διαίρεση αυτή, το περιεχόμενο της οποίας διευκρινίζεται πιο κάτω, βασίζεται στην αντίληψη ότι στα μαθήματα κορμού και στα μαθήματα των κύκλων σπουδών αντιστοιχούν διαφορετικές επιστημονικές προσεγγίσεις και παιδαγωγικές μέθοδοι.

Το εκπαιδευτικό έργο αρχίζει το Σεπτέμβριο και τελειώνει τον Ιούνιο κάθε ακαδημαϊκού έτους.

#### 3.2. Σύμβουλος Σπουδών

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες από το πρώτο έτος των σπουδών τους κατανέμονται σε ομάδες με έναν υπεύθυνο καθηγητή (Σύμβουλο Σπουδών).

Κάθε φοιτητής και φοιτήτρια έχει τη δυνατότητα να απευθύνεται στον Προσωπικό του/της Σύμβουλο Σπουδών για ζητήματα που αφορούν το πρόγραμμα, την επιλογή των μαθημάτων και της κατεύθυνσης, την πτυχιακή εργασία, καθώς και οτιδήποτε σχετίζεται με την οργάνωση των σπουδών και τη λειτουργία του Τμήματος.

#### 3.3. Κορμός & Κύκλοι Σπουδών

Τα μαθήματα κορμού έχουν σκοπό να προσφέρουν αφενός τα βασικά μεθοδολογικά εργαλεία, τις γνώσεις και το πλαίσιο αναφοράς της Πολιτικής Επιστήμης και των Κοινωνικών Επιστημών γενικότερα, και αφετέρου μια συστηματική εισαγωγή στα επιμέρους γνωστικά αντικείμενα του κλάδου.

Η περαιτέρω εμβάθυνση (και ως ένα βαθμό εξειδίκευση) συντελείται στα τελευταία τέσσερα εξάμηνα των σπουδών, κατά τη διάρκεια των οποίων οι φοιτητές και οι φοιτήτριες επιλέγουν το επιστημονικό πεδίο της προτίμησής τους. Οι ειδικεύσεις αυτές δεν αναγράφονται στον τίτλο σπουδών των αποφοίτων, φαίνονται όμως στην Συνοπτική τους βαθμολογία από τα μαθήματα που έχουν επιλέξει και από ειδική σφραγίδα της Γραμματείας.

Οι σπουδές στο Τμήμα **από το 5<sup>ο</sup> εξάμηνο** περιλαμβάνουν τρεις Κύκλους Σπουδών:

- Α Κύκλος Σπουδών: Πολιτική Ανάλυση
- Γ Κύκλος Σπουδών: Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Σπουδές
- Δ Κύκλος Σπουδών: Διοικητική Επιστήμη & Δημόσιο Δίκαιο

## **Α' Κύκλος - Πολιτική Ανάλυση**

Ο Κύκλος της Πολιτικής Ανάλυσης αποβλέπει στην ουσιαστική γνωριμία των φοιτητών και φοιτητριών με τα κύρια αντικείμενα και αναλυτικά εργαλεία του χώρου της Πολιτικής Επιστήμης. Το διδακτικό πρόγραμμα επιδιώκει την εξοικείωση με τους τρεις βασικούς κλάδους που συνιστούν τον κορμό των πολιτικών γνώσεων:

- α) τη συγκριτική ανάλυση των πολιτικών φαινομένων
- β) την πολιτική κοινωνιολογία
- γ) την πολιτική θεωρία και την ιστορία της

Η Κατεύθυνση αποδίδει ίση σημασία στην εξοικείωση των φοιτητών και φοιτητριών με το έργο των κλασικών πολιτικών στοχαστών, αρχαίων και νεωτέρων, που διαμόρφωσαν το λεξιλόγιο και την εννοιολογία της συστηματικής πολιτικής ανάλυσης, καθώς και την παρουσίαση των σύγχρονων προβλημάτων και μεθοδολογικών προσεγγίσεων που απασχολούν την πολιτική ανάλυση.

Η θεματολογία των σύγχρονων προβληματισμών αναφέρεται στις σχέσεις κράτους και κοινωνίας, στη μελέτη των κοινωνικών δυνάμεων που επηρεάζουν την πολιτική ζωή και τη σύγκριση της δυναμικής διαφορετικών πολιτικών συστημάτων, ώστε να γίνει δυνατή η αφαιρετική σύλληψη και η κατανόηση των φαινομένων της πολιτικότητας.

Επιδίωξη της κατεύθυνσης είναι η συστηματική επιστημονική κατάρτιση των φοιτητών και φοιτητριών και η εισαγωγή τους στη διαδικασία της έρευνας, που θα τους δώσει την αναγκαία προπαίδεια και τα εφόδια για περαιτέρω επαγγελματική ενασχόληση με την Πολιτική Επιστήμη.

Στόχος του προγράμματος σπουδών που παρέχει ο κύκλος Πολιτικής Ανάλυσης είναι η παροχή επαρκών γνώσεων στο χώρο της Πολιτικής Επιστήμης και των συναφών προς αυτήν γνωστικών αντικειμένων, που να διευκολύνουν τις προοπτικές ένταξης αποφοίτων με αυτόν το συγκεκριμένο προσανατολισμό σε φορείς τόσο του δημοσίου, όσο και του ιδιωτικού χώρου και τη συνέχιση των σπουδών σε μεταπτυχιακό επίπεδο.

## **Γ' Κύκλος - Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών**

Ο κύκλος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών καλύπτει δύο επιστημονικούς κλάδους, τις Διεθνείς Σπουδές και τις Ευρωπαϊκές Σπουδές. Οι Διεθνείς Σπουδές αναφέρονται σε τρεις επιμέρους γνωστικές κατηγορίες που διερευνούν τα διεθνή φαινόμενα με την οργάνωση και τη λειτουργία της διεθνούς κοινωνίας: το Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο και τους Διεθνείς Οργανισμούς, τις Διεθνείς Σχέσεις και τα Διεθνή Οικονομικά, που οργανώνονται με βάση τα μαθήματα των Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων.

Οι Ευρωπαϊκές Σπουδές, από την άλλη μεριά, καλύπτουν το συγγενές, με τις Διεθνείς Σπουδές, θέμα της θεσμικής οργάνωσης της Ευρώπης, μέσα από τη διερεύνηση των ευρωπαϊκών οργανισμών, της ευρωπαϊκής ιστορίας (που διαμορφώνει την εικόνα της ευρωπαϊκής ταυτότητας) και τη λειτουργία των διαφόρων μηχανισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όπως είναι άμεσα ορατό, ο κύκλος των Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών εκκινεί από τη διδασκαλία των γενικών, μακροσκοπικών θεμάτων (Διεθνές Δίκαιο, Διεθνείς Σχέσεις), εξειδικεύοντας το αντικείμενό του, στα τελευταία εξάμηνα, με μαθήματα μικροσκοπικότερου φάσματος.

Ο κύκλος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών αποσκοπεί τόσο στην απόκτηση μιας γενικής παιδείας γύρω από τα διεθνή θέματα, όσο και στην επαγγελματική κατάρτιση των διδασκομένων, στο μέτρο του δυνατού. Το βάρος που αποδίδεται σε μαθήματα πρακτικής υφής, όπως τα διεθνή οικονομικά, τα ευρωπαϊκά, τα αμυντικά και τα προαιρετικά του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου (λ.χ. Δίκαιο της Θάλασσας) κατατείνει στη διαμόρφωση των προϋποθέσεων μιας προπτυχιακής εξειδίκευσης. Ο απόφοιτος του κύκλου μπορεί έτσι να εμπεδώσει γνώσεις που θα χρησιμοποιήσει επαγγελματικά στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα ή να έχει στέρεες βάσεις για να συνεχίσει σε μεταπτυχιακό επίπεδο διεθνείς ή ευρωπαϊκές σπουδές.

Τα προαιρετικά μαθήματα έχουν οργανωθεί με βάση τις γνωστικές κατηγορίες που καλύπτουν τις προπτυχιακές σπουδές του τρίτου κύκλου. Έτσι, υπάρχουν μαθήματα που ολοκληρώνουν τη φυσιογνωμία του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου, των Διεθνών Σχέσεων, των Ευρωπαϊκών Σπουδών κ.ο.κ. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες που ενδιαφέρονται για περαιτέρω εξειδίκευση σε έναν επί μέρους κλάδο θα ήταν χρήσιμο να επιλέξουν μαθήματα που να βοηθούν στην απόκτηση μιας συνολικής εικόνας του. Σε περίπτωση αμφιβολιών, θα ήταν χρήσιμο οι φοιτητές και οι φοιτήτριες να συμβουλευόνται τους διδάσκοντες για τα μαθήματα που θα επιλέγουν.

Τέλος, επανερχόμενοι στο θέμα της χρηστικότητας των σπουδών αυτών, θα πρέπει να τονίσουμε ότι ο Τομέας Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών καταβάλλει προσπάθειες να διαμορφώσει ένα πρόγραμμα σπουδών που να ανταποκρίνεται με επάρκεια στις απαιτήσεις της εσωτερικής αγοράς εργασίας - με ιδιαίτερη έμφαση στις απαιτήσεις των εξετάσεων αρμόδιων κρατικών μηχανισμών, όπως είναι π.χ. το Υπουργείο Εξωτερικών (διπλωματικό σώμα, θέσεις εμπειρογνομόνων κ.ά.), και σχετικών ιδιωτικών φορέων - όπως και στην κατάλληλη προετοιμασία για ομαλή συνέχιση των σπουδών σε μεταπτυχιακό επίπεδο.

Με βάση αυτό το σκεπτικό, ο Τομέας παρακολουθεί τις εξελίξεις στις απαιτήσεις των επαγγελματικών χώρων και στις απαιτήσεις των πανεπιστημίων του εξωτερικού, προσαρμόζοντας ανάλογα το πρόγραμμά του. Επίσης επιδιώκεται η πρακτική εξάσκηση των φοιτητών (stage) σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς που ασχολούνται με θέματα Ευρωπαϊκής Ένωσης, διεθνών οργανισμών καθώς και η συμμετοχή τους σε ασκήσεις προσομοίωσης διεθνών οργανισμών.

## Δ' Κύκλος - Διοικητική Επιστήμη & Δημόσιο Δίκαιο

Ο κύκλος Σπουδών Διοικητικής Επιστήμης & Δημοσίου Δικαίου καλύπτει τα γνωστικά πεδία της Διοικητικής Επιστήμης, του Συνταγματικού και Διοικητικού Δικαίου, της Δημόσιας Διοίκησης, της Ανάλυσης της Δημόσιας Πολιτικής, της Κοινωνικής Πολιτικής και Διοίκησης, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, της Περιφερειακής Ανάπτυξης, καθώς και των Εργασιακών Σχέσεων και Θεσμών στον Δημόσιο Τομέα.

Με το πρόγραμμα σπουδών επιδιώκεται η εξοικείωση των φοιτητών με τις παραπάνω επιστημονικές περιοχές και η κατανόηση σε βάθος των προβλημάτων και των ειδικών χαρακτηριστικών που διακρίνουν την πολιτεία, τη συγκρότηση και τη λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης και γενικότερα το οργανωτικό φαινόμενο και τη δημόσια πολιτική στη σύγχρονη κοινωνία. Συντρέχουσες και οργανικά αλληλεξαρτημένες συνιστώσες του προγράμματος σπουδών του κύκλου αυτού αποτελούν η φιλοσοφία και η πράξη της οργανωμένης δράσης και συμπεριφοράς στον κρατικοδιοικητικό ή δημόσιο χώρο.

Η διεπιστημονική και θεωρητική προσέγγιση καλλιεργείται με τρόπο ώστε να προάγονται τόσο η περαιτέρω εμβάθυνση και εξειδίκευση όσο και οι επιστημονικές και επαγγελματικές προοπτικές των αποφοίτων στη δημόσια διοίκηση, την τοπική αυτοδιοίκηση, το δημόσιο τομέα, στις επιχειρήσεις και σε άλλους οργανισμούς.

Οι φοιτητές και φοιτήτριες του Κύκλου αυτού προετοιμάζονται συστηματικά, ώστε μετά την αποπεράτωση των σπουδών τους να διεκδικήσουν επιτυχώς - με στέρεη θεωρητική συγκρότηση και γνώση των πραγματικών δεδομένων και αναγκών της διοίκησης μιας σύγχρονης πολιτείας και κοινωνίας - την απασχόλησή τους στο δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα.

Το πρόγραμμα καταστρώνεται με γνώμονα τη συνάρθρωση των υποχρεωτικών μαθημάτων και των μαθημάτων επιλογής. Κάθε εξάμηνο τα μαθήματα επιλογής αντιστοιχούν και προάγουν επιμέρους θεωρητικούς προβληματισμούς εκτός του ευρύτερου θεωρητικού πλαισίου των υποχρεωτικών μαθημάτων.

Τέλος, διοργανώνονται επισκέψεις για επί τόπου ενημέρωση σε διάφορους δημόσιους φορείς. Επίσης, επιδιώκεται η πρακτική εξάσκηση των φοιτητών (stage) σε δημοσίους και ιδιωτικούς φορείς που ασχολούνται με θέματα συναφή με το γνωστικό αντικείμενο του παρόντος κύκλου σπουδών.

## ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ

**1ο ΕΞΑΜΗΝΟ**  
5 ΚΟΡΜΟΥ (ΚΡ)

**2ο ΕΞΑΜΗΝΟ**  
5 ΚΟΡΜΟΥ (ΚΡ)

**3ο ΕΞΑΜΗΝΟ**  
5 ΚΟΡΜΟΥ (ΚΡ)

**4ο ΕΞΑΜΗΝΟ**  
1 ΚΟΡΜΟΥ (ΚΡ) &  
4 ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΚΟΡΜΟΥ (ΕΠΚ)

**5ο - 6ο - 7ο - 8ο ΕΞΑΜΗΝΟ**  
2 ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ (ΚΑ/ΚΓ/ΚΔ.ΥΠΟ)  
1 ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ (ΚΑ/ΚΓ/ΚΔ.ΕΙΔ)  
2 ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (ΕΕ)

Η φοίτηση σε κάθε κύκλο σπουδών (5<sup>ο</sup>-8<sup>ο</sup> εξάμηνο) περιλαμβάνει συνολικά **8 Υποχρεωτικά Κατεύθυνσης, 4 μαθήματα Ειδικής Επιλογής και 8 μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής.**

Ειδικότερα, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες κάθε κύκλου σπουδών παρακολουθούν σε κάθε εξάμηνο (από το 5<sup>ο</sup>) **2 Υποχρεωτικά μαθήματα, 1 μάθημα Ειδικής Επιλογής και 2 μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής (βλ. ανωτέρω πίνακα).** Τα μαθήματα Ειδικής Επιλογής Κατεύθυνσης (ΚΑ/ΚΓ/ΚΔ.ΕΙΔ) μπορούν να δηλώνονται και ως μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής για όλες τις κατευθύνσεις.

Οι φοιτητές οφείλουν να συμβουλευονται τους πίνακες που βρίσκονται στο **Παράρτημα του Οδηγού Σπουδών** για τον έλεγχο των δηλώσεων μαθημάτων, την συνεχή παρακολούθηση των σπουδών τους και τον εντοπισμό των μαθημάτων που οφείλουν.

### 3.4. Πτυχιακή Εργασία (ΠΤΧ)

Οι φοιτητές/τριες έχουν τη δυνατότητα να εκπονήσουν προαιρετικά ΠΤΧ αυξημένων απαιτήσεων ως προς την έκταση (περίπου 10.000 λέξεις) και την ποιότητα. Η ΠΤΧ θα πρέπει να ακολουθεί αυστηρά το πρότυπο μιας επιστημονικής εργασίας.

#### Προϋποθέσεις για την ανάληψη ΠΤΧ:

1. Πτυχιακή εργασία μπορούν να δηλώσουν μόνο οι φοιτητές/τριες που βρίσκονται στο 8<sup>ο</sup> στο 9<sup>ο</sup> και στο 10<sup>ο</sup> εξάμηνο. Όσοι δηλώνουν ΠΤΧ στο 9<sup>ο</sup> και στο 10<sup>ο</sup> εξάμηνο θα πρέπει απαραίτητα να οφείλουν από 1 έως και 8 μαθήματα. Ενώ όσοι βρίσκονται στο 8<sup>ο</sup> εξάμηνο δεν έχουν περιορισμό οφειλόμενων μαθημάτων.
2. Η ΠΤΧ δηλώνεται υποχρεωτικά στο «My-uni», μετά από συνεννόηση και έγκριση του/της επιβλέποντος/ουσας. Την επίβλεψη των ΠΤΧ αναλαμβάνουν οι διδάσκοντες του Τμήματος. Η κατεύθυνση σπουδών των φοιτητών/τριών που εκπονούν ΠΤΧ δεν δεσμεύει την επιλογή του/της επιβλέποντος/ουσας.
3. Η ΠΤΧ δηλώνεται ΜΟΝΟ 1 φορά. Εξαίρεση αποτελεί μόνο η περίπτωση που η ΠΤΧ έχει δηλωθεί στο 9<sup>ο</sup> εξάμηνο και έχει χορηγηθεί κατ' εξαίρεση παράταση, με την σύμφωνη γνώμη του/της επιβλέποντος/ουσας, για μία ακόμη εξεταστική. Τότε υποχρεωτικά πρέπει η ΠΤΧ να δηλωθεί ξανά και στο 10<sup>ο</sup> εξάμηνο. Η ΠΤΧ που έχει δηλωθεί είτε στο 8<sup>ο</sup> είτε στο 10<sup>ο</sup> εξάμηνο μπορεί να παραταθεί έως και την εξεταστική του Σεπτεμβρίου χωρίς εκ νέου δήλωση.

#### Προϋποθέσεις καταχώρησης βαθμού της Πτυχιακής Εργασίας:

##### **Οι επιβλέποντες/ουσες οφείλουν:**

1. να ορίσουν και να ενημερώσουν τους φοιτητές/τριες σχετικά με την ημερομηνία που θα τους παραδώσουν την ΠΤΧ.
2. να καταθέσουν τον βαθμό της ΠΤΧ στη Γραμματεία το αργότερο μέχρι τη λήξη της προθεσμίας παράδοσης όλων των βαθμολογιών της εξεταστικής περιόδου. Σε περίπτωση που δεν κατατεθεί έως τότε ο βαθμός, ο φοιτητής/τρια ανακηρύσσεται αυτόματα πτυχιούχος χωρίς βαθμό διπλωματικής εργασίας.
3. να ενημερώσουν τους φοιτητές/τριες για το βαθμό που έλαβαν.

##### **Οι φοιτητές/τριες οφείλουν:**

Μετά την ενημέρωση της βαθμολογία τους από τον/την επιβλέπων/ουσα, οφείλουν να διεκπεραιώσουν τις διαδικασίες στην πλατφόρμα «ΠΕΡΓΑΜΟΣ», προκειμένου να καταχωρηθεί ο βαθμός της ΠΤΧ στο σύστημα από τη Γραμματεία.

1. Από την πλατφόρμα «ΠΕΡΓΑΜΟΣ» θα ζητηθεί να επισυνάψετε μια Βεβαίωση επιτυχούς διεκπεραίωσης της πτυχιακής εργασίας υπογεγραμμένη από τη Γραμματεία.  
(έντυπο εδώ) θα το συμπληρώσετε, θα το στείλετε με e-mail στο [secr@pspa.uoa.gr](mailto:secr@pspa.uoa.gr) και το έντυπο θα σας αποστείλει υπογεγραμμένο με τη σφραγίδα του Τμήματος, προκειμένου να το καταθέσετε στην πλατφόρμα και να συνεχίσετε τη διαδικασία.
2. Αφού ολοκληρωθεί η διαδικασία επιτυχώς, θα χρειαστούν 1-2 ημέρες για τους απαραίτητους ελέγχους κατάθεσης και έπειτα θα σας αποσταλεί η βεβαίωση κατάθεσης της πτυχιακής εργασίας, η οποία θα πρέπει να σταλεί στη Γραμματεία με e-mail στο [secr@pspa.uoa.gr](mailto:secr@pspa.uoa.gr), για να καταχωρηθεί ο βαθμός που έχετε λάβει.

**Να ενημερώσουν άμεσα με e-mail τη Γραμματεία σε περίπτωση που:**

1. τους χορηγηθεί από τον/την επιβλέποντα/ουσα παράταση κατάθεσης της Πτυχιακής Εργασίας. Θα πρέπει να σταλεί μια υπεύθυνη δήλωση μέσω γον, που να αναφέρει ότι: *«Κατόπιν συνεννόησης με τον/την επιβλέποντα/ουσα Καθηγητή/τρια (ονοματεπώνυμο), θα κάνω χρήση του δικαιώματος μου για παράταση κατάθεσης της Πτυχιακής μου Εργασίας για την επόμενη εξεταστική περίοδο».*
2. αποφασίσουν να ακυρώσουν την Πτυχιακή τους Εργασία, θα πρέπει να στείλουν υπεύθυνη δήλωση μέσω γον.

### **3.5. Πρακτική Άσκηση (κωδ. 42ΠΡΚ)**

Οι φοιτητές-τριες μπορούν να πραγματοποιούν θεσμοθετημένη από το Πρόγραμμα Σπουδών τους Πρακτική Άσκηση με σκοπό την εξοικείωση τους με την αγορά εργασίας, καθώς και την απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας και εφαρμοσμένης γνώσης στο ευρύτερο αντικείμενο των σπουδών τους. Η Πρακτική Άσκηση πραγματοποιείται σε Φορείς Υποδοχής του Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα. Την ευθύνη για την επιλογή των φορέων και την κατανομή των φοιτητών σε αυτούς έχει ο Ακαδημαϊκός Επόπτης σε συνεργασία με τον Πρόεδρο του Τμήματος και τους Διευθυντές των Τομέων. Η συμμετοχή των φοιτητών στο πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης είναι προαιρετική.

Η Πρακτική Άσκηση αποτελεί μάθημα επιλογής του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος που δεν συνυπολογίζεται στα απαιτούμενα για τη λήψη πτυχίου μαθήματα ούτε στην τελική βαθμολογία του πτυχίου. Η Πρακτική Άσκηση δηλώνεται, εντούτοις στο my-uni και προσφέρει έξι (6) ECTS που αντιστοιχούν σε μια (1) διδακτική μονάδα. Ως μάθημα **προσφέρεται από το 3ο έως και το 8ο εξάμηνο σπουδών**. Μετά το πέρας της άσκησης οι ασκούμενοι φοιτητές εξετάζονται προφορικά από τον Ακαδημαϊκό Επόπτη και αφού συνυπολογιστούν τα έντυπα που προσκομίζει κάθε φοιτητής (βλ. παρακάτω 3.1.), ο Ακαδημαϊκός Επόπτης καταθέτει στην Γραμματεία του Τμήματος τη βαθμολογία που αντιστοιχεί στην ακαδημαϊκή βαθμολογική κλίμακα 0-10, έως και την προθεσμία παράδοσης βαθμολογίας της εκάστοτε εξεταστικής περιόδου. Ο κωδικός του μαθήματος Πρακτική Άσκηση, οι διδακτικές και πιστωτικές της μονάδες και ο βαθμός της αναγράφονται στο Παράρτημα Πτυχίου.

Η διάρκεια της Πρακτικής Άσκησης είναι οκτώ (8) εβδομάδες συνεχόμενες, με ημερομηνίες έναρξης και λήξης που προσδιορίζονται από το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης σε συνεννόηση με τους Φορείς Υποδοχής. Το ωράριο εργασίας αντιστοιχεί σε αυτό της πλήρους απασχόλησης.

**Δικαίωμα συμμετοχής στο Πρόγραμμα έχουν οι φοιτητές που κατά τη στιγμή υποβολής της αίτησής τους έχουν ολοκληρώσει το 2ο εξάμηνο σπουδών και έχουν επιτυχώς εξεταστεί στο ένα τρίτο τουλάχιστον των διδασκομένων μαθημάτων της έως τότε φοίτησής τους.**

Απαραίτητη προϋπόθεση για να πραγματοποιήσει ένας φοιτητής πρακτική άσκηση και να λάβει τη σχετική αποζημίωση είναι: α) να μην έχει συμμετάσχει ξανά στο πρόγραμμα πρακτικής άσκησης ως φοιτητής του ιδίου Τμήματος ή άλλου Τμήματος του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και β) να διατηρεί τη φοιτητική ιδιότητα καθ' όλη τη διάρκεια πραγματοποίησης της πρακτικής άσκησης.

Για την υποβολή αίτησης συμμετοχής στο Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης οι ενδιαφερόμενοι φοιτητές ενημερώνονται από δημόσια προκήρυξη που αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος μια φορά τον χρόνο (εάν αυτό είναι εφικτό σε σύντομο διάστημα μετά το πέρας της Εξεταστικής Σεπτεμβρίου).

**Ακαδημαϊκός Επόπτης της πρακτικής άσκησης είναι ο κος Εμμανουήλ Τσατσάνης.**

### **3.6. Εξετάσεις Μαθημάτων**

Οι εξετάσεις διενεργούνται στο τέλος κάθε εξαμήνου (Φεβρουάριο και Ιούνιο), καθώς και το Σεπτέμβριο (επαναληπτική εξεταστική). Κατά τις εξεταστικές περιόδους στο τέλος του χειμερινού και του εαρινού εξαμήνου εξετάζονται τα μαθήματα που έχουν δηλωθεί από τους φοιτητές στην πλατφόρμα “my-uni”. Οι δηλώσεις μαθημάτων γίνονται, κατά προσέγγιση, στην αρχή του εξαμήνου. Για την εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου δεν γίνονται δηλώσεις. Εξετάζονται όλα τα μαθήματα που δηλώθηκαν στο “my-uni” κατά το χειμερινό και εαρινό εξάμηνο. Εάν για **οποιοδήποτε λόγο οι φοιτητές/-τριες δεν υποβάλουν δήλωση μαθημάτων, δεν δύνανται να εξεταστούν.**

Οι εξετάσεις είναι γραπτές ή/και προφορικές κατά την κρίση του διδάσκοντος. Επίσης, μπορεί να στηρίζονται σε απαλλακτική εργασία. Σε περίπτωση αποτυχίας ή μη συμμετοχής στις εξεταστικές περιόδους του Φεβρουαρίου και του Ιουνίου, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες μπορούν να εξετασθούν πάλι το Σεπτέμβριο. Όσοι και όσες απέτυχαν στις εξετάσεις των μαθημάτων ειδικής και ελεύθερης επιλογής, έχουν το δικαίωμα, ή να επαναλάβουν το μάθημα ή να το αντικαταστήσουν με άλλο μάθημα ειδικής ή ελεύθερης επιλογής που προσφέρεται στο ίδιο εξάμηνο.

### **3.7. Επανεξετάσεις Μαθημάτων (για βελτίωση βαθμολογίας)**

Οι φοιτητές /τριες έχουν δυνατότητα επανεξέτασης **το πολύ σε 8 μαθήματα κορμού** κατόπιν αίτησής τους προς την Συνέλευση, με την προϋπόθεση ότι βρίσκονται **ήδη στο 7<sup>ο</sup> εξάμηνο και οφείλουν τουλάχιστον ένα μάθημα.** Με την κατάθεση της αίτησης οι παλαιοί βαθμοί **διαγράφονται.** **Επανεξέταση επιτρέπεται μόνον μία φορά για το ίδιο μάθημα.**

Τα μαθήματα προς επανεξέταση, δηλώνονται στο «my-uni» από την Γραμματεία, ωστόσο συνυπολογίζονται στον αριθμό των δηλωθέντων μαθημάτων του εξαμήνου.

**Αιτήσεις επανεξέτασης γίνονται δεκτές 2 φορές το χρόνο:**

- για την εξεταστική περίοδο Φεβρουαρίου από **15-30 Νοεμβρίου**
- για την εξεταστική περίοδο Ιουνίου από **15-30 Απριλίου**.
- για την εξεταστική Σεπτεμβρίου δεν γίνονται αιτήσεις.

Οι φοιτητές/τριες που έχουν μπει στο Τμήμα με κατατακτήριες δεν μπορούν να επανεξεταστούν στα μαθήματα των κατατακτηρίων εξετάσεων.

### 3.8. Αναγνώριση Μαθημάτων

Δικαίωμα αναγνώρισης μαθημάτων έχουν οι φοιτητές/τριες που έχουν εισαχθεί στο Τμήμα με μετεγγραφή, με κατατακτήριες εξετάσεις και με εισαγωγή πανελληνίων εξετάσεων για δεύτερο προπτυχιακό τίτλο σπουδών.

**Η αίτηση αναγνώρισης γίνεται για κάθε μάθημα ξεχωριστά και υποβάλλεται στον/ην διδάσκοντα/ουσα μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά:**

1. Αίτηση αναγνώρισης μαθημάτων (βλ. site).
2. Αναλυτική βαθμολογία από το προηγούμενο Τμήμα/ Σχολή υπογραμμίζοντας το μάθημα και τον βαθμό που έχετε λάβει.
3. Περιγραφή του μαθήματος από τον οδηγό σπουδών του προηγούμενου Τμήματος.
4. Φοιτητική Ταυτότητα (πάσο).

#### **Προσοχή:**

Δεν μπορεί να γίνει αναγνώριση μαθημάτων μεγαλύτερων εξαμήνων από το εξάμηνο που βρίσκεστε ήδη.

### 3.9. Υπολογισμός του Βαθμού στο Πτυχίο (Μ.Ο.)

1. Ο υπολογισμός του βαθμού του πτυχίου όσων αποφοιτούν **χωρίς πτυχιακή εργασία** υπολογίζεται ως εξής:

**Άθροισμα των Βαθμών των 40 Μαθημάτων**

**40**

2. Ο υπολογισμός του βαθμού του πτυχίου όσων αποφοιτούν **με πτυχιακή εργασία** υπολογίζεται ως εξής:

**Άθροισμα των Βαθμών των 40 Μαθημάτων (χωρίς ΠΤΧ) + Βαθμός ΠΤΧ × 4**

**44**

Για τους φοιτητές και τις φοιτήτριες πριν το α.ε. 1991-92 ο βαθμός του πτυχίου υπολογίζεται σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών τους.

### 3.10. Εναρμόνιση με την διαδικασία της Bologna- Πιστοποίηση Διπλώματος

Εφαρμογή Συστήματος Μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων, (ECTS) του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών:

6 ECTS ανά μάθημα

30 ECTS ανά εξάμηνο

60 ECTS ανά ακαδημαϊκό έτος

240 ECTS για τη λήψη πτυχίου στα 4 έτη σπουδών

Πτυχιακή εργασία : 24 ECTS (6 ECTSX 4)

### 3.11. Διάρκεια Φοίτησης

Η ανώτατη διάρκεια φοίτησης, σύμφωνα με το ΦΕΚ 816/24.02.2025, Τεύχος Β', σε ένα πρόγραμμα σπουδών πρώτου κύκλου με ελάχιστη διάρκεια οκτώ (8) ακαδημαϊκών εξαμήνων για την απονομή του τίτλου σπουδών, είναι ο χρόνος αυτός προσαυξημένος κατά τέσσερα (4) ακαδημαϊκά εξάμηνα.

**Αναλυτικά ισχύουν τα παρακάτω ανάλογα με το έτος εισαγωγής των φοιτητών:**

- Για τους εγγεγραμμένους φοιτητές/τριες που εισήχθησαν στο Τμήμα από το ακαδημαϊκό έτος **2023-2024 και μετά**, η ελάχιστη διάρκεια φοίτησης για τη λήψη του πτυχίου είναι 8 εξάμηνα (4 έτη). Η μέγιστη ορίζεται στα 6 έτη (v+2) συμπεριλαμβανομένης της επαναληπτικής εξεταστικής, περιόδου Σεπτεμβρίου. **Οι φοιτητές/τριες μερικής φοίτησης διαθέτουν έως 12 έτη (συμπεριλαμβανομένης της επαναληπτικής εξεταστικής, περιόδου Σεπτεμβρίου).**
- Για τους εγγεγραμμένους φοιτητές/τριες που εισήχθησαν στο Τμήμα από το ακαδημαϊκό έτος **2016-2017 και πριν**, η μέγιστη διάρκεια φοίτησης για τη λήψη του πτυχίου είναι 4 έτη. Ως έναρξη υπολογισμού των 4 ετών ορίζεται το ακαδημαϊκό έτος 2021-2022, συνεπώς οι φοιτητές/τριες οφείλουν να έχουν ολοκληρώσει τις σπουδές τους μέχρι το τέλος του ακαδημαϊκού έτους 2024-2025 (συμπεριλαμβανομένης της επαναληπτικής εξεταστικής, περιόδου Σεπτεμβρίου). **Οι φοιτητές/τριες μερικής φοίτησης διαθέτουν 8 έτη. Ως έναρξη υπολογισμού των 8 ετών ορίζεται το ακαδημαϊκό έτος 2021-2022, συνεπώς οι φοιτητές/τριες οφείλουν να έχουν ολοκληρώσει τις σπουδές τους μέχρι το τέλος του ακαδημαϊκού έτους 2028-2029 (συμπεριλαμβανομένης της επαναληπτικής εξεταστικής, περιόδου Σεπτεμβρίου).**
- Για τους εγγεγραμμένους φοιτητές/τριες που εισήχθησαν στο Τμήμα τα ακαδημαϊκά έτη **2017-2018, 2018-2019, 2019-2020, 2020-2021 και 2021-2022**, η μέγιστη διάρκεια φοίτησης για τη λήψη του πτυχίου είναι 6 έτη. Ως έναρξη υπολογισμού των 6 ετών ορίζεται το ακαδημαϊκό έτος 2021-2022, συνεπώς οι φοιτητές/τριες οφείλουν να έχουν ολοκληρώσει τις σπουδές τους μέχρι το τέλος του ακαδημαϊκού έτους 2026-2027 (συμπεριλαμβανομένης της επαναληπτικής εξεταστικής, περιόδου Σεπτεμβρίου). **Οι φοιτητές/τριες μερικής φοίτησης διαθέτουν 12 έτη. Ως έναρξη υπολογισμού των 12 ετών ορίζεται το ακαδημαϊκό έτος 2021-2022, συνεπώς οι φοιτητές/τριες οφείλουν να έχουν ολοκληρώσει τις σπουδές τους μέχρι το τέλος του ακαδημαϊκού έτους 2032-2033 (συμπεριλαμβανομένης της επαναληπτικής εξεταστικής, περιόδου Σεπτεμβρίου).**

Κατ' εξαίρεση, υπέρβαση της χρονικής διάρκειας φοίτησης, όπως αυτή ορίζεται στην παρ. 1 του άρθρου 76 και στην παρ. 3 του άρθρου 454 του ν. 4957/2022 προβλέπεται για σοβαρούς λόγους υγείας που ανάγονται στο πρόσωπο του/της φοιτητή/φοιτήτριας ή στο πρόσωπο συγγενούς πρώτου βαθμού εξ αίματος ή συζύγου ή προσώπου με το οποίο ο /η φοιτητής / φοιτήτρια έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης.

### 3.12. Αναστολή Φοίτησης

Οι φοιτητές/τριες έως και το **12<sup>ο</sup> εξάμηνο** έχουν δικαίωμα να καταθέσουν αιτιολογημένη αίτηση στη Γραμματεία για χορήγηση αναστολής σπουδών, προσκομίζοντας τα απαραίτητα δικαιολογητικά, από **1-10 Σεπτεμβρίου** για το χειμερινό εξάμηνο και από **20-31 Ιανουαρίου** για το εαρινό εξάμηνο.

Κατά το χρονικό διάστημα της αναστολής, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει συνολικά τα 2 έτη, αναστέλλεται η φοιτητική ιδιότητα και δεν επιτρέπεται η συμμετοχή σε καμία εκπαιδευτική διαδικασία. Τα ακαδημαϊκά εξάμηνα κατά τα οποία ο φοιτητής έχει ενταχθεί σε καθεστώς διακοπής φοίτησης δεν προσμετρώνται.

### 3.13. Μερικής Φοίτησης

Οι φοιτητές/τριες που επιθυμούν να ενταχθούν σε καθεστώς **μερικής φοίτησης**, μπορούν να υποβάλλουν αίτηση με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά στη Γραμματεία από **1-10 Σεπτεμβρίου** για το χειμερινό εξάμηνο και από **20-31 Ιανουαρίου** για το εαρινό εξάμηνο.

**Δικαίωμα υποβολής αίτησης μερικής φοίτησης έχουν:**

1. Οι αποδεδειγμένα εργαζόμενοι/ες για τουλάχιστον 20 ώρες την εβδομάδα, καταθέτουν αποδεικτικό από την εργασίας τους, το οποίο ανανεώνουν κάθε χρόνο με την έναρξη της ακαδημαϊκής χρονιάς τον Σεπτέμβριο.
2. Οι **φοιτητές/τριες με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες**, προσκομίζουν το Πιστοποιητικό Πάθησης της Ειδικής Επταμελούς Επιτροπής Νοσοκομείου.
3. Οι **αθλητές/τριες που ανήκουν σε αθλητικά σωματεία**, τα οποία είναι εγγεγραμμένα στο μητρώο της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού, υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
  - Για όσα έτη καταλαμβάνουν διάκριση 1ης έως και 8ης θέσης σε πανελλήνια πρωταθλήματα ατομικών αθλημάτων με συμμετοχή τουλάχιστον δώδεκα (12) αθλητών και οκτώ (8) σωματείων ή αγωνίζονται σε ομάδες των δυο ανώτερων κατηγοριών σε ομαδικά αθλήματα ή συμμετέχουν ως μέλη εθνικών ομάδων σε πανευρωπαϊκά πρωταθλήματα, παγκόσμια πρωταθλήματα ή άλλες διεθνείς διοργανώσεις υπό την Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή.
  - να συμμετέχουν, έστω και για μία φορά κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους στο πρόγραμμα σπουδών για το οποίο αιτούνται την υπαγωγή τους σε καθεστώς μερική φοίτησης, σε ολυμπιακούς, παραολυμπιακούς αγώνες και ολυμπιακούς αγώνες κωφών.

#### **Προσοχή:**

- Οι φοιτητές/τριες που είναι ενταγμένοι στην κατηγορία μερικής φοίτησης **δικαιούνται να δηλώνουν και να εξετάζονται στο ήμισυ των μαθημάτων** σε σχέση με το προβλεπόμενο πρόγραμμα σπουδών της κανονικής διάρκειας φοίτησης, χωρίς να δικαιούνται να υπερβούν αυτό το όριο.

**Αναλυτικά κάθε εξάμηνο:**

| ΕΞΑΜΗΝΟ      | ΔΗΛΩΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ<br>ΜΕΡΙΚΗΣ ΦΟΙΤΗΣΗΣ |
|--------------|--------------------------------------|
| 1ο           | 2                                    |
| 2ο           | 3                                    |
| 3ο           | 4                                    |
| 4ο           | 5                                    |
| 5ο           | 4                                    |
| 6ο           | 5                                    |
| 7ο           | 4                                    |
| 8ο           | 4+ΠΤΧ ή 5 (χωρίς ΠΤΧ)                |
| 9ο           | 19+ΠΤΧ ή 20 (χωρίς ΠΤΧ)              |
| 10ο          | 19+ΠΤΧ ή 20 (χωρίς ΠΤΧ)              |
| 11ο και μετά | 20                                   |

**3.14. Παράρτημα Διπλώματος**

Στους πτυχιούχους φοιτητές εκδίδεται, εφόσον ζητηθεί, παράρτημα διπλώματος σύμφωνα με την Υ.Α. Φ5/72535/Β3 (ΦΕΚ 1091/2006).

**3.15. Συγγράμματα**

Οι διδάσκοντες, κατά τις παραδόσεις τους πληροφορούν τους φοιτητές και τις φοιτήτριες για τα συγγράμματα που πρέπει να μελετήσουν στο πλαίσιο κάθε μαθήματος. Επίσης, υπάρχει κατάλογος των προσφερόμενων κάθε ακαδημαϊκό έτος συγγραμμάτων στην ιστοσελίδα του Τμήματος. **Η επιλογή των συγγραμμάτων γίνεται ηλεκτρονικά μέσω του συστήματος Εύδοξος** (εκτενείς οδηγίες παρέχονται στην ιστοσελίδα του Τμήματος και διανέμονται εντύπως στους πρωτοετείς φοιτητές).

**3.16. Ξένες Γλώσσες**

Όσοι και όσες επιθυμούν να μάθουν ή να τελειοποιήσουν κάποια ξένη γλώσσα μπορούν να απευθύνονται στο **Διδασκαλείο Ξένων Γλωσσών**, Ιπποκράτους 7.

**3.17. Βιβλιοθήκη**

Η Βιβλιοθήκη κατέχει έναν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στο πλαίσιο της πανεπιστημιακής ζωής. Στον χώρο των Κοινωνικών Επιστημών —και ειδικότερα της Πολιτικής Επιστήμης— λειτουργεί ως βασικός πυρήνας μελέτης, αναζήτησης γνώσης και επιστημονικής καλλιέργειας αλλά και χώρος όπου οι φοιτήτριες και οι φοιτητές έχουν πρόσβαση στα απαραίτητα βιβλία και στις κατάλληλες πηγές. Μέσα από τη χρήση της βιβλιοθήκης, οι φοιτητές μαθαίνουν να εντοπίζουν, να αξιολογούν και να μελετούν τη σχετική βιβλιογραφία, ενώ παράλληλα εξοικειώνονται με την άντληση στοιχείων και ιδεών. Αυτές οι δεξιότητες

είναι καθοριστικές τόσο για την εμβάθυνση και τον εμπλουτισμό των γνώσεών τους, όσο και για τη συγγραφή επιστημονικών εργασιών υψηλού επιπέδου.

Η Βιβλιοθήκη του Τμήματος έχει ενοποιηθεί με τις βιβλιοθήκες των Τμημάτων Επικοινωνίας & Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, Τουρκικών Σπουδών & Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών και Κοινωνιολογίας, αποτελώντας τμήμα της Κεντρικής Βιβλιοθήκης της Σχολής Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών. Στεγάζεται στην οδό Αιόλου 42-44 και Κολοκοτρώνη (5ος & 6ος όροφος). Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 210-3689533, E-mail: [pepistdimd@lib.uoa.gr](mailto:pepistdimd@lib.uoa.gr).

Διαθέτει αναγνωστήριο με **70** θέσεις μελέτης και **3** σταθμούς αναζήτησης στον κατάλογο της Βιβλιοθήκης OPAC.

Η συλλογή της βιβλιοθήκης ανέρχεται σε 61.000 τόμοι βιβλίων, 720 τίτλους ξενόγλωσσων και ελληνικών επιστημονικών περιοδικών, έντυπων και ηλεκτρονικών, καθώς και συλλογή σπάνιων βιβλίων και περιοδικών (από τον 19ο αιώνα έως και το 1950). Επίσης λειτουργεί τμήμα δανεισμού, διαδανεισμού και παραγγελίας άρθρων από άλλα Ιδρύματα καθώς και τμήμα πληροφοριακής παιδείας που οργανώνει σεμινάρια σε προπτυχιακούς, μεταπτυχιακούς φοιτητές και φοιτητές Erasmus.

Μέσω της ιστοσελίδας των βιβλιοθηκών του ΕΚΠΑ <http://www.lib.uoa.gr>, έχετε πρόσβαση στο Ιδρυματικό Αποθετήριο Πέργαμος, όσο και σε ηλεκτρονικές βιβλιογραφικές βάσεις βιβλίων και περιοδικών. Αναλυτικές οδηγίες και επεξηγήσεις για όλα τα παραπάνω θα βρείτε στην ενότητα «ΜΑΘΑΙΝΩ ΠΩΣ» <http://www.lib.uoa.gr/nc/mathaino-pos.html>

Μέσα στο χώρο της Βιβλιοθήκης στεγάζεται επίσης το ΚΕΤ (Κέντρο Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης) του Πανεπιστημίου Αθηνών, Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 210-3689537

Περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να βρείτε στην ιστοσελίδα της Βιβλιοθήκης: <http://econpol.lib.uoa.gr/>, χρησιμοποιώντας και την υπηρεσία livechat «Ρώτησε το Βιβλιοθηκονόμο».

## **4. ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ**

### **4.1.Υποτροφίες**

Χορηγούνται υποτροφίες επίδοσης από το Ι.Κ.Υ. στους φοιτητές που έχουν την καλύτερη επίδοση κατά τη διάρκεια των σπουδών τους.

Για τις υποτροφίες που προκηρύσσονται από διάφορα κληροδοτήματα οι φοιτητές ενημερώνονται από τις ανακοινώσεις στην ιστοσελίδα του Τμήματος ή από το Τμήμα Υποτροφιών του Πανεπιστημίου Αθηνών (Χρήστου Λαδά 6).

### **4.2.Υγειονομική Περίθαλψη**

Όλοι οι φοιτητές/τριες, συμπεριλαμβανομένων και των αλλοδαπών, από 15/2/2017, σύμφωνα με τον Νόμο 4452 άρθρο 31 παρ. 1Α, υπάγονται στο άρθρο 33 του Ν. 4368/2016 περί ανασφαλιστών. Αυτό σημαίνει ότι κάνοντας χρήση της ακαδημαϊκής ταυτότητας υπάρχει η δυνατότητα ΔΩΡΕΑΝ ασφάλισης σε οποιοδήποτε δημόσιο νοσοκομείο επιθυμείτε.

Πληροφορίες: [https://www.lesxi.uoa.gr/foititiki\\_merimna/ygeionomiki\\_ypiresia/](https://www.lesxi.uoa.gr/foititiki_merimna/ygeionomiki_ypiresia/)

### **4.3. Πανεπιστημιακή Λέσχη (Ιπποκράτους 15)**

Οι φοιτητές/-τριες μπορούν να βρουν εκεί πληροφορίες σχετικές με την σίτιση, την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, το στεγαστικό επίδομα (τα δικαιολογητικά ανακοινώνονται στην ιστοσελίδα του Τμήματος και κατατίθενται στην Γραμματεία), τα μαθήματα μουσικής και άλλες πολιτιστικές δραστηριότητες (πληροφορίες: <http://lesxi.uoa.gr/foithitiki-merimna.html>).

### **4.4. Μονάδα Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης**

Στόχος της μονάδας είναι η βελτίωση της ζωής των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας, τόσο μέσα στο Πανεπιστήμιο, όσο κι έξω από αυτό. Οι φοιτητές/τριες μπορούν να πάρουν βοήθεια και υποστήριξη σε προβλήματα που αντιμετωπίζουν, αλλά και να εκπαιδευθούν γενικότερα σε μηχανισμούς διαχείρισης δυσκολιών που μπορεί να συναντούν κατά τη διάρκεια της ζωής τους. Όλες οι υπηρεσίες της μονάδας παρέχονται δωρεάν και οι συναντήσεις έχουν εμπιστευτικό χαρακτήρα

#### **Πρόγραμμα λειτουργίας Μονάδας Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης:**

Στην Πανεπιστημιακή Λέσχη στον 1ο όροφο (Ιπποκράτους 15, Αθήνα)

Γραμματεία της Υγειονομικής Υπηρεσίας

Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 210 3688208, 210 3688218

#### **Ψυχίατρος**

Δευτέρα – Πέμπτη – Παρασκευή, 9.00 – 14.00

Τρίτη – Τετάρτη, 8.30 – 13.00

Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 210 3688226

## Ψυχολόγοι

Καθημερινά (Δευτέρα έως Παρασκευή) 8.00 – 14.00

Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 210 3688282, 210 3688209, 210 3688244

### 4.5. Ταμείο Αρωγής Φοιτητών

Στην Πανεπιστημιακή Λέσχη λειτουργεί ως ανεξάρτητη Υπηρεσία το "Ταμείο Αρωγής Φοιτητών Πανεπιστημίου Αθηνών" (Τ.Α.Φ.Π.Α). Σκοπός του Ταμείου Αρωγής είναι η ηθική και υλική σε είδος ή σε χρήμα ενίσχυση των φοιτητών του Πανεπιστημίου Αθηνών για την κάλυψη εκτάκτων αναγκών τους, όπως: φοιτητές που πάσχουν από σοβαρές παθήσεις (παραπληγικοί, τυφλοί), φοιτητές με οικονομική αδυναμία, οικονομικά και οικογενειακά πλήγματα (ανεργία, διαζευγμένοι γονείς, απώλεια γονέων, κ.λπ.)

Η Γραμματεία του Ταμείου Αρωγής στεγάζεται στο Γραφείο της Επιμελητείας στον 3ο όροφο της Πανεπιστημιακής Λέσχης (Ιπποκράτους 15), λειτουργεί καθημερινά (Δευτέρα-Παρασκευή) και από 8:30π.μ.-13:30μ.μ. (Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 210 3688221, 210 3688240, 210 3688256). Υπάρχει σχετική ιστοσελίδα [tafra.uoa.gr](http://tafra.uoa.gr)

### 4.6. Μονάδα Προσβασιμότητας για Φοιτητές με Αναπηρία (ΜοΠροΦμεΑ)

Αποστολή της Μονάδας Προσβασιμότητας Φοιτητών με Αναπηρία (ΦμεΑ) είναι η επίτευξη στην πράξη της ισότιμης πρόσβασης στις ακαδημαϊκές σπουδές των φοιτητών με διαφορετικές ικανότητες και απαιτήσεις. Τα μέσα που επιστρατεύονται είναι οι Προσαρμογές στο Περιβάλλον, οι Υποστηρικτικές Τεχνολογίες Πληροφορικής και οι Υπηρεσίες Πρόσβασης. Στόχος είναι να ικανοποιηθούν βασικές ανάγκες και απαιτήσεις των ΦμεΑ όπως: η διαπροσωπική επικοινωνία με τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας, η συγγραφή σημειώσεων και εργασιών, η πρόσβαση στις πανεπιστημιακές κτιριακές εγκαταστάσεις, στο εκπαιδευτικό υλικό, στον πίνακα και τις προβολές της αίθουσας διδασκαλίας, στις εξετάσεις και στο περιεχόμενο του διαδικτύου.

Η Μονάδα Προσβασιμότητας ΦμεΑ περιλαμβάνει:

- Υπηρεσία Καταγραφής Αναγκών των ΦμεΑ.
- Τμήμα Ηλεκτρονικής Προσβασιμότητας.
- Τμήμα Προσβασιμότητας στο Δομημένο Χώρο.
- Υπηρεσία Μεταφοράς.

Στις δραστηριότητες της Μονάδας περιλαμβάνεται η συστηματική καταγραφή των αναγκών όλων των φοιτητών με αναπηρίες. Η καταγραφή και οι υπηρεσίες της Μονάδας δεν αφορούν μόνο τους φοιτητές που εισήχθησαν με ειδικές διατάξεις (3%), αλλά και εκείνους που εισήχθησαν με κανονικές ή ειδικές εξετάσεις, όπως επίσης και όσους απέκτησαν αναπηρία κατά τη διάρκεια των σπουδών τους.

Η Μονάδα παρέχει αξιολόγηση ικανοτήτων ΑμεΑ με επιστημονική μεθοδολογία και ανάλογα με τις ειδικές ανάγκες του/της φοιτητή/τριας προτείνει εξειδικευμένη λύση Υποστηρικτικών Τεχνολογιών. Στη συνέχεια, παρέχει βοήθεια στην προμήθεια του κατάλληλου εξοπλισμού και λογισμικού και τεχνική υποστήριξη στη σύνθεση της εξατομικευμένης τεχνολογικής εφαρμογής.

Από τη Μονάδα Προσβασιμότητας παρέχεται τεχνογνωσία, οδηγίες και εργαλεία σχετικά με την Προσβασιμότητα του Διαδικτύου και ελέγχεται η προσβασιμότητα των Ιστοθέσεων του ΕΚΠΑ, ώστε να συμμορφώνονται με τις διεθνείς κατευθυντήριες γραμμές. Επίσης, οι βιβλιοθήκες του ΕΚΠΑ εξοπλίζονται με σταθμούς εργασίας και εξειδικευμένα βοηθήματα για φοιτητές με τυφλότητα, μειωμένη όραση και εκείνους με κινητικές αναπηρίες στα άνω άκρα.

Βασική υπηρεσία της Μονάδας είναι η καθημερινή μεταφορά των ΦμεΑ από τα σπίτια τους προς τους χώρους φοίτησης και αντίστροφα. Διαθέτει ειδικά διαμορφωμένο όχημα που μπορεί να μεταφέρει ταυτόχρονα πέντε ΦμεΑ από τους οποίους δύο με αναπηρικό κάθισμα ή αμαξίδιο. Η υπηρεσία λειτουργεί συνεχώς τις εργάσιμες μέρες από τις 07:00 ως τις 22:00 με δύο βάρδιες οδηγών.

Στον τομέα των Προσαρμογών στο Περιβάλλον εξασφαλίζονται οι προδιαγραφές προσβασιμότητας στα υπό ανέγερση νέα κτίρια του Πανεπιστημίου Αθηνών και γίνονται τροποποιήσεις στα υφιστάμενα κτίρια ώστε να καταστούν προσβάσιμα (τοποθέτηση ραμπών, ανελκυστήρων, κουπαστών, προσβάσιμων τουαλετών, ειδικής σήμανσης για άτομα με απώλεια όρασης, χαμηλών επιτοιχίων καρτοτηλεφώνων και υδροψυκτών, θέσεων στάθμευσης αυτοκινήτων ΑμεΑ). Τέλος, εγκαθίσταται ηχητική σήμανση στους φωτεινούς σηματοδότες και ειδικοί διάδρομοι πλοήγησης στα πεζοδρόμια γύρω από τα κτίρια του Πανεπιστημίου Αθηνών για τα άτομα με απώλεια όρασης.

Διοργανώνονται δράσεις ενημέρωσης και διάδοσης και έχουν εκδοθεί ενημερωτικά φυλλάδια που είναι διαθέσιμα στις γραμματείες όλων των Τμημάτων του ΕΚΠΑ.

#### **Επικοινωνία και περισσότερες πληροφορίες:**

Τηλέφωνα: 2107275130, 2107275687, 2107275183

Fax: 2107275193

E-mail: [access@uoa.gr](mailto:access@uoa.gr)

Ιστοσελίδα: <http://access.uoa.gr>

Ειδικότερα, στο Τμήμα ΠΕΔΔ έχει ληφθεί μέριμνα για την προσβασιμότητα των κτηρίων του (ράμπες, ασανσέρ, μετακινήσεις με ειδικό μεταφορικό μέσο του ΕΚΠΑ), καθώς και συμβουλευτική σε επίπεδο υποστηρικτικών τεχνολογιών πληροφορικής.

## **4.7. Αθληση**

Ένα από τα προνόμια που δίνει η φοιτητική ιδιότητα είναι η δυνατότητα να χρησιμοποιούν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες το πανεπιστημιακό Γυμναστήριο (στην Πανεπιστημιούπολη-Ιλίσια).

## **4.8. Φοιτητικός Σύλλογος**

Ο Σύλλογος των φοιτητών του Τμήματος “Δημήτρης Γληνός” ιδρύθηκε το 1979. Σ’ αυτόν μπορούν να εγγράφονται όλοι/ες οι φοιτητές/τριες του Τμήματος.

## **5. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ**

### **5.1. Πρόγραμμα Erasmus**

Ακαδημαϊκά Υπεύθυνη: Επικ. Καθηγήτρια Εκάβη Αθανασοπούλου

Το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης από το ακαδημαϊκό έτος 1989-1990 συμμετέχει στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα Έρασμος, που αφορά την κινητικότητα φοιτητών και διδακτικού προσωπικού σε ευρωπαϊκά πανεπιστημιακά ιδρύματα για διδασκαλία και φοίτηση αντιστοίχως. Κατά την τελευταία επταετία φοιτητές του Τμήματός μας έχουν μετακινηθεί μέσα στα πλαίσια του προγράμματος στα ακόλουθα ξένα Πανεπιστήμια:

**Institut d'études politiques (IEP) de Lyon (Γαλλία)**

**Université Paris-Est Créteil Val-de-Marne (Γαλλία)**

**University of Bonn (Γερμανία)**

**University of Giessen (Γερμανία)**

**University of Rostock (Γερμανία)**

**Universita di Trieste (Ιταλία)**

**University of Bergen (Νορβηγία)**

**University of Warsaw (Poland)**

**Mykolas Romeris University (Λιθουανία)**

**Complutense University of Madrid (Ισπανία)**

**Autonomous University of Madrid (Ισπανία)**

**Université de Liège (Βέλγιο)**

**Eotvos Lorand University (Hungary)**

**Bogazici University (Τουρκία)**

### **5.2. Ασκήσεις Προσομοίωσης Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οργάνων και Οργανισμών**

Ακαδημαϊκά Υπεύθυνη: Καθηγήτρια Εμμανουέλα Δούση

Συμμετοχή φοιτητών σε διαπανεπιστημιακές ασκήσεις προσομοίωσης συνεδριάσεων οργάνων του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, της Ε.Ε. και του NATO στην Ελλάδα και το Εξωτερικό.

Συμμετοχές:

- EUROFORUM
- Harvard International Model United Nations
- OxiMUN
- ScotMUN
- EuroMUN
- Thessaloniki International Student Model United Nations – κάθε χρόνο
- Rhodes MUN
- Athens EU Model

### **5.3. Συνεπιβλέψεις Διδακτορικών Διατριβών**

Συνεργασία με τα Πανεπιστήμια:

- Dijon-Universite de Bourgogne

## **6. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ (Ερευνητικά Ινστιτούτα)**

### **ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΤΜΗΜΑΤΟΣ**

#### **Εργαστήριο Διοικητικών Επιστημών**

Διευθύντρια: Κ. Σπανού

##### **Στοιχεία Επικοινωνίας Εργαστηρίου:**

Τηλέφωνο: 210 3688967 & 3688904

E-mail: edelab@pspa.uoa.gr

Διεύθυνση: Θεμιστοκλέους 6, Τ.Κ. 106 78 Αθήνα

Γραφείο: 46 (5ος όροφος)

#### **Εργαστήριο Ελληνικής Πολιτικής**

Διευθυντής: Ι. Τσίμπας

##### **Στοιχεία Επικοινωνίας Εργαστηρίου:**

Τηλέφωνο: 210 3688938 & 210 3688901

E-mail: igr@pspa.uoa.gr

Διεύθυνση: Αιόλου 42-44 & Κολοκοτρώνη (3ος όροφος), Τ.Κ. 105 60 Αθήνα

#### **Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής**

Διευθύντρια: Εμμ. Δούση

##### **Στοιχεία Επικοινωνίας Εργαστηρίου:**

Τηλέφωνο: 210 3688945 & 210 3689535

E-mail: info-eeper@pspa.uoa.gr

Διεύθυνση: Αιόλου 42-44 & Κολοκοτρώνη (3ος όροφος), Τ.Κ. 105 60 Αθήνα

Ιστοσελίδα: unescochairclimate.uoa.gr

Στο Εργαστήριο φιλοξενείται από το 2019 η Έδρα UNESCO για την Κλιματική Διπλωματία.

#### **Εργαστήριο Μελέτης Ελληνογερμανικών Σχέσεων**

Διευθύντρια: Ζ. Λιαλιούτη

##### **Στοιχεία Επικοινωνίας Εργαστηρίου:**

Τηλέφωνο: 210 3689594

E-mail: emes@pspa.uoa.gr

Διεύθυνση: Αιόλου 42-44 & Κολοκοτρώνη (3ος όροφος), Τ.Κ. 105 60 Αθήνα

#### **Εργαστήριο Μελέτης της Μετανάστευσης και Διασποράς (Ε.Μ.ΜΕ.ΔΙΑ.)**

Διευθυντής: Π. Τσάκωνας

##### **Στοιχεία Επικοινωνίας Εργαστηρίου:**

Τηλέφωνο: 210 3688935 & 210 3689541

E-mail: emmedia@pspa.uoa.gr

Διεύθυνση: Αιόλου 42-44 & Κολοκοτρώνη (3ος όροφος), Τ.Κ. 105 60 Αθήνα

#### **Εργαστήρια Πληροφορικής**

- Θεμιστοκλέους 6, ισόγειο- Τηλέφωνο: 210 3688972 - Διαχειριστής: Ν. Ναούμ
- Αιόλου 42-44, 4<sup>ος</sup> όροφος- Τηλέφωνο: 210 3689542 - Διαχειριστής: Τ. Κουγγουλέρης

## ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΤΟΜΕΩΝ

### ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

#### Εργαστήριο Πολιτικής Επικοινωνίας και Μέσων Πληροφόρησης

Διευθυντής: Δ. Α. Σωτηρόπουλος

##### Στοιχεία Επικοινωνίας Εργαστηρίου:

Τηλέφωνο: 2103688903 & 210 3689598 & 210 3689596

E-mail: dsotirop@pspa.uoa.gr

Διεύθυνση: Αιόλου 42-44 & Κολοκοτρώνη, Τ.Κ. 105 60 Αθήνα

Γραφείο: 3 (4ος όροφος)

### ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

#### Ερευνητικό Κέντρο Οικονομικής Πολιτικής, Διακυβέρνησης και Ανάπτυξης

Διευθυντής: Δ. Κατσίκας

##### Στοιχεία Επικοινωνίας Εργαστηρίου:

Τηλέφωνο: 210 3689777

E-mail: ekopda@pspa.uoa.gr

Ιστότοπος: <https://ekopda.pspa.uoa.gr>

Διεύθυνση: Θεμιστοκλέους 6, Τ.Κ. 106 78 Αθήνα

Γραφείο: 34 (4ος όροφος)

### ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

#### Κέντρο Μελετών Ελληνικού και Ευρωπαϊκού Δημοσίου Δικαίου (Ιστορία, Αρχές, Θεσμοί, Δικαιώματα)

Διευθυντής: Ν.-Κ. Χλέπας

##### Στοιχεία Επικοινωνίας Εργαστηρίου:

Τηλέφωνο: 210 3688937

E-mail: chlepanike@pspa.uoa.gr

Διεύθυνση: Θεμιστοκλέους 6, Τ.Κ. 106 78 Αθήνα

Γραφείο: 53 (6ος όροφος)

## ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ

#### Ευρωπαϊκό Κέντρο Αριστείας Jean Monnet

Ιδρύθηκε στο Πανεπιστήμιο Αθηνών τον Σεπτέμβριο του 2000. Η ανανέωση της συνεργασίας με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Σεπτέμβριο του 2010, αποτελεί μια ιδιαίτερα τιμητική διάκριση και αναγνώριση εκ μέρους της Ε.Ε. προς το Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Πληροφορίες: <http://www.jmc.uoa.gr>

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα Εργαστήρια μπορείτε να επισκεφτείτε την ιστοσελίδα του Τμήματος: <https://www.pspa.uoa.gr/ereyna/>

## **7. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ**

Το Πρόγραμμα Σπουδών ορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

### **7.1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΚΟΡΜΟΥ**

Το Πρόγραμμα ισχύει σε αυτή τη μορφή του για τους φοιτητές και τις φοιτήτριες που εγγράφονται από το ακαδημαϊκό έτος 2005-2006 και μετά.

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες οφείλουν να καλύψουν σε κάθε εξάμηνο πέντε μαθήματα. Στα πρώτα τρία εξάμηνα σπουδών το πρόγραμμα είναι κοινό για όλους τους φοιτητές/τριες (μαθήματα Κορμού).

#### **Μαθήματα Κορμού (ΚΡ) 1<sup>ου</sup> Εξαμήνου**

|        |                                                      |
|--------|------------------------------------------------------|
| 42501  | Πολιτική Επιστήμη Ι<br>Λ. Ρόρη                       |
| 42502  | Κοινωνιολογία<br>Π. Παναγιωτόπουλος                  |
| 42511Α | Παγκόσμια & Ευρωπαϊκή Ιστορία Ι<br>Ζ. Λιαλιούτη      |
| 42523  | Εισαγωγή στο Δίκαιο<br>Γ. Γιαννακούρου, Ν.-Κ. Χλέπας |
| 42527Α | Εισαγωγή στις Διεθνείς Σχέσεις<br>Ε. Αθανασοπούλου   |

#### **Μαθήματα Κορμού (ΚΡ) 2<sup>ου</sup> Εξαμήνου**

|        |                                                                                                              |
|--------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 42499Β | Σύγχρονη Κοινωνική θεωρία<br>Κ. Λελεδάκης                                                                    |
| 42505  | Αρχές & Θεσμοί του Συνταγματικού Κράτους<br>Γ. Σωτηρέλης                                                     |
| 42529Β | Πολιτική Οικονομία Ι: Μακροθεωρία & Πολιτική<br>Διδάσκων/ουσα: Θα οριστεί με απόφαση Συνέλευσης του Τμήματος |
| 42539Β | Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία<br>Γ. Θεοδωρίδης                                                                   |
| 42902  | Πολιτική Φιλοσοφία Ι<br>Χ. Πλατανάκης                                                                        |

**Μαθήματα Κορμού (ΚΡ) 3<sup>ου</sup> Εξαμήνου**

|        |                                                                   |
|--------|-------------------------------------------------------------------|
| 42540Γ | <b>Πολιτική Επικοινωνία</b><br>Ζ. Λιαλιούτη, Κ. Λελεδάκης         |
| 42541  | <b>Πολιτική Φιλοσοφία II</b><br>Γ. Μολύβας                        |
| 42544Γ | <b>Δημόσια Διοίκηση I</b><br>Μ.-Ηλ. Πραβίτα                       |
| 42850Γ | <b>Ευρωπαϊκή Οργάνωση: Θεσμοί</b><br>Δ. Χρυσόχου, Φ. Χατζησταύρου |
| 42901Γ | <b>Μέθοδοι &amp; Τεχνικές Κοινωνικής Έρευνας I</b><br>Ι. Τσίρμπας |

**Μάθημα Κορμού (ΚΡ) και Επιλογές Κορμού (ΕΠΚ) 4<sup>ου</sup> Εξαμήνου**

Το μάθημα **Μέθοδοι & Τεχνικές Κοινωνικής Έρευνας II (42543Δ)** είναι υποχρεωτικό για όλους.

Στο τέταρτο εξάμηνο (4<sup>ο</sup>) εισάγονται και οι **Επιλογές Κορμού**. Από τα παρακάτω εννέα (9) μαθήματα οι φοιτητές και οι φοιτήτριες πρέπει να επιλέξουν τέσσερα (4), εκ των οποίων το ένα τουλάχιστον να ανήκει στην κατεύθυνση που θα επιλέξουν στο επόμενο εξάμηνο (5<sup>ο</sup>).

|        |                                                                                                           |
|--------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 42543Δ | <b>Μέθοδοι &amp; Τεχνικές Κοινωνικής Έρευνας II</b><br><u><b>Υποχρεωτικό για όλους</b></u><br>Ι. Τσίρμπας |
|--------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**Επιλογές Κορμού (ΕΠΚ)**

|        |                                                                                           |
|--------|-------------------------------------------------------------------------------------------|
| 42495Δ | <b>Τα θεμελιώδη Δικαιώματα στην Εποχή μας (Δ' κύκλος)</b><br>Γ. Τασόπουλος                |
| 42496Δ | <b>Κοινωνική Πολιτική (Δ' κύκλος)</b><br>Β. Λαλιώτη                                       |
| 42497Δ | <b>Το Πολιτικό Σύστημα της Ε.Ε. (Γ' Κύκλος)</b><br>Μ. Τσινισιζέλης                        |
| 42498Δ | <b>Συγκριτική Πολιτική (Α' Κύκλος)</b><br>Δ. Α. Σωτηρόπουλος, Ε. Τσατσάνης                |
| 42500  | <b>Το Ελληνικό Πολιτικό Σύστημα (Α' Κύκλος)</b><br>Π. Παναγιωτόπουλος                     |
| 42521  | <b>Διοικητική Επιστήμη (Δ' κύκλος)</b><br>Κ. Σπανού, Μ. Λαμπροπούλου                      |
| 42528Δ | <b>Πολιτική Οικονομία II: Σύγχρονη Μικροθεωρία &amp; Ρύθμιση (Γ' Κύκλος)</b><br>Α. Χάρδας |
| 42533  | <b>Πολιτική Επιστήμη II (Α' Κύκλος)</b><br>Π. Λέκκας, Δ. Α. Σωτηρόπουλος                  |
| 42538Δ | <b>Παγκόσμια &amp; Ευρωπαϊκή Ιστορία II (Α' Κύκλος)</b><br>Ν. Γιακωβάκη                   |

## 7.2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (Κύκλοι Σπουδών - Κατευθύνσεις)

Για τα εξάμηνα 5<sup>ο</sup> έως 8<sup>ο</sup>ι φοιτητές και οι φοιτήτριες οφείλουν να καλύψουν δυο (2) υποχρεωτικά μαθήματα της κατεύθυνσης τους (ΚΑ/ΚΓ/ΚΔ.ΥΠΟ), ένα (1) μάθημα Ειδικής Επιλογής, το οποίο το επιλέγουν από τον αντίστοιχο κατάλογο της κατεύθυνσης τους (ΚΑ/ΚΓ/ΚΔ.ΕΙΔ), και δυο (2) μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής από τον ενιαίο κατάλογο (ΕΕ).

### 7.2.1. Α' ΚΥΚΛΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

#### Υποχρεωτικά Μαθήματα Κατεύθυνσης (ΚΑ.ΥΠΟ)

##### 5ο Εξάμηνο

- |       |                                                                  |
|-------|------------------------------------------------------------------|
| 42531 | <b>Πολιτική Κοινωνιολογία Ι</b><br>Λ. Ρόρη                       |
| 42810 | <b>Συγκριτική Πολιτική Ι</b><br>Δ. Α. Σωτηρόπουλος, Ε. Τσατσάνης |

##### 6ο Εξάμηνο

- |        |                                                                                     |
|--------|-------------------------------------------------------------------------------------|
| 42582Σ | <b>Συγκριτική Πολιτική ΙΙ: Η Δύση &amp; ο «Τρίτος Κόσμος»</b><br>Δ. Α. Σωτηρόπουλος |
| 42602  | <b>Πολιτική Κοινωνιολογία ΙΙ</b><br>Διδάσκων Μέλος ΔΕΠ υπό διορισμό                 |

##### 7ο Εξάμηνο

- |       |                                                        |
|-------|--------------------------------------------------------|
| 42532 | <b>Κλασική Πολιτική Θεωρία</b><br>Χ. Πλατανάκης        |
| 42712 | <b>Πολιτική Συμπεριφορά</b><br>Μ. Παντελίδου - Μαλούτα |

##### 8ο Εξάμηνο

- |       |                                              |
|-------|----------------------------------------------|
| 42601 | <b>Νεότερη Πολιτική Θεωρία</b><br>Γ. Μολύβας |
| 42714 | <b>Εκλογική Κοινωνιολογία</b><br>Ι. Τσίρμπας |

**Πρόγραμμα Μαθημάτων Ειδικής Επιλογής (ΚΑ.ΕΙΔ)**

- ένα (1) ανά εξάμηνο

**Χειμερινό Εξάμηνο (5ο & 7ο)**

|        |                                                                                                                         |
|--------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 42549X | <b>Λόγος &amp; Ιδεολογία</b><br>Κ. Λελεδάκης                                                                            |
| 42645Θ | <b>Κράτος &amp; Κοινωνία</b><br>Διδάσκων: Σύμφωνα με την προκήρυξη του Τμήματος – Σ. Πρωτόπαπας                         |
| 42765Θ | <b>Σύγχρονη Πολιτική Θεωρία</b><br>Χ. Πλατανάκης                                                                        |
| 42938  | <b>Νεώτερη Ελληνική Πολιτική Ιστορία</b><br>Γ. Θεοδωρίδης                                                               |
| 42951  | <b>Καπιταλισμός, Σοσιαλισμός &amp; Δημοκρατία</b><br>Διδάσκων: Σύμφωνα με την προκήρυξη του Τμήματος – Σ. Πρωτόπαπας    |
| 42961  | <b>Ιστορία της Ρωσίας: Από τον Μ. Πέτρο μέχρι την Οκτωβριανή Επανάσταση</b><br>Ν. Γιακωβάκη                             |
| 42965  | <b>Κοινωνιολογία της Μεταπολιτευτικής Ελλάδας</b><br>Διδάσκουσα: Σύμφωνα με την προκήρυξη του Τμήματος – Χ. Καρακωστάκη |
| 42980  | <b>Μεγέθυνση, Ανισότητα, Αναδιανομή</b><br>Διδάσκων/ουσα: Θα οριστεί με απόφαση Συνέλευσης του Τμήματος                 |

**Εαρινό Εξάμηνο (6ο & 8ο)**

|        |                                                                                                                  |
|--------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 42050  | <b>Πολιτική Κουλτούρα &amp; Κοινωνικοποίηση</b><br>Διδάσκων Μέλος ΔΕΠ υπό διορισμό                               |
| 42713Θ | <b>Συγκριτική Πολιτική: Επανάσταση-Κοινοβουλευτισμός-Δικτατορία</b><br>Π. Λέκκας                                 |
| 42921  | <b>Δικαιώματα &amp; Διανεμητική Δικαιοσύνη</b><br>Γ. Μολύβας                                                     |
| 42967  | <b>Θέματα Σύγχρονης Ελληνικής Ιστορίας 1949-1974: Ψυχρός Πόλεμος &amp; Μετεμφυλιακή Πολιτική</b><br>Ζ. Λιαλιούτη |
| 42977  | <b>Η Εμπειρική Έρευνα στη Συγκριτική Πολιτική</b><br>Ε. Τσατσάνης                                                |
| 42981  | <b>Πολιτική Βία</b><br>Λ. Ρόρη                                                                                   |

## 7.2.2. Γ' ΚΥΚΛΟΣ - ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

### Υποχρεωτικά Μαθήματα Κατεύθυνσης (ΚΓ.ΥΠΟ)

#### 5ο Εξάμηνο

- 42565Ε Διεθνείς Σχέσεις  
Π. Τσάκωνας, Ε. Αθανασοπούλου
- 42567Ε Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο  
Ε. Δούση, Η. Πλακοκέφαλος

#### 6ο Εξάμηνο

- 42603Ν Διεθνής Οργάνωση  
Ε. Δούση
- 42833 Θεωρία της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης  
Δ. Χρυσόχοου

#### 7ο Εξάμηνο

- 42750 Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις  
Δ. Κατσίκας
- 42856 Συγκριτική Ανάλυση Ευρωπαϊκών Πολιτικών Συστημάτων  
Σ. Βέρνυ, Φ. Χατζησταύρου

#### 8ο Εξάμηνο

- 42857 Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης  
Α. Μεταξάς
- 42862 Πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης  
Ν. Μαραβέγιας, Ι. Δούκας

**Πρόγραμμα Μαθημάτων Ειδικής Επιλογής (ΚΓ.ΕΙΔ)**

- ένα (1) ανά εξάμηνο

**Χειμερινό Εξάμηνο (5ο & 7ο)**

- 42650 Ασφάλεια & Στρατηγική  
Π. Τσάκωνας
- 42705 Οι Ευρωπαϊκές Πολιτικές των Κρατών Μελών της ΕΕ  
(το μάθημα προσφέρεται στα Αγγλικά)  
Σ. Βέρνυ
- 42863 Διεθνής & Ευρωπαϊκή Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων  
Η. Πλακοκέφαλος
- 42912 Ευρωπαϊκή Οικονομία  
Α. Χάρδας
- 42971 Κλιματική Διπλωματία  
Ε. Δούση
- 42972 Θεωρία & Ιστορία των Πολιτικών Ενώσεων  
Δ. Χρυσόχοου
- 42982 Διεθνής Οικονομική Ανάπτυξη  
Α. Χάρδας
- 42985 Η Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση σε Εποχές Κρίσεων: Πολιτικές και Κοινωνικές Διαστάσεις  
Διδάσκουσα: Σύμφωνα με την προκήρυξη του Τμήματος – Μ.-Ζ. Σαουλίδου
- 42986 Πολιτικά Κόμματα και Ευρωπαϊκή Ενοποίηση: Εναλλακτικές Στρατηγικές για την Ευρώπη  
Διδάσκουσα: Σύμφωνα με την προκήρυξη του Τμήματος – Μ.-Ζ. Σαουλίδου

**Εαρινό Εξάμηνο (6ο & 8ο)**

- 42649 Σύγχρονα Προβλήματα Ελληνικής Εξωτερικής Πολιτικής  
Π. Τσάκωνας
- 42656 Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας  
Η. Πλακοκέφαλος
- 42689 Μετανάστευση στην Ευρώπη  
Α. Κόντης, Θ. Φούσκας
- 42690 Διαχείριση Διεθνών Διενέξεων  
Α. Ζερβάκη
- 42904 Έθνος-Κράτος & Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση  
(το μάθημα προσφέρεται στα Αγγλικά)  
Σ. Βέρνυ
- 42969 Ομάδες Συμφερόντων & Lobbying στην Ευρωπαϊκή & Διεθνή Πολιτική  
(το μάθημα προσφέρεται στα Αγγλικά)  
Φ. Χατζησταύρου
- 42983 Συγκριτική Πολιτική Οικονομία  
Δ. Κατσίκας, Α. Χάρδας

### 7.2.3. Δ' ΚΥΚΛΟΣ - ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟ ΔΙΚΑΙΟ

#### Υποχρεωτικά Μαθήματα Κατεύθυνσης (ΚΔ.ΥΠΟ)

##### 5ο Εξάμηνο

- 42557Ε      **Συνταγματικό Δίκαιο**  
Γ. Τασόπουλος
- 42586      **Διοικητικό Δίκαιο Ι**  
Χ. Χρυσανθάκης

##### 6ο Εξάμηνο

- 42584      **Δημόσια Διοίκηση ΙΙ**  
Μ. Λαμπροπούλου
- 42587      **Θεωρία των Οργανώσεων**  
Μ.-Ηλ. Πραβίτα

##### 7ο Εξάμηνο

- 42080      **Ατομικά & Κοινωνικά Δικαιώματα**  
Γ. Σωτηρέλης
- 42859      **Κοινωνική Πολιτική & Διοίκηση**  
Β. Λαλιώτη

##### 8ο Εξάμηνο

- 42814      **Διοικητική Αποκέντρωση & Τοπική Αυτοδιοίκηση**  
Ν.-Κ. Χλέπας
- 42858      **Ανάλυση Δημόσιας Πολιτικής**  
Χ. Παρασκευόπουλος

**Πρόγραμμα Μαθημάτων Ειδικής Επιλογής (ΚΔ.ΕΙΔ)**

- ένα (1) ανά εξάμηνο

**Χειμερινό Εξάμηνο (5ο & 7ο)**

|        |                                                                                        |
|--------|----------------------------------------------------------------------------------------|
| 42599  | <b>Συνταγματική Ιστορία</b><br>Ν.-Κ. Χλέπας                                            |
| 42561X | <b>Ειδικά Θέματα Διοικητικής Επιστήμης</b><br>Μ.-Ηλ. Πραβίτα                           |
| 42722  | <b>Ειδικά Θέματα Διοικητικού Δικαίου Ι: Προστασία Περιβάλλοντος</b><br>Γ. Γιαννακούρου |
| 42952  | <b>Θεωρία της Δημόσιας Διοίκησης</b><br>Κ. Σπανού                                      |
| 42970  | <b>Εργασία &amp; Πολιτικές Απασχόλησης</b><br>Β. Λαλιώτη                               |
| 42975  | <b>Κρατική Παρέμβαση &amp; Δημόσιος Τομέας</b><br>Μ. Λαμπροπούλου                      |

**Εαρινό Εξάμηνο (6ο & 8ο)**

|        |                                                                                     |
|--------|-------------------------------------------------------------------------------------|
| 42638Θ | <b>Διοικητικό Δίκαιο ΙΙ</b><br>Χ. Χρυσανθάκης                                       |
| 42953  | <b>Διοικητική &amp; Κυβερνητική Ιστορία</b><br>Μ.-Ηλ. Πραβίτα                       |
| 42974  | <b>Ειδικά Θέματα Δημόσιας Πολιτικής</b><br>Κ. Σπανού                                |
| 42979  | <b>Εξευρωπαϊσμός και Δημόσια Πολιτική: Συγκριτική Ανάλυση</b><br>Χ. Παρασκευόπουλος |

### 7.3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ (5ο & 7ο) – (ΕΕ)

- Δύο (2) ανά εξάμηνο (κοινά για όλες τις κατευθύνσεις)

\*\*\* ΟΛΑ ΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΩΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

- 42608 Συγκριτική Ανάλυση Διοικητικών Συστημάτων  
Μ. Λαμπροπούλου
- 42616 Εργασιακές Σχέσεις στον Δημόσιο Τομέα Ι: Δημοσιοϋπαλληλικό Δίκαιο  
Χ. Χρυσανθάκης
- 42694Θ Ειδικά Θέματα Εργατικού Δικαίου & Εργασιακών Σχέσεων  
Χ. Χρυσανθάκης (για διαλέξεις θα προσκληθεί η κα Κ. Γκολομάζου)
- 42924 Νέες Μορφές Διακυβέρνησης στην Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση  
Χ. Παρασκευόπουλος
- 42941 Το Πολιτικό Φαινόμενο στην Κλασική Κοινωνική Θεωρία  
Π. Λέκκας
- 42973 Κοινωνιολογία των Διακινδυνεύσεων. Η Σύγχρονη Ελληνική Εμπειρία  
Διδάσκουσα: Σύμφωνα με την προκήρυξη του Τμήματος – Χ. Καρακωστάκη
- 42978 Διακυβέρνηση, Θεσμοί & Εμπιστοσύνη: Η Ευρωπαϊκή Εμπειρία  
(το μάθημα προσφέρεται στα Αγγλικά)  
Χ. Παρασκευόπουλος

### 7.4. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ (6ο & 8ο) – (ΕΕ)

- Δύο (2) ανά εξάμηνο (κοινά για όλες τις κατευθύνσεις)

\*\*\* ΟΛΑ ΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΩΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

- 42635 Κλασικές Κοινωνιολογικές Θεωρίες  
Διδάσκων/ουσα: Σύμφωνα με την προκήρυξη του Τμήματος
- 42708 Φύλο, Κοινωνία & Πολιτική  
Μ. Παντελίδου – Μαλούτα, Ι. Αθανασάτου, Μ. Κακεπάκη
- 42956 Κοινωνιολογία της Οικογένειας  
Π. Παναγιωτόπουλος
- 42958 Δημοκρατικοί θεσμοί & Εκπαίδευση  
Π. Παναγιωτόπουλος, Γ. Παπαδοπούλου
- 42959 Πολιτική Ιστορία & Προφορική Ιστορία  
Γ. Θεοδωρίδης
- 42964 Δημοκρατία και Πολιτεία στην Ευρώπη  
Δ. Χρυσόχου
- 42976 Συγκριτική Κοινωνική Πολιτική  
Β. Λαλιώτη

## 8. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

**Με βάση τον κωδικό μαθήματος και απόλυτη αριθμητική σειρά:**

**42050 Πολιτική Κουλτούρα & Κοινωνικοποίηση**  
Διδάσκων Μέλος ΔΕΠ υπό διορισμό

**Περιγραφή μαθήματος:**

Το μάθημα αυτό στοχεύει στη διερεύνηση του ρόλου των πολιτισμικών παραμέτρων της πολιτικής διαδικασίας. Εξετάζεται η πολιτική κοινωνικοποίηση ως διαδικασία διαμόρφωσης πολιτικών στάσεων, αντιλήψεων και συμπεριφοράς, και ως συνιστώσα αναπαραγωγής αλλά και μετεξέλιξης της πολιτικής κουλτούρας μιας κοινωνίας. Η προβληματική επικεντρώνεται στο ρόλο των αξιών στην ποιότητα του πολιτεύματος μέσα από συγκριτικές έρευνες σε παγκόσμιο επίπεδο, ενώ εμβαθύνει στην ελληνική κοινωνικο-πολιτική πραγματικότητα, στους ιστορικούς παράγοντες που επέδρασαν στη διαμόρφωση της ελληνικής πολιτικής κουλτούρας, καθώς και σε σύγχρονες εκφράσεις της.

**Περιεχόμενο μαθήματος:**

Στο πρώτο μέρος προτείνεται ένα θεωρητικό πλαίσιο ανάλυσης με κριτική παρουσίαση της κλασικής βιβλιογραφίας για τις δύο έννοιες που συνθέτουν το βασικό αντικείμενο του μαθήματος, καθώς και για άλλα εννοιολογικά εργαλεία που είναι απαραίτητα, όπως είναι η πολιτική γενιά, οι φορείς κοινωνικοποίησης, τα υλιστικά/μετά-υλιστικά πρότυπα, οι πολιτικές υποκουλτούρες, τα στερεότυπα, εθνικός χαρακτήρας κ.ά. Στο δεύτερο μέρος, παρουσιάζεται μια προβληματική για την ελληνική πολιτική κουλτούρα και το ιστορικό της διαμόρφωσης του πολυποίκιλου χαρακτήρα της, με κατάληξη στη Μεταπολίτευση και έμφαση στις συνθήκες της κρίσης. Η συζήτηση επικεντρώνεται τόσο στις «σταθερές», όσο και σε επίκαιρες εκφράσεις της ελληνικής πολιτικής κουλτούρας, όπως είναι ο κυνισμός, η πολιτική αδιαφορία, η απόρριψη και η ξενοφοβία, καθώς και στις κοινωνικές παραμέτρους που συσχετίζονται θετικά με αυτές. Με τη βοήθεια εμπειρικών δεδομένων, διερευνάται η μεταβολή πολιτικών στάσεων και αντιλήψεων, με στόχο την ανάπτυξη προβληματισμού σχετικά με τη σύνδεση της πολιτικής κοινωνικοποίησης με την αναπαραγωγή και τη μετεξέλιξη της πολιτικής κουλτούρας.

**Μαθησιακά αποτελέσματα:**

Οι φοιτητές/-ριες θα πρέπει:

- να εξοικειωθούν με έννοιες όπως πολιτική κουλτούρα, πολιτική γενιά, πολιτική κοινωνικοποίηση και να μπορούν να αναλύουν κριτικά τις επιδράσεις του πολιτισμικού περιβάλλοντος στην πολιτική διαδικασία
- να γνωρίζουν τη βασική διεθνή βιβλιογραφία για το αντικείμενο του μαθήματος και τη συζήτηση για τις ιστορικές παραμέτρους που καθόρισαν την ελληνική πολιτική κουλτούρα
- να αντιμετωπίζουν κριτικά εθνικά στερεότυπα και στερεότυπες αντιλήψεις που σχετίζονται με την πολιτική

- να ενημερωθούν για διαφορετικές ερμηνείες των αλλαγών που σημειώνονται στο πολιτισμικό πλαίσιο της πολιτικής διαδικασίας.

**42080            Ατομικά & Κοινωνικά Δικαιώματα**  
Γ. Σωτηρέλης

Περιγραφή μαθήματος:

Το μάθημα εξετάζει τα κατ' ιδίαν θεμελιώδη ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα, όπως αυτά προστατεύονται, ιδίως, από το Σύνταγμα αλλά και από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ).

Το μάθημα αποσκοπεί:

- στην κριτική παρουσίαση και προσέγγιση του γνωστικού αντικείμενου
- στην ανάδειξη των ευρύτερων κοινωνικοπολιτικών διαστάσεων του συστήματος προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων σε διεθνές και εθνικό επίπεδο
- στη συγκεκριμένη οριοθέτηση του πεδίου προστασίας των επί μέρους ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων.

Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Γενική εισαγωγή: Έννοια, σημασία και λειτουργία των θεμελιωδών δικαιωμάτων
2. Η ιστορική διαδρομή των δικαιωμάτων και η σύγχρονη συνταγματική πραγματικότητα
3. Ο νομικοπολιτικός χαρακτήρας και ο ρόλος του ισχύοντος στη χώρα μας συστήματος προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων
4. Τα επί μέρους θεμελιώδη δικαιώματα: Αναλυτική παρουσίαση της προστατευτικής εμβέλειας των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων, όπως κατοχυρώνονται σήμερα σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, με ιδιαίτερη έμφαση στον προσδιορισμό των υποκειμένων τους, στην ανάδειξη του περιεχομένου τους και στην εξέταση των περιορισμών τους

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να:

- γνωρίζει το βασικό περιεχόμενο των θεμελιωδών δικαιωμάτων
- αντιλαμβάνεται και να κατανοεί τους παράγοντες που επηρεάζουν τη δυναμική της προστασίας τους
- εντοπίζει τους βασικούς κινδύνους και τα σπουδαιότερα πεδία όπου δοκιμάζεται η προστασία των επί μέρους δικαιωμάτων
- αναλύει πρακτικά ζητήματα από την άποψη της προστασίας των δικαιωμάτων
- πραγματοποιεί έρευνα στο πεδίο της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

**42495Δ            Τα θεμελιώδη Δικαιώματα στην Εποχή μας (Δ' κύκλος)**  
Γ. Τασόπουλος

Περιγραφή μαθήματος:

Το μάθημα καλύπτει το γενικό μέρος της διδασκαλίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου και αποτελεί κριτική εισαγωγή στην προβληματική της εθνικής (συνταγματικής), κοινοτικής και

διεθνούς τους προστασίας. Εξετάζεται η έννοια, η σημασία και η λειτουργία των δικαιωμάτων του ανθρώπου στην ιστορική τους διαδρομή. Αναλύεται το ηθικοπολιτικό περιεχόμενο της συνταγματικής τους προστασίας σε σχέση με τη δημοκρατική αρχή και παρουσιάζονται οι κύριες συνιστώσες του συστήματος προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου στο Σύνταγμά μας, με έμφαση στις συνταγματικές αρχές που διέπουν την ερμηνεία και εφαρμογή των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Το μάθημα αποσκοπεί:

1. στη μάθηση της παράδοσης των δικαιωμάτων του ανθρώπου
2. στην κατανόηση της δομής των συνταγματικών δικαιωμάτων (υποκείμενα, αποδέκτες, επιφύλαξη του νόμου) και των μεθόδων ερμηνείας και εφαρμογής τους
3. στην επισήμανση της αξίας των δικονομικών και διαδικαστικών εγγυήσεων προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου στο Σύνταγμα
4. στη γνώση των αρχών που διέπουν την επίλυση συγκρούσεων των δικαιωμάτων και των ιδεολογικών παραγόντων που την επηρεάζουν
5. στην κατανόηση της προβληματικής της τριτενέργειας
6. στη μελέτη των περιορισμών των δικαιωμάτων και των ορίων τους (αρχή της αναλογικότητας)
7. στην επισήμανση της επιρροής των νέων τεχνολογιών στα Δικαιώματα
8. στην επισκόπηση της υπερεθνικής διάστασης των δικαιωμάτων (ΕΣΔΑ, Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης) και στον διάλογο των δικαστηρίων.

Περιεχόμενο μαθήματος:

Στην ύλη του μαθήματος περιλαμβάνονται και οι ακόλουθες ενότητες:

1. Φορείς των δικαιωμάτων του ανθρώπου
2. Διακρίσεις των δικαιωμάτων
3. Συνοπτική παρουσίαση των προστατευόμενων δικαιωμάτων μετά τη συνταγματική αναθεώρηση του 2001
4. Η επιφύλαξη του νόμου
5. Οι περιορισμοί των δικαιωμάτων του ανθρώπου
6. Τα όρια των περιορισμών και η αρχή της αναλογικότητας
7. Η αρχή της τριτενέργειας
8. Η επίδραση της ΕΣΔΑ στην ελληνική έννομη τάξη και ο διάλογος μεταξύ των δικαστηρίων (εθνικών και υπερεθνικών)
9. Επιρροή που ασκούν οι νέες τεχνολογίες στην άσκηση των ελευθεριών

Μαθησιακά αποτελέσματα:

- Βασική εποπτεία του γνωστικού αντικειμένου
- δυνατότητα κριτικής σκέψης
- έρευνα στους τομείς που καλύπτει το μάθημα.

**42496Δ Κοινωνική Πολιτική (Δ' κύκλος)**  
**Β. Λαλιώτη**

Στο επίκεντρο του μαθήματος τίθενται μια σειρά από έννοιες και ζητήματα που σχετίζονται με το διεπιστημονικό αντικείμενο της κοινωνικής πολιτικής, όπως αυτό διαμορφώθηκε κάτω από τη συνδυαστική επίδραση διαφόρων επιστημών (π.χ. οικονομικά, κοινωνιολογία, ιστορία, πολιτική επιστήμη). Ακολουθώντας μιας εισαγωγής στα χαρακτηριστικά, το αξιακό πλαίσιο και κεντρικούς όρους του πεδίου της κοινωνικής πολιτικής, η προσοχή στρέφεται ιδίως προς τις πολιτικές εκείνες που, ως επί το πλείστον, μελετώνται στο πλαίσιο του εν λόγω πεδίου: από τις πολιτικές υγείας και κοινωνικής πρόνοιας έως τις πολιτικές για τις συντάξεις και τη στέγαση. Στα ζητήματα που εξετάζονται περιλαμβάνονται επιπρόσθετα οι διαφορετικές τυπολογίες των κρατών πρόνοιας, η διάσταση του φύλου στην κοινωνική πολιτική, οι τρόποι με τους οποίους αναπτύχθηκε και εξελίχθηκε η κοινωνική πολιτική σε διαφορετικά μεν, αλληλοσυνδεόμενα δε, επίπεδα (εθνικό, ευρωπαϊκό και παγκόσμιο), καθώς και οι επιπτώσεις κρίσεων (της οικονομικής του 2008, αλλά και εκείνης που πυροδότησε η πρόσφατη πανδημία) στα κράτη πρόνοιας.

**Περιεχόμενο Μαθήματος:**

- Τι είναι η κοινωνική πολιτική
- Πότε μία πολιτική είναι κοινωνική
- Το αξιακό πλαίσιο του κράτους πρόνοιας
- Βασικές έννοιες στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής
- Όψεις μελέτης της κοινωνικής πολιτικής
- Ιστορική εξέλιξη του κράτους πρόνοιας
- Θεωρητικές προσεγγίσεις
- Τυπολογίες κρατών πρόνοιας
- Πολιτικές (π.χ. πολιτικές που αφορούν στην υγεία, την κοινωνική πρόνοια, την κοινωνική ασφάλιση, τη στέγαση, κ.ά.)
- Πρόσθετες όψεις στη μελέτη της κοινωνικής πολιτικής [π.χ. η διάσταση του φύλου στην κοινωνική πολιτική, οι επιπτώσεις κρίσεων (της οικονομικής του 2008, αλλά και εκείνης που πυροδότησε η πρόσφατη πανδημία) στα κράτη πρόνοιας]

**Μαθησιακά Αποτελέσματα:**

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος η φοιτήτρια/ο φοιτητής θα:

- Κατανοεί έννοιες και ζητήματα που σχετίζονται με το διεπιστημονικό αντικείμενο της κοινωνικής πολιτικής.
- Δύναται να εκφράσει τεκμηριωμένη άποψη πάνω στις εν λόγω έννοιες και ζητήματα.

**Προτεινόμενα Βασικά Συγγράμματα:**

1. Σακελλαρόπουλος, Θ., Οικονόμου, Χ., Σκαμνάκης, Χ. & Αγγελάκη, Μ. (επιμ.) (2018), *Κοινωνική Πολιτική*, Διαθέτης (Εκδότης): Εκδόσεις Τσότρας Αθανάσιος Ε.Ε. [Κωδικός Βιβλίου στον Εύδοξο: 122076312].

2. Lewis, G., Gewirtz, S. & Clarke, J. (επιμ.) (2007), *Μια Άλλη Προσέγγιση: Επαναπροσδιορίζοντας την Κοινωνική Πολιτική*, Διαθέτης (Εκδότης): Gutenberg [Κωδικός Βιβλίου στον Εύδοξο: 31699].

#### **42497Δ Το Πολιτικό Σύστημα της Ε.Ε. (Γ' Κύκλος)**

Μ. Τσινισιζέλης

Περιγραφή μαθήματος:

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των ενδιαφερόμενων φοιτητριών και φοιτητών με την οργάνωση και λειτουργία του ευρωπαϊκού συστήματος συνεργασίας. Το μάθημα προσπαθεί να απαντήσει στο ερώτημα εάν και κατά πόσον το ευρωπαϊκό σύστημα συνεργασίας αποτελεί ένα πολιτικό σύστημα αντίστοιχο στη λειτουργία του με τα εθνικά πολιτικά συστήματα των κρατών μελών.

Για τον σκοπό αυτό η ύλη του μαθήματος περιλαμβάνει αναφορές και συζήτηση διατάξεων των ευρωπαϊκών συνθηκών σχετικά με τα όρια της αρμοδιότητας των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, καθώς και εκτενή αναφορά / ανάλυση του τρόπου λειτουργίας της ΕΕ, των κρατών μελών και των εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών σε μια σειρά από πολιτικές της ΕΕ όπως:

1. Κοινή αγροτική πολιτική / κοινή αλιευτική πολιτική
2. Περιφερειακή πολιτική
3. Άσυλο και μετανάστευση
4. Έρευνα και καινοτομία
5. Άμυνα και ασφάλεια

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με το μάθημα αυτό αναμένουμε την πλήρη κατανόηση των φοιτητριών / φοιτητών στον τρόπο λειτουργίας της ΕΕ, τις αρμοδιότητες των θεσμικών οργάνων της ΕΕ καθώς και τις αρμοδιότητες των εθνικών κυβερνήσεων.

#### **42498Δ Συγκριτική Πολιτική (Α' Κύκλος)**

Δ. Α. Σωτηρόπουλος, Ε. Τσατσάνης

Περιγραφή μαθήματος:

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η παρουσίαση της διαμόρφωσης του πεδίου της συγκριτικής πολιτικής και ένταξή του στον ευρύτερο χώρο της πολιτικής επιστήμης. Εξετάζει τη γένεση, εξέλιξη και μετασχηματισμό του σύγχρονου κράτους μέχρι σήμερα. Παρουσιάζει τις σημαντικότερες τυπολογίες πολιτευμάτων και διερευνά τις προϋποθέσεις εκδημοκρατισμού. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ανάπτυξη των σύγχρονων πολιτικών συστημάτων, στην παγίωση των κομματικών συστημάτων αλλά και στην ανάδυση νέων κινημάτων και κομμάτων νέας πολιτικής. Τέλος, αναδεικνύει τα βασικά θεωρητικά ρεύματα και μεθόδους έρευνας στη συγκριτική πολιτική.

Το μάθημα αποσκοπεί:

- στην ανάδειξη της σημασίας της σύγκρισης στη μελέτη των πολιτικών φαινομένων από τη συγκρότηση του έθνους κράτους έως την σημερινή εποχή της παγκοσμιοποίησης

- στην ενίσχυση της γνώσης γύρω από τις τυπολογίες των πολιτικών φαινομένων (πολιτικά συστήματα, κόμματα, πολιτική κουλτούρα κ.τ.λ.)
- στη διερεύνηση των παραγόντων που συμβάλλουν στην εδραίωση ή στην αποδυνάμωση της δημοκρατίας
- στην κατανόηση των βασικών μεθοδολογικών και εννοιολογικών προϋποθέσεων της σύγκρισης.

Περιεχόμενο μαθήματος:

#### ΕΝΟΤΗΤΑ Α'

1. Εισαγωγή στη συγκριτική πολιτική. Πολιτικές έννοιες και ιδεολογία
2. Οι απαρχές και η εξέλιξη του σύγχρονου κράτους. Αποαποικιοποίηση, νέα ανεξάρτητα και οιονεί κράτη. Κρατική αποτυχία, κατάρρευση και ανοικοδόμηση
3. Μετασχηματισμός του δυτικού κράτους από τη δεκαετία 1970 μέχρι σήμερα. Κράτος και διεθνής διακυβέρνηση
4. Γενεαλογία και ταξινόμηση των πολιτευμάτων. Η φιλελεύθερη αντιπροσωπευτική δημοκρατία και κριτικές προσεγγίσεις 5.+6. Ανελεύθερα/αυταρχικά, απολυταρχικά και ολοκληρωτικά πολιτεύματα
7. Η έννοια του εκδημοκρατισμού. Μετάβαση και εμπέδωση της δημοκρατίας
8. Πολιτική κουλτούρα, κοινωνικό κεφάλαιο, εμπιστοσύνη και δημοκρατικό έλλειμμα
9. Πολιτική επικοινωνία, κοινή γνώμη και προπαγάνδα
10. Μορφές πολιτικής συμμετοχής
11. Κομματικά συστήματα. Οργάνωση και λειτουργία των πολιτικών κομμάτων
12. Εκλογικά συστήματα και εκλογική συμπεριφορά. Μηχανισμοί άμεσης δημοκρατίας
13. Ομάδες συμφερόντων. Πλουραλισμός, κορπορατισμός και πελατειασμός

#### ΕΝΟΤΗΤΑ Β'

1. Σύγκριση, θετικισμός και ιστορικισμός
2. Η λογική της συγκριτικής ανάλυσης
3. Υποθέσεις εργασίας και μεταβλητές
4. Τεχνικές σύγκρισης
5. Μέθοδοι σύγκρισης. Ποιοτική σύγκριση
6. Ποσοτική σύγκριση
7. Θεωρία και σύγκριση. Θεσμική προσέγγιση
8. Συμπεριφορισμός
9. Δομική προσέγγιση και δομο-λειτουργισμός
10. Προσέγγιση της ορθολογικής επιλογής
11. Ερμηνευτική προσέγγιση
12. Ιστορική σύγκριση

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να:

- κατανοεί την ευρύτερη σημασία της σύγκρισης στις κοινωνικές επιστήμες και στην ιστορική ανάπτυξη του πεδίου της συγκριτικής πολιτικής
- έχει αποκτήσει βασικές γνώσεις σχετικά με τον τρόπο διαμόρφωσης και λειτουργίας των κυριότερων πολιτικών και κοινωνικών φαινομένων στο χώρο της συγκριτικής πολιτικής

(ανάπτυξη και συγκρότηση έθνους – κράτους, δημοκρατία, πολιτικά συστήματα, πολιτικά κόμματα, ομάδες συμφερόντων, πολιτική κουλτούρα)

- είναι σε θέση να διακρίνει τις βασικές διαφορές μεταξύ των εκάστοτε τυπολογιών των πολιτικών φαινομένων κάνοντας αναφορά σε αντίστοιχα παραδείγματα από την ευρωπαϊκή και διεθνή εμπειρία
- έχει αναπτύξει βασικές ερευνητικές δεξιότητες στο πεδίο της συγκριτικής ανάλυσης των πολιτικών φαινομένων
- έχει αποκτήσει εξοικείωση με βασικές έννοιες, θεωρητικά εργαλεία και ρεύματα που αναπτύσσονται στο χώρο της συγκριτικής πολιτικής.

**42499B Σύγχρονη Κοινωνική θεωρία**  
Κ. Λελεδάκης

Περιγραφή μαθήματος:

Το μάθημα αναφέρεται στις σύγχρονες εξελίξεις της θεωρητικής προσέγγισης των κοινωνικών ζητημάτων και οργανώνεται γύρω από τον άξονα των ακόλουθων θεματικών:

1. Εξουσία και μικροεξουσίες
2. Φύλο, φυλή, τάξη
3. Ταυτότητες
4. Πολυπολιτισμικότητα
5. Παγκοσμιοποίηση
6. Κοινωνική αλλαγή
7. Θεμελιώσεις κοινωνικής κριτικής.

Η ανάπτυξη των θεμάτων αυτών συνδυάζεται με μια κριτική παρουσίαση των σημαντικότερων μεταδομιστικών θεωρητικών ρευμάτων, κατά την οποία η έμφαση δίδεται στην ανάδειξη των σημείων σύγκλισης και αντιπαράθεσης. Επιδίωξη του μαθήματος είναι να διευκρινίσει όχι μόνο τον τρόπο με τον οποίο η κοινωνική θεωρία επιχειρεί σήμερα να θεμελιώσει το επιστημονικό της αντικείμενο και να οριοθετήσει τα ερευνητικά της πεδία, αλλά και τα ζητήματα που τίθενται ως προς την αναζήτηση επαρκών μεθοδολογικών εργαλείων και ως προς το συνδυασμό θεωρητικών προτύπων προερχόμενων από διαφορετικές παραδόσεις και κλάδους των κοινωνικών επιστημών.

Μαθησιακά αποτελέσματα:

[μη εφαρμόσιμο]

**42500 Το Ελληνικό Πολιτικό Σύστημα (Α' Κύκλος)**  
Π. Παναγιωτόπουλος

Περιγραφή μαθήματος:

Σκοπός του μαθήματος είναι να εισαγάγει τους φοιτητές και τις φοιτήτριες στη βασική συζήτηση για το ελληνικό πολιτικό σύστημα από την πτώση της Δικτατορίας μέχρι σήμερα. Φυσικά το μάθημα δεν επικεντρώνεται μόνο στη συζήτηση των σχετικών αναλύσεων για τις παραμέτρους που αφορούν στη συγκρότηση και εξέλιξη του πολιτικού συστήματος της Μεταπολίτευσης αλλά επιδιώκει να προσφέρει το πραγματολογικό και ιστορικό υλικό της

ελληνικής πολιτικής από την συγκρότηση του ελληνικού κράτους. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται σε εκείνες τις εξελίξεις από τον εμφύλιο μέχρι την δικτατορία καθώς και στις αναλύσεις που αφορούν την Μεταπολιτευτική περίοδο. Στη συνέχεια εξετάζονται οι κοινωνικές και πολιτισμικές συνιστώσες του πολιτικού συστήματος τόσο στην περίοδο της μετάβασης στη δημοκρατία και την περίοδο της εμπέδωσης της δημοκρατίας, όσο και στις δεκαετίες που ακολούθησαν. Πιο συγκεκριμένα θα εξεταστούν οι πολιτικές δυνάμεις, οι εκλογές, οι σχέσεις κοινωνίας – κράτους καθώς και οι αντιφάσεις του συστήματος διακυβέρνησης.

Το μάθημα αποσκοπεί:

- στην γνώση της ιστορικής εξέλιξης του ελληνικού πολιτικού συστήματος από τον 19<sup>ο</sup> αιώνα μέχρι σήμερα
- στην ανάδειξη των σημαντικών πολιτικών και κοινωνικών εξελίξεων που διαμόρφωσαν το πολιτικό και κομματικό σύστημα
- στην κατανόηση των παραγόντων και των παραμέτρων της περιόδου της Μεταπολίτευσης
- στην ανάλυση των μεταμορφώσεων του κομματικού συστήματος κατά την περίοδο της Γ' Ελληνικής Δημοκρατίας
- στην αξιολόγηση των εννοιών και των αναλυτικών σχημάτων που έχουν αναπτυχθεί για την ανάλυση και ερμηνεία του ελληνικού πολιτικού συστήματος
- στην εμβάθυνση και κατανόηση των σημαντικών αλλαγών και των προβλημάτων του πολιτικού συστήματος εξαιτίας της τρέχουσας δημοσιονομικής κρίσης.

Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Πολιτική και Κράτος στο 19<sup>ο</sup> αιώνα 1909-1936
3. Η δεκαετία του 1940 - Εμφύλιος πόλεμος
4. Μετεμφυλιακό Κράτος - Καχεκτική Δημοκρατία - Πολιτική
5. Καχεκτική Δημοκρατία - Οικονομία και Κοινωνία
6. Δικτατορία των Συνταγματαρχών - Κύπρος
7. Μεταπολίτευση και Πολιτικές Δυνάμεις (1974-1985)
8. Μεταπολίτευση και Πολιτικές Δυνάμεις (1989-2000)
9. Κρίση εκπροσώπησης: η πολιτική διαχείριση της κρίσης
10. Ο Εκλογικός σεισμός του 2012 - Εθνικές Εκλογές 2015

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές και φοιτήτριες θα είναι σε θέση:

- να αναφέρουν τις σημαντικότερες πολιτικές και κοινωνικές εξελίξεις διαμόρφωσης του πολιτικού συστήματος
- να περιγράψουν τους όρους και προϋποθέσεις της μετάβασης από τη δικτατορία στη Δημοκρατία καθώς και την περίοδο του εκδημοκρατισμού
- να κατανοούν τις αλλαγές του κομματικού συστήματος κατά την Γ' Ελληνική Δημοκρατία
- να διακρίνουν τις σχέσεις κράτους - κοινωνίας των πολιτών και πολιτικών δυνάμεων
- να αναγνωρίζουν και να αναλύουν την τρέχουσα πολιτική ζωή.

42501

## Πολιτική Επιστήμη Ι

Λ. Ρόρη

### Περιγραφή μαθήματος:

Σκοπός του μαθήματος είναι η εισαγωγή των φοιτητών σε βασικές έννοιες και πεδία έρευνας της πολιτικής επιστήμης, καθώς επίσης η γενικότερη εξοικείωση των φοιτητών με τις ιδιαιτερότητες του κλάδου. Στο πλαίσιο του μαθήματος παρουσιάζονται διάφορες θεωρητικές προσεγγίσεις μαζί με συγκεκριμένα πολιτικά ζητήματα που απασχολούν την πολιτική επιστήμη.

### Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Το πολιτικό φαινόμενο
2. Πολιτικές ιδεολογίες
3. Κράτος
4. Θεωρίες δημοκρατίας
5. Έθνη, εθνικά κράτη, εθνικισμός
6. Οικονομία, παγκοσμιοποίηση, πλανητική πολιτική
7. Πολιτική και ταυτότητα
8. Πολιτική επικοινωνία
9. Αντιπροσώπευση, εκλογές
10. Πολιτικά κόμματα, κομματικά συστήματα
11. Ομάδες, συμφέροντα, κινήματα
12. Πολιτικά συστήματα, μορφές καθεστώτων

### Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές αναμένεται να γνωρίζουν και να κατανοούν:

- την ιδιαιτερότητα της πολιτικής επιστήμης και τη σχέση της με τις άλλες κοινωνικές επιστήμες
- τα κριτήρια διάκρισης μεταξύ σύγχρονων καθεστώτων, τις βασικές μορφές αντιπροσώπευσης και εκλογικών διαδικασιών, καθώς και τις σημαντικότερες θεωρητικές προσεγγίσεις της δημοκρατίας
- τα κεντρικά χαρακτηριστικά του σύγχρονου (εθνικού) κράτους και τις διαφορετικές αναλύσεις που επιδέχεται
- τις διαφορές μεταξύ των κυριότερων πολιτικών ιδεολογιών
- τις σχέσεις μεταξύ οικονομίας και πολιτικής την εποχή της παγκοσμιοποίησης
- τους τρόπους ταξινόμησης κομματικών συστημάτων, καθώς και ανάλυσης κομμάτων, ομάδων συμφερόντων και κινήμάτων
- τη συσχέτιση της πολιτικής με την κοινωνική ταυτότητα
- τη σπουδαιότητα της επικοινωνίας στη σύγχρονη πολιτική.

42502

**Κοινωνιολογία**

Π. Παναγιωτόπουλος

Περιγραφή μαθήματος:

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η κατανόηση των βασικών εννοιών της κοινωνιολογίας και η απόκτηση γενικών γνώσεων γύρω από τις κατευθύνσεις της κοινωνιολογικής θεωρίας και της κοινωνικής έρευνας που αποτελούν βασική προϋπόθεση της εκπαίδευσης κάθε κοινωνικού επιστήμονα. Τα ζητήματα που αφορούν τη σχέση των διαδικασιών κοινωνικής συγκρότησης και κοινωνικής μεταβολής με τις πολιτικές διαδικασίες βρίσκονται για τους πολιτικούς επιστήμονες πάντα στο επίκεντρο των αναλύσεων, είτε ασχοληθούν με την πολιτική θεωρία και την πολιτική ανάλυση, είτε ειδικευτούν σε θέματα ανάλυσης κρατικών πολιτικών, οργάνωσης της δημόσιας διοίκησης ή σε θέματα διεθνούς πολιτικής. Το εισαγωγικό μάθημα κοινωνιολογίας δημιουργεί τις προϋποθέσεις εξοικείωσης με έννοιες και τρόπους ανάλυσης ώστε αυτοί να είναι δυνατόν να αξιοποιηθούν όταν αυτό καθίσταται αναγκαίο για την κατανόηση πολιτικών διαδικασιών.

Το μάθημα αποσκοπεί:

- στην ανάδειξη των βασικών ιδεών που δημιούργησαν την κοινωνιολογική παράδοση και την διάφορά της από άλλες παραδόσεις που συμβάλλουν στη σύνθεση του διανοητικού τοπίου των κοινωνικών επιστημών
- στην κατανόηση των ιδιαιτεροτήτων της κοινωνιολογικής γνώσης και της σχέσης της με βασικές έννοιες και τρόπους ανάλυσης του κοινωνικού κόσμου
- στην κατανόηση των βασικών επιστημολογικών και μεθοδολογικών αντιλήψεων που επηρεάζουν την διαμόρφωση της κοινωνιολογικής γνώσης
- στην κατανόηση των σχέσεων μεταξύ εννοιών, τρόπων ανάλυσης και πραγματολογικών αναφορών που αποσκοπούν στην κατανόηση και εξήγηση κοινωνικών φαινομένων.
- στην παρουσίαση τρόπων σύνδεσης της κοινωνιολογικής ανάλυσης με την πολιτική ανάλυση.

Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Θεωρητικά, μεθοδολογικά και επιστημολογικά χαρακτηριστικά της κοινωνιολογικής θεωρίας και της κοινωνικής έρευνας
2. Ο διάλογος και οι αντιθέσεις μεταξύ διαφορετικών θεωρητικών παραδόσεων: θεωρίες της βιομηχανικής κοινωνίας – θεωρίες περί καπιταλισμού – μεταμοντέρνες αμφισβητήσεις της κοινωνιολογικής παράδοσης
3. Η σημασία της θεωρίας των κοινωνικών θεσμών
4. Συστήματα ρόλων και κοινωνική θέση (βασικές έννοιες της μικροκοινωνιολογικής ανάλυσης)
5. Συμβολικά συστήματα και κοινωνική νομιμοποίηση
6. Μορφές και διαδικασίες κοινωνικοποίησης
7. Κοινωνική διαστρωμάτωση, κοινωνική διαφοροποίηση, κοινωνική κινητικότητα, κοινωνικές τάξεις και κοινωνικοί μετασχηματισμοί
8. Οικογένεια και φύλο
9. Χώρος και κοινωνία: αστικό περιβάλλον, κοινωνικές αντιθέσεις και καθημερινή ζωή

10. Στοιχεία της κοινωνιολογικής θεωρίας του κράτους και της πολιτικής
11. Στοιχεία της κοινωνιολογικής ανάλυσης των διαδικασιών παγκοσμιοποίησης

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να:

- γνωρίζει τις βασικές κατευθύνσεις της κοινωνιολογικής θεωρίας και τις διαφορές μεταξύ τους
- γνωρίζει βασικές κατευθύνσεις κοινωνιολογικής έρευνας
- γνωρίζει τα εννοιολογικά πλαίσια από τα οποία εκκινούν διαφορετικές κατευθύνσεις της κοινωνιολογικής ανάλυσης
- κατανοεί τη σχέση μεταξύ κοινωνιολογικής θεωρίας και κοινωνικής έρευνας
- κατανοεί τη σημασία της αξιοποίησης κοινωνιολογικών εννοιών και τρόπων ανάλυσης σε επιλεγμένες κατευθύνσεις πολιτικής ανάλυσης
- διαθέτει την ικανότητα ανάγνωσης κειμένων, οι συγγραφείς των οποίων αξιοποιούν θεωρητικές προσεγγίσεις και εμπειρικά αποτελέσματα της κοινωνιολογικής ανάλυσης.

**42505            Αρχές & Θεσμοί του Συνταγματικού Κράτους**  
Γ. Σωτηρέλης

Περιγραφή μαθήματος:

Περιλαμβάνει τη μελέτη των θεμελιωδών αρχών και των οργανωτικών βάσεων του συνταγματικού κράτους και του δημοκρατικού πολιτεύματος, όπως διαμορφώθηκαν και αποτυπώθηκαν ιστορικά στον ευρωπαϊκό χώρο αλλά και όπως και ισχύουν σήμερα στην Ελλάδα. Πρόκειται για το εισαγωγικό μάθημα στην έννοια του Συντάγματος και την ύλη του συνταγματικού δικαίου, με συγκριτικές και ιστορικές αναφορές στα διεθνή πρότυπα. Έμφαση δίδεται στην υπερεθνική διάσταση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και στις επιπτώσεις της στην σύγχρονη θεωρία και πράξη του συνταγματισμού.

Το μάθημα αποσκοπεί:

- στην εισαγωγική παρουσίαση και κριτική προσέγγιση του ρόλου και της σημασίας των σύγχρονων συνταγματικών θεσμών, όπως αυτοί διαμορφώνονται τόσο διεθνώς όσο και –ιδίως– στη χώρα μας, μετά και από τις τρεις αναθεωρήσεις του Συντάγματος.
- Στην ανάδειξη της κοινωνικοπολιτικής διάστασης των συνταγματικών θεσμών, οι οποίοι εξετάζονται ιδίως υπό το πρίσμα της ιστορικής εξέλιξης και σημερινής κατοχύρωσης των θεμελιωδών αρχών που διέπουν την οργάνωση και λειτουργία του ισχύοντος δημοκρατικού πολιτεύματος, σε υπερεθνικό και εθνικό επίπεδο.

Περιεχόμενο μαθήματος:

Με βάση τα ανωτέρω, οι κύριοι άξονες του μαθήματος είναι οι ακόλουθοι:

1. Εισαγωγικά στοιχεία – Το ευρύτερο πεδίο αναφοράς των συνταγματικών θεσμών (Δίκαιο και Πολιτική. Σύνταγμα και Συνταγματικό Δίκαιο)
2. Τα στοιχεία της πολιτείας
3. Η ερμηνεία του πολιτειακού φαινομένου
4. Η μορφολογία των πολιτευμάτων. Η ιστορία του πολιτεύματος στην Ελλάδα

5. Οι θεμελιώδεις αρχές του πολιτεύματος – ιστορική διαμόρφωση και σύγχρονη συνταγματική κατοχύρωση
6. Τα πολιτειακά όργανα – βασικά στοιχεία για την οργάνωση και λειτουργία τους

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να γνωρίζει και να προσεγγίζει κριτικά:

- τη σημασία της ιστορίας στη θεσμική διαμόρφωση και την ερμηνεία των συνταγματικών θεσμών,
- τα διεθνή πρότυπα του συνταγματικού πολιτεύματος,
- τις βασικές αρχές και λειτουργίες του σύγχρονου συνταγματικού κράτους, με ιδιαίτερη έμφαση στο ελληνικό,
- τα όργανα του ελληνικού συνταγματικού κράτους και τις μεταξύ τους σχέσεις, με ιδιαίτερη έμφαση σε αυτές που σχετίζονται με την λειτουργία του κοινοβουλευτικού συστήματος.

Επίσης, θα είναι σε θέση να πραγματοποιεί έρευνα για τα βασικά θέματα που εμπίπτουν στο πεδίο του μαθήματος.

#### **42511A Παγκόσμια & Ευρωπαϊκή Ιστορία Ι**

Z. Λιαλιούτη

Περιγραφή μαθήματος:

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η εισαγωγή στον σύντομο 20<sup>ο</sup> αιώνα στην Ευρώπη και στον κόσμο, από την σκοπιά της πολιτικής, κοινωνικής και οικονομικής ιστορίας. Ο 20<sup>ος</sup> αιώνας αντιμετωπίζεται ως η περίοδος μεταξύ του Α' Παγκοσμίου Πολέμου και της διάλυσης της Σοβιετικής Ένωσης το 1991 και η εποχή της επιτάχυνσης των αλλαγών και της αύξησης της περιπλοκότητας διεθνώς. Η έμφαση δίνεται στις εξελίξεις στην Ευρώπη και στη διακύμανση της θέσης της στον κόσμο. Οι θεματικές ενότητες, χρονολογικά οργανωμένες, παρακολουθούν τις τρεις υποπεριόδους του ιστορικού τριπτύχου, όπως το ονομάζει ο Έρικ Χομπσμάουμ: την Εποχή της Καταστροφής (1914-1945), τα Χρυσά Χρόνια (1945-1975) και τα Χρόνια της Κατολίσθησης (1975-1989/91).

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Το μάθημα συμβάλλει:

- στην εξοικείωση με τη διεθνή βιβλιογραφία για τον σύντομο 20<sup>ο</sup> αιώνα και τις επιμέρους όψεις του
- στη γνωριμία με τα κυρίαρχα ερμηνευτικά ιστοριογραφικά σχήμα για τον 20<sup>ο</sup> αιώνα
- στην παρακολούθηση των αλλαγών στην πολιτική γεωγραφία της σύγχρονης Ευρώπης από τον Α' ΠΠ έως και τη διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης
- στην παρακολούθηση των κοινωνικών μεταβολών, ιδίως κατά την μεταπολεμική περίοδο
- στην απόκτηση βασικών γνώσεων για τα μείζονα πολιτικά γεγονότα και τους πρωταγωνιστές τους
- στην κατανόηση του ρόλου της αναμέτρησης των πολιτικών ιδεολογιών στη διαμόρφωση των ιστορικών εξελίξεων ως ιδιαίτερο γνώρισμα της υπό εξέταση περιόδου

- στην άσκηση στην ακρίβεια, τη σαφήνεια και στην αποφυγή του αναγωγισμού και του αναχρονισμού στην απόπειρα ιστορικής εξήγησης
- στην έξοδο από τη σχολική αντίληψη για την ιστορία και στην εισαγωγή σε βασικές έννοιες της ιστορικής έρευνας.

#### 42521 Διοικητική Επιστήμη (Δ' κύκλος)

Κ. Σπανού, Μ. Λαμπροπούλου

##### Περιγραφή μαθήματος:

Το μάθημα στοχεύει να εισαγάγει τις φοιτήτριες και τους φοιτητές στην προβληματική της Διοικητικής Επιστήμης, δίδοντας ταυτόχρονα μια σφαιρική εικόνα για τη σχέση της Δημόσιας Διοίκησης με τους άλλους κοινωνικούς θεσμούς, και την εξέλιξή της.

Πρόκειται για μια γενική εισαγωγή στη μελέτη του διοικητικού φαινομένου, με ειδικότερη αναφορά στην ιδιαιτερότητα της Δημόσιας Διοίκησης. Εξετάζονται η γενεαλογία και τα ρεύματα της σύγχρονης Διοικητικής Επιστήμης, καθώς και η Δημόσια Διοίκηση ως κοινωνικός θεσμός, η διαδικασία διαμόρφωσής του, όπως επίσης τα χαρακτηριστικά του ως κρατικού μηχανισμού. Αναλύεται το γραφειοκρατικό πρότυπο οργάνωσης και η λογική των επιμέρους στοιχείων του.

Στη συνέχεια, παρουσιάζεται ο μεταβαλλόμενος ρόλος της διοίκησης στο πλαίσιο του κράτους πρόνοιας και της πιο πρόσφατης αμφισβήτησής του, ενώ διερευνώνται οι σχέσεις διοίκησης και δικαίου, διοίκησης και πολιτικής, διοίκησης και κοινωνίας, οι διάφορες αντιλήψεις για τον ρόλο της Δημόσιας Διοίκησης και τη φύση της εξουσίας της.

##### Το μάθημα αποσκοπεί:

- στη διερεύνηση των ποικίλων όψεων του διοικητικού φαινομένου στις διάφορες ιστορικές και κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες
- στην εξέταση των επιδράσεων των διοικητικών θεωριών στον διοικητικό μηχανισμό του ελληνικού κράτους.

##### Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Η ταυτότητα της Διοικητικής Επιστήμης
2. Η ανάπτυξη της επιστήμης της Δημόσιας Διοίκησης
3. Κλασικές θεωρίες της διοίκησης
4. Η διοίκηση ως κοινωνικός θεσμός
5. Συγκρότηση και διεύρυνση του διοικητικού πεδίου
6. Εργαλειακή θεώρηση διοίκησης
7. Η διοίκηση ως πολιτικό υποκείμενο
8. Το γραφειοκρατικό πρότυπο
9. Μεταρρυθμιστικές προσπάθειες και μετα-Βεμπεριανές θεωρήσεις

##### Μαθησιακά αποτελέσματα:

Μετά από την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτήτριες και οι φοιτητές προσδοκείται να έχουν:

- αντιληφθεί την πολυεπιστημονικότητα του γνωστικού αντικειμένου της Διοικητικής Επιστήμης
- εξοικειωθεί με τις επιμέρους πτυχές και τους κλάδους της επιστήμης της διοίκησης
- κατανοήσει τα ιδιαίτερα στοιχεία της Δημόσιας Διοίκησης ως εκτελεστικού μηχανισμού του κράτους
- μελετήσει τις βασικότερες θεωρίες και διεπιστημονικές προσεγγίσεις στην ανάλυση του διοικητικού φαινομένου
- αφομοιώσει τη λογική των γνωρισμάτων του γραφειοκρατικού μοντέλου οργάνωσης μιας διοικητικής δομής
- εντοπίσει τις ιδιομορφίες στην εξελικτική πορεία διαμόρφωσης του ελληνικού διοικητικού συστήματος
- γνωρίσει τις σύγχρονες τάσεις και προοπτικές στη διοικητική σκέψη.

42523

### Εισαγωγή στο Δίκαιο

Γ. Γιαννακούρου, Ν.-Κ. Χλέπας

#### Περιγραφή μαθήματος:

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η παροχή στους πρωτοετείς φοιτητές του Τμήματος μιας συνοπτικής και εποπτικής εικόνας για τον κόσμο του δικαίου. Στο μάθημα αναλύονται: η έννοια, τα χαρακτηριστικά, οι διακρίσεις και οι πηγές του δικαίου, το δίκαιο ως νομικό, πολιτικό και κοινωνικό φαινόμενο, η ιστορική εξέλιξη και οι θεωρίες και λειτουργίες του δικαίου, καθώς και βασικές έννοιες και θεσμοί του ιδιωτικού και δημοσίου δικαίου. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται σε κλάδους του δικαίου, όπως το δημόσιο και το ευρωπαϊκό δίκαιο, που έχουν άμεση σχέση με το περιεχόμενο και τις κατευθύνσεις του προγράμματος σπουδών του Τμήματος.

#### Το μάθημα αποσκοπεί:

στην εξοικείωση των φοιτητών με την ιστορία, τις βασικές έννοιες και τη μεθοδολογία του δικαίου, καθώς και με τις λειτουργίες που επιτελεί το δίκαιο στην πολιτική, την κοινωνία και την οικονομία.

#### Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Δίκαιο, έννομη τάξη και κράτος
2. Κοινωνία, κράτος και δίκαιο
3. Ιστορική εξέλιξη του δικαίου
4. Θεωρίες και λειτουργίες του δικαίου
5. Πηγές, διακρίσεις και κλάδοι του δικαίου
6. Ο κανόνας δικαίου, εφαρμογή και ερμηνεία του ισχύοντος δικαίου
7. Βασικές έννοιες και θεσμοί ιδιωτικού δικαίου
8. Βασικές έννοιες και θεσμοί δημοσίου δικαίου
9. Στοιχεία ευρωπαϊκού δικαίου
10. Στοιχεία οικονομικού και εμπορικού δικαίου.

#### Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές πρέπει να είναι σε θέση να:

- γνωρίζουν τις βασικές έννοιες, αρχές και θεσμούς του δικαίου
- γνωρίζουν τις σημαντικότερες φάσεις από την ιστορική διαδρομή του δικαίου
- αντιλαμβάνονται την επιρροή που ασκούν σήμερα η παγκοσμιοποίηση, η διεθνοποίηση και ευρωπαϊκή ενοποίηση στους εθνικούς κανόνες και θεσμούς
- γνωρίζουν τις λειτουργίες του δικαίου στην πολιτική, την κοινωνία και την οικονομία.

**42527A Εισαγωγή στις Διεθνείς Σχέσεις**  
Ε. Αθανασοπούλου

**Περιγραφή μαθήματος:**

Το μάθημα προσφέρει μια γενική εισαγωγή στην επιστήμη των Διεθνών Σχέσεων και στην εξέλιξη της διεθνούς κοινωνίας. Συγκεκριμένα αναλύεται η ανάπτυξη της νεωτερικής διεθνούς τάξης, παρουσιάζονται οι κύριες θεωρίες και προσεγγίσεις των Διεθνών Σχέσεων καθώς επίσης εξετάζονται οι βασικές εξελίξεις στη διεθνή πολιτική και οργάνωση από την αυγή του 20<sup>ού</sup> αιώνα μέχρι και τις αρχές της νέας χιλιετίας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην εξέταση βασικών όρων, εννοιών, αρχών και διαδικασιών που διέπουν τη μελέτη των διεθνών σχέσεων.

**Το μάθημα αποσκοπεί:**

- στην εξοικείωση των φοιτητών με την κεντρική προβληματική που διέπει την επιστήμη των Διεθνών Σχέσεων
- στην εξοικείωση των φοιτητών με τις βασικές έννοιες και την ορολογία των διεθνών σχέσεων
- στην εξοικείωση των φοιτητών με τις θεωρητικές προσεγγίσεις των διεθνών σχέσεων
- στο να προσφέρει στους φοιτητές μια κριτική επισκόπηση της διεθνούς πολιτικής από τις αρχές του 20<sup>ού</sup> αιώνα.

**Περιεχόμενο μαθήματος:**

1. Εισαγωγή
2. Η ανάπτυξη και εξέλιξη της νεωτερικής διεθνούς τάξης
- 3-6. Βασικές έννοιες και όροι (μεταξύ άλλων: ισχύς, αναρχία, κυριαρχία, ηγεμονία, διεθνής κοινωνία, κράτος, έθνος-κράτος, εθνικό συμφέρον, αλυτρωτισμός, αποτυχημένα κράτη, συλλογική ασφάλεια, διεθνής πολιτική οικονομία, παγκοσμιοποίηση)
7. Ρεαλισμός
8. Φιλελευθερισμός
9. Νεορεαλισμός και νεοφιλελευθερισμός
10. Μαρξιστικές προσεγγίσεις
11. Κονστρουκτιβισμός
12. Εναλλακτικές θεωρητικές προσεγγίσεις
13. Πόλεμος, ειρήνη, επίλυση συγκρούσεων
14. Διπλωματία
15. Διεθνές Δίκαιο – Διεθνής οργάνωση
16. Το ιστορικό πλαίσιο της διεθνούς πολιτικής, 1900-1945
17. Το ιστορικό πλαίσιο της διεθνούς πολιτικής, 1945-1989

18. Το ιστορικό πλαίσιο της διεθνούς πολιτικής, 1989-2001
19. Το σύστημα των Ηνωμένων Εθνών
20. Σύγχρονες προκλήσεις της διεθνούς πολιτικής
21. Περιφερειακή οργάνωση, περιφερειακή συνεργασία
22. Διεθνική πολιτική, διεθνικοί δρώντες
23. Παγκοσμιοποίηση και διεθνής τάξη
24. Το τέλος της παγκοσμιοποίησης;
25. Συμπεράσματα

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα έχουν αποκτήσει:

- ευρεία κατανόηση των βασικότερων όρων, εννοιών, και θεωρητικών προσεγγίσεων των διεθνών σχέσεων
- σαφή αντίληψη των βασικών εξελίξεων στην διεθνή πολιτική από τις αρχές του 20<sup>ου</sup> αιώνα
- αυξημένη ικανότητα κατανόησης βασικών σύγχρονων ζητημάτων διεθνούς πολιτικής όπως επίσης και διατύπωσης ερωτημάτων με σαφή και συστηματικό τρόπο
- τα απαραίτητα εφόδια για να παρακολουθήσουν επιτυχώς τα μαθήματα ανωτέρων εξαμήνων που αφορούν στις διεθνείς σχέσεις και τους διεθνείς θεσμούς τα οποία προσφέρει το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης.

**42528Δ Πολιτική Οικονομία ΙΙ: Σύγχρονη Μικροθεωρία & Ρύθμιση (Γ' Κύκλος)**  
Α. Χάρδας

Περιγραφή μαθήματος:

Το μάθημα διαρθρώνεται σε τρία επίπεδα: α) προσεγγίζει το ευρύτερο γνωστικό αντικείμενο της πολιτικής οικονομίας τόσο της κλασσικής όσο και της σύγχρονης, β) εστιάζει στο πεδίο της μικροοικονομικής θεωρίας και γ) εξετάζει τους ρυθμιστικούς και πολιτικούς τρόπους με τους οποίους πλαισιώνεται το μικρό επίπεδο της πολιτικής οικονομίας.

Περιεχόμενο Μαθήματος:

1. Εισαγωγή στην πολιτική οικονομία, την μικροοικονομική θεωρία και την οικονομική ρύθμιση
2. Βασικά θεωρητικά ρεύματα πολιτικής οικονομία από τέλη του 18<sup>ου</sup> έως τα μισά του 20<sup>ου</sup> αιώνα
3. Σύγχρονες προσεγγίσεις στην πολιτική οικονομία
4. Μικροοικονομική θεωρία- βασικές έννοιες
5. Ρύθμιση της μικροοικονομίας- νομοθετικές παρεμβάσεις, οικονομικός ρόλος του κράτους στο μικρό επίπεδο
6. Προσφορά και ζήτηση
7. Συμπεριφορά του καταναλωτή και του παραγωγού-τέλειος ανταγωνισμός
8. Μονοπωλιακές αγορές και ολιγοπώλιο- ρόλος του κράτους
9. Ανισότητα, φτώχεια
10. Χρηματοπιστωτικές αγορές και η ρύθμιση τους

11. Εξωτερικότητες και δημόσια αγαθά
12. Το κράτος στην πολιτική οικονομία
13. Εναλλακτικές προσεγγίσεις και κριτική στην ορθόδοξη μικροοικονομική θεωρία

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- Κατανοούν τις βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις της κλασσικής και σύγχρονης πολιτικής οικονομίας
- Να αντιλαμβάνονται τα πεδία ανάλυσης της μικροοικονομικής θεωρίας
- Να αποτυπώνουν τους διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους πλαισιώνεται ρυθμιστικά και πολιτικά η οικονομία
- Να μελετούν με επιστημονικά τεκμηριωμένη οπτική εκθέσεις και αναλύσεις που αφορούν την οικονομία
- Να προσεγγίζει κριτικά τα μέτρα οικονομικής πολιτικής που λαμβάνονται σε εθνικό και διεθνές επίπεδο

#### **42529B Πολιτική Οικονομία Ι: Μακροθεωρία & Πολιτική**

Διδάσκων/ουσα: Θα οριστεί με απόφαση Συνέλευσης του Τμήματος

Περιγραφή μαθήματος:

Το μάθημα αποσκοπεί: στην παρουσίαση βασικών μακροοικονομικών θεμάτων, η επιλογή και αναλυτική προσέγγιση των οποίων προσαρμόζεται στις ανάγκες – και το γενικότερο πρόγραμμα σπουδών – των φοιτητών της πολιτικής επιστήμης. Ειδικότερα, συζητούνται οι έννοιες και η μέθοδος μελέτης των φαινομένων της συνολικής οικονομίας, επιχειρείται η εξήγηση των τελευταίων και επισημαίνεται η σημασία τους για την ευημερία των κοινωνιών και των κοινωνικών ομάδων. Επίσης, συζητούνται οι στόχοι, τα μέσα και τα εργαλεία της μακροοικονομικής πολιτικής – νομισματικής και δημοσιονομικής.

Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Εισαγωγή: Τι είναι η μακροοικονομική θεωρία και ποιος είναι ο ρόλος της μακροοικονομικής πολιτικής
2. Τα βασικά μακροοικονομικά μεγέθη και η μέτρησή τους – Εθνικοί λογαριασμοί
3. Η θεωρία, η εμπειρία και η πολιτική οικονομία της (οικονομικής) μεγέθυνσης
4. Κατανάλωση, αποταμίευση, επένδυση
5. Απασχόληση, ανεργία και αγορά εργασίας
6. Χρήμα, τράπεζες, πίστη
7. Πληθωρισμός και αποπληθωρισμός
8. Η μακροοικονομική της ανοικτής οικονομίας
9. Βραχυχρόνιες οικονομικές διακυμάνσεις και επιχειρηματικοί κύκλοι
10. Μακροοικονομική πολιτική σταθεροποίησης – Νομισματική και δημοσιονομική πολιτική
11. Οι μεγάλες μακροοικονομικές διαμάχες: Θεωρία και πολιτική

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες αναμένεται να είναι σε θέση:

- να αντιλαμβάνονται βασικές μακροοικονομικές έννοιες όπως, η οικονομική μεγέθυνση, η ανεργία, οι εγχώριοι εισοδηματικοί περιορισμοί και ο εξωτερικός εισοδηματικός περιορισμός του κράτους, η ζήτηση και η προσφορά χρήματος, ο πληθωρισμός και οι επιχειρηματικοί κύκλοι
- να γνωρίζουν τις διαφορές μεταξύ αντιμαχόμενων (μακρο-)οικονομικών θεωριών και ρευμάτων οικονομικής σκέψης
- να συζητούν ζητήματα που άπτονται της οικονομικής και ιδίως της μακροοικονομικής πολιτικής, καθώς και των σχετικών με αυτήν αντιπαράθεσεων
- να κατανοούν τις ελληνικές και ευρωπαϊκές οικονομικές εξελίξεις.

**42531 Πολιτική Κοινωνιολογία Ι**  
Λ. Ρόρη

**Περιγραφή μαθήματος:**

Το μάθημα εισάγει σε κεντρικά, σύγχρονα ερευνητικά πεδία της πολιτικής κοινωνιολογίας. Διατρέχοντας κομβικούς οικονομικούς, πολιτικούς και κοινωνικούς μετασχηματισμούς της νεωτερικότητας, το μάθημα εξετάζει την πολιτικοποίηση παλαιών και νέων κοινωνικών διαιρέσεων. Επικεντρώνοντας στις κοινωνικές δυναμικές και σχέσεις, αναλύει τον κεντρικό θεσμό πολιτικής εκπροσώπησης: το πολιτικό κόμμα. Εξετάζονται κλασσικές και σύγχρονες προσεγγίσεις του κομματικού φαινομένου, οι σχέσεις των κομμάτων με το κράτος και την κοινωνία, η σχέση τους με τη δημοκρατική λειτουργία. Ερευνάται ο ρόλος της ιδεολογίας και οι βασικές κομματικές οικογένειες. Μελετάται η αλλαγή των πολιτικών κομμάτων, οι αιτίες της και οι συνέπειές της, καθώς και πώς ο κομματικός ανταγωνισμός δομεί και αλλάζει τα κομματικά συστήματα. Τέλος, μελετώνται τα διάφορα είδη κομματικών συστημάτων.

**Περιεχόμενο μαθήματος:**

Το μάθημα βασίζεται σε ορισμένες από τις έννοιες, τις θεωρίες και τις γνώσεις που εισάγονται στην Πολιτική Επιστήμη και στη Συγκριτική Πολιτική και εμβαθύνει κυρίως στη μελέτη της εκπροσώπησης, των εκλογών, των κομμάτων. Η ενότητα είναι εμπειρική, αλλά περιλαμβάνει και θετική θεωρία, δηλαδή ερμηνείες που στοχεύουν να εξηγήσουν γιατί οι πολιτικοί δρώντες – εν προκειμένω κόμματα και εκλογείς – συμπεριφέρονται με κάποιον συγκεκριμένο τρόπο. Στόχος είναι να εκθέσει και να αξιολογήσει ανταγωνιστικές εξηγήσεις για όψεις του κομματικού φαινομένου. Η ενότητα ασχολείται σε μεγάλο βαθμό με τις σύγχρονες κοινωνίες και τις πρόσφατες εξελίξεις, αλλά η εκτίμηση των ιστορικών εξελίξεων είναι συχνά χρήσιμη για την κατανόησή τους. Αναδεικνύονται κύρια χαρακτηριστικά του ελληνικού κομματικού συστήματος στη μεταπολιτευτική περίοδο, αλλά η κατανόηση είναι συχνά συγκριτική, με τις αναγνώσεις να αντλούνται από έρευνες σε χώρες της Δυτικής Ευρώπης και της Βόρειας Αμερικής.

Μερικά από τα ερωτήματα που θα εξετάσουμε είναι τα εξής:

- Τί είναι το πολιτικό κόμμα; Πώς και πότε δημιουργείται; Ποιές είναι οι λειτουργίες του;
- Πώς δομείται ένα πολιτικό κόμμα; Πώς αλλάζει; Πώς διαρθρώνεται η εσωκομματική οργάνωση και ποιές συνέπειες έχει στη λειτουργία του κόμματος.
- Ποιές οι σχέσεις των πολιτικών κομμάτων με το κράτος και με την κοινωνία;

- Ποιός ο ρόλος της ιδεολογίας και ποιές είναι οι βασικές κομματικές οικογένειες;
- Πώς δομείται ο κομματικός ανταγωνισμός;
- Ποια είναι τα βασικά είδη κομματικών συστημάτων;

Μαθησιακά αποτελέσματα:

- Εξοικείωση με τις έννοιες και τις θεωρίες σε σχέση με το κομματικό φαινόμενο.
- Ανάδειξη των διαφορετικών λειτουργιών των σύγχρονων πολιτικών κομμάτων.
- Επικέντρωση στη διαδικασία αλλαγής των πολιτικών κομμάτων, στις αιτίες της αλλαγής τους και στις συνέπειες για το κομματικό σύστημα και τη δημοκρατία.
- Δυνατότητα συγκριτικής ανάλυσης ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων και κομματικών συστημάτων.
- Σύνδεση των θεωρητικών αξόνων με τεχνικές της εμπειρικής ανάλυσης.
- Εξάσκηση στην ανάλυση και την ερμηνεία ποιοτικών και ποσοτικών δεδομένων σε σχέση με τα πολιτικά κόμματα.
- Απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων για την κατάρτιση ενός ερευνητικού σχεδίου σχετικά με το υπό μελέτη φαινόμενο.
- Ικανότητα μελέτης και κριτικής ανάλυσης διεθνούς βιβλιογραφίας.

#### 42532 Κλασική Πολιτική Θεωρία Χ. Πλατανάκης

Η γένεση και μετεξέλιξη της αθηναϊκής δημοκρατίας με αναφορά στην πολιτειακή της οργάνωση και στην συμμετοχή των πολιτών. Η αξιολόγηση των κεντρικών πυλώνων της αθηναϊκής δημοκρατίας από τους πολιτικούς φιλοσόφους της εποχής. Το μάθημα επικεντρώνεται σε πρωτογενή μαρτυρίες για την αθηναϊκή δημοκρατία και στην κριτική της από αρχαίους και σύγχρονους πολιτικούς στοχαστές, ενώ διανθίζεται με επισκέψεις σε μνημεία της αθηναϊκής δημοκρατίας (αρχαία Αγορά, Πνύκα, Επιγραφικό Μουσείο).

Το μάθημα αποσκοπεί:

- να προσφέρει μια ανασκόπηση των θεμελιωδών πολιτικών ιδεών και πρακτικών στην αθηναϊκή δημοκρατία
- να αξιολογήσει την κριτική της αθηναϊκής δημοκρατίας από φιλοσόφους και άλλους αρχαίους στοχαστές
- να εκτιμήσει την υποδοχή και επιρροή των καταστικών αρχών της στην ιστορία της πολιτικής σκέψης
- να συγκρίνει τις ομοιότητες και διαφορές των αρχαίων πολιτικών ιδεών και θεωριών με τις σύγχρονες εκφάνσεις τους

Περιεχόμενο μαθήματος:

- Εισαγωγή
- Οι πολιτειακές μεταβολές στην Αθήνα
- Ο πολίτης της Αθηναϊκής δημοκρατίας
- Η εξωτερική πολιτική της Αθηναϊκής δημοκρατίας
- Τα πάθη στην Αθηναϊκή δημοκρατική συμπεριφορά
- Οι χώροι και τα μνημεία της Αθηναϊκής δημοκρατίας
- Αξιολόγηση της Αθηναϊκής δημοκρατίας με αναφορά στην ελευθερία

- Αξιολόγηση της Αθηναϊκής δημοκρατίας με αναφορά στην ισότητα
- Αξιολόγηση της Αθηναϊκής δημοκρατίας με αναφορά στη δικαιοσύνη
- Ο πολιτικός στοχασμός αρχαίων φιλοσόφων, ποιητών, ιστορικών και ρητόρων

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα είναι θέση να:

- να αξιολογήσουν τους πολιτικούς θεσμούς και πρακτικές της Αθηναϊκής δημοκρατίας
- να κατανοήσουν τις θετικές ή αρνητικές αποτιμήσεις της Αθηναϊκής δημοκρατίας από τους αρχαίους στοχαστές
- να συλλάβουν τη σημασία των κλασικών θεωρήσεων για την πολιτική εμπειρία και σκέψη των μεταγενέστερων εποχών.

Η αξιολόγηση των φοιτητών βασίζεται στην ενεργή συμμετοχή των φοιτητών, σε μία υποχρεωτική γραπτή εργασία και σε προφορική εξέταση.

#### **42533 Πολιτική Επιστήμη II (Α΄ Κύκλος)**

Π. Λέκκας, Δ. Α. Σωτηρόπουλος

Περιγραφή μαθήματος:

Σκοπός του μαθήματος είναι η εμβάθυνση στα βασικά πεδία και τα κύρια αναλυτικά εργαλεία της πολιτικής επιστήμης. Τούτο επιχειρείται με την ένταξη του πολιτικού φαινομένου σε ιστορική προοπτική, καθώς και με την επισκόπηση των βασικών θεωρητικών προβληματισμών για τις έννοιες του κράτους, της παράδοσης, της νεοτερικότητας και της μετανεοτερικότητας.

Περιεχόμενο μαθήματος:

Οι θεματικές που απαρτίζουν το μάθημα είναι δύο:

##### **1. ΠΑΡΑΔΟΣΗ, ΝΕΟΤΕΡΙΚΟΤΗΤΑ, ΜΕΤΑΝΕΟΤΕΡΙΚΟΤΗΤΑ**

Οι έννοιες και οι σημασίες τους. Ο κοινωνικός εκσυγχρονισμός. Ιστορικές περιοδολογίες. Η άνιση διάχυση του εκσυγχρονισμού. Οικονομικές μεταβολές (Από την φεουδαρχία στον καπιταλισμό. Εμπορευματοποίηση, μανιφακτούρα, Βιομηχανική Επανάσταση. Δημογραφική αύξηση και εξαστισμός. Κοινωνικές τάξεις. Παγκοσμιοποίηση). Πολιτικές μεταβολές (Από το παραδοσιακό στο σύγχρονο κράτος). Πολιτισμικές μεταβολές (Αναγέννηση, Μεταρρύθμιση, εκκοσμίκευση. Η επιστροφή της θρησκείας. Διαφωτισμός, ρομαντισμός, θετικισμός, σχετικισμός, μεταμοντερνισμός. Εργαλειακός εξορθολογισμός)

##### **2. ΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΚΡΑΤΟΣ**

Γραφειοκρατία, διοίκηση, δικαιοδοσίες. Μαρξιστική και βεμπεριανή θεωρία. Πλουραλιστική θεωρία και θεωρία των ελίτ. Θεωρία της Δημόσιας Επιλογής και οι τέσσερις Θεσμισμοί. Φεμινιστική και μεταδομιστική θεωρία. Περιβαλλοντική θεωρία, μοντέλα διακυβέρνησης, θεωρία του εξευρωπαϊσμού

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές αναμένεται να είναι σε θέση:

- να αντιλαμβάνονται την σύγχρονη πολιτική σε ιστορική προοπτική
- να συνδέουν την εμφάνιση, ανάπτυξη και εξάπλωση του σύγχρονου κράτους ως μηχανισμού εξουσίας, με παράλληλες εξελίξεις στην οικονομία και τον πολιτισμό
- να κατανοούν την ανάπτυξη των αντιπροσωπευτικών θεσμών και του σύγχρονου κράτους με τη βοήθεια θεωρητικών εργαλείων και εννοιών
- να έχουν εξοικειωθεί με την αναγκαιότητα του θεωρητικού πλουραλισμού και της αξιολογικής ουδετερότητας στην πολιτική επιστήμη.

#### 42538Δ Παγκόσμια & Ευρωπαϊκή Ιστορία II (Α' Κύκλος)

Ν. Γιακωβάκη

##### Περιγραφή μαθήματος:

Γενικός στόχος του μαθήματος «Παγκόσμια και Ευρωπαϊκή Ιστορία II» είναι να εμβαθύνει στα ιστορικά ζητήματα που σφραγίζουν την πορεία της Ευρώπης και του υπόλοιπου κόσμου τον 20<sup>ο</sup> αιώνα (χωρίς να αποκλείεται η αναδρομή σε προγενέστερους αιώνες). Η ειδικότερη θεματική, στην οποία επικεντρώνεται το μάθημα, αφορά την άνοδο και επικράτηση των εθνών κρατών στην Ευρώπη, από την εμφάνισή τους έως και τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις σχετικές εξελίξεις στα Βαλκάνια και στη συσχέτισή τους με τις γενικότερες ευρωπαϊκές εξελίξεις.

##### Περιεχόμενο μαθήματος:

Πιο συγκεκριμένα εξετάζονται:

1. Η ανάδυση του «έθνους κράτους» στην Ευρώπη μετά το 1789, η εμφάνιση εθνικών κινημάτων, η σχέση τους με τον φιλελευθερισμό, ιδίως κατά τις επαναστάσεις του 1848, η επικράτηση της αρχής των εθνοτήτων και η ανάπτυξη του εθνικισμού της ισχύος και των κρατικών ανταγωνισμών
2. Οι μεταμορφώσεις της εθνικής ιδέας από το πρώτο στο δεύτερο μισό του μακρού 19<sup>ου</sup> αιώνα: από την αδελφοσύνη κατά των τυράννων και το όραμα της νέας Ευρώπης των εθνών, στην εχθρότητα και την αλληλοεξόντωση στο όνομα της ανωτερότητας της πατρίδας
3. Οι τριγμοί και οι μεταρρυθμιστικές προσπάθειες στις αυτοκρατορίες των Αψβούργων και των Οθωμανών, αλλά και η τελική διάλυσή τους με τον Α' ΠΠ
4. Η διαμόρφωση και οι μεταβολές του συστήματος των Μεγάλων Δυνάμεων μετά το 1815 και έως το 1919 γενικά, και ειδικότερα ο ρόλος τους στη δημιουργία των διάδοχων κρατών στη Νοτιοανατολική Ευρώπη

##### Μαθησιακά αποτελέσματα:

Το μάθημα αυτό συμβάλλει:

- στην εξοικείωση με τον μακρό 19<sup>ο</sup> αιώνα και την πρόσφατη σχετική διεθνή βιβλιογραφία
- στη γνωριμία με την πολιτική γεωγραφία της νεότερης και σύγχρονης Ευρώπης
- στην απόκτηση βασικών γνώσεων ως προς τη δημιουργία των κρατών στην Ευρώπη και την εμφάνιση των εθνικών κινημάτων – ανεξάρτητα από την ευόδωση των στόχων τους
- στην κατανόηση του ρόλου του διεθνούς συστήματος στη διαμόρφωση και στην έκβαση των εθνικών επιδιώξεων

- στην ανάπτυξη ερευνητικών δεξιοτήτων μέσα από (εθελοντικές) παρουσιάσεις στην τάξη
- στην καλλιέργεια της ιστορικής οπτικής ως αναπόσπαστου μέρους των κοινωνικών επιστημών.

#### **42539B Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία**

Γ. Θεοδωρίδης

##### **Περιγραφή μαθήματος:**

Το μάθημα καλύπτει την ελληνική ιστορία του 19<sup>ου</sup> και 20<sup>ου</sup> αιώνα έως το 1981. Εξετάζονται η γέννηση του ελληνικού κράτους, η θεσμική συγκρότηση και η εδαφική ολοκλήρωσή του, το πολιτικό και κομματικό σύστημα, η οικονομική και κοινωνική δυναμική των πολιτικών εξελίξεων. Η εξέταση της πολιτικής ιστορίας θα ακολουθήσει τις εξής ενότητες: τη συγκρότηση του ελληνικού κράτους, το κράτος και την κοινωνία του 19<sup>ου</sup> αιώνα, το αίτημα του εκσυγχρονισμού, την εθνική επέκταση και την κρίση εθνικής ολοκλήρωσης, το Μεσοπόλεμο, το Β' Παγκόσμιο πόλεμο και τον Εμφύλιο πόλεμο, το μεταπολεμικό ελληνικό κράτος, τη Δικτατορία και τη Μεταπολίτευση. Ιδιαίτερο βάρος δίνεται στη διαπραγμάτευση της κοινωνικής διάστασης των πολιτικών συγκρούσεων (π.χ. επανάσταση του 1821, βενιζελική εποχή, Εμφύλιος) όπως και στους μετασχηματισμούς που σφραγίζουν την ελληνική πολιτική, κοινωνία και οικονομία της υπό εξέτασης περιόδου.

##### **Το μάθημα αποσκοπεί:**

- στην γνώση της ιστορικής εξέλιξης του ελληνικού πολιτικού συστήματος από τον 19<sup>ο</sup> αιώνα μέχρι σήμερα
- στην ανάδειξη των σημαντικών πολιτικών και κοινωνικών εξελίξεων που διαμόρφωσαν το πολιτικό σύστημα
- στην κατανόηση των παραγόντων και των παραμέτρων των πολιτικών αντιπαραθέσεων και συγκρούσεων
- στην εμβάθυνση και κατανόηση των συνεχειών - ασυνεχειών, των σημαντικών αλλαγών και των προβλημάτων της ελληνικής ιστορίας.

##### **Περιεχόμενο μαθήματος:**

1. Οι προεπαναστατικές διεργασίες και η προετοιμασία του απελευθερωτικού αγώνα
2. Ο αγώνας για την ανεξαρτησία και η γέννηση του ελληνικού κράτους (1821-1832)
3. Η οικοδόμηση έθνους και κράτους στην Ελλάδα τον 19<sup>ο</sup> αιώνα (1832-1909)
4. Η περίοδος του Όθωνα, η Μεγάλη Ιδέα και ο αλυτρωτισμός
5. Κοινωνικός μετασχηματισμός, εθνική επέκταση και κρίση εθνικής ολοκλήρωσης (1909-1922)
6. Θεσμικός εκσυγχρονισμός και κοινωνικές μεταρρυθμίσεις, Βαλκανικοί πόλεμοι, Α' Παγκόσμιος Πόλεμος και «Εθνικός Διχασμός»
7. Μεσοπόλεμος: η «νέα» χώρα, η «νέα» κοινωνία (1922-1940)
8. Ο δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος και ο ελληνικός εμφύλιος (1940-1949)
9. Το μεταπολεμικό ελληνικό κράτος (1949-1967)
10. Η δικτατορία των συνταγματαρχών
11. Μεταπολίτευση

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές και φοιτήτριες (ή ο φοιτητής/τρια) θα είναι σε θέση:

- να αναφέρουν τα σημαντικότερα γεγονότα της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας
- να περιγράψουν τις πολιτικές και κοινωνικές εξελίξεις της συγκρότησης και διαμόρφωσης του ελληνικού κράτους
- να κατανοούν τους όρους και τις προϋποθέσεις των πολιτικών και κοινωνικών συγκρούσεων
- να διακρίνουν τις συνέχειες και τις τομές στη σύγχρονη ελληνική ιστορία
- να αξιοποιούν τις ιστορικές γνώσεις τους στη μελέτη των άλλων μαθημάτων και στη συγγραφή εργασιών τους.

**42540Γ Πολιτική Επικοινωνία**  
Ζ. Διαλιούτη, Κ. Λελεδάκης

Περιγραφή μαθήματος:

Το μάθημα αποσκοπεί: στην προσέγγιση του πεδίου της πολιτικής επικοινωνίας μέσα στο ευρύτερο πλαίσιο της πολιτικής επιστήμης αλλά και των κοινωνικών επιστημών εν γένει.

Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Επικοινωνία, έκφραση, αίσθηση
2. Τα επικοινωνιακά μέσα
3. Άμεση και έμμεση επικοινωνία
4. Λεκτική και εξωλεκτική πολιτική επικοινωνία
5. Η γλώσσα του σώματος
6. Μονόδρομη και αμφίδρομη επικοινωνία
7. Δημοκρατική και αυταρχική επικοινωνία
8. Επικοινωνία και κοινή γνώμη
9. Τεχνικές επικοινωνιακής παρέμβασης
10. Κοινή γλώσσα και παραταξιακά ιδιώματα
11. Φυσικοί, κοινωνικοί, πολιτιστικοί και πολιτικοί παράγοντες
12. Πολιτική διαφήμιση και κριτική πρόσληψη
13. Γενικά χαρακτηριστικά της σύγχρονης ελληνικής πολιτικής ρητορικής
14. Ελληνική και ευρωπαϊκή πολιτική ρητορική
15. Ρητορικές σταθερές και ρητορικές αποκλίσεις

Μαθησιακά αποτελέσματα:

[μη εφαρμόσιμο]

**42541 Πολιτική Φιλοσοφία II**  
Γ. Μολύβας

Περιγραφή μαθήματος:

Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στις κεντρικές έννοιες της νεότερης πολιτικής φιλοσοφίας. Εκτείνεται από τις απαρχές της νεοτερικής σύλληψης του πολιτικού φαινομένου έως την εμφάνιση της μαζικής κοινωνίας τον 19<sup>ο</sup> αι. Ειδικότερα, επικεντρώνεται στην ανάδειξη των αντινομιών της πολιτικής πράξης, τη σχέση ηθικής και πολιτικής, τη δικαιολόγηση της

πολιτικής υποχρέωσης από τη σκοπιά εναλλακτικών θεωριών του κοινωνικού συμβολαίου, τον ωφελιμιστικό αντίλογο στο κοινωνικό συμβόλαιο, τις εννοιολογικές προϋποθέσεις διαφορετικών μορφών δημοκρατίας, την φιλελεύθερη αντίληψη για το κράτος καθώς και τον αντίλογο από τη σκοπιά του σοσιαλισμού, τη ριζοσπαστική και συντηρητική θεώρηση της πολιτικής, και την αντιπαράβολή ανάμεσα σε φυσικοδικαιικές και ιστορικιστικές αντιλήψεις περί πολιτικής. Οι προβληματικές αυτές προσεγγίζονται μέσα από την παρουσίαση της σκέψης των σημαντικότερων εκπροσώπων της νεότερης ηθικοπολιτικής φιλοσοφίας: Machiavelli, Hobbes, Locke, Rousseau, Montesquieu, Hume, Kant, Burke, Bentham, Mill, Tocqueville, Hegel, Marx.

Το μάθημα αποσκοπεί:

- στην κατανόηση του βασικού εννοιολογικού οπλοστασίου της νεότερης πολιτικής σκέψης
- στην εμπέδωση των διαφορών ανάμεσα στην αρχαία και νεότερη σύλληψη της πολιτικής
- στην εξοικείωση με το έργο των θεωρητικών του κανόνα και το ιστορικό πλαίσιο διαμόρφωσης των ιδεών τους
- στην προπαρασκευή για συναφή μαθήματα κατεύθυνσης, παρέχοντας το απαραίτητο θεωρητικό υπόβαθρο.

Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Ο Machiavelli και η ριζική εκκοσμίκευση του πολιτικού φαινομένου
2. Η ρήξη με τον Αριστοτελισμό και η ανάδειξη του κτητικού ατόμου και της σύγχρονης έννοιας της κρατικής κυριαρχίας στην σκέψη του Hobbes
3. Η θεωρητική θεμελίωση του κλασικού φιλελευθερισμού: Τα φυσικά δικαιώματα και το φυσικό δίκαιο στον Locke
4. Η θεωρητική θεμελίωση του κλασικού φιλελευθερισμού: Η διάκριση των εξουσιών και ο φόβος του δεσποτισμού στον Montesquieu
5. Δημοκρατικός ριζοσπαστισμός και η αναβίωση του κοινοτιστικού ιδεώδους στην σκέψη του Rousseau
6. Η Γαλλική Επανάσταση και οι επικριτές της: Burke
7. Η κριτική του κοινωνικού συμβολαίου από τον Hume και η τεχνητή αρετή της δικαιοσύνης
8. Το κίνημα του φιλοσοφικού ριζοσπαστισμού: Ο ωφελιμισμός και η απόρριψη των δικαιωμάτων του ανθρώπου, η αρχή της ωφελιμότητας και η θεωρία της δημοκρατίας στον Bentham
9. Η αναθεώρηση του ωφελιμισμού από τον J. S. Mill: Οι ποιοτικές ηδονές, η ελευθερία και η «αρχή της μη βλάβης», η αντιπροσωπευτική δημοκρατική διακυβέρνηση
10. Η κοινωνία της ισότητας και οι προβληματικές της πτυχές στην σκέψη του Tocqueville
11. Η φιλοσοφική κριτική του ωφελιμισμού: Η κατηγορική προσταγή και η θεμελίωση της ηθικής κοινότητας από τον Kant
12. Η ιστορικότητα της ελευθερίας και η αντιθετική δομή του ιστορικού γίνεσθαι στον Hegel
13. Η ταξική πάλη, η αλλοτρίωση και η εκμετάλλευση στον Marx

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος η/ο φοιτήτρια/τής θα είναι σε θέση να:

- κατανοεί τις βασικές έννοιες της νεότερης πολιτικής φιλοσοφίας
- γνωρίζει τους φιλοσόφους που διαμόρφωσαν τον κανόνα της νεότερης πολιτικής σκέψης
- είναι εξοικειωμένη/ος με τις διαφορετικές ιδεολογικές παραδόσεις της νεοτερικότητας και το ιστορικό τους πλαίσιο
- κατανοεί τις συγκριτικές διαφορές στον τρόπο δικαιολόγησης των πολιτικών φαινομένων
- συνειδητοποιεί τους τρόπους με τους οποίους συνδέονται ή συγκρούονται τα αιτήματα της πολιτικής και της ηθικής
- διαθέτει θεωρητικά εργαλεία για την βαθύτερη ανάλυση της πολιτικής πραγματικότητας.

#### 42543Δ Μέθοδοι & Τεχνικές Κοινωνικής Έρευνας II

##### I. Τσίρμπας

##### Περιγραφή μαθήματος:

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η εμβάθυνση πάνω στα ζητήματα που καλύφθηκαν στο μάθημα Μέθοδοι και Τεχνικές Κοινωνικής Έρευνας 1, καθώς και η επέκταση σε νέα, περισσότερο εξειδικευμένα ζητήματα, τόσο στο επίπεδο της συλλογής και παραγωγής δεδομένων, όσο και στο επίπεδο της ανάλυσής τους, με έμφαση στην ποσοτική ανάλυση. Παρουσιάζονται νέα ερευνητικά εργαλεία, ενώ δίνεται έμφαση στην εσωτερική λογική της έρευνας, στον εντοπισμό και στην αποφυγή σφαλμάτων, λογικών και άλλων. Επίσης, πραγματοποιείται εκτενής αναφορά στον τρόπο ανάγνωσης και ανάλυσης δημοσιευμένων ερευνητικών αποτελεσμάτων, μέσω της εξοικείωσης με αντίστοιχο υλικό., οι Παράλληλα, παρουσιάζονται ορισμένα ιστορικά ερευνητικά προγράμματα, εγχώρια και διεθνή, στις βασικές μεθοδολογικές τους διαστάσεις.

##### Το μάθημα αποσκοπεί:

- Στην περαιτέρω εξοικείωση των φοιτητών/τριών με την ερευνητική μεθοδολογία και, ιδιαίτερα, με απαιτητικές πτυχές αυτής.
- Στην εισαγωγή των φοιτητών σε βασικές μεθόδους ποσοτικής ανάλυσης ερευνητικών δεδομένων.
- Στην εξοικείωση των φοιτητών με την ανάγνωση και ερμηνεία ερευνητικών αποτελεσμάτων.

##### Περιεχόμενο μαθήματος:

- 1) Οι μεταβλητές
- 2) Οι σχέσεις μεταξύ μεταβλητών. Συσχέτιση, αιτιότητα και σφάλματα.
- 3) Πληθυσμός έρευνας και δειγματοληψία
- 4) Διαθέσιμοι ερευνητικοί σχεδιασμοί (μελέτη περίπτωσης, συγκριτική μελέτη, δημοσκοπήσεις, είδη ποιοτικών ερευνών)
- 5) Το πείραμα στην κοινωνική έρευνα
- 6) Τεχνικές παρατήρησης
- 7) Υφιστάμενα δεδομένα
- 8) Ανάλυση περιεχομένου
- 9) Ποιοτική ανάλυση περιεχομένου και θεματική ανάλυση
- 10) Σύνθετα μέτρα, δείκτες και κλίμακες

- 11) Ποσοτική ανάλυση: μέτρα κεντρικής τάσης, μέτρα διασποράς, συνδιακύμανση και συσχέτιση, διμεταβλητή και πολυμεταβλητή ανάλυση.
- 12) Παρουσίαση και ανάλυση ερευνητικών προγραμμάτων και ερευνητικών αποτελεσμάτων.

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες

- θα έχουν εξοικειωθεί με απαιτητικές μεθόδους συλλογής, παραγωγής και ανάλυσης ερευνητικών δεδομένων
- θα είναι σε θέση να κατανοήσουν κριτικά, να σχολιάσουν, να ερμηνεύσουν και να χρησιμοποιήσουν δημοσιευμένες έρευνες στις δικές τους εργασίες.

**42544Γ**      **Δημόσια Διοίκηση Ι**  
Μ.-Ηλ. Πραβίτα

Περιγραφή μαθήματος:

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η μελέτη της οργάνωσης της δημόσιας διοίκησης στην Ελλάδα και η εξοικείωση με τους θεσμούς, τις αρχές και τις διαδικασίες διαμόρφωσης και λειτουργίας του διοικητικού συστήματος της χώρας. Αναλύονται οι κυβερνητικοί θεσμοί και τα όργανα διακυβέρνησης στο πλαίσιο της λειτουργίας του ελληνικού πολιτικού συστήματος, οι μορφές και τα όργανα της αποκέντρωσης και της περιφερειακής διοίκησης του κράτους, οι βαθμίδες και λειτουργίες της τοπικής αυτοδιοίκησης, στοιχεία για το προσωπικό και τους κανόνες που διέπουν τη δημόσια υπαλληλία στην Ελλάδα, η διάρθρωση και τα όρια του δημόσιου τομέα, οι ανεξάρτητες αρχές και οι μορφές ελέγχου της Διοίκησης, όπως επίσης στοιχεία λειτουργίας και αποτελεσματικής δράσης των δημόσιων υπηρεσιών. Το μάθημα περιλαμβάνει πρακτικές ασκήσεις και χρήση πηγών.

Το μάθημα αποσκοπεί:

- στη συστηματική διερεύνηση των σημαντικότερων διαστάσεων του διοικητικού φαινομένου στη δημόσια σφαίρα στην Ελλάδα κατά τη σύγχρονη εποχή
- στην εξέταση επιμέρους όψεων του κρατικοδιοικητικού συστήματος, δημόσιων θεσμών και υπηρεσιών, λαμβανομένων υπόψη του ευρωπαϊκού κεκτημένου και των προκλήσεων δομικού και λειτουργικού εκσυγχρονισμού του διοικητικού μηχανισμού της χώρας.

Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Δημόσια διοίκηση και δημόσια πολιτική
2. Αρχές καλής διοίκησης
3. Διάρθρωση του ελληνικού πολιτικοδιοικητικού συστήματος
4. Κεντρική διοίκηση του κράτους
5. Συνοχή της κυβέρνησης
6. Ο θεσμός της διοικητικής αποκέντρωσης
7. Οργάνωση και λειτουργία των δήμων

8. Οργάνωση και λειτουργία των περιφερειών
9. Κατανομή αρμοδιοτήτων στα διάφορα επίπεδα διακυβέρνησης και επικουρικότητα στην κρατική δράση
10. Δημόσιοι υπάλληλοι και αξιοποίησή τους
11. Μηχανισμοί ελέγχου της διοικητικής δράσης και συμπληρωματικότητα των επιμέρους θεσμών
12. Δημόσιος τομέας και ρυθμιστικός ρόλος του κράτους

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/ήτρια αναμένεται να:

- έχει διερευνήσει και κατανοήσει εις βάθος την οργάνωση και λειτουργία του διοικητικού μηχανισμού της χώρας
- έχει εξοικειωθεί με την έννοια της ρευστότητας των νομοθετικών και κανονιστικών ρυθμίσεων, η οποία δυσχεραίνει την εν τοις πράγμασι εφαρμογή τους
- έχει αντιληφθεί τη διαφορά μεταξύ τυπικής πρόβλεψης και πραγματικής λειτουργίας των διοικητικών θεσμών, και να είναι σε θέση να ερμηνεύσει τους λόγους απόκλισης ανάμεσα στο θεσμικό πλαίσιο και το επίπεδο της διοικητικής πρακτικής
- είναι σε θέση να αξιολογήσει τη συμβολή της δημόσιας διοίκησης στον σχεδιασμό και την υλοποίηση της δημόσιας πολιτικής.

**42549X**      **Λόγος & Ιδεολογία**  
Κ. Λελεδάκης

Περιγραφή μαθήματος:

Το μάθημα αποτελεί κυρίως μια εισαγωγή στη θεωρητική προσέγγιση της ιδεολογίας καθώς και του λόγου στις διαπλοκές του με την εξουσία. Επιπροσθέτως, παρουσιάζονται κάποιες ερευνητικές εφαρμογές της μεθοδολογίας της ανάλυσης λόγου στη μελέτη συγκεκριμένων ιδεολογικών φαινομένων. Όσον αφορά τη θεωρητική προσέγγιση της ιδεολογίας, εξετάζονται έννοιες που αφορούν τη συγκρότηση του υποκειμένου, καθώς και τις σχέσεις της υποκειμενικότητας με την εξουσία.

Το μάθημα αποσκοπεί σε μια κατά βάση ιστορική αλλά ταυτόχρονα κριτική διερεύνηση του παραδοσιακού μαρξιστικού προβληματισμού για την ιδεολογία, διά μέσου της κατάδειξης της επιστημολογικής αλλά και της πολιτικής σημασίας του διαχωρισμού μεταξύ «βάσης» και «εποικοδομήματος». Συγκεκριμένα, εξετάζεται υπ' αυτό το πρίσμα η έννοια του «καθορισμού σε τελευταία ανάλυση από την οικονομία».

Ακόμη, στο μάθημα παρέχεται η σύνδεση της σύγχρονης μαρξιστικής προσέγγισης της ιδεολογίας με τις σημαντικότερες σύγχρονες εναλλακτικές προσεγγίσεις, κυρίως από το χώρο του μεταδομισμού. Όσον αφορά τις συγκεκριμένες ερευνητικές εφαρμογές, η έμφαση δίδεται στη μελέτη ιδεολογικών φαινομένων που προκύπτουν στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία, από την πρώτη μεταπολεμική περίοδο μέχρι τις μέρες μας.

Το μάθημα έχει σεμιναριακό χαρακτήρα και στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στην ενεργητική συμμετοχή των φοιτητών στη συζήτηση.

Μαθησιακά αποτελέσματα:

[μη εφαρμόσιμο]

**42557E      Συνταγματικό Δίκαιο**  
Γ. Τασόπουλος

**Περιγραφή μαθήματος:**

Η εμβάθυνση στο συνταγματικό δίκαιο επιχειρείται με άξονα την αρχή της λαϊκής κυριαρχίας και την αμεροληψία των κανόνων του πολιτικού παιγνιδιού, δηλαδή της πολιτικής διαδικασίας, η οποία παράγει τη συναίνεση στο πλαίσιο του πολιτικού πλουραλισμού, μεταξύ ανταγωνιζόμενων πολιτικών δυνάμεων. Μελετώνται και αναλύονται όσον αφορά τις επιπτώσεις τους στις θεμελιώδεις αρχές του πολιτεύματος και τα άμεσα όργανα του κράτους, δύο διαφορετικές «στρατηγικές» για την πραγμάτωση της λαϊκής κυριαρχίας, η μονιστική η οποία είναι πλειοψηφική, και η πλουραλιστική, η οποία διακρίνει την έλλογη θέληση από τη θέληση-επιθυμία και διερευνά τις δυνατότητες συναίνεσης, με την εφαρμογή κριτηρίων δημόσιας διαβούλευσης και επιχειρηματολογίας.

**Το μάθημα αποσκοπεί:**

- στην κριτική θεώρηση της δημοκρατικής αρχής, όπως αυτή εξειδικεύεται ως αρχή της λαϊκής κυριαρχίας στο πλαίσιο του Συντάγματος
- στην επισκόπηση της κρατούσας θεωρίας για τη λαϊκή κυριαρχία στην Ελλάδα και στη σημασία της για την κατανόηση της «ελληνικής κρίσης», που οδήγησε στα μνημόνια
- στην εξέταση της συνταγματικής αποστολής των οργάνων της νομοθετικής, εκτελεστικής και δικαστικής εξουσίας, υπό το φως των διαφορετικών αντιλήψεων για τη λαϊκή κυριαρχία
- στη διασύνδεση της σχετικής προβληματικής με την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και την ομοσπονδιακή αρχή.

**Περιεχόμενο μαθήματος:**

1. Ιστορική κατατόπιση. Η κατοχύρωση των «κανόνων του παιγνιδιού» στη Μεταπολίτευση (1974-2010)
2. Η «ελληνική κρίση» και το άδοξο τέλος της Μεταπολίτευσης. Από την αυτορρύθμιση των κομμάτων στην αυτορρύθμιση της οικονομίας; Το δημόσιο δίκαιο σε καμπή
3. Οι δημοκρατικές διαδικασίες και το Σύνταγμα. Εισαγωγή στην προβληματική της αμεροληψίας στο συνταγματικό δίκαιο. Το συνταγματικό δίκαιο ως πολιτικό και ως δημόσιο δίκαιο
4. Το εκλογικό σώμα και το δικαίωμα της ψήφου
5. Το πρόβλημα της πολιτικής αμεροληψίας και ο νομοθέτης. Η θέση της Βουλής στο σύστημα της διάκρισης των εξουσιών
6. Η κομματική δημοκρατία. Η αποδυνάμωση των θεσμικών αντιβάρων της εξουσίας κατά τις αναθεωρήσεις του Συντάγματος του 1975
7. Ο ρόλος του δικαστή
8. Ο ευρωπαϊκός συνταγματικός πλουραλισμός. Η ομοσπονδιακή αρχή
9. Η κοινωνική δικαιοσύνη ως πρόβλημα αμεροληψίας. Το κοινωνικό κράτος δικαίου

**Μαθησιακά αποτελέσματα:**

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να γνωρίζει:

- την προβληματική της δημοκρατικής αρχής όπως εξειδικεύεται στο πλαίσιο του Συντάγματος
- την έννοια της νομιμοποίησης μέσα από τους συνταγματικούς κανόνες του πολιτικού παιχνιδιού, τις διαδικαστικές και ουσιαστικές προϋποθέσεις αυτής, καθώς και τα όρια της
- την εφαρμογή της σχετικής προβληματικής για τη λαϊκή κυριαρχία στην Ελλάδα και τις συνταγματικές της επιπτώσεις στην οργάνωση των εξουσιών
- την κριτική θεώρηση της συζήτησης για τη λαϊκή κυριαρχία στο πλαίσιο της ομοσπονδιακής αρχής και της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης
- να πραγματοποιεί έρευνα στον πεδίο του μαθήματος.

**42561X Ειδικά Θέματα Διοικητικής Επιστήμης**  
Μ.-ΗΛ. Πραβίτα

**Περιγραφή μαθήματος:**

Το μάθημα αποσκοπεί: στην εξοικείωση των φοιτητριών και των φοιτητών με μία ειδική διάσταση του διοικητικού φαινομένου στη σύγχρονη εποχή, τόσο στη δημόσια όσο και στην ιδιωτική - επιχειρηματική, αλλά και την κοινωνική σφαίρα. Πρόκειται για την ηθική προβληματική που συχνά αγνοείται και παραμελείται ή υποχωρεί έναντι της επικρατέστερης λογικής της «αποτελεσματικότητας» που κυριαρχεί στο διοικητικό πεδίο. Χωρίς να παραγνωρίζεται η σημασία της δεύτερης, το μάθημα στοχεύει στην ανίχνευση της αξίας της πρώτης (ήτοι, της ηθικής παραμέτρου) ιδίως ως προς την ανάδειξη της ποιότητας της ηθικής δράσης, η οποία συνδέεται οπωσδήποτε με πιο σύνθετα και απαιτητικά κριτήρια που κινούνται πέραν της στοιχειώδους νομιμότητας ή αποτελεσματικότητας της διοικητικής δράσης και προσεγγίζουν τις έννοιες της ηθικής, της ποιότητας και της δεοντολογίας.

**Περιεχόμενο μαθήματος:**

1. Η ηθική προβληματική στη διοίκηση και την πολιτική
2. Πώς διακρίνεται η ηθική από τη νομιμότητα και την ωφελιμότητα
3. Προσδιορισμός κριτηρίων αξιολόγησης της διοικητικής δράσης από ηθικής ή δεοντικής σκοπιάς
4. Ο ρόλος της ηγεσίας στην ανάδειξη του ηθικού προβληματισμού στη διοικητική δράση
5. Τύποι ηγεσίας κατά τον Πολιτικό του Πλάτωνος
6. Διάκριση του ποιμαντικού ή ιατρικού υποδείγματος, που είναι πιο συνήθη, από το απαιτητικότερο υφαντικό υπόδειγμα ηγεσίας στις σύγχρονες οργανώσεις
7. Αποτύπωση της ηθικής και δεοντολογίας σε σχετικούς κώδικες ή κανονισμούς

**Μαθησιακά αποτελέσματα:**

Με την περάτωση του μαθήματος οι φοιτητές αναμένεται να:

- είναι εξοικειωμένοι με τις κυριότερες κατευθύνσεις του ηθικού προβληματισμού στη σύγχρονη διοίκηση και διακυβέρνηση
- είναι σε θέση να προσδιορίσουν τον τρόπο κατά τον οποίο διαφέρουν τα ηθικά κριτήρια από αυτά της νομιμότητας ή της αποδοτικότητας, καθώς και πώς εμπλουτίζεται ή απογυμνώνεται σχετικά η διοικητική δράση

- διακρίνουν τους βασικότερους τύπους ηγεσίας στις σύνθετες οργανώσεις, καθώς επίσης τα συγκριτικά πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα συναφών υποδειγμάτων
- κατέχουν τις βασικές γνώσεις κατάρτισης εφαρμοσμένων κωδίκων ηθικής και δεοντολογίας, όπως και του τρόπου που αυτοί μπορεί να επηρεάσουν από ποιοτικής σκοπιάς τη διοικητική δράση.

42565E

### Διεθνείς Σχέσεις

Π. Τσάκωνας, Ε. Αθανασοπούλου

#### Περιγραφή μαθήματος:

Αντικείμενο του μαθήματος είναι εφ' ενός η διεξοδική μελέτη των σημαντικότερων θεωρητικών προσεγγίσεων της επιστήμης των διεθνών σχέσεων και εφ' ετέρου η εις βάθος εξέταση βασικών εννοιών και όρων που αφορούν τις διεθνείς σχέσεις όπως και της εξέλιξης τους έναντι ενός συνεχώς και δυναμικά εξελισσόμενου διεθνούς περιβάλλοντος.

Το μάθημα αποσκοπεί:

- Στην εμβάθυνση και εμπλουτισμό των γνώσεων που οι συμμετέχοντες/ουσες φοιτητές/τριες έχουν αποκτήσει σε προηγούμενα εξάμηνα.
- Στην ανάπτυξη της ικανότητας των φοιτητών/τριών να συνδέουν θεωρητικές προσεγγίσεις και έννοιες των διεθνών σχέσεων με την εμπειρική πραγματικότητα της διεθνούς πολιτικής.
- Στην ανάπτυξη της ικανότητας των φοιτητών/τριών να χρησιμοποιούν έννοιες και όρους των διεθνών σχέσεων όταν συζητούν και αναλύουν θέματα της διεθνούς πολιτικής.

#### Περιεχόμενο μαθήματος:

Το μάθημα είναι σχεδιασμένο υπό τη μορφή δύο μεγάλων ενοτήτων.

Α' ενότητα: Θεωρία και μεθοδολογία των διεθνών σχέσεων (Π. Τσάκωνας)

Οι διαλέξεις αφορούν στη συζήτηση των διαφόρων εκφάνσεων των σημαντικότερων θεωρητικών προσεγγίσεων της επιστήμης των διεθνών σχέσεων, δηλαδή του Ρεαλισμού, του Φιλελευθερισμού και της «Διεθνούς Κοινωνίας» καθώς και ειδικότερων θεωρητικών προβληματισμών της «Διεθνούς Πολιτικής Οικονομίας». Συζητείται επίσης διεξοδικά η νεώτερη --αλλά διαρκώς ενισχυόμενη-- θεωρητική προσέγγιση του «Κοινωνικού Κονστρουκτιβισμού». Μέρος του μαθήματος αφιερώνεται στην εξέλιξη της σημαντικότερης μεθοδολογικής συζήτησης/αντιπαράθεσης στην επιστήμη των διεθνών σχέσεων («Παραδοσιακοί»/«Συμπεριφοριστές») καθώς και σε ειδικότερα ζητήματα μεθοδολογίας της επιστήμης των διεθνών σχέσεων. Συστατικό μέρος του μαθήματος και της εξοικείωσης των συμμετεχόντων με τα βασικά θεωρητικά εργαλεία ανάλυσης των διεθνών σχέσεων είναι η σύνδεση και ο έλεγχος της επεξηγηματικής ικανότητας των διαφόρων θεωρητικών «Παραδειγμάτων» σε σχέση με φαινόμενα της σύγχρονης διεθνούς πραγματικότητας.

Β' ενότητα: Βασικές έννοιες και όροι διεθνών σχέσεων (Ε. Αθανασοπούλου)

Οι διδακτικές ώρες του μαθήματος συγκροτούνται γύρω από τις παρακάτω θεματικές ενότητες:

1. Η εξέλιξη του διακρατικού συστήματος/από την ευρωπαϊκή στη διεθνή τάξη/παγκόσμια διακυβέρνηση
2. Αυτοκρατορίες/εθνικισμός/έθνη-κράτη/παγκοσμιοποίηση.

3. Κυριαρχία.
4. Ο πόλεμος και τα αίτιά του..
5. Ασφάλεια.
6. Τρομοκρατία.
7. Κουλτούρα, ταυτότητα και διεθνείς σχέσεις.

Η Β ενότητα διδάσκεται υπό τη μορφή συνδυασμού διάλεξης/σεμιναρίου και απαιτεί την ενεργή συμμετοχή των φοιτητών μέσα από γραπτές ασκήσεις οι οποίες συζητιούνται στην τάξη.

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα έχουν αποκτήσει:

- Σαφή και τεκμηριωμένη γνώση των κυρίαρχων θεωρητικών προσεγγίσεων και «Παραδειγμάτων» της επιστήμης των διεθνών σχέσεων, καθώς και των ειδικότερων εκφάνσεών τους, και σχετική εξοικείωση με νεότερες θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις του κλάδου.
- Βαθύτερη κατανόηση κύριων εννοιών, όρων και φαινομένων των διεθνών σχέσεων.
- Ικανότητα σύνδεσης της θεωρητικής γνώσης των διεθνών σχέσεων με την εμπειρική μελέτη της διεθνούς πολιτικής.
- Ικανότητα χρήσης εξειδικευμένων εννοιών των διεθνών σχέσεων στη γραπτή και προφορική διατύπωση της σκέψης τους.

**42567E Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο**

Ε. Δούση, Η. Πλακοκέφαλος

Περιγραφή μαθήματος:

Το μάθημα αυτό αποσκοπεί να εισαγάγει τους φοιτητές/τριες στις βασικές έννοιες και τη λειτουργία των κανόνων συμπεριφοράς που διέπουν τις διεθνείς σχέσεις των κρατών και άλλων φορέων και οντοτήτων που δραστηριοποιούνται σε διεθνές επίπεδο. Εξετάζονται οι τρόποι παραγωγής των κανόνων, οι αρχές και οι τρόποι επιβολής τους, καθώς και οι μέθοδοι επίλυσης διεθνών διαφορών. Εξετάζονται επίσης οι φορείς εκείνοι που καλούνται να εφαρμόσουν το διεθνές δίκαιο και πρωτίστως τα κράτη, οι διεθνείς οργανισμοί και τα άτομα. Στόχος είναι να δοθούν στους φοιτητές/τριες τα κατάλληλα ερεθίσματα για περαιτέρω έρευνα και προβληματισμό.

Περιεχόμενο μαθήματος:

Αναλυτικότερα, το Περιεχόμενο μαθήματος: περιλαμβάνει τις ακόλουθες θεματικές:

**A. ΟΙ ΠΗΓΕΣ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥ**

1. Οι διεθνείς συνθήκες. Ορολογία, διακρίσεις. Η Σύμβαση της Βιέννης για το δίκαιο των συνθηκών
2. Συνομολόγηση, ικανότητα, διαπραγματεύσεις επικύρωση, υπογραφή, επιφυλάξεις
3. Λόγοι ακυρότητας των διεθνών συνθηκών. Λήξη των συνθηκών. Αναθεώρηση τροποποίηση, λύση
4. Το διεθνές έθιμο

5. Οι γενικές αρχές του διεθνούς δικαίου. Οι επικουρικές πηγές του διεθνούς δικαίου

## **Β. ΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ**

1. Το κράτος. Συστατικά στοιχεία. Η έννοια της εθνικής κυριαρχίας αναγνώριση του Κράτους
2. Οι διεθνείς οργανισμοί
3. Άλλοι φορείς δικαιωμάτων και υποχρεώσεων στο διεθνές δίκαιο. Ιδιότυπες κρατικές οντότητες, επαναστάτες, εθνικοαπελευθερωτικά κινήματα, άλλοι μη κρατικοί δρώντες (το Βατικανό, η Παλαιστινιακή Αρχή, το αυτοαποκαλούμενο «Ισλαμικό Κράτος» κ.λπ.)
4. Η θέση του ατόμου στο διεθνές δίκαιο. Η διπλωματική προστασία των αλλοδαπών
5. Το άτομο ως φορέας δικαιωμάτων (ανθρώπινα δικαιώματα, ανθρωπιστικό δίκαιο) και υποχρεώσεων (διεθνές ποινικό δίκαιο)

## **Γ. ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗ**

1. Διεθνής κρατική ευθύνη
2. Διεθνής ευθύνη διεθνών οργανισμών

## **Δ. ΕΙΡΗΝΙΚΗ ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ**

1. Πολιτικο-διπλωματικές μέθοδοι (διαπραγματεύσεις, καλές υπηρεσίες, διαμεσολάβηση, συνδιαλλαγή).
2. Δικαιοδοτικές μέθοδοι (διαιτησία, δικαστικός διακανονισμός).

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Στο πέρας της επιτυχούς ολοκλήρωσης του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες θα πρέπει:

- να έχουν κατανοήσει τις ιδιαιτερότητες της διεθνούς κοινωνίας σε σχέση με τις εθνικές και κατ' επέκταση της διαμόρφωσης, ανάπτυξης και λειτουργίας των κανόνων του διεθνούς δικαίου στις σχέσεις των διαφόρων πρωταγωνιστών των διεθνών σχέσεων
- να είναι σε θέση να διαβάζουν και να κατανοούν ένα διεθνή κανόνα και να τον αναλύουν με βάση τις ικανότητες που έχουν αποκτήσει κατά τη διάρκεια του μαθήματος
- να έχουν αποκτήσει γενικότερα την ικανότητα να προβαίνουν σε κριτική ανάλυση των εννοιών και των αρχών τις οποίες διδάχτηκαν στο μάθημα αυτό.

**42582Σ Συγκριτική Πολιτική II: Η Δύση & ο «Τρίτος Κόσμος»**

Δ. Α. Σωτηρόπουλος

Περιγραφή μαθήματος:

Σκοπός του μαθήματος είναι η συγκριτική πολιτική ανάλυση των πολιτικών συστημάτων της Ασίας, της Αφρικής και της Λατινικής Αμερικής τα οποία ήσαν μέχρι το "τρίτο κύμα εκδημοκρατισμού" διαφορετικά από τα τυπικά δημοκρατικά καθεστώτα της Δύσης.

Περιεχόμενο μαθήματος:

Οι θεματικές του μαθήματος είναι οι εξής:

1. Ο πολιτικός, οικονομικός και κοινωνικός μετασχηματισμός των αναπτυσσόμενων χωρών ο οποίος εξετάζεται αφενός ως προς την περίοδο της αποικιοκρατίας και αφετέρου ως

προς την περίοδο μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και τη σύγχρονη εποχή (αρχές 21<sup>ου</sup> αιώνα)

2. Η κριτική αξιολόγηση της θεωρίας του εκσυγχρονισμού και της θεωρίας της εξάρτησης, καθώς και των μετα-αποικιακών σπουδών, ως προς την κατανόηση των πολιτικών και κοινωνικών όψεων του λεγόμενου "Τρίτου Κόσμου"
3. Οι ιστορικές και σύγχρονες μορφές σχέσεων των αναπτυσσόμενων χωρών με τις αναπτυγμένες

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές αναμένεται να είναι σε θέση:

- να αντιλαμβάνονται τις ιδιαιτερότητες του αναπτυσσόμενου κόσμου και να συνδέουν τις ανωτέρω ιδιαιτερότητες με την αλληλεπίδραση της Δύσης με τις κοινωνίες και τα πολιτικά συστήματα περιοχών του αναπτυσσόμενου κόσμου
- να κατανοούν βασικές έννοιες σχετικές με την ανάλυση του αναπτυσσόμενου κόσμου και να γνωρίζουν πηγές, βασικούς δείκτες και διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις όπως οι προσεγγίσεις του εκσυγχρονισμού, της εξάρτησης και των μετααποικιακών σπουδών
- να έχουν εξοικειωθεί με την αναγκαιότητα του θεωρητικού πλουραλισμού στη συγκριτική πολιτική ανάλυση.

**42584**                      **Δημόσια Διοίκηση II**  
Μ. Λαμπροπούλου

Περιγραφή μαθήματος:

Σκοπός του μαθήματος είναι να εμβαθύνει στον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας του πολιτικοδιοικητικού συστήματος. Οικοδομεί επί των θεσμικών διαστάσεων του πολιτικοδιοικητικού μηχανισμού που έχουν αναλυθεί στο μάθημα Δημόσια Διοίκηση Ι, προκειμένου να εξετάσει σύγχρονους και διαρκείς προβληματισμούς γύρω από τις μορφές οργάνωσης και τις λογικές λειτουργίας που τον χαρακτηρίζουν. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στα πολιτικά φαινόμενα που εμφανίζονται στο εσωτερικό της γραφειοκρατίας, αλλά και στο προϊόν της αλληλεπίδρασής της με το περιβάλλον της. Οι αναφορές στην ελληνική πραγματικότητα συνδέονται με ευρύτερες επιστημονικές αναζητήσεις και θεωρητικές προσεγγίσεις.

Το μάθημα αποσκοπεί:

- στην ενίσχυση της αντίληψης περί της δυναμικής των πολιτικοδιοικητικών θεσμών, με εστίαση στα πολιτικά φαινόμενα που τους χαρακτηρίζουν
- στην ανάδειξη των βαθύτερων διλημάτων, στα οποία απαντούν διάφορες μορφές οργάνωσης και λειτουργίας του διοικητικού μηχανισμού
- στην ανάπτυξη της κριτικής προσέγγισης της θεσμικής διαμόρφωσης και της λειτουργίας του πολιτικοδιοικητικού συστήματος.

Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Σχέσεις διοίκησης - πολιτικής

2. Θεσμοποίηση των πολιτικοδιοικητικών δομών
3. Πολιτικά φαινόμενα στο εσωτερικό της γραφειοκρατίας
4. Η λειτουργία του συντονισμού. Δομικές και λειτουργικές προϋποθέσεις
5. Οργανωτική (ανα)διάρθρωση και λειτουργική αποκέντρωση της γραφειοκρατίας
6. Συστήματα στελέχωσης του πολιτικοδιοικητικού μηχανισμού
7. Η λειτουργία του ελέγχου: υποκείμενα, αντικείμενα και κόστος συμμόρφωσης
8. Κρατικός παρεμβατισμός και απο-παρέμβαση. Επιπτώσεις στον πολιτικοδιοικητικό μηχανισμό
9. Ρυθμιστική διακυβέρνηση - Κανονιστική μεταρρύθμιση - Καλή νομοθέτηση
10. Ελληνική Διοίκηση και Ευρωπαϊκή Ένωση: παράγοντες και μορφές εξευρωπαϊσμού του πολιτικοδιοικητικού συστήματος
11. Διοικητική μεταρρύθμιση και εκσυγχρονισμός της διοικητικής λειτουργίας: Η διεθνής και εγχώρια εμπειρία

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα:

- έχουν εξοικειωθεί με τα φαινόμενα που αναπτύσσονται στο εσωτερικό του πολιτικοδιοικητικού μηχανισμού
- είναι σε θέση να αποτιμούν κριτικά τις επιρροές του εγχώριου και ευρωπαϊκού περιβάλλοντός του
- έχουν τη δυνατότητα να κατανοούν τις συνθήκες υπό τις οποίες εκπληρώνονται σημαντικές λειτουργίες (συντονισμός, έλεγχος...)
- είναι σε θέση να προβληματίζονται κριτικά γύρω από τις μεταρρυθμιστικές παρεμβάσεις και τη δυναμική τους
- έχουν αντιληφθεί τη διάσταση, που πολύ συχνά διαπιστώνεται, ανάμεσα στη σύσταση και τη λειτουργία των πολιτικοδιοικητικών θεσμών
- είναι σε θέση να εξηγήσουν το έλλειμμα εφαρμογής των μεταρρυθμιστικών πολιτικών.

**42586 Διοικητικό Δίκαιο I**  
Χ. Χρυσανθάκης

Περιγραφή μαθήματος:

Στο πλαίσιο του μαθήματος εξετάζονται οι βασικές έννοιες καθώς και η γένεση και εξέλιξη του διοικητικού δικαίου στην Ευρώπη και στην Ελλάδα. Στη συνέχεια μελετώνται οι πηγές του διοικητικού δικαίου καθώς και οι γενικές αρχές της διοικητικής δράσης.

Μετά την προαναφερθείσα εισαγωγική προσέγγιση εξετάζεται το δίκαιο των διοικητικών πράξεων, το νομικό καθεστώς των δημόσιων – διοικητικών συμβάσεων, η αστική ευθύνη του Δημοσίου και, τέλος, η διοικητική οργάνωση του κράτους.

Η διδασκαλία του μαθήματος αποσκοπεί στην κατανόηση:

- της οργάνωσης και λειτουργίας του κράτους
- του νομικού καθεστώτος που διέπει τα διοικητικά όργανα
- των βασικών κανόνων που ρυθμίζουν διοικητική δράση
- του νομικού καθεστώτος της ευθύνης του Δημοσίου.

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής:

- κατανοεί τις βασικές έννοιες και ρυθμίσεις της διοικητικής οργάνωσης του κράτους όπως και της διοικητικής δράσης
- αποκτά εξοικείωση με τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Ελεγκτικού Συνεδρίου και των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων
- αναπτύσσει δεξιότητες ατομικής ή και συλλογικής έρευνας στο οικείο πεδίο.

#### **42587 Θεωρία των Οργανώσεων**

Μ.-Ηλ. Πραβίτα

Περιγραφή μαθήματος:

Στόχος του μαθήματος είναι η κριτική διερεύνηση ορισμένων από τις βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις και κατευθύνσεις στην εξέταση των σύνθετων οργανώσεων στη σύγχρονη εποχή. Απαραίτητα στοιχεία είναι η μελέτη της βιβλιογραφίας, η εκπόνηση προσωπικής εργασίας και η παρουσίασή της, όπως επίσης η ανάλυση περιπτώσεων.

Στο διάγραμμα της ύλης περιλαμβάνονται, ειδικότερα, τα εξής θέματα: η διαμόρφωση του γραφειοκρατικού φαινομένου στη σύγχρονη κοινωνία, κρίσιμες θεωρίες για τη διοίκηση και τις οργανώσεις, η συστημική αντίληψη των σύγχρονων οργανώσεων, δημόσιων ή μη, ζητήματα οργανωσιακής κουλτούρας, καθώς και διοικητικής ηθικής και δεοντολογίας. Έμφαση αποδίδεται στη μελέτη της οργανωτικής συμπεριφοράς εντός του ειδικού περιβάλλοντος, όπου αυτή αναπτύσσεται και λειτουργεί. Παράλληλα, αναλύονται διεξοδικά η εφαρμογή της οργανωτικής θεωρίας στη διοικητική πράξη και οι πρακτικές δυσχέρειες διοίκησης και ελέγχου των πολύπλοκων συστημάτων.

Το μάθημα αποσκοπεί:

- στην εξοικείωση των φοιτητριών και των φοιτητών με τις κλασικές και τις σύγχρονες θεωρητικές αναλύσεις για την εξέταση του σύνθετου και πολύπλοκου οργανωσιακού φαινομένου
- στην κατανόηση εις βάθος της οργανωτικής θεωρίας με σκοπό την ερμηνεία της διοικητικής πράξης και την αντιμετώπιση των δημόσιων προβλημάτων.

Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Η τυπολογία των οργανώσεων
2. Ισχύς και εξουσία. Τύποι νομιμοποίησης της εξουσίας
3. Ο γραφειοκρατικός «κανόνας»
4. Η παραμόρφωση της γραφειοκρατίας
5. Ιεραρχία και εξουσία, ιεραρχία και γνώση
6. Αρχές 'επιστημονικής διοίκησης' και διοικητικές λειτουργίες
7. Η Σχολή των Ανθρωπίνων Σχέσεων
8. Μορφές καταμερισμού του οργανωτικού έργου
9. Οργανωτικές σταθερές των συστημάτων
10. Η στοχοθεσία ως βασική συνιστώσα της αποτελεσματικής διοίκησης
11. Διαδικασία λήψης αποφάσεων

12. Μεταρρύθμιση: θεωρία και πράξη

13. Ηθικά διλήμματα στη διοίκηση

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/ήτρια αναμένεται να:

- έχει γνωρίσει τους βασικούς αναλυτές των οργανώσεων στη σύγχρονη εποχή
- έχει κατανοήσει τις θεωρίες που έχουν αναπτυχθεί για την ερμηνεία του οργανωσιακού φαινομένου
- είναι σε θέση να συνδυάζει τις διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις, προκειμένου να ερμηνεύσει τα προβλήματα που ανακύπτουν κατά την εφαρμογή της δημόσιας πολιτικής και τη διοικητική πράξη
- είναι σε θέση να διαβάζει ένα οργανόγραμμα
- είναι σε θέση να εντοπίζει εάν και πώς ακολουθήθηκαν τα επιμέρους στάδια του κύκλου δημόσιας πολιτικής σε προωθούμενες μεταρρυθμίσεις
- είναι σε θέση να εξετάζει έναν κώδικα ορθής διοικητικής συμπεριφοράς.

**42599 Συνταγματική Ιστορία**

N.-K. Χλέπας

Περιγραφή μαθήματος:

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ιστορική εξέλιξη των συνταγματικών θεσμών και της συνταγματικής θεωρίας και πράξης από την ανάδυση κι εφαρμογή των πρώτων συνταγματικών κειμένων στη Β. Αμερική και την Ευρώπη, καθώς και από την περίοδο της Ελληνικής Επανάστασης του 1821 έως και τη σημερινή εποχή με τις προκλήσεις που συνεπάγονται οι δυναμικές της παγκοσμιοποίησης και της Ευρωπαϊκής ενοποίησης.

Σκοπός του μαθήματος είναι η επιλεκτική εμβάθυνση στους σημαντικότερους σταθμούς της ελληνικής συνταγματικής ιδεολογίας και πράξης από την Επανάσταση του 1821 έως σήμερα, με ιδιαίτερη έμφαση στην ανάδειξη των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτικών ιδιαιτεροτήτων που καθόρισαν τη συγκεκριμένη ιστορική διαμόρφωση και εξέλιξη των σύγχρονων συνταγματικών μας θεσμών. Σκοπός του μαθήματος είναι επίσης να εντάξει τις ελληνικές εξελίξεις στο διεθνές και ειδικότερα στο ευρωπαϊκό τους πλαίσιο και να θέσει το πρόβλημα της κανονιστικότητας των θεσμών στην ιστορική τους διάσταση.

Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Τα πρώτα συνταγματικά κείμενα στην Ευρώπη και τη Β. Αμερική
2. Οι παράγοντες που επηρεάζουν την ιστορική εξέλιξη των θεσμών (με την κανονιστική τους σημασία). Οι συνταγματικές παραδόσεις και η ελληνική συνταγματική παράδοση
3. Ο νεοελληνικός διαφωτισμός και η πολιτική παράδοση του ευρωπαϊκού διαφωτισμού
4. Τα Συντάγματα του αγώνα
5. Το Σύνταγμα του 1844
6. Το Σύνταγμα του 1864
7. Οι συνταγματικές εξελίξεις στην Ευρώπη και την Αμερική κατά το 19ο αιώνα
8. Το Σύνταγμα του 1911
9. Ο εθνικός διχασμός
10. Οι συνταγματικές εξελίξεις του Μεσοπολέμου

11. Η εξέλιξη της συνταγματικής θεωρίας
12. Το Σύνταγμα του 1927
13. Η Δικτατορία του 1936 και ο Εμφύλιος
14. Το Σύνταγμα του 1952 και τα Ιουλιανά
15. Η εποχή της Μεταπολίτευσης και το Σύνταγμα του 1975
16. Οι προκλήσεις της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και της Παγκοσμιοποίησης

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, ο φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να:

- είναι εξοικειωμένος με τις βασικές φάσεις της εξέλιξης των συνταγματικών κειμένων και της συνταγματικής θεωρίας στην Ευρώπη και τη Β. Αμερική
- γνωρίζει τις πολιτικές και κοινωνικές εξελίξεις, τα βασικά στάδια, τις βασικές ρυθμίσεις και τα βασικά προβλήματα εφαρμογής όλων των Ελληνικών Συνταγμάτων από την Ελληνική επανάσταση έως και σήμερα
- να γνωρίζει τα θέματα που απασχόλησαν τη σημαντικότερη συνταγματική νομολογία και να μπορεί να αξιολογήσει την επιρροή της σε συνταγματικές και πολιτικές εξελίξεις.

#### 42601 Νεότερη Πολιτική Θεωρία Γ. Μολύβας

Περιγραφή μαθήματος:

Ο Μακιαβέλι και η απόρριψη της μεσαιωνικής κληρονομιάς: η αποβολή της χριστιανικής ηθικής από την πολιτική πράξη, πολιτικός ουμανισμός. Η ρήξη με τις παραδοχές της κλασικής πολιτικής σκέψης υπό την επήρεια της επιστημονικής επανάστασης του 17<sup>ου</sup> αιώνα. Ο αντιαριστοτελισμός του Χομπς. Ατομοκεντρικός φιλελευθερισμός: φυσική κατάσταση, φυσικά δικαιώματα, κοινωνικό συμβόλαιο. Η σύνθεση του Λοκ: συνταγματική διακυβέρνηση, διάκριση των εξουσιών, δικαίωμα στην επανάσταση. Ο Μοντεσκιέ και η κριτική του δεσποτισμού: πολιτική ελευθερία, ενδιάμεσα σώματα, εμπόριο. Η ιδεολογική προετοιμασία της Γαλλικής Επανάστασης. Ο Ρουσσώ και το πρόβλημα της ανισότητας: το «αληθινό συμβόλαιο» και η πολιτική κοινωνία της «γενικής βούλησης». Η συντηρητική κριτική της Γαλλικής Επανάστασης από τον Μπερκ. Η διαλεκτική ισότητας και ελευθερίας και η κριτική της μαζικής κοινωνίας και της «τυραννίας της πλειοψηφίας» από τον Τοκβίλ. Ο ωφελιμισμός του Μπένθαμ και η θεωρητική απόρριψη των φυσικών δικαιωμάτων. Η εκδοχή του ωφελιμισμού του Μίλλ: παιδεία, αντιπροσωπευτική δημοκρατία, δικαιώματα της μειοψηφίας, πολιτική και κοινωνική χειραφέτηση των γυναικών. Μαρξ: ταξική κοινωνία και αλλοτρίωση.

Το μάθημα αποσκοπεί:

- στην εξοικείωση των φοιτητών με τις βασικές πολιτικές ιδέες της νεωτερικότητας και τις απόπειρες για την πραγμάτωσή τους, κυρίως μέσα από τις μεγάλες επαναστάσεις του 18<sup>ου</sup> αιώνα

- στην κατανόηση από τους φοιτητές των ιδεολογικών και φιλοσοφικών παραδοχών της νεώτερης εποχής που συνιστούν ρήξη με την κληρονομιά της κλασικής και της μεσαιωνικής περιόδου
- στην ανάδειξη των εσωτερικών αντιφάσεων του πολιτισμού της νεωτερικότητας που πυροδότησαν τις θεωρήσεις και τις κοινωνικές δυναμικές οι οποίες διαμόρφωσαν την σημερινή ευρωπαϊκή πραγματικότητα.

Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Η διάκριση ανάμεσα στον ατομοκεντρικό φιλελευθερισμό και τον πολιτικό ουμανισμό με τις δημοκρατικές του απολήξεις
2. Εμβληματικοί στοχαστές και θεωρητικά σχήματα της νεώτερης εποχής: ατομικά δικαιώματα, κοινωνικό συμβόλαιο, ωφελιμιστικός υπολογισμός, ανισότητα και ελευθερίες

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Ο φοιτητής αποκτά μια βασική κατανόηση των πολιτικών εννοιών και ιδεωδών που θεμελιώνουν την νεωτερικότητα, καθώς και την ριζική αλλαγή που επιφέρουν σε σύγκριση με τις παραδοχές της κλασικής αρχαιότητας και του μεσαίωνα.

**42602 Πολιτική Κοινωνιολογία II**  
Διδάσκων Μέλος ΔΕΠ υπό διορισμό

Περιγραφή μαθήματος:

Το μάθημα εισάγει σε κεντρικά, σύγχρονα ερευνητικά πεδία της πολιτικής κοινωνιολογίας. Διατρέχοντας κομβικούς οικονομικούς, πολιτικούς και κοινωνικούς μετασχηματισμούς της νεωτερικότητας, το μάθημα εξετάζει την πολιτικοποίηση κοινωνικών αιτημάτων για πολιτική, οικονομική, κοινωνική αλλαγή. Επικεντρώνοντας στις κοινωνικές δυναμικές και σχέσεις, αναλύει θεσμούς, δρώντες και εκφάνσεις της πολιτικής συμμετοχής, πέρα από τον κεντρικό θεσμό πολιτικής εκπροσώπησης, το πολιτικό κόμμα. Εξετάζονται θεωρίες της συλλογικής δράσης, κλασσικές και σύγχρονες προσεγγίσεις της κοινωνίας πολιτών, των ομάδων πίεσης, των κοινωνικών κινήματων. Μελετώνται όψεις της πολιτικής διαμαρτυρίας και της πολιτικής βίας.

Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Εισαγωγή στο αντικείμενο του μαθήματος
2. Κοινωνία των πολιτών, εμπιστοσύνη, κοινωνικό κεφάλαιο
3. Πολιτική συμμετοχή: πώς;
4. Πολιτική συμμετοχή: γιατί;
5. Πολιτική συμμετοχή: πότε;
6. Πολιτική συμμετοχή: πού;
7. Πολιτική συμμετοχή: ποιός;
8. Φύλο και πολιτική συμμετοχή
9. Διαδικτυακή πολιτική συμμετοχή
10. Κοινωνικά κινήματα

## 11. Πολιτική βία

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες, μεταξύ άλλων, θα έχουν:

- Εξοικείωση με τις έννοιες και τις θεωρίες σε σχέση με την κοινωνία των πολιτικών, το ρόλο της εμπιστοσύνης και του κοινωνικού κεφαλαίου.
- Ανάδειξη των διαφορετικών λειτουργιών, όψεων, φορέων, αιτιών, κινήτρων της πολιτικής συμμετοχής.
- Επικέντρωση στη διαδικασία αλλαγής της πολιτικής συμμετοχής.
- Δυνατότητα συγκριτικής ανάλυσης κοινωνίας πολιτών, κοινωνικών κινήματων, ομάδων πίεσης, πολιτικής βίας.
- Σύνδεση των θεωρητικών αξόνων με τεχνικές της εμπειρικής ανάλυσης.
- Εξάσκηση στην ανάλυση και την ερμηνεία ποιοτικών και ποσοτικών δεδομένων σε σχέση με την πολιτική συμμετοχή, τα κοινωνικά κινήματα, την πολιτική βία.
- Απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων για την κατάρτιση ενός ερευνητικού σχεδίου σχετικά με το υπό μελέτη φαινόμενο.
- Ικανότητα μελέτης και κριτικής ανάλυσης διεθνούς βιβλιογραφίας.

**42603N Διεθνής Οργάνωση**  
Ε. Δούση

Περιγραφή μαθήματος:

Το μάθημα αυτό αποσκοπεί στην κριτική ανάλυση και κατανόηση της διεθνούς οργάνωσης και της πολυμερούς συνεργασίας στο πλαίσιο των διεθνών οργανισμών. Χωρίζεται σε τρεις ενότητες. Η πρώτη ενότητα, μελετά τη δομή, τη λειτουργία και τη νομική φυσιογνωμία διεθνών οργάνων και οργανισμών λαμβάνοντας ως παράδειγμα το σύστημα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Η δεύτερη ενότητα εστιάζει στις δραστηριότητες των διεθνών οργανισμών και το ρόλο τους στη διαχείριση κρίσεων και παγκόσμιων προβλημάτων. Η τρίτη ενότητα μελετά την περιφερειακή οργάνωση στην Ευρώπη (εκτός ΕΕ) και τον υπόλοιπο κόσμο. Εξετάζει επίσης τη συμμετοχή της Ελλάδας στους διεθνείς οργανισμούς και το ρόλο της στη διεθνή οργάνωση.

Το μάθημα περιλαμβάνει σεμιναριακή ώρα, κατά τη διάρκεια της οποίας συζητούνται πρακτικές ασκήσεις, καθώς και μεθοδολογικές προσεγγίσεις της βιβλιογραφίας, με έμφαση στη διεθνή οργάνωση.

Οι φοιτητές/τριες έχουν επίσης μια πρώτη επαφή με τον τρόπο λειτουργίας των διεθνών οργανισμών μέσα από την προαιρετική συμμετοχή τους σε διαπανεπιστημιακές ασκήσεις προσομοίωσης οργάνων και επιτροπών του ΟΗΕ, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλων διεθνών οργανισμών (Thesis MUN, Athens EU Model, Athens COP κ.ά.).

Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Ορισμός και αντικείμενο της διεθνούς οργάνωσης. Ιστορική αναδρομή: από τη διπλωματία των διασκέψεων στους διεθνείς οργανισμούς. Η θεσμοποίηση των διεθνών σχέσεων.

2. Ο πρώτος παγκόσμιος πολιτικός οργανισμός: Η Κοινωνία των Εθνών.
3. Μορφές διεθνούς οργάνωσης. Διακυβερνητικοί οργανισμοί, υπερεθνικοί οργανισμοί, διεθνή όργανα, μη κυβερνητικοί οργανισμοί.
4. Το σύστημα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών: οργάνωση και λειτουργία.
5. Το σύστημα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (συνέχεια): Η ανάγκη μεταρρύθμισης και τα προβλήματα υλοποίησης.
6. Οι διεθνείς οικονομικοί οργανισμοί (Παγκόσμια Τράπεζα, Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου)
7. Οι δραστηριότητες των διεθνών οργανισμών: το παράδειγμα του UNHCR-UN Refugee Agency και του IOM.
8. Διεθνής ευθύνη των διεθνών οργανισμών.
9. Περιφερειακοί οργανισμοί: το NATO
10. Περιφερειακοί οργανισμοί: η Αφρικανική Ένωση και η Ένωση εθνών Νοτιοανατολικής Ασίας (ASEAN)
11. Περιφερειακοί οργανισμοί: ο ΟΟΣΑ
12. Περιφερειακή οργάνωση στην Ευρώπη (Συμβούλιο της Ευρώπης, ΟΑΣΕ)
13. Η Ελλάδα στους διεθνείς οργανισμούς

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές αναμένεται να γνωρίζουν και να κατανοούν:

- το ρόλο και τη σημασία των διεθνών οργανισμών στο σύγχρονο διεθνές σύστημα
- τα κριτήρια διάκρισης των διεθνών οργανισμών από άλλες μορφές διεθνούς συνεργασίας
- τον τρόπο λειτουργίας και λήψης αποφάσεων των διεθνών οργάνων και οργανισμών
- τις σχέσεις των διεθνών οργανισμών με τα κράτη μέλη και μη μέλη
- να διαβάζουν και να κατανοούν τα κείμενα των διεθνών οργανισμών (ιδρυτικές συνθήκες, αποφάσεις, διακηρύξεις κ.ά.).

#### **42608 Συγκριτική Ανάλυση Διοικητικών Συστημάτων** Μ. Λαμπροπούλου

Περιγραφή μαθήματος:

Το μάθημα εξετάζει τις βασικές έννοιες και μεθόδους της συγκριτικής ανάλυσης διοικητικών συστημάτων. Παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά του ευρύτερου (κοινωνικού, πολιτικού, οικονομικού, θεσμικού) περιβάλλοντος εντός του οποίου διαμορφώνονται και εξελίσσονται τα εθνικά διοικητικά συστήματα. Αναλύονται οι κύριες παραδοχές της συγκριτικής ανάλυσης, εστιάζοντας στην έννοια, το περιεχόμενο και τα εργαλεία προσέγγισης της δημόσιας διοίκησης ως πεδίου συγκριτικής μελέτης. Τα κριτήρια προσέγγισης των διοικητικών συστημάτων περιλαμβάνουν: τη σχέση διοίκησης – πολιτικής, την πολιτική κουλτούρα, το συνταγματικό πλαίσιο, τις δομές της δημοσιοϋπαλληλίας, τις υπηρεσίες της κεντρικής κυβέρνησης, τις σχέσεις κέντρου – περιφέρειας, το βαθμό συγκέντρωσης – απο(συγ)κέντρωσης, την αλληλεπίδραση μεταξύ κράτους - κοινωνίας και ομάδων συμφερόντων και τις διαδικασίες δημοκρατικής λογοδοσίας, νομιμοποίησης και πολιτικού ελέγχου της γραφειοκρατίας. Βάσει αυτών, παρουσιάζονται διαφορετικές διοικητικές

παραδόσεις και εξετάζονται μελέτες περίπτωσης διοικητικών μεταρρυθμίσεων (ΗΠΑ, Μ. Βρετανία, Γαλλία, Γερμανία, Νότια Ευρώπη).

Κεντρικός στόχος του μαθήματος είναι η κατανόηση των παραμέτρων συγκρότησης, λειτουργίας και εξέλιξης των πολιτικο-διοικητικών συστημάτων μέσω:

- της εξοικείωσης των φοιτητών με τις μεθόδους και τα εργαλεία της συγκριτικής ανάλυσης,
- της ανάδειξης των ομοιοτήτων και διαφορών στον τρόπο οργάνωσης των θεσμών της εκτελεστικής εξουσίας σε διαφορετικά εθνικά πλαίσια.

Περιεχόμενο μαθήματος:

Το μάθημα διαρθρώνεται στις εξής διδακτικές ενότητες:

1. Βασικές παραδοχές της συγκριτικής προσέγγισης
2. Το αντικείμενο της συγκριτικής ανάλυσης διοικητικών συστημάτων
3. Οι διεθνείς τάσεις μεταρρύθμισης των διοικητικών συστημάτων
4. Κριτήρια της συγκριτικής προσέγγισης I
5. Κριτήρια της συγκριτικής προσέγγισης II
6. Παραδόσεις διοικητικών συστημάτων
7. ΗΠΑ
8. Μ. Βρετανία
9. Γαλλία
10. Γερμανία
11. Νότιες Ευρωπαϊκές χώρες I (Ελλάδα, Πορτογαλία)
12. Νότιες Ευρωπαϊκές χώρες II (Ιταλία, Ισπανία)
13. Προοπτικές εξέλιξης και τάσεις μεταρρύθμισης των διοικητικών συστημάτων

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες αναμένεται να είναι σε θέση να:

- διασυνδέουν τα αναλυτικά μοντέλα και εργαλεία με τις πραγματικές συνθήκες συγκρότησης, λειτουργίας και μεταρρύθμισης των διοικητικών συστημάτων
- κατανοούν τις προϋποθέσεις και τους περιορισμούς της διαδικασίας διάχυσης / μεταφοράς πολιτικών και μοντέλων μεταξύ διαφορετικών εθνικών συστημάτων
- αναγνωρίζουν τους παράγοντες που συντελούν στην εξέλιξη και τη μεταρρύθμιση των διοικητικών συστημάτων.

**42616 Εργασιακές Σχέσεις στον Δημόσιο Τομέα I: Δημοσιοϋπαλληλικό Δίκαιο**  
Χ. Χρυσανθάκης

Περιγραφή μαθήματος:

Στο πλαίσιο του μαθήματος εξετάζονται οι βασικές έννοιες καθώς και η γένεση και εξέλιξη του δημοσιοϋπαλληλικού δικαίου στην Ευρώπη και στην Ελλάδα. Στη συνέχεια μελετώνται οι πηγές και οι γενικές αρχές του δικαίου των δημόσιων υπαλλήλων.

Μετά την προαναφερθείσα εισαγωγική προσέγγιση εξετάζεται το νομικό καθεστώς που αφορά στην πρόσληψη, το υπηρεσιακό καθεστώς και τη λύση της υπαλληλικής σχέσης.

Η διδασκαλία του μαθήματος αποσκοπεί στην κατανόηση:

- της οργάνωσης και λειτουργίας του δημοσιοϋπαλληλικού σώματος
- των βασικών κανόνων που ρυθμίζουν το καθεστώς των δημόσιων υπαλλήλων
- του νομικού καθεστώτος της (αστικής, ποινικής και πειθαρχικής) ευθύνης του δημόσιου υπαλλήλου.

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής:

- κατανοεί τις βασικές έννοιες και ρυθμίσεις του δημοσιοϋπαλληλικού δικαίου
- αποκτά εξοικείωση με τη σχετική νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Ελεγκτικού Συνεδρίου και των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων
- αναπτύσσει δεξιότητες ατομικής ή και συλλογικής έρευνας στο οικείο πεδίο.

#### **42635 Κλασικές Κοινωνιολογικές Θεωρίες**

Διδάσκων/ουσα: Σύμφωνα με την προκήρυξη του Τμήματος

Περιγραφή μαθήματος:

Το μάθημα καλύπτει την εμφάνιση της επιστήμης της κοινωνίας και τις πρώτες θεωρίες για τη κοινωνία οι οποίες και διαμορφώνουν το πεδίο της κοινωνιολογικής θεωρίας.

Πιο συγκεκριμένα, περιλαμβάνει την εμφάνιση της σύγχρονης έννοιας της κοινωνίας, θετικιστικές και ερμηνευτικές προσεγγίσεις (Comte, Vico, Dilthey), τους μεγάλους κλασικούς (Marx, Weber, Durkheim) και επιλογή από άλλους κλασικούς θεωρητικούς.

Η σχέση της κοινωνίας με το άτομο, η έννοια της κοινωνικής δομής, θεωρήσεις της εξέλιξης της κοινωνίας στον ιστορικό χρόνο είναι μερικές από τις θεματικές που καλύπτονται.

#### **42638Θ Διοικητικό Δίκαιο II**

Χ. Χρυσανθάκης

Περιγραφή μαθήματος:

Στο πλαίσιο του μαθήματος εξετάζονται οι βασικές έννοιες καθώς και η γένεση και εξέλιξη της διοικητικής δικαιοσύνης στην Ευρώπη και στην Ελλάδα. Στη συνέχεια μελετώνται οι πηγές και οι γενικές αρχές του διοικητικού δικονομικού δικαίου.

Μετά την προαναφερθείσα εισαγωγική προσέγγιση εξετάζεται το δίκαιο που διέπει την επίλυση των διοικητικών διαφορών στην Ελλάδα. Εξετάζεται η βασική διάκριση των διοικητικών διαφορών σε ακυρώσεως και ουσίας, ο κομβικός ρόλος του Συμβουλίου της Επικρατείας καθώς και του Ελεγκτικού Συνεδρίου ως προς τον έλεγχο του δημόσιου χρήματος. Στη συνέχεια μελετώνται οι δικονομικοί κανόνες επίλυσης των διοικητικών διαφορών ακυρώσεως και ουσίας.

Η διδασκαλία του μαθήματος αποσκοπεί στην κατανόηση:

- της οργάνωσης και λειτουργίας της διοικητικής δικαιοσύνης
- του νομικού καθεστώτος που διέπει την επίλυση των διοικητικών διαφορών.

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής:

- κατανοεί τις βασικές έννοιες και ρυθμίσεις της διοικητικής δικαιοσύνης (δικονομίας)
- αποκτά εξοικείωση με τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Ελεγκτικού Συνεδρίου και των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων
- αναπτύσσει δεξιότητες ατομικής ή και συλλογικής έρευνας στο οικείο πεδίο.

#### 42645Θ Κράτος & Κοινωνία

Διδάσκων: Σύμφωνα με την προκήρυξη του Τμήματος – Σ. Πρωτόπαπας

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η περιγραφή και η οριοθέτηση των εννοιών Κράτος και Κοινωνία όπως αυτές εμφανίζονται στη νεωτερικότητα. Τοποθετημένες σε μια ιστορική προοπτική, οι δυο αυτές σφαίρες αναλύονται ως σχέσεις εξουσίας που λαμβάνουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους με διαφορετικό τρόπο σε κάθε ιστορική συγκυρία.

Στη θεματολογία του μαθήματος, εκτός από την ιστορία του νεωτερικού κράτους και των σχέσεων του με τη κοινωνία, την ανάπτυξη και την κρίση του κοινωνικού κράτους πρόνοιας, Περιλαμβάνονται επίσης οι τελευταίες παγκόσμιες εξελίξεις που φέρνουν στο προσκήνιο μορφές στρατιωτικοποίησης των κρατικών θεσμών και νέες στρατηγικές πειθάρχησης και επιβολής πάνω στη κοινωνία.

#### 42649 Σύγχρονα Προβλήματα Ελληνικής Εξωτερικής Πολιτικής

Π. Τσάκωνας

Περιγραφή και Περιεχόμενο μαθήματος:

Κεντρικός στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των συμμετεχόντων με σειρά πεδίων ανάπτυξης της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής που αφορούν σε ζητήματα και θεματικές περιοχές που στο σύγχρονο παγκοσμιοποιημένο διεθνές περιβάλλον αποκτούν όλο και μεγαλύτερη σημασία, με αποτέλεσμα να εντάσσονται με ολοένα και περισσότερο δυναμικό τρόπο στη σύγχρονη ατζέντα της εξωτερικής πολιτικής ενός "μικρού κράτους", όπως η Ελλάδα.

Τα ζητήματα αυτά συνδέονται τόσο με τη διαμόρφωση όσο με τα μέσα άσκησης της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής. Ειδικότερα, στα πλαίσια του μαθήματος συζητούνται οι εξής --μεταξύ άλλων-- θεματικές ενότητες:

- Τα Δομικά Χαρακτηριστικά της Ελληνικής Εξωτερικής Πολιτικής (διαδικασία "εξευρωπαϊσμού" {Europeanization}, "απο-ευρωπαϊσμού">{de-europeanization}, αδύναμη θεσμοποίηση, τάσεις "αποκρατικοποίησης" κλπ.)
- Το Μοντέλο Σχεδιασμού Εξωτερικής Πολιτικής στην Ελλάδα: Πρόσωπα έναντι Θεσμών
- Κατευθύνσεις Θεσμικών Αλλαγών και Μεταρρυθμίσεων
- Πολυμερής Διπλωματία: Ελλάδα και Διεθνείς Οργανισμοί
- Διεθνές Δίκαιο και Ελληνική Εξωτερική Πολιτική
- Θεωρία και Πράξη: Ο Ρόλος της Ελληνικής Διεθνολογικής Κοινότητας στη Διαμόρφωση της Εξωτερικής Πολιτικής
- Νέες προκλήσεις ασφάλειας και σύγχρονη ελληνική εξωτερική πολιτική
- Η Εξωτερική Πολιτική ως Κεντρικός Πυλώνας της Στρατηγικής Εθνικής Ασφάλειας

- Ελληνική Διασπορά και Πολιτικές του Μητροπολιτικού Κέντρου
- Ο Ρόλος του Ελληνο-Αμερικανικού Λόμπι στην Εξωτερική Πολιτική των Η.Π.Α
- Οικονομική Διπλωματία
- Πολιτιστική Διπλωματία
- Στρατηγική Επικοινωνία και Δημόσια Διπλωματία: Ο Ρόλος των ΜΜΕ και των Μη-Κυβερνητικών Οργανώσεων
- Οι Στρατηγικές Προτεραιότητες της Ελληνικής Ενεργειακής Διπλωματίας

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/ρια θα μπορεί:

- να διαθέτει σαφή και κυρίως τεκμηριωμένη γνώση μιας σειράς ζητημάτων που συνδέονται με τη διαμόρφωση της σύγχρονης ατζέντας της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής
- να αποτιμήσει κριτικά τη συνεχώς διαμορφούμενη "νέα ατζέντα" της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής που αφορά σε ζητήματα εκτός του παραδοσιακού/"συμβατικού" πλαισίου των σχέσεων της Ελλάδας με χώρες του άμεσου ή/και ευρύτερου περιβάλλοντός της
- να χρησιμοποιήσει τη θεωρητική γνώση και τα μεθοδολογικά εργαλεία του κλάδου των διεθνών σχέσεων που αφορά στην "Ανάλυση της Εξωτερικής Πολιτικής" (Foreign Policy Analysis/FPA) προκειμένου να αναλύσει και να αξιολογήσει τον ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν μια σειρά από θεματικές στη διαμόρφωση της σύγχρονης ατζέντας της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής.

#### 42650 Ασφάλεια & Στρατηγική Π. Τσάκωνας

Περιγραφή και Περιεχόμενο μαθήματος:

Στο μάθημα εξετάζονται μια σειρά από θεματικές, που συνδέονται με το μεταβαλλόμενο περιεχόμενο και την εξέλιξη της έννοιας της ασφάλειας (διεύρυνση και εμβάθυνση) στο σύγχρονο μεταψυχροπολεμικό, και ειδικότερα στο μετά την 11<sup>η</sup> Σεπτεμβρίου, παγκόσμιο και περιφερειακό περιβάλλον ασφάλειας.

Παράλληλα συζητείται η εμφάνιση και εξέλιξη των σύγχρονων απειλών και προκλήσεων για την διεθνή και περιφερειακή ασφάλεια, όπως η κλιματική αλλαγή, η εξαναγκαστική μετανάστευση, η διεθνής τρομοκρατία, το φαινόμενο της ριζοσπαστικοποίησης, το οργανωμένο έγκλημα, ο θρησκευτικός ριζοσπαστισμός, η έλλειψη ενεργειακών πηγών κ.ά. Επιπρόσθετα, εξετάζονται οι δυνατότητες συγκεκριμένων διεθνών οργανισμών (ΝΑΤΟ, Ευρωπαϊκή Ένωση) να διαχειριστούν τα σύγχρονα προβλήματα ασφάλειας, καθώς και να επιδράσουν θετικά στη διαχείριση ή/και επίλυση τόσο διακρατικών όσο και ενδο-κρατικών ή/και εθνοτικών συγκρούσεων στην ευρύτερη μεσογειακή λεκάνη.

Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στις θεωρητικές και πρακτικές προϋποθέσεις ανάπτυξης Στρατηγικής Εθνικής Ασφάλειας (National Security Strategy) από ένα «μικρό-μεσαίο κράτος», όπως η Ελλάδα. Στη κατεύθυνση αυτή αναλύονται --μεταξύ άλλων-- οι έννοιες της «αποτροπής» (deterrence), της «εξισορρόπησης» (balancing), της «υψηλής στρατηγικής»

(Grand Strategy), της «Στρατηγικής Εθνικής Ασφάλειας» (National Security Strategy), της «κουλτούρας ασφάλειας» (security culture), εντοπίζονται οι λόγοι της «θεσμικής» και «πολιτισμικής υστέρησης» της Ελλάδας και της αδυναμίας της να λειτουργήσει ως ένα «Σύγχρονο Κράτος Εθνικής Ασφάλειας» (Modern National Security State) και συζητούνται διεξοδικά οι προϋποθέσεις ανάπτυξης ενός συγκροτημένου και λειτουργικού θεσμικού συστήματος παραγωγής στρατηγικής εθνικής ασφάλειας μέσω της ανάπτυξης των κεντρικών συνιστωσών της, τον στρατηγικό σχεδιασμό και τη διαχείριση κρίσεων.

**Μαθησιακά αποτελέσματα:**

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια θα μπορεί:

- να διαθέτει σαφή γνώση του περιεχομένου κεντρικής σημασίας εννοιών για τον κλάδο των διεθνών σχέσεων που αφορά στις «σπουδές ασφάλειας» (security studies) καθώς και την ικανότητα κατανόησης της συναφούς συζήτησης για την εξέλιξη του κλάδου των «σπουδών ασφάλειας»
- να αποκτήσει εμπειρικά τεκμηριωμένη γνώση σχετικά με τις σημαντικότερες διεθνείς και περιφερειακές απειλές και προκλήσεις ασφάλειας στη μετά την 11η Σεπτεμβρίου εποχή
- να γνωρίζει και να κατανοεί τις μεθόδους μελέτης και αξιολόγησης των ζητημάτων διεθνούς και περιφερειακής ασφάλειας
- να κατανοεί και να συζητά με επάρκεια για τις θεωρητικές και πρακτικές προϋποθέσεις ανάπτυξης «Στρατηγικής Εθνικής Ασφάλειας» από ένα κράτος, με ειδικότερη αναφορά στην Ελλάδα.

#### **42656 Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας** Η. Πλακοκέφαλος

**Περιγραφή μαθήματος:**

Το μάθημα προσφέρει μια ευρεία εισαγωγή στο διεθνές δίκαιο της θάλασσας. Το δίκαιο της θάλασσας αποτελεί έναν από του βασικότερους τομείς του δημοσίου διεθνούς δικαίου. Έχει μακρά ιστορία στις διεθνείς σχέσεις και μεγάλο εύρος πεδίου στο ίδιο το διεθνές δίκαιο. Το δίκαιο της θάλασσας έχει και ιδιαίτερη σημασία για την Ελλάδα ιστορικά, πολιτικά όσο και νομικά. Καλύπτει ζητήματα που ξεκινάν από την οριοθέτηση των θαλασσιών ζωνών, περνούν από την προστασία των θαλασσιών οικοσυστημάτων, και φθάνουν έως την εκμετάλλευση των θαλασσιών πόρων. Το μάθημα θα καλύψει όλα τα κεντρικά θέματα του δικαίου της θάλασσας, όπως αυτό της οριοθέτησης και των κρατικών αρμοδιοτήτων ανά ζώνη, και θα δοθεί ιδιαίτερο βάρος στις περιβαλλοντικές του διαστάσεις καθώς και σε ζητήματα εκμετάλλευσης των θαλασσιών πόρων (αλιεύματα, υδρογονάνθρακες κλπ.).

**Το μάθημα αποσκοπεί:**

- στην εξοικείωση των φοιτητών με την ιστορία και τη σημασία του δικαίου της θάλασσας για το διεθνές δίκαιο και τη διεθνή πολιτική
- στην εξοικείωση των φοιτητών με τις βασικές έννοιες και την ορολογία του δικαίου της θάλασσας
- στην εμβάθυνση σε επιλεγμένες θεματικές του δικαίου της θάλασσας

- στο να αποκτήσουν οι φοιτητές μια συνεκτική εικόνα των διεθνών ρυθμίσεων για την παγκόσμια διακυβέρνηση των οκεανών

Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Εισαγωγή – ιστορία του διεθνούς δικαίου της θάλασσας
2. Αιγιαλίτιδα – συνορεύουσα ζώνη
3. Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη-Υφαλοκρηπίδα
4. Ανοιχτή Θάλασσα-Διεθνής Βυθός
5. Κράτος σημαίας – κράτος λιμένα- παράκτιο κράτος (αρμοδιότητες)
6. Προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος
7. Εκμετάλλευση ορυκτών πόρων και δίκαιο της θάλασσας
8. Αλιεία
9. Διεθνής επίλυση διαφορών και δίκαιο της θάλασσας

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα έχουν αποκτήσει:

- ευρεία κατανόηση των βασικότερων αρχών και κανόνων του διεθνούς δικαίου της θάλασσας
- γνώση των ιδιαιτεροτήτων και των προβλημάτων που αντιμετωπίζει το διεθνές δίκαιο της θάλασσας
- αντίληψη του εύρους του δικαίου της θάλασσας καθώς και της σημασίας του στην διεθνή πολιτική σκηνή

#### **42689 Μετανάστευση στην Ευρώπη**

A. Κόντης, Θ. Φούσκας

Περιγραφή μαθήματος:

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με το κοινωνικό φαινόμενο της μετανάστευσης και των μειονοτήτων στον ευρωπαϊκό χώρο. Εξετάζονται, ειδικότερα, κατά θεματική ενότητα: εννοιολογικά ζητήματα, οι ιστορικές μειονότητες και το διεθνές δίκαιο, το σύγχρονο μεταναστευτικό πρότυπο στην Ευρώπη (ποιοτική σύνθεση και ποσοτική έκταση των μεταναστευτικών ροών), τα αίτια των ενδοευρωπαϊκών και των διεθνών μεταναστευτικών κινήσεων, οι προσδιοριστικοί παράγοντες της μετανάστευσης - οικονομικά μοντέλα μετανάστευσης, οι επιδράσεις της διεθνούς μετανάστευσης στους δρώντες παράγοντες, η πολιτική ένταξης των χωρών υποδοχής, η πολιτική διακινουμένων προσώπων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η πολιτική μετανάστευσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η μεταναστευτική πολιτική της Ελλάδας.

Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Εννοιολογικές αποσαφηνίσεις
2. Η μεταναστευτική απόφαση
3. Θεωρίες διεθνούς κινητικότητας ατόμων
4. Ιστορικά και σύγχρονα πρότυπα μετανάστευσης

5. Δημογραφικές, οικονομικές επιδράσεις
6. Μετανάστευση και αγορά εργασίας
7. Πολιτικές, κοινωνικές και πολιτισμικές επιδράσεις
8. Διακυβέρνηση και πολιτικές διαχείρισης της μετανάστευσης
9. Ενωσιακή μεταναστευτική και προσφυγική πολιτική
10. Πολιτική ένταξης μεταναστών στα κράτη μέλη της ΕΕ
11. Η μεταναστευτική μετάβαση της Ελλάδας
12. Μετανάστευτικές και προσφυγικές ροές στην Ελλάδα και πολιτικές διαχείρισης και ένταξης
13. Ανακεφαλαίωση – καταληκτικές παρατηρήσεις

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι εξοικειωμένοι με τον διεθνή επιστημονικό διάλογο και θεματολογία της ευρωπαϊκής οικονομικής και προσφυγικής μετανάστευσης και ειδικότερα:

- με τη διασύνδεση των οικονομικών και πολιτικών διαστάσεων της ευρωπαϊκής οικονομικής και προσφυγικής μετανάστευσης
- με τα θεμελιώδη ποσοτικά μεγέθη της ευρωπαϊκής οικονομικής και προσφυγικής μετανάστευσης
- με τα κεντρικά γνωστικά πεδία της ευρωπαϊκής οικονομικής και προσφυγικής μετανάστευσης, όπως τη διαδικασία λήψης της μεταναστευτικής απόφασης, τα αίτια και τα κίνητρα της διεθνούς κινητικότητας των ανθρώπων, τις βασικές επιδράσεις της μετανάστευσης στους κύριους δρώντες και της πολιτικής για τον ποσοτικό και ποιοτικό επηρεασμό των ροών και του αποθέματος.

Επιπλέον το μάθημα συμβάλλει στη βελτίωση προσωπικών δεξιοτήτων στην παρουσίαση θέσεων επί συγκεκριμένων θεμάτων στο πλαίσιο σχετικής υποχρεωτικής εργασίας του μαθήματος.

**42690 Διαχείριση Διεθνών Διενέξεων**  
Α. Ζερβάκη

Περιγραφή μαθήματος:

Το εν λόγω μάθημα επικεντρώνεται στην διαχείριση διεθνών κρίσεων και τους μηχανισμούς που χρησιμοποιούνται από την διεθνή κοινότητα για την αποσόβησή τους. Το μάθημα διαρθρώνεται γύρω από τους εξής θεματικούς άξονες: (α) το νέο statusquo των διεθνών σχέσεων όπως καθιερώνεται με την υιοθέτηση του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και την ερμηνεία του τελευταίου υπό το πρίσμα των νέων προκλήσεων, (β) την μεταβαλλόμενη φύση των ιδίων των διεθνών διενέξεων, (γ) την θεωρητική συζήτηση γύρω από τον χειρισμό των κρίσεων και (δ) την παρουσίαση παραδειγμάτων από την διεθνή εμπειρία και πρακτική.

Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Διεθνείς διενέξεις: εννοιολογικές αποσαφηνίσεις
2. Θεωρητικές προσεγγίσεις
3. Το θεσμικό πλαίσιο: ο Χάρτης των Ηνωμένων Εθνών

4. Η εφαρμογή του Χάρτη υπό το πρίσμα των εξελισσόμενων προκλήσεων
5. Διεθνείς διενέξεις και Ψυχρός Πόλεμος – η περίπτωση της Κορέας
6. Διεθνείς διενέξεις και αποαποικιοποίηση – η περίπτωση του Κογκό
7. Διεθνείς διενέξεις, αποαποικιοποίηση και Ψυχρός Πόλεμος – η περίπτωση της Κύπρου
8. Διεθνείς διενέξεις και μεταψυχροπολεμική εποχή – η περίπτωση του Ιράκ
9. Διεθνείς διενέξεις και μεταψυχροπολεμική εποχή – η περίπτωση της Βοσνίας
10. Εξελισσόμενες κρίσεις: η περίπτωση της Σομαλίας
11. Εξελισσόμενες κρίσεις: η περίπτωση του Αφγανιστάν
12. Διεθνείς διενέξεις στην σύγχρονη εποχή – το φαινόμενο ISIS
13. Διεθνείς διενέξεις στην σύγχρονη εποχή – η περίπτωση της Ουκρανίας

Μαθησιακά αποτελέσματα:

- Κατανόηση του διεθνούς θεσμικού και πολιτικού περιβάλλοντος που επηρεάζει τον χειρισμό μιας κρίσης
- Κατανόηση των αλλαγών που έχει υποστεί η φυσιογνωμία των διεθνών διενέξεων από το 1945 έως σήμερα.
- Απόκτηση γνώσεων για την πρακτική διαχείρισης συγκεκριμένων κρίσεων από την διεθνή κοινότητα ή μονομερώς
- Εμπέδωση των θεωρητικών ενατενίσεων των διεθνών σχέσεων μέσα από τη μελέτη και την ανάλυση συγκεκριμένων κρίσεων.
- Εξοικείωση με την χρήση πρωτογενών πηγών αλλά και ηλεκτρονικών αρχείων, βάσεων δεδομένων και βιβλιοθηκών διεθνών οργανισμών.
- Εξοικείωση με τα βασικά μεθοδολογικά εργαλεία ανάλυσης κρίσεων
- Συγγραφή κειμένων εργασίας και πολιτικής (working & policy papers) στο πλαίσιο άσκησης προσομοίωσης, όπου οι φοιτητές αναλαμβάνουν το ρόλο διπλωματών/εμπειρογνομόνων διαφορετικών κρατών.

**42694Θ**

**Ειδικά Θέματα Εργατικού Δικαίου και Εργασιακών Σχέσεων**

Χ. Χρυσανθάκης (για διαλέξεις θα προσκληθεί η κα Κ. Γκολομάζου)

Περιγραφή μαθήματος:

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η μελέτη και η έρευνα ειδικών θεμάτων του Ατομικού ή/και του Συλλογικού Εργατικού Δικαίου και των εργασιακών σχέσεων που προκύπτουν κατά την άσκηση των δικαιωμάτων και την εφαρμογή των υποχρεώσεων, τόσο των εργαζομένων όσο και των εργοδοτών, κάτω από τις σύγχρονες εργασιακές συνθήκες των δυτικών κοινωνιών.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2022 - 2023 το μάθημα θα εστιάσει στη μελέτη και την έρευνα των συλλογικών εργασιακών σχέσεων στη χώρα μας, υπό το πρίσμα της θεωρίας και της εφαρμογής του Συλλογικού Εργατικού Δικαίου.

Θα αναδειχθεί ο ρόλος των πρωταγωνιστών των συλλογικών εργασιακών σχέσεων, δηλαδή, των συνδικαλιστικών οργανώσεων των εργαζομένων, των εργοδοτικών οργανώσεων και του κράτους, στις επί μέρους ενότητες του περιεχομένου του μαθήματος.

Το μάθημα αποσκοπεί:

στην ενίσχυση της γνώσης του νομοθετικού πλαισίου αλλά και των διαιτητικών αποφάσεων που προσδιορίζουν το πλαίσιο των συλλογικών εργασιακών σχέσεων, στην κατανόηση των κανόνων που διέπουν τις παραπάνω σχέσεις, στη ανάδειξη της ιδέας της συνεργατικότητας μεταξύ των φορέων της διαμόρφωσης των συλλογικών εργασιακών σχέσεων στη χώρα μας, με σκοπό την εργασιακή ειρήνη και την ευημερία.

Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Η έννοια της συνδικαλιστικής οργάνωσης των εργαζομένων και της εργοδοτικής οργάνωσης.
2. Κατηγορίες και είδη συνδικαλιστικών οργανώσεων των εργαζομένων και των εργοδοτικών οργανώσεων.
3. Διαδικασίες ίδρυσης και διάλυσης συνδικαλιστικών οργανώσεων σωματειακού και μη σωματειακού τύπου.
4. Όργανα λήψης αποφάσεων.
5. Συλλογικές διαπραγματεύσεις και συλλογικές συμβάσεις εργασίας.
6. Διαδικασίες επίλυσης εργασιακών διαφορών.
7. Απεργία και ανταπεργία.

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο κάθε φοιτητής και η κάθε φοιτήτρια που θα έχει επιλέξει το μάθημα, θα είναι σε θέση να:

- γνωρίζει το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τις σχέσεις των φορέων των συλλογικών εργασιακών σχέσεων στη χώρα μας,
- γνωρίζει τη δομή, την οργάνωση και τη λειτουργία των συνδικαλιστικών οργανώσεων των εργαζομένων και των εργοδοτικών οργανώσεων,
- αντιλαμβάνεται και να κατανοεί τα προβλήματα που αναφύονται στις σχέσεις μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων και τον τρόπο που αυτά μπορούν να αντιμετωπισθούν μέσα από τη διαδικασία των συλλογικών διαπραγματεύσεων ή/και των απεργιών και ανταπεργιών,
- ευαισθητοποιηθεί πάνω στη διαμόρφωση σύγχρονου τρόπου της διαδικασίας των συλλογικών διεκδικήσεων, κυρίως μέσα στο πλαίσιο της όλο και αυξανόμενης δημιουργίας ομίλων επιχειρήσεων.

**42705      Οι Ευρωπαϊκές Πολιτικές των Κρατών-Μελών της ΕΕ**  
**(το μάθημα προσφέρεται στα Αγγλικά)**  
Σ. Βέρνυ

Περιγραφή μαθήματος:

Το μάθημα αναλύει τη διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης από μία διαφορετική οπτική γωνία, αυτή των κρατών-μελών. Αντικείμενο αποτελούν όλα τα 28 πλήρη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Για το καθένα από τα κράτη, διερευνάται η αρχική απόφαση για συμμετοχή, τα κίνητρά της και η χρονική συγκυρία, αναδεικνύοντας τις διαφορετικές

εμπειρίες κρατών που εντάχθηκαν στην ΕΕ σε διαφορετικές χρονικές περιόδους. Εν συνεχεία εξετάζονται οι μετέπειτα εθνικές πολιτικές σχετικά με την εξέλιξη της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης (Εμβάθυνση, Διεύρυνση), αποκαλύπτοντας μία μεγάλη ποικιλία εθνικών οραμάτων για το μέλλον της ΕΕ. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στον εντοπισμό των παραγόντων που διαμορφώνουν τις εθνικές προτιμήσεις σχετικά με την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Στις θεματικές του μαθήματος συμπεριλαμβάνονται α) οι εθνικές θέσεις απέναντι στην κρίση στην ευρωζώνη και τη προσφυγική κρίση, β) η ένταση του ευρωσκεπτισμού σε διαφορετικά εθνικά πλαίσια και το ενδεχόμενο να λειτουργεί ως περιορισμός στις εθνικές πολιτικές, και γ) οι εθνικές επιλογές απέναντι στο Brexit.

Το μάθημα αποσκοπεί:

- στην ανάδειξη της αλληλεπίδρασης ανάμεσα στα εθνικά και ευρωπαϊκά επίπεδα στη διαδικασία της ολοκλήρωσης
- στην κατανόηση της έννοιας των εθνικών συμφερόντων, των παραγόντων που τα διαμορφώνουν και της επιρροής τους πάνω στις εθνικές πολιτικές
- στην κατανόηση του ευρύτατου φάσματος της εθνικής διαφορετικότητας στην Ευρώπη και των επιπτώσεών του για τη βιωσιμότητα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης
- στον εξοπλισμό των φοιτητών με τα αναγκαία εννοιολογικά εργαλεία για την καλύτερη κατανόηση των τρεχουσών συζητήσεων στην ευρωπαϊκή πολιτική.

Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Το Πανόραμα της Ευρώπης: Γνωρίζοντας τα Κράτη-Μέλη
2. Οι Παράγοντες που Διαμορφώνουν Εθνικές Ευρωπαϊκές Πολιτικές
3. Τα Ιδρυτικά Κράτη-Μέλη I: Ο Γάλλο-Γερμανικός Άξονας (Γαλλία, Γερμανία)
4. Τα Ιδρυτικά Κράτη-Μέλη II: Μπενελούξ (Βέλγιο, Ολλανδία, Λουξεμβούργο)
5. Τα Ιδρυτικά Κράτη-Μέλη III: Τα Κράτη της Πρώτης Διεύρυνσης I (Ιταλία, Δανία)
6. Τα Κράτη της Πρώτης Διεύρυνσης II (Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία)
7. Τα Κράτη των Μεσογειακών Διευρύνσεων (Ελλάδα, Ισπανία, Πορτογαλία)
8. Τα Κράτη της Τέταρτης Διεύρυνσης (Αυστρία, Σουηδία, Φινλανδία)
9. Τα Κράτη της Πέμπτης Διεύρυνσης I: Τα Μικρο-Κράτη της Νότιας Ευρώπης (Κύπρος, Μάλτα) / Ζητήματα των Μετακομμουνιστικών Κρατών
10. Τα Κράτη της Πέμπτης Διεύρυνσης II: Τα Κράτη της Κεντρικής Ευρώπης I (Πολωνία, Τσεχία, Σλοβακία)
11. Τα Κράτη της Πέμπτης Διεύρυνσης III: Κεντρική Ευρώπη II / Οι Βαλτικές Δημοκρατίες (Ουγγαρία, Εσθονία, Λετονία, Λιθουανία)
12. Τα Κράτη της Νοτιοανατολικής Ευρώπης (Σλοβενία, Βουλγαρία, Ρουμανία, Κροατία)
13. Η Εθνική Ποικιλομορφία στην Ευρώπη και οι Συνέπειές της για την Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, η/ο φοιτήτρια/ητής θα:

- έχει γνωρίσει το καθένα από τα 28 κράτη-μέλη της ΕΕ
- έχει κατανοήσει τους βασικούς παράγοντες που διαμορφώνουν τις εθνικές ευρωπαϊκές πολιτικές

- έχει γνώση της εθνικής ποικιλομορφίας μέσα στην ΕΕ
- έχει βαθύτερη γνώση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης μέσω της εστίασης στο ρόλο των κρατών-μελών
- έχει καθοδηγηθεί στην τέχνη της συγγραφής ακαδημαϊκής εργασίας.

#### **42708 Φύλο, Κοινωνία & Πολιτική**

Μ. Παντελίδου – Μαλούτα, Ι. Αθανασάτου, Μ. Κακεπάκη

##### **Περιγραφή μαθήματος:**

Το μάθημα προσεγγίζει το φύλο από τη σκοπιά της θεωρίας και της κοινωνιολογίας του φύλου με στόχο την κατανόηση του τρόπου λειτουργίας του στο πλαίσιο του πολιτικού συστήματος, αλλά και ευρύτερα, ως εξουσιαστικής δομής. Το φύλο αναλύεται ως βασική αρχή οργάνωσης της κοινωνίας και της πολιτείας, με επικέντρωση στα προβλήματα που δημιουργούνται στη λειτουργία της δημοκρατίας λόγω του ιεραρχικού χαρακτήρα της καθιερωμένης έμφυλης διχοτομίας. Επισημαίνονται οι αποκλεισμοί, οι διακρίσεις και οι εξουσιαστικές σχέσεις τις οποίες συνεπάγεται η υπάρχουσα έμφυλη οργάνωση. Το μάθημα ασχολείται, επίσης, με τον φεμινισμό, ως θεωρία και ως πράξη αντίστασης στα παραπάνω, καθώς και με τις θεωρήσεις και τα ΛΟΑΤΚΙ+ κινήματα διεκδίκησης. Αναφέρεται τόσο στο ιστορικό του φεμινισμού στην Ελλάδα, όσο και στις πολιτικές προώθησης της έμφυλης ισότητας, τα είδη και τα αποτελέσματά τους. Παρουσιάζει δε το φύλο και τις ενδεχόμενες επιτελέσεις του, όχι μόνο ως πεδίο εξουσιαστικών/καταπιεστικών σχέσεων, αλλά και ως τόπο αμφισβήτησης και αντίστασης, με μακροπρόθεσμες επιπτώσεις στον εκδημοκρατισμό της κοινωνικής συμβίωσης.

##### **Το μάθημα αποσκοπεί:**

- στην εξοικείωση με την κοινωνική έννοια και την προβληματική του φύλου
- στην κατανόηση των προβλημάτων που απορρέουν από την κυρίαρχη διχοτομική πρόσληψή του
- στον εντοπισμό στερεότυπων σεξιστικών αντιλήψεων και πρακτικών στην κοινωνική ζωή και την πολιτική, καθώς και τις φιλοσοφικές καταβολές τους στη δυτική σκέψη
- στην κατανόηση του ασύμβατου στη συνύπαρξη δημοκρατίας και έμφυλης ιεραρχίας
- στην επαφή με τη φεμινιστική θεωρία στην εξέλιξή της, και την ιστορία του φεμινιστικού κινήματος με έμφαση στην ελληνική πραγματικότητα
- στην εξοικείωση με τις πολιτικές που θεσμοθετούνται σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο με στόχο την έμφυλη ισότητα
- στον προβληματισμό γύρω από τον δομικό χαρακτήρα των έμφυλων ανισοτήτων ως πρόβλημα για τη δημοκρατία.

##### **Περιεχόμενο μαθήματος:**

1. Εισαγωγή στη θεωρία του φύλου: το φύλο ως σύστημα επιταγών & ως ιεραρχική διχοτομία
2. Έμφυλη κοινωνικοποίηση, έμφυλοι ρόλοι, επιτελέσεις φύλου και σεξουαλικότητας
3. Κυρίαρχες σεξιστικές αντιλήψεις στο λόγο (καθημερινό, πολιτικό και επιστημονικό)
4. Το φύλο της πολιτικής και της δημοκρατίας
5. Προβλήματα της έμφυλης ιδιότητας του πολίτη: Οικουμενικότητα και «ιδιαιτερότητες»

6. Δημοκρατία, έμφυλη ανισότητα και αντιπροσώπευση: Έχει σημασία το φύλο του/ης αντιπροσώπου;
7. Το φεμινιστικό κίνημα στην εξέλιξή του. Η ελληνική περίπτωση
8. Η γυναικεία ψήφος και η ανεπάρκεια των τυπικών δικαιωμάτων
9. Δημόσιες πολιτικές για την έμφυλη ισότητα σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο: Ποιο είναι το πρόβλημα προς επίλυση;
10. Το φύλο ως σημείο τομής: Διαθεματικότητα και οι πολλαπλές εκφράσεις της ανισότητας
11. Το φύλο ως πεδίο αμφισβήτησης, διεκδικήσεων και αντιστάσεων

#### Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή παρακολούθηση του μαθήματος οι φοιτήτριες/ές θα πρέπει να:

- Κατανοούν τη σημασία του φύλου ως βασικής αρχής οργάνωσης της κοινωνίας
- αντιλαμβάνονται το φύλο ως παράγοντα κατάταξης και ιεράρχησης των υποκειμένων και να εντοπίζουν σεξισμούς στο λόγο και τις πρακτικές
- έχουν εξοικειωθεί με την ιστορία του φεμινιστικού κινήματος
- έχουν έρθει σε επαφή με την πολυποίκιλη φεμινιστική θεωρία
- έχουν αντίληψη των προβλημάτων που απορρέουν από την έμφυλη εννοιολόγηση της ιδιότητας του πολίτη, και τον εγγενή σεξισμό της καθιερωμένης πολιτικής θεωρίας
- έχουν προβληματιστεί σχετικά με τη συνύπαρξη έμφυλης ανισότητας και δημοκρατίας
- είναι σε θέση να διακρίνουν την ουσιαστική βαρύτητα επιμέρους πολιτικών για την έμφυλη ισότητα

#### 42712 Πολιτική Συμπεριφορά Μ. Παντελίδου Μαλούτα

##### Περιγραφή μαθήματος:

Η Πολιτική Συμπεριφορά αποτελεί τομέα της ΠΕ. όπου η διαπλοκή θεωρητικής και εμπειρικής προσέγγισης αποτελεί μεθοδολογική προϋπόθεση. Ασχολείται με την «πολιτική των πολιτών» και αντικείμενό της είναι η διερεύνηση των παραγόντων που επιδρούν στη διαμόρφωση και την εκδήλωση διαφορετικών προτύπων πολιτικής συμπεριφοράς σε υποκείμενα και κοινωνικές κατηγορίες. Η συζήτηση για την *ιδιότητα του πολίτη* και τα δικαιώματα που τη συναποτελούν συγκροτεί κεντρικό πλαίσιο αναφοράς, ενώ βασική αναλυτική κατηγορία είναι η έννοια της *πολιτικής συμμετοχής*.

##### Περιεχόμενο μαθήματος:

Αρχικά, εξετάζονται η έννοια και οι μορφές πολιτικής συμπεριφοράς, η διαδικασία μέσω της οποίας αυτή διαμορφώνεται και το πλαίσιο όπου εκδηλώνεται, καθώς και οι παράγοντες που συσχετίζονται με διαφορετικούς τύπους συμπεριφοράς. Επιχειρείται εμπειρική διερεύνηση και ερμηνεία της επίδρασης συγκεκριμένων μεταβλητών (ταξική θέση, φύλο, ηλικία, θρησκεία, ιδεολογία κ.ά) με αποτίμηση της βαρύτητας της κοινωνικής ανισότητας. Οι αναφορές επικεντρώνονται στην ελληνική πολιτική κουλτούρα μέσω διαχρονικών δεδομένων, ενώ προτείνονται στοιχεία για τη συγκριτική μελέτη της πολιτικής συμπεριφοράς σε διαφορετικές κοινωνίες. Η διερεύνηση αυτή επιτρέπει την ανάπτυξη προβληματισμού για τις ταυτότητες και τον μεταβαλλόμενο χαρακτήρα τους, τις αλλαγές στην πολιτικότητα ιδιαίτερα των νέων, και

τις νέες μορφές παρέμβασης στην (και αποχής από την) πολιτική διαδικασία στην ΕΕ και την Ελλάδα. Επιχειρείται η αναγκαία θεωρητική γεφύρωση μεταξύ της μελέτης της ατομικής πολιτικής συμπεριφοράς και της συλλογικής δράσης. Παρουσιάζονται κριτικά διαφορετικές μεθοδολογικές προσεγγίσεις για το σχεδιασμό της έρευνας και την ανάλυση στοιχείων για την πολιτική συμπεριφορά, και επισημαίνονται τα όρια του συμπεριφορισμού.

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Οι φοιτητές/-τριες θα πρέπει:

- να εξοικειωθούν με το διττό χαρακτήρα του κλάδου αυτού, που συνδυάζει την εμπειρική διερεύνηση της πολιτικής συμπεριφοράς, με θεωρητική αντιμετώπιση της πολιτικής συμμετοχής ως στοιχείο της ιδιότητας του πολίτη
- να αποκτήσουν γνώση των βασικών ερευνητικών σειρών για τη συγκριτική μελέτη της πολιτικής συμπεριφοράς την Ευρώπη
- να γνωρίζουν το ιστορικό και διαφορετικούς τρόπους προσέγγισης της πολιτικής συμπεριφοράς με κριτική αντιμετώπιση του συμπεριφορισμού
- να εξοικειωθούν με, και να διακρίνουν έννοιες όπως, πολιτική συμπεριφορά, συλλογική δράση, πολιτική στάση, αντίληψη, αναπαράσταση, άποψη, και να εντοπίζουν τις μεταξύ τους διασυνδέσεις, καθώς και τη σχέση τους με τις αξίες και την ιδεολογία
- να απομονώνουν τους βασικούς παράγοντες που συσχετίζονται με διαφορετικά πρότυπα συμπεριφοράς και να μπορούν να τους προσεγγίζουν κοινωνιολογικά
- να μάθουν να θέτουν θεωρητικά υποψιασμένα ερωτήματα σε δεδομένα που αναφέρονται στην πολιτική συμπεριφορά και τη συμμετοχή ή/και την αποχή.

#### **42713Θ Συγκριτική Πολιτική: Επανάσταση-Κοινοβουλευτισμός-Δικτατορία** Π. Λέκκας

Περιγραφή μαθήματος:

Στόχος του μαθήματος είναι η εμβάθυνση στις έννοιες της επανάστασης, της δημοκρατίας, του κοινοβουλευτισμού και της δικτατορίας. Οι έννοιες αυτές εξετάζονται σε ιστορική προοπτική και ερμηνεύονται με την βοήθεια της κοινωνικής και πολιτικής θεωρίας, της ιστορικής κοινωνιολογίας και της συγκριτικής πολιτικής ανάλυσης.

Το μάθημα διαρθρώνεται σε τέσσερις διδασκαλίες και οκτώ εισηγήσεις, σε επιμέρους θεματικές. Οι διδασκαλίες αποσαφηνίζουν και συστηματοποιούν τις θεωρητικές έννοιες που επιστρατεύονται στο μάθημα. Οι εισηγήσεις των φοιτητών (ατομικές ή συλλογικές) αναφέρονται σε επιμέρους διαστάσεις ή προσεγγίσεις των προβλημάτων που έχουν τεθεί στα εισαγωγικά μαθήματα, παρουσιάζουν ένα βασικό έργο από την σχετική με το θέμα βιβλιογραφία και οδηγούν στην συζήτηση περαιτέρω βιβλιογραφικών πηγών και στην εκπόνηση γραπτών εργασιών.

Περιεχόμενο μαθήματος:

A. Οι έννοιες που εξετάζονται στις διδασκαλίες περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων:

1. Παράδοση, νεοτερικότητα, μετανεοτερικότητα, εκσυγχρονισμός, αποπαράδοσιοποίηση
2. Εκδημοκρατισμός, αποδημοκρατικοποίηση
3. Εξέγερση, επανάσταση, αντεπανάσταση

4. Κοινοβουλευτισμός, δικτατορία, ολοκληρωτισμός
5. Εκκοσμίκευση, ιδεολογική πολιτική, ταυτοτική πολιτική, θρησκευτικοί φονταμενταλισμοί
- B. Τα επιμέρους έργα στα οποία βασίζονται οι εισηγήσεις είναι:
  1. Ο μεγάλος μετασχηματισμός του Καρλ Πολάνι
  2. Το απολυταρχικό κράτος του Πέρρυ Άντερσον
  3. Το καπιταλιστικό κοσμοσύστημα του Ιμάνουελ Βαλλερστάιν
  4. Οι ευρωπαϊκές επαναστάσεις του Τσαρλς Τίλλυ
  5. Ιστορικές πορείες προς την δημοκρατία και τον αυταρχισμό του Μπάρινγκτον Μουρ
  6. Η ανατομία του φασισμού του Ρόμπερτ Πάξτον
  7. Η κοινοβουλευτική δημοκρατία στην ημιπεριφέρεια του Νίκου Μουζέλη
  8. Η δημοκρατία σήμερα του Τσαρλς Τίλλυ

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές αναμένεται να είναι σε θέση:

- να αντιλαμβάνονται την χρησιμότητα, αλλά και τους περιορισμούς της συγκριτικής ανάλυσης στην πολιτική επιστήμη
- να έχουν εξοικειωθεί με τις θεωρητικές έννοιες που εξετάζονται στο μάθημα και να μπορούν να τις επιστρατεύουν σε δικές τους εμπειρικές διερευνήσεις
- να ορίζουν τις βασικές διαφορές μεταξύ πολιτευμάτων σε ιστορική προοπτική
- να συνδέουν τις πολιτικές διαδικασίες του εκδημοκρατισμού και της αποδημοκρατικοποίησης με παράλληλες εξελίξεις στην οικονομία και τον πολιτισμό
- να γνωρίζουν τις οκτώ βασικές θεωρητικές συμβολές που εξετάζονται στις εισηγήσεις.

## 42714 Εκλογική Κοινωνιολογία

### I. Τσίρμπας

Περιγραφή μαθήματος:

Παρουσιάζονται οι κυριότεροι σταθμοί που διαμόρφωσαν τη θεματική και τη μεθοδολογία της εκλογικής κοινωνιολογίας, διερευνάται η επίδραση των διαφόρων κοινωνικοδημογραφικών μεταβλητών στην ατομική εκλογική συμπεριφορά και εξετάζονται τα κυριότερα θεωρητικά υποδείγματα για την ανάλυση και ερμηνεία των εκλογικών δεδομένων. Επίσης, αναλύονται οι βασικές αρχές των εκλογικών συστημάτων. Ακολούθως, με βάση τη θεματική και τη μεθοδολογία που έχει αναπτυχθεί, εξετάζονται οι σημαντικότεροι σταθμοί στην ελληνική εκλογική σκηνή από το 1864 μέχρι τον 21<sup>ο</sup> αιώνα.

Το μάθημα αποσκοπεί:

- στην κατανόηση των βασικών παραμέτρων και των διαφορετικών εκδοχών της εκλογικής διαδικασίας
- στην κατανόηση των εκλογικών συστημάτων ως μηχανισμών μετατροπής των ψήφων σε αντιπροσώπευση
- στη σύνθεση των διαφορετικών προσεγγίσεων της εκλογικής συμπεριφοράς
- στην επισήμανση των σημαντικότερων εξελίξεων και των κυριότερων «στιγμών» της ελληνικής εκλογικής ιστορίας.

Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Εκλογές: βασικές έννοιες
2. Εκλογική Γεωγραφία και Πολιτική Οικολογία
3. Το μικροκοινωνιολογικό υπόδειγμα της σχολής του Columbia
4. Η κομματική ταύτιση και το ψυχοκοινωνιολογικό υπόδειγμα της σχολής του Michigan
5. Οι καμπάνιες, οι δημοσκοπήσεις, τα θέματα και τα πρόσωπα
6. Διαιρετικές τομές: το μακροκοινωνιολογικό μοντέλο των Lipset-Rokkan
7. Θεωρία ορθολογικής επιλογής και εκλογική συμπεριφορά
8. Τα πλειοψηφικά εκλογικά συστήματα
9. Τα αναλογικά εκλογικά συστήματα
10. Βασικές έννοιες και εργαλεία για την ανάλυση των εκλογών: οι εκλογές δεύτερης τάξης, δείκτες εκλογικής μεταβλητότητας και εθνικοποίησης της ψήφου
11. Ελληνική εκλογική ιστορία: 1864-1936
12. Ελληνική εκλογική ιστορία: 1946-1967
13. Ελληνική εκλογική ιστορία: 1974-21<sup>ος</sup> αιώνας

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες

- θα έχουν αποκτήσει μια ολοκληρωμένη ιδέα της εξέλιξης της ανάλυσης της εκλογικής συμπεριφοράς σε διεθνές επίπεδο
- θα μπορούν να κατανοήσουν τους βασικούς μηχανισμούς των εκλογικών συστημάτων
- θα είναι σε θέση να εντοπίσουν αναλογίες, συνέχειες και ρήξεις στην ελληνική εκλογική ιστορία, καθώς και να κατανοήσουν και να ανα-συνθέσουν εκλογικά αποτελέσματα.

**42722 Ειδικά Θέματα Διοικητικού Δικαίου Ι: Προστασία Περιβάλλοντος**  
Γ. Γιαννακούρου

Περιγραφή μαθήματος:

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η προστασία του περιβάλλοντος από πλευράς δημοσίου δικαίου (διοικητικού και συνταγματικού). Στο γενικό μέρος του μαθήματος εξετάζονται οι βασικές έννοιες και αρχές του δικαίου του περιβάλλοντος που έχουν διαμορφωθεί σε εθνικό, διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο, το συνταγματικό πλαίσιο για την προστασία του περιβάλλοντος στην Ελλάδα και η ερμηνεία του από τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, τα μέσα προστασίας του περιβάλλοντος και οι διακρίσεις αυτών καθώς και η διοικητική οργάνωση της προστασίας του περιβάλλοντος στην Ελλάδα. Στο ειδικό μέρος του μαθήματος αναλύονται σημαντικοί τομείς του δικαίου περιβάλλοντος, όπως η περιβαλλοντική πληροφόρηση, η εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, η προστασία της φύσης και της βιοποικιλότητας και η προστασία και διαχείριση των υδάτων.

Το μάθημα αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών με βασικές έννοιες, θεσμούς και εργαλεία περιβαλλοντικής προστασίας, όπως αυτά έχουν διαμορφωθεί σε εθνικό, ενωσιακό και διεθνές επίπεδο.

Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Εισαγωγικές έννοιες (έννοια περιβάλλοντος και δικαίου περιβάλλοντος)

2. Ιστορική εξέλιξη και βασικά χαρακτηριστικά του δικαίου περιβάλλοντος
3. Οι πηγές του δικαίου περιβάλλοντος
4. Οι νομικές αρχές προστασίας του περιβάλλοντος (αρχή της πρόληψης, αρχή της προφύλαξης, αρχή της αντιμετώπισης της ρύπανσης κατά προτεραιότητα στην πηγή, αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης, αρχή του περιβαλλοντικού κεκτημένου)
5. Τα μέσα προστασίας του περιβάλλοντος
6. Η διοικητική οργάνωση της προστασίας του περιβάλλοντος
7. Περιβαλλοντική πληροφόρηση και συμμετοχή
8. Εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων
9. Προστασία της φύσης και της βιοποικιλότητας
10. Προστασία και διαχείριση των υδάτων
11. Προστασία του πολιτιστικού περιβάλλοντος
12. Διεθνείς, ενωσιακές και εθνικές ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, ο φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να:

- έχει γνώση των βασικών εννοιών, αρχών και εργαλείων του δικαίου περιβάλλοντος
- κατανοεί την επιρροή που ασκεί το διεθνές και το ευρωπαϊκό δίκαιο περιβάλλοντος στους εθνικούς κανόνες και θεσμούς
- κατανοεί τον ρόλο και τη σημασία της νομολογίας στην ερμηνεία και εφαρμογή του δικαίου περιβάλλοντος
- αντιλαμβάνεται τον τρόπο με τον οποίο οι απαιτήσεις για την προστασία του περιβάλλοντος ενσωματώνονται σε άλλες δημόσιες πολιτικές και επηρεάζουν το περιεχόμενο και την εφαρμογή τους
- συνδυάζει τις γενικές γνώσεις δημοσίου δικαίου που αποκτά στο πλαίσιο της οικείας κατεύθυνσης του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών με τα ειδικότερα νομικά και θεσμικά ζητήματα που αναφέρονται στο πεδίο του δικαίου περιβάλλοντος.

## 42750 Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις

Δ. Κατσίκας

Περιγραφή μαθήματος:

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με το γνωστικό αντικείμενο των Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων. Στην πρώτη θεματική ενότητα, παρουσιάζονται οι βασικές θεωρητικές σχολές της Διεθνούς Πολιτικής Οικονομίας και η ιστορική εξέλιξή τους. Στη δεύτερη ενότητα, εξετάζονται οι διεθνείς νομισματικές σχέσεις, όπου αναπτύσσονται θέματα του ισοζυγίου πληρωμών, της αγοράς συναλλάγματος, των συστημάτων συναλλαγματικών ισοτιμιών και της αποκατάστασης της ισορροπίας στο ισοζύγιο πληρωμών. Στην τρίτη θεματική ενότητα, διεθνές εμπόριο, εξετάζονται οι θεωρίες του διεθνούς εμπορίου και των επιδράσεων του, της πολιτικής οικονομίας του προστατευτισμού και της διεθνούς εμπορικής πολιτικής (εθνική, περιφερειακή (Ευρωπαϊκή Ένωση, USMCA) και διεθνής (ΠΟΕ) ρύθμιση). Αντικείμενο της τέταρτης θεματικής ενότητας είναι η διεθνής κινητικότητα του κεφαλαίου

(παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα, άμεσες ξένες επενδύσεις) και της πέμπτης η περιφερειακή και η διεθνής οικονομική ολοκλήρωση και διακυβέρνηση.

Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Εισαγωγή στη Διεθνή Πολιτική Οικονομία (ΔΠΟ)
2. Θεωρίες της ΔΠΟ
3. Ισοζύγιο πληρωμών και διεθνής ανταγωνιστικότητα
4. Αγορά συναλλάγματος
5. Συστήματα συναλλαγματικών ισοτιμιών
6. Θεωρία διεθνούς εμπορίου
7. Πολιτική οικονομία του προστατευτισμού
8. Διεθνής εμπορική πολιτική
9. Παγκόσμιο Χρηματοπιστωτικό Σύστημα
10. Άμεσες ξένες επενδύσεις και πολυεθνικές επιχειρήσεις
11. Περιφερειακή οικονομική ολοκλήρωση
12. Παγκοσμιοποίηση και παγκόσμια οικονομική διακυβέρνηση

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τιρες θα είναι σε θέση:

- Να κατανοούν τη διασύνδεση των οικονομικών και πολιτικών διαστάσεων των διεθνών οικονομικών ζητημάτων
- Να κατανοούν τα θεμελιώδη μεγέθη του ισοζυγίου πληρωμών και της εθνικής οικονομίας σε ένα ανοιχτό διεθνές οικονομικό περιβάλλον
- Να γνωρίζουν τα βασικά οικονομικά, θεσμικά και πολιτικά χαρακτηριστικά των κεντρικών γνωστικών πεδίων των διεθνών οικονομικών σχέσεων, όπως οι διεθνείς νομισματικές και χρηματοπιστωτικές σχέσεις, οι διεθνείς εμπορικές σχέσεις, η διεθνής και περιφερειακή οικονομική ολοκλήρωση και διακυβέρνηση.
- Να διαβάζουν και να κατανοούν διεθνείς εκθέσεις, άρθρα και αναλύσεις για την πορεία της διεθνούς οικονομίας

**42765Θ Σύγχρονη Πολιτική Θεωρία**  
Χ. Πλατανάκης

Περιγραφή μαθήματος:

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η παρουσίαση των κεντρικών ιδεών που χαρακτηρίζουν την εξέλιξη της πολιτικής θεωρίας τον 20ο αιώνα. Η κεντρική παραδοχή από την ανάλυση επιλεγμένων κειμένων είναι ότι επιρροές που προέρχονται από πολιτικούς φιλοσόφους αλλά και από την κριτική της πολιτικής οικονομίας και την κοινωνιολογική παράδοση, οδήγησαν σε διαφοροποιήσεις ή και σε ρήξεις τόσο με τον διαφωτισμό, όσο και με τις καταβολές της πολιτικής θεωρίας στην ελληνική και ρωμαϊκή αρχαιότητα. Θα εξεταστούν οι δύο βασικές τάσεις στην σύγχρονη πολιτική θεωρία: η αγγλοσαξωνική παράδοση, που οδηγείται σε κανονιστικά συμπεράσματα μέσω ανάλυσης εννοιών και επιχειρημάτων, και η ηπειρωτική παράδοση, που περιγράφει το πολιτικό φαινόμενο μέσα από την κοινωνιολογική κριτική.

Το μάθημα αποσκοπεί:

- στην ανάδειξη των κεντρικών ιδεών και θεματικών προσανατολισμών της σύγχρονης πολιτικής θεωρίας, τόσο στην ηπειρωτική όσο και στην αγγλοσαξονική παράδοση
- στην κριτική κατανόηση των θεωρητικών προτάσεων χαρακτηριστικών διανοητών του πεδίου της πολιτικής θεωρίας στον 20<sup>ο</sup> αιώνα
- στην απόκτηση βασικών γνώσεων σχετικών με τις φιλοσοφικές και ιστορικές καταβολές των ιδεών που θα συζητηθούν
- στην απόκτηση δεξιοτήτων κριτικής ανάλυσης κειμένων βάσει της επισήμανσης θεωρητικών πυρήνων και κεντρικών απορροιών που καθοδηγούν την έρευνα στη σύγχρονη πολιτική θεωρία.

Περιεχόμενο μαθήματος:

- Εισαγωγή: πολιτική θεωρία και πολιτική φιλοσοφία σήμερα
- Αναρχισμός και πολιτική αυθεντία
- Ελευθερία
- Δικαιώματα
- Δικαιοσύνη
- Ισότητα
- Κοινότητα
- Πολυπολιτισμικότητα
- Δημοκρατία
- Σημαντικά έργα της πολιτικής θεωρίας του 20<sup>ου</sup> αιώνα

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να:

- κατανοεί τις κεντρικές ιδέες των σημαντικότερων εκπροσώπων της σύγχρονης πολιτικής θεωρίας και τις διαφορές μεταξύ τους
- διαθέτει δεξιότητες κριτικής ανάλυσης κειμένων και παρουσίασης κεντρικών επιχειρημάτων
- κατανοεί τις διαφορές μεταξύ των κατευθύνσεων της σύγχρονης πολιτικής θεωρίας ως προς τις δυνατότητες που μας παρέχουν για την κατανόηση και την εξήγηση πολιτικών φαινομένων, αλλά και τα όριά τους.

Η αξιολόγηση των φοιτητών βασίζεται στην προφορική εξέταση, ενώ υπάρχει η δυνατότητα ανάθεσης προμηδοτικής εργασίας σε ένα από τα σημαντικά έργα της σύγχρονης πολιτικής θεωρίας.

**42810**

**Συγκριτική Πολιτική Ι**

Δ. Α. Σωτηρόπουλος, Ε. Τσατσάνης

Περιγραφή μαθήματος:

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με την ιστορία και τις εξελίξεις των πολιτικών συστημάτων στις μείζονες ευρωπαϊκές χώρες μέσα από την μεθοδολογία της συγκριτικής πολιτικής. Πιο συγκεκριμένα το μάθημα παρέχει στους φοιτητές ένα αναλυτικό

πλαίσιο κατανόησης των σχέσεων αντιπροσώπευσης και της επίπονης εξέλιξης των σύγχρονων δημοκρατιών από τα τέλη του 18<sup>ου</sup> αιώνα έως σήμερα. Στο μάθημα εξετάζονται οι όροι γέννησης των σύγχρονων δημοκρατιών και η άρθρωση των κοινωνικών αιτημάτων στους κατ' εξοχήν αιώνες της δημοκρατικής νεωτερικότητας (19<sup>ος</sup>, 20<sup>ος</sup>) και ταυτόχρονα αναλύονται οι κύριες κομματικές οικογένειες και οι εθνικές διαφοροποιήσεις τους. Οι ιδεολογικές αφετηρίες, οι διασπάσεις και οι οργανωτικές ιδιαιτερότητες των μεγάλων οικογενειών εξετάζονται και αυτές σε συγκριτική προοπτική. Ακόμα, το μάθημα εισάγει τους φοιτητές στις κρίσεις των κοινοβουλευτικών δημοκρατιών και στην ιστορική εμπειρία του πολέμου και του ολοκληρωτισμού. Τέλος εισάγει τους φοιτητές στις κρίσιμες διαστάσεις των δημοκρατιών της ύστερης νεωτερικότητας.

Το μάθημα αποσκοπεί:

- στην εξοικείωση με την ιστορία των ευρωπαϊκών κοινωνιών από τη σκοπιά των μεγάλων ιδεολογικών και κομματικών οικογενειών
- στην κατανόηση της συγκριτικής μεθοδολογίας για την ανάλυση των πολιτικών συστημάτων
- στην παρουσίαση της εξέλιξης της σχέσης πολίτη-πολιτικής μέσα από την στράτευση και την αποστράτευση
- στην κατανόηση του κοινωνιολογικού υποβάθρου της μαζικής δημοκρατίας
- στην παρουσίαση των διακυβευμάτων των σύγχρονων κομματικών και εν γένει πολιτικών συστημάτων υπό το φως της κρίσης αντιπροσώπευσης που προκαλεί στην Ευρώπη η οικονομική παγκοσμιοποίηση και η πολιτισμική ανασφάλεια.

Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Εισαγωγή στην συγκριτική μεθοδολογία: στόχοι, εργαλεία, επιστημονική παράδοση
2. Ιστορία της δημοκρατίας στην Ευρώπη: έθνος και βιομηχανική κοινωνία
3. Ιστορία της δημοκρατίας στην Ευρώπη: μαζική δημοκρατία, πόλεμοι και ολοκληρωτισμοί
4. Σοσιαλιστική οικογένεια κομμάτων
5. Φιλελεύθερες και συντηρητικές οικογένειες κομμάτων
6. Κοινωνικά κινήματα και κομματικό φαινόμενο
7. Άκρα δεξιά: ιδεολογία και οργάνωση
8. Η μεταβιομηχανική κοινωνία και ο ατομικισμός: πολιτικές επιπτώσεις
9. Εκλογικά συστήματα και επίδραση στις πολιτικές ταυτότητες
10. Ρεπουμπλικανικό μοντέλο, πολυπολιτισμικότητα, πλουραλισμός
11. Νέες κρίσεις της δημοκρατίας: το νέο κοινωνικό ζήτημα και ο εθνολαϊκισμός

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να:

- γνωρίζει την ιστορική εξέλιξη του δημοκρατικού φαινομένου στην Ευρώπη
- γνωρίζει την εξέλιξη των μεγάλων ιδεολογικών και κομματικών ρευμάτων στην Ευρώπη του 19<sup>ου</sup> και του 20<sup>ου</sup> αιώνα
- μπορεί να κατανοήσει την δημοκρατία ως δυναμική και εγγενώς αντιφατική συνθήκη
- έχει πρόσβαση στη συζήτηση περί ολοκληρωτισμού
- μπορεί να αξιοποιήσει την σύγχρονη διεθνή βιβλιογραφία για το φαινόμενο

- αξιοποιεί γνώσεις ιστορίας και κοινωνιολογίας για την πληρέστερη προσέγγιση των πολιτικών συστημάτων και του κομματικού φαινομένου.

**42814 Διοικητική Αποκέντρωση & Τοπική Αυτοδιοίκηση**  
N.-K. Χλέπας

**Περιγραφή μαθήματος:**

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η κριτική παρουσίαση και ανάλυση των θεσμών και των πολιτικών διοικητικής αποκέντρωσης και τοπικής αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα, αλλά και συγκριτικά σε περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες. Εξετάζονται, ιδίως, το συνταγματικό και ευρωπαϊκό πλαίσιο για το αποκεντρωτικό σύστημα και την τοπική αυτοδιοίκηση, καθώς επίσης το θεσμικό πλαίσιο για την τοπική αυτοδιοίκηση και των δύο βαθμών. Επιχειρείται συγκριτική ανάλυση των κύριων χαρακτηριστικών της τοπικής αυτοδιοίκησης στις ευρωπαϊκές χώρες. Επιπλέον, αναλύεται η προβληματική της τοπικής πολιτικής ηγεσίας, ενώ εξετάζονται και ειδικότερες θεματικές όπως η σχέση της αυτοδιοίκησης με τα πολιτικά κόμματα, αιρετοί και πολίτες, αυτοδιοίκηση και δημόσιες πολιτικές, πολιτικοδιοικητικές μεταρρυθμίσεις και αυτοδιοίκηση.

**Το μάθημα αποσκοπεί:**

- στην εξοικείωση των φοιτητριών και φοιτητών με τις ιδιοτυπίες των θεσμών διοικητικής αποκέντρωσης και τοπικής αυτοδιοίκησης
- στην εμβάθυνση στις διοικητικές, πολιτικές και κοινωνικές λειτουργίες τους.

**Περιεχόμενο μαθήματος:**

1. Ιστορική εξέλιξη της αποκέντρωσης και της αυτοδιοίκησης, καθώς και οι βασικές θεωρητικές αναζητήσεις σχετικά με τους θεσμούς αυτούς
2. Συνταγματικό και ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο για την περιφερειακή διοίκηση και την τοπική αυτοδιοίκηση
3. Νομοθετικό πλαίσιο για την πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση (όργανα, εκλογή, κωλύματα - ασυμβίβαστα, αρμοδιότητες των ΟΤΑ και των οργάνων τους, εποπτεία, οικονομικά, θεσμοί συμμετοχής και άμεσης δημοκρατίας, διαδημοτική συνεργασία, επιχειρήσεις και νομικά πρόσωπα, προγραμματισμός)
4. Αποκέντρωση, αυτοδιοίκηση και δημόσιες πολιτικές
5. Συγκριτική ανάλυση των κυριότερων χαρακτηριστικών της τοπικής αυτοδιοίκησης στις ευρωπαϊκές χώρες (συστήματα και τυπολογίες)
6. Προβληματική της τοπικής πολιτικής ηγεσίας (επιλογή, σταδιοδρομία, χαρακτηριστικά, βασικές λειτουργίες, ηγεσία και δημοκρατία)
7. Δημοκρατία και τοπική αυτοδιοίκηση (πολιτικά κόμματα, πολιτική αντιπροσώπευση και λαϊκή συμμετοχή)

**Μαθησιακά αποτελέσματα:**

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/ήτρια αναμένεται να γνωρίζει:

- τις σημαντικότερες φάσεις από την ιστορική διαδρομή της αποκέντρωσης του κράτους και της αυτοδιοίκησης

- την επιρροή που ασκούν σήμερα η παγκοσμιοποίηση, η διεθνοποίηση και η ευρωπαϊκή ενοποίηση στους θεσμούς περιφερειακής διοίκησης και τοπικής αυτοδιοίκησης
- τα βασικότερα συστήματα τοπικής αυτοδιοίκησης στην Ευρώπη, όπως επίσης τη σημασία των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους
- τις πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές λειτουργίες της αυτοδιοίκησης
- την προβληματική της τοπικής πολιτικής ηγεσίας και του πολιτικού προσωπικού της αυτοδιοίκησης
- το θεσμικό πλαίσιο της αποκέντρωσης και αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα, τη σχετική νομολογία και διοικητική πρακτική.

#### 42833 Θεωρία της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης

Δ. Χρυσόχου

##### Περιγραφή μαθήματος:

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η παρουσίαση των βασικών θεωριών και προσεγγίσεων της ευρωπαϊκής ενοποίησης. Εξετάζει την εξέλιξη των θεωρητικών ρευμάτων λαμβάνοντας υπόψη το ιστορικό, πολιτικό και θεσμικό πλαίσιο εντός του οποίου αναπτύχθηκαν. Παρουσιάζει τους βασικούς εκφραστές των θεωριών και προσεγγίσεων και τις ακαδημαϊκές ερμηνευτικές διαμάχες που έχουν ανακύψει από τις απαρχές του ευρωπαϊκού εγχειρήματος μέχρι σήμερα. Η παρουσίαση των θεωρητικών υποδειγμάτων και η εξέλιξή τους εμπλουτίζεται με εμπειρικά παραδείγματα (συγκριτικές θεάσεις, πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θεσμικές μεταρρυθμίσεις, κρίσεις κ.τ.λ.).

##### Το μάθημα αποσκοπεί:

- στην ανάλυση της πολιτικής εξέλιξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τη βοήθεια των βασικών θεωρητικών εργαλείων και των ερμηνευτικών επιχειρημάτων που προτάσσουν
- στην ενίσχυση της γνώσης γύρω από τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- στην κατανόηση των μεθοδολογικών και επιστημολογικών αρχών των βασικών θεωριών της ευρωπαϊκής ενοποίησης
- στη διερεύνηση των παραγόντων που συμβάλλουν στην εδραίωση ή την αποδυνάμωση της ενοποιητικής διαδικασίας.

##### Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Οι προβληματικές της ΕΕ, η ιστορικο-πολιτική εξέλιξή τους. Η επιρροή της θεωρίας των Διεθνών Σχέσεων στη θεωρία της ευρωπαϊκής ενοποίησης (ρεαλισμός, φιλελευθερισμός)
2. Η ομοσπονδιακή θεωρία, η συνομοσπονδία και ο ευρωπαϊκός ομοσπονδισμός (μέρος 1<sup>ο</sup>)
3. Η ομοσπονδιακή θεωρία, η συνομοσπονδία και ο ευρωπαϊκός ομοσπονδισμός (μέρος 2<sup>ο</sup>)
4. Η συνταγματική εξέλιξη της ΕΕ. Ο ρεπουμπλικανισμός
5. Ο λειτουργισμός και η θεωρία των συναλλαγών
6. Η μεγάλη θεωρία: ο νεο-λειτουργισμός. Ο μετα-λειτουργισμός
7. Ο διακυβερνητισμός και η θεωρία των διεθνών καθεστώτων. Ο Φιλελεύθερος διακυβερνητισμός
8. Η πολυεπίπεδη διακυβέρνηση
9. Νεο-θεσμικές προσεγγίσεις

10. Ο κοινωνικός κονστρουκτιβισμός
11. Ο εξευρωπαϊσμός
12. Η διαφοροποιημένη ενοποίηση
13. Οι θεωρίες: ανταγωνιστικές ή συμπληρωματικές; Μεθοδολογικός και επιστημολογικός πλουραλισμός

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να:

- έχει αποκτήσει βασικές γνώσεις σχετικά με τις σχολές σκέψης και τα θεωρητικά ρεύματα εξήγησης και ερμηνείας της ευρωπαϊκής ενοποίησης
- κατανοεί τις λογικές που υποβαστούν τη διαδικασία της ευρωπαϊκής ενοποίησης
- περιγράψει το ερμηνευτικό πλαίσιο των αντίστοιχων θεωριών και προσεγγίσεων κάνοντας αναφορά στα θετικά σημεία τους αλλά και ασκώντας κριτική
- έχει ενισχύσει τη γνώση του σχετικά με τις οργανωτικές και λειτουργικές αρχές της ευρωπαϊκής διακυβέρνησης
- έχει αναπτύξει βασικές ερευνητικές δεξιότητες στο πεδίο της θεωρητικής ανάλυσης του φαινομένου της περιφερειακής ενοποίησης
- έχει αποκτήσει εξοικείωση με βασικές θεωρητικές έννοιες και μεθοδολογικά εργαλεία που αναπτύσσονται στο χώρο της θεωρίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

#### **42850Γ Ευρωπαϊκή Οργάνωση: Θεσμοί**

Δ. Χρυσόχου, Φ. Χατζησταύρου

Περιγραφή μαθήματος:

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η διακλαδική, πολιτική και νομική, κριτική προσέγγιση της θεσμικής συγκρότησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και η κριτική θεώρηση και ερμηνεία των αιτίων της παρούσας κρίσης της ενοποίησης. Εντασσόμενη στο πλαίσιο αυτό, επιχειρείται η παρουσίαση των κυρίων θεσμών/οργάνων της ΕΕ (Επιτροπή, Κοινοβούλιο, Συμβούλιο, Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και Δικαστήριο της ΕΕ) και εξετάζονται οι διαδικασίες διαμόρφωσης πολιτικής και λήψης αποφάσεων και η θεσμική διασφάλιση της συμμετοχής των κρατών-μελών στις εν λόγω διαδικασίες. Εξετάζονται, επίσης, οι μεγάλες μεταρρυθμιστικές «στιγμές» της ΕΕ με αναφορά στις διαδοχικές αναθεωρήσεις των Συνθηκών και οι μελλοντικές προοπτικές της Ευρώπης υπό το πρίσμα της εξελικτικής διαμόρφωσης δήμου και πολιτείας. Το μάθημα αποτελεί μια συστηματική διεπιστημονική προσέγγιση της ευρωπαϊκής πολιτικής και έννομης τάξης με αναφορά στις θεμελιώδεις αξίες του ευρωπαϊκού δημόσιου πολιτισμού, τις μεταλλάξεις της κρατικής κυριαρχίας και τα ζητήματα δημοκρατίας και κράτους δικαίου.

Το μάθημα αποσκοπεί:

- στο να προσφέρει τις βασικές γνώσεις γύρω από την ιστορία της ευρωπαϊκής ενοποίησης, τους θεσμούς, τη λειτουργία, τη μετεξέλιξη και το μέλλον της ΕΕ και άλλων θεσμικών δομών και μορφών εξέλιξης της ευρωπαϊκής περιφερειακής συνεργασίας
- στο να εξοικειώσει τους φοιτητές με βασικές έννοιες γύρω από τη θεσμική και πολιτική οργάνωση της ΕΕ, διά των οποίων διαμορφώνεται η «μεγάλη εικόνα» της ενοποίησης

- στο να προσφέρει ένα πλαίσιο ερμηνείας της εξελικτικής δυναμικής της ΕΕ και των προκλήσεων που αντιμετωπίζει με αναφορά σε ζητήματα δημοκρατίας και κράτους δικαίου
- να εξοικειώσει τους φοιτητές με τη συζήτηση γύρω από τον μελλοντικό πολιτικό και πολιτειακό προσανατολισμό της ΕΕ σε συνάρτηση προς εμπεδωμένες και αναδυόμενες αξίες
- στην κριτική κατανόηση των θεσμικών δυσλειτουργιών της ΕΕ και στη διαμόρφωση συγκροτημένων κριτικών σκέψεων επ' αυτού, οι οποίες να βασίζονται σε εδραίες γνώσεις της ευρωπαϊκής θεσμικής και πολιτικής συγκρότησης.

#### Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Μια εισαγωγή: η ευρωπαϊκή οργάνωση ως διεθνής;
2. Ο ευρωπαϊκός δημόσιος πολιτισμός: οι κοινές αξίες
3. Γένεση και ιδιοτυπία της υπερεθνικής Κοινότητας
4. Θεσμοί Ι: Ευρωπαϊκή Επιτροπή και Συμβούλιο Υπουργών
5. Θεσμοί ΙΙ: Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Δικαστήριο της ΕΕ
6. Από τη Ρώμη στο Μάαστριχτ: αξιώσεις εξελικτικής δυναμικής
7. Από το Άμστερνταμ στη Νίκαια: ασκήσεις θεσμικής εξισορρόπησης
8. Από τη Συνταγματική Συνθήκη στη Λισσαβόνα: όρια μετασχηματισμού
9. Συνταγματισμός και ευρωπαϊκή έννομη τάξη: θεμελιώδεις αρχές και κανόνες
10. Μεταλλάξεις κυριαρχίας: η λογική της συνδιάθεσης και της συναρχίας
11. Ευρωπαϊκή πολιτεία και διαμόρφωση δήμου: κανονιστικές θεάσεις
12. Συμβούλιο της Ευρώπης και Ευρωμεσογειακή Εταιρική Σχέση/Ενωση για τη Μεσόγειο
13. Μέρη και όλον: μια συναρμογή

#### Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής/τρια προσδοκάται

- να είναι σε θέση να κατανοήσει το θεσμικό και πολιτικό σύστημα της ΕΕ
- να αξιολογεί τη λογική και δυναμική που διέπει την πολιτική (μετ)εξέλιξη της ΕΕ
- να έχει εξοικειωθεί με βασικές εννοιολογικές εκδοχές του ενοποιητικού φαινομένου
- να συγκροτήσει μια κριτική κατανόηση των θεσμικών αδυναμιών και επιτευγμάτων της ΕΕ, εδραζόμενη σε επαρκείς γνώσεις της δομικής φύσης και λογικής της ενοποίησης
- να ερμηνεύσει τη «μεγάλη εικόνα» της ενοποίησης με αναφορά σε ζητήματα δημοκρατίας, κράτους δικαίου, νομιμοποίησης και διακυβέρνησης.

#### 42856      **Συγκριτική Ανάλυση Ευρωπαϊκών Πολιτικών Συστημάτων** Σ. Βέρνυ, Φ. Χατζησταύρου

#### Περιγραφή μαθήματος:

Το μάθημα προτείνει την εις βάθος μελέτη του κράτους, των πολιτικών θεσμών και κομμάτων στην Ευρώπη σε συγκριτική προοπτική. Το πρώτο μέρος του μαθήματος καλύπτει σημαντικές πτυχές της συγκριτικής πολιτικής ανάλυσης στην ευρωπαϊκή τους διάσταση, όπως την οικοδόμηση και ανάπτυξη του κράτους στη δυτική Ευρώπη, πολιτικές και μοντέλα διακυβέρνησης της ευρωπαϊκής αποικιοκρατίας, ιστορικές προελεύσεις και μορφές των σύγχρονων ευρωπαϊκών άκρων δεξιών δυνάμεων, τα κομμουνιστικά καθεστώτα και τη

μετάβαση τους στο δυτικό καπιταλισμό, την ποιότητα της δημοκρατίας στην σύγχρονη Ευρώπη. Το μάθημα εστιάζει τόσο στη θεσμική αρχιτεκτονική των πολιτικών καθεστώτων και συστημάτων όσο και σε κρίσιμες μεταβλητές τους, όπως η τάξη, τα συμφέροντα, η ιδεολογία, η εθνότητα.

Στο δεύτερο μέρος του μαθήματος, τα παραπάνω θέματα αναλύονται και συζητούνται στο πλαίσιο συγκεκριμένων ευρωπαϊκών μελετών περιπτώσεων (Γαλλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Γερμανία και Πολωνία). Η ανάλυση των εν λόγω περιπτώσεων σκοπεύει να αναδείξει θεματικές, όπως την πολιτική σημασία και εξέλιξη των κεντρικών θεσμών, την εξέλιξη τόσο του κομματικού συστήματος όσο και των ιδεολογικών ανταγωνισμών, αλλά και βασικές πτυχές της σύγχρονης εγχώριας πολιτικής.

Περίγραμμα Διαλέξεων:

Επιστημολογικό πλαίσιο της συγκριτικής ανάλυσης και ευρωπαϊκές ιδιαιτερότητες

Συγκρότηση του κράτους στη Δυτική Ευρώπη: μοντέλα πολιτικής ανάπτυξης σε συγκριτική προοπτική

Από τον ευρωπαϊκό (δυτικό) ιμπεριαλισμό στην από-αποικιοποίηση: μοντέλα αποικιοποίησης και μετα-αποικιακές πολιτικές

Από τον Μεσοπόλεμο στις σύγχρονες εκφάνσεις της Άκρας δεξιάς στην Ευρώπη

Μια συγκριτική ανάγνωση των κομμουνιστικών καθεστώτων και παραλλαγές της μετάβασης στον καπιταλισμό

Γαλλία- Ιστορική εξέλιξη του πολιτικού συστήματος από την Γαλλική Επανάσταση μέχρι την Πέμπτη Δημοκρατία

Γαλλία- Η προϊστορία του κομματικού συστήματος και η εξέλιξη του μέχρι σήμερα. Σύγχρονες εκφάνσεις της γαλλικής πολιτικής.

Γερμανία- Η καθυστερημένη εθνική συγκρότηση, ο "ιδιότυπος γερμανικός δρόμος" και η επιδίωξη της παγκόσμιας ισχύος. Από την Αυτοκρατορία στη Δημοκρατία χωρίς δημοκράτες, την τραγωδία της Σοσιαλδημοκρατίας και την παράδοση άνευ όρων

Γερμανία- Η Δημοκρατία της Βόννης, το τέλος του Ψυχρού Πολέμου και η Επανένωση. Ο καθοριστικός ρόλος στη Συνθήκη του Maastricht και η περίοδος

Schroeder/Merkel. Ο γερμανικός Ορντολιμπεραλισμός και οι επιπτώσεις του.

Ηνωμένο Βασίλειο- Το «Westminster Model» και οι Πολιτικοί Θεσμοί στο Κεντρικό Επίπεδο

Ηνωμένο Βασίλειο- Κόμματα και Εκλογές / Η Νέα Πολυεπίπεδη Διακυβέρνηση I

Πολωνία- Από τον κομμουνισμό σε κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κομματικό σύστημα και η κρίση του κράτους δικαίου

Η σημερινή κατάσταση της Δημοκρατίας στην Ευρώπη σε συγκριτική διάσταση: ιδεολογικές πολώσεις και κοινωνικές διασπάσεις

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Στόχος του μαθήματος είναι τόσο η ανάδειξη της ιστορικής συγκρότησης και εθνικής ιδιοσυστάσιας, όσο και η καταγραφή των ιδιαίτερων στοιχείων της πολιτικής και οργανωσιακής κουλτούρας των χωρών στην Ευρώπη. Πέρα από την κατανόηση ομοιοτήτων και διαφορών μεταξύ των πολιτικών καθεστώτων και συστημάτων των χωρών, κρίνεται σημαντική η εξοικείωση των φοιτητών με τα εργαλεία της συγκριτικής πολιτικής ανάλυσης

για την εξήγηση διαφορετικών πτυχών του πολιτικού φαινομένου στην Ευρώπη (αύξηση κοινωνικών ανισοτήτων, νέο-εθνικισμοί, κρίση των ιδεολογιών κτλ.).

**42857 Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης**  
Α. Μεταξάς

Περιγραφή μαθήματος:

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η συνοπτική αποτύπωση των σταδίων της κανονιστικής θεμελίωσης της ευρωπαϊκής ενοποίησης, αλλά και η ανάδειξη των βασικών ουσιαστικών και μεθοδολογικών αρχών που διέπουν τη συγκρότηση του ενωσιακού δικαίου και κυρίως των σχέσεων αλληλεπίδρασης μεταξύ εθνικής και ενωσιακής έννομης τάξης. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται επίσης σε μια εισαγωγική θεώρηση επιμέρους κομβικών τομέων του ουσιαστικού ενωσιακού δικαίου και, ειδικότερα, στο ευρωπαϊκό δίκαιο ανταγωνισμού, στο ευρωπαϊκό δίκαιο κρατικών ενισχύσεων αλλά και σε επιμέρους επίκαιρους τομείς ρύθμισης σημαντικών τομέων της οικονομίας με βάση το δίκαιο της ΕΕ.

Το μάθημα αποσκοπεί:

- στη συγκρότηση μιας κριτικής κατανόησης για το βαθμό αλλά και τις τυπολογίες διείσδυσης του δικαιοϋκού συστήματος της ΕΕ στη ρύθμιση πολλαπλών πτυχών της λειτουργίας των κρατών μελών της ΕΕ και της έννομης κατάστασης των πολιτών της Ένωσης
- στη διεξοδική παρουσίαση και ανάλυση επιλεγμένης σημαντικής νομολογίας των ενωσιακών δικαστηρίων στην ιστορική εξελικτική της διαμόρφωση ως κομβικό εργαλείο για τη διδακτική προσέγγιση των εν λόγω θεμάτων.

Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Ιστορικά στάδια και στοχεύσεις της ευρωπαϊκής ενοποιητικής διαδικασίας
2. Δογματική συγκρότηση και βασικές αρχές του ενωσιακού δικαίου μέσα από την κριτική θεώρηση της νομολογίας του ΔΕΕ
3. Βασικοί άξονες του ενωσιακού δικαίου ανταγωνισμού
4. Τα θεμέλια του δικαστικού συστήματος της ΕΕ
5. Η κομβική σημασία του μηχανισμού της προδικαστικής παραπομπής
6. Οι ενωσιακές ελευθερίες
7. Η αρχή της ευθύνης των κρατών μελών επί παραβιάσεων του ενωσιακού δικαίου

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής/τρια προσδοκάζεται να είναι σε θέση να:

- κατανοήσει κριτικά τις συνεκτικές παραμέτρους της δογματικής συγκρότησης του ενωσιακού δικαίου
- αναγνωρίζει και κριτικά να επεξεργάζεται τους τρόπους διείσδυσης του ευρωπαϊκού δικαίου στις εθνικές έννομες τάξεις

- έχει αποκτήσει τα απαραίτητα γνωστικά εργαλεία για την κατανόηση και ανάλυση των ποικίλων περιστάσεων επηρεασμού σημαντικών τομέων πολιτικής και οικονομικής δράσης των κρατών μελών από το ενωσιακό δίκαιο.

#### 42858 **Ανάλυση Δημόσιας Πολιτικής**

Χ. Παρασκευόπουλος

##### Περιγραφή μαθήματος:

Το μάθημα εισάγει τις φοιτήτριες και τους φοιτητές στους προβληματισμούς γύρω από τη διαδικασία άσκησης πολιτικής, και τις κυριότερες θεωρητικές προσεγγίσεις της δημόσιας δράσης. Πριν καταλήξουν να λάβουν την τυπική μορφή των νομικών κανόνων, οι διαδικασίες παραγωγής και υλοποίησης δημόσιας πολιτικής αφορούν τη διαντίδραση κράτους και κοινωνίας. Από τη στιγμή της εγγραφής των θεμάτων προς αντιμετώπιση στην πολιτική ατζέντα μέχρι τη φάση της εφαρμογής των αποφάσεων, και σε ενδεχόμενες αλλαγές τους, οι διαδικασίες κυριαρχούνται από έναν πολιτικό ορθολογισμό που επηρεάζεται από τις δεσμεύσεις του περιβάλλοντος αλλά και από γνωστικούς και αξιακούς παράγοντες.

##### Το μάθημα αποσκοπεί:

- στην κατανόηση των διαδικασιών διαμόρφωσης και αλλαγής των δημοσίων πολιτικών
- στην υπέρβαση της τυπικής-νομικής διάστασης των δημοσίων πολιτικών προκειμένου οι φοιτήτριες και οι φοιτητές να τις αντιληφθούν ως μέρος των πολιτικών διαδικασιών και στο ευρύτερο πλαίσιο των σχέσεων κράτους - κοινωνίας
- στην εξοικείωση με τα βασικότερα ερωτήματα γύρω από τη μελέτη της δημόσιας πολιτικής
- στη γνώση των κύριων φάσεων εξέλιξης της μελέτης της δημόσιας πολιτικής και των θεωρητικών τους αναφορών.

##### Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Εισαγωγή. Η δημόσια πολιτική ως κοινωνική κατασκευή
2. Η δημόσια πολιτική ως κανονιστικό πλαίσιο δράσης και ως έκφραση δημόσιας ισχύος
3. Προβλήματα που θέτει η ανάλυση των δημοσίων πολιτικών: κατά στάδια προσέγγιση, μη-απόφαση, λανθάνον νόημα
4. Προσεγγίσεις της δημόσιας δράσης στο πλαίσιο των σχέσεων κράτους - κοινωνίας: Κρατοκεντρική και Πλουραλιστική προσέγγιση. Νεοκορπορατισμός. Νεοθεσμική προσέγγιση. Γνωστική προσέγγιση
5. Από το πρόβλημα στη δημόσια δράση. Εγγραφή στην ατζέντα, ορισμός προβλήματος και αιτιώδεις σχέσεις, παράθυρα πολιτικής
6. Οι δρώντες στη δημόσια πολιτική: πολικοδιοικητικοί δρώντες, ομάδες συμφερόντων
7. Δίκτυα και διακυβέρνηση
8. Τι είναι απόφαση; Διαδικασία, δεσμεύσεις, ορθολογισμός, γνωστικό και κανονιστικό πλαίσιο
9. Πώς αλλάζει η δημόσια πολιτική; Αυξητισμός, μαθησιακή διαδικασία, η επιρροή του παρελθόντος, αλλαγή παραδείγματος και 'παράθυρα ευκαιρίας'

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, ο/η φοιτητής/ήτρια θα είναι σε θέση να:

- κατανοεί τον τρόπο διαμόρφωσης των επιλογών δημόσιας πολιτικής και τους περιορισμούς του
- θέτει τα κατάλληλα ερωτήματα σχετικά με τις επιλογές αυτές
- αντιλαμβάνεται τα κοινά σημεία και τις διαφορές των διαφόρων προσεγγίσεων της δημόσιας πολιτικής.

**42859 Κοινωνική Πολιτική & Διοίκηση**  
B. Λαλιώτη

Περιγραφή Μαθήματος:

Στο επίκεντρο του μαθήματος τίθενται βασικές αρχές και έννοιες του διεπιστημονικού πεδίου της κοινωνικής πολιτικής, όπως και ο ρόλος μείζονος σημασίας για τη διαμόρφωση κοινωνικής πολιτικής «παικτών» (με κομβικότερο αυτόν της κυβέρνησης και των υπηρεσιών και φορέων που συνδέονται με αυτήν). Έμφαση δίνεται επίσης στο πώς μπορεί να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων στο προαναφερθέν πεδίο., Ως εκ τούτου, στα ζητήματα που συζητούνται εκτενώς στο πλαίσιο του μαθήματος περιλαμβάνονται ο σχεδιασμός η εφαρμογή και η αξιολόγηση προγραμμάτων κοινωνικής πολιτικής.

Περιεχόμενο Μαθήματος:

- Βασικές αρχές και έννοιες του διεπιστημονικού πεδίου της κοινωνικής πολιτικής
- Γένεση και στάδια εξέλιξης του κράτους πρόνοιας
- Ο ρόλος κεντρικής σημασίας «παικτών» στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής
- Σχεδιασμός, εφαρμογή και αξιολόγηση στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής

Μαθησιακά Αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος η φοιτήτρια/ο φοιτητής θα:

- Γνωρίζει και κατανοεί βασικές αρχές και έννοιες του διεπιστημονικού πεδίου της κοινωνικής πολιτικής, όπως και τις παραμέτρους που επηρέασαν την εξελικτική πορεία των κρατών πρόνοιας.
- Αντιλαμβάνεται τον τρόπο με τον οποίο είναι δομημένο το σύστημα κοινωνικής προστασίας και θα έχει γνώση των μηχανισμών του.
- Κατανοεί τον ρόλο μείζονος σημασίας για τη διαμόρφωση κοινωνικής πολιτικής «παικτών» (με κομβικότερο αυτόν της κυβέρνησης και των υπηρεσιών και φορέων που συνδέονται με αυτήν).
- Διαθέτει εις βάθος γνώση της πολυπλοκότητας του σχεδιασμού, της εφαρμογής και της αξιολόγησης προγραμμάτων κοινωνικής πολιτικής, συμπεριλαμβανομένων μεθόδων και πρακτικών που αξιοποιούνται στο πλαίσιο αυτών.

Προτεινόμενα Βασικά Συγγράμματα:

1. Κασσιμάτη, Κ. (2002), *Κοινωνικός Σχεδιασμός και Αξιολόγηση. Μέθοδοι και Πρακτικές*, Διαθέτης (Εκδότης): Γ. Δαρδάνος – Κ. Δαρδάνος & ΣΙΑ Ε.Ε. [Κωδικός Βιβλίου στον Εύδοξο: 31707].

2. Σακελλαρόπουλος, Θ., Οικονόμου, Χ., Σκαμνάκης, Χ. & Αγγελάκη, Μ. (επιμ.) (2018), *Κοινωνική Πολιτική, Διαθέτης* (Εκδότης): Εκδόσεις Τσότρας Αθανάσιος Ε.Ε. [Κωδικός Βιβλίου στον Εύδοξο: 122076312].

#### 42862 Πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ν. Μαραβέγιας, Ι. Δούκας

Περιγραφή μαθήματος:

Το μάθημα εστιάζει στη διερεύνηση των δημόσιων πολιτικών που σχεδιάζονται και υλοποιούνται στο πλαίσιο λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Υπό αυτό το πρίσμα, αναπτύσσεται το περιεχόμενο των πολιτικών της ΕΕ που χρηματοδοτούνται από τον Προϋπολογισμό της ΕΕ, επιδιώκοντας την ανάλυση και κριτική αποτίμησή τους. Περαιτέρω, παρουσιάζονται ειδικότερα θέματα που αφορούν στην Οικονομική Διακυβέρνηση της Ευρωζώνης.

Το μάθημα εξετάζει:

- το πλέγμα των κοινών πολιτικών και δράσεων της ΕΕ με ιδιαίτερη αναφορά στις εξελίξεις που έχουν σημειωθεί με την εφαρμογή των Συνθηκών του Maastricht, του Amsterdam, της Νίκαιας και της Λισσαβόνας
- την ευρωπαϊκή οικονομική διακυβέρνηση, την ενιαία εσωτερική αγορά, τις οικονομικές/ αναπτυξιακές πολιτικές της ΕΕ, το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα (ΕΝΣ) και θέματα που συνδέονται με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Ευρωπαϊκή ενοποίηση στην πρώτη μεταπολεμική δεκαετία
2. Τα οικονομικά της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης (Δημοσιονομική και Νομισματική πολιτική)
3. Η ευρωπαϊκή τραπεζική ένωση
4. Η κοινή εμπορική πολιτική
5. Η ευρωπαϊκή πολιτική συνοχής
6. Η Κοινή Αγροτική Πολιτική
7. Η περιβαλλοντική πολιτική
8. Η ενεργειακή πολιτική
9. Η ευρωπαϊκή κοινωνική πολιτική
10. Η ευρωπαϊκή πολιτική ανταγωνισμού
11. Η μεταναστευτική πολιτική
12. Η εκπαιδευτική πολιτική
13. Η πολιτική έρευνας και καινοτομίας

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την ολοκλήρωση της διδασκαλίας του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα είναι ικανοί:

- να αντιλαμβάνονται το πλαίσιο λειτουργίας της ΕΕ καθώς και το ρόλο των ευρωπαϊκών πολιτικών στη διαδικασία της οικονομικής ολοκλήρωσης
- να διακρίνουν τα επιμέρους πεδία δημόσιων πολιτικών της ΕΕ και την χρηματοδότησή τους από τον προϋπολογισμό της ΕΕ

- να περιγράφουν βασικές παραμέτρους των πολιτικών της ΕΕ (ρυθμιστική/αναδιανεμητική)
- να συζητούν κριτικά τον οικονομική και κοινωνική σημασία των δημόσιων πολιτικών της ΕΕ σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

**42863 Διεθνής & Ευρωπαϊκή Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων**  
Η. Πλακοκέφαλος

**Περιγραφή μαθήματος:**

Το μάθημα επικεντρώνεται στους κανόνες, θεσμούς και διαδικασίες για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε διεθνές και Ευρωπαϊκό επίπεδο. Το πρώτο μέρος των εισηγήσεων αφιερώνεται στην συμβολή των Ηνωμένων Εθνών στην αποκρυστάλλωση των θεμελιωδών αρχών και κανόνων για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου μέσα από την εξέταση της συγκρότησης και της λειτουργίας των σχετικών θεσμικών και συμβατικών μηχανισμών προστασίας. Στο δεύτερο μέρος του μαθήματος εξετάζεται η καθοριστική συμβολή του Συμβουλίου της Ευρώπης στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο ευρωπαϊκό επίπεδο μέσα από την εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου δικαιωμάτων του ανθρώπου.

**Περιεχόμενο μαθήματος:**

1. Βασικές αρχές της διεθνούς προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων: σχέσεις Κράτους, ατόμου και ομάδων
2. Εισαγωγή στο οικουμενικό και στα περιφερειακά συστήματα προστασίας ανθρωπίνων δικαιωμάτων
3. Γενικές θεωρίες κατηγοριοποίησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και η αρχή του αδιαίρετου και του αλληλένδετου χαρακτήρα τους
4. Το σύστημα των Συμβάσεων Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών: όργανα και διαδικασίες
5. Τα Διεθνή Σύμφωνα των Ηνωμένων Εθνών: το Διεθνές Σύμφωνο Ατομικών και Πολιτικών Δικαιωμάτων και το Διεθνές Σύμφωνο Οικονομικών, Κοινωνικών και Πολιτιστικών Δικαιωμάτων
6. Οι ειδικές Συμβάσεις των Ηνωμένων Εθνών για την εξάλειψη των διακρίσεων και την προστασία των δικαιωμάτων των γυναικών, του παιδιού, των ατόμων με αναπηρία και των ακούσια εξαφανισθέντων
7. Το εξωσυμβατικό σύστημα προστασίας των Ηνωμένων Εθνών: το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και οι ειδικές διαδικασίες
8. Συμβούλιο της Ευρώπης (ΣτΕ) και η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ)
9. Το δικαίωμα στη ζωή: συγκριτική επισκόπηση της νομολογίας
10. Η ελευθερία της έκφρασης και η ελευθερία του συνέρχθης και του συνεταιρίζεσθαι: συγκριτική επισκόπηση της νομολογίας

11. Θρησκευτική ελευθερία: συγκριτική επισκόπηση της νομολογίας
12. Απαγόρευση διακρίσεων: συγκριτική επισκόπηση της νομολογίας

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής/τρια αναμένεται να γνωρίζει και να κατανοεί:

- τη δομή των σχέσεων Κράτους, ατόμου και ομάδων ατόμων στο πλαίσιο της προστασίας των δικαιωμάτων
- το εύρος του καταλόγου των δικαιωμάτων και τις βασικές αρχές που διέπουν την κατοχύρωσή τους
- τις ποιοτικές διαφορές ανάμεσα στην προστασία και τους μηχανισμούς ελέγχου σε οικουμενικό και περιφερειακό επίπεδο
- τις βασικές αρχές που διέπουν τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
- την κριτική ικανότητα να διακρίνουν τα προβλήματα της υλοποίησης των υποχρεώσεων που έχουν αναλάβει τα Κράτη.

#### 42901Γ Μέθοδοι & Τεχνικές Κοινωνικής Έρευνας I I. Τσίρμπας

Περιγραφή μαθήματος:

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η εποπτική παρουσίαση μεθόδων και τεχνικών κοινωνικής έρευνας, τόσο ποιοτικών όσο και ποσοτικών. Γίνεται εκτενής αναφορά σε βασικές έννοιες της κοινωνικής έρευνας, ενώ παρουσιάζονται αναλυτικά τα στάδια της ερευνητικής διαδικασίας, με έμφαση στον ερευνητικό σχεδιασμό και στις μεθόδους συλλογής και παραγωγής δεδομένων. Κάθε μέθοδος και κάθε βήμα της ερευνητικής διαδικασίας παρουσιάζεται τόσο σε συνάρτηση με το αντίστοιχο θεωρητικό πλαίσιο, όσο και στην εφαρμοσμένη του διάσταση. Στην πορεία του μαθήματος εφαρμόζονται συμπληρωματικά και τεχνικές βιωματικής μάθησης.

Το μάθημα αποσκοπεί:

- στην κατανόηση της συνολικής ερευνητικής διαδικασίας και στη σύνδεση μεταξύ των επιμέρους βημάτων της
- στην ενίσχυση της αντίληψης περί της χρησιμότητας της εμπειρικής κοινωνικής έρευνας για την απάντηση επιστημονικών ερωτημάτων στις κοινωνικές επιστήμες
- στην περιεκτική παρουσίαση των διαθέσιμων εργαλείων και στρατηγικών διεξαγωγής εμπειρικής κοινωνικής έρευνας.

Περιεχόμενο μαθήματος:

- 1) Η φύση, η διαδικασία και τα στάδια της έρευνας
- 2) Το ερευνητικό ερώτημα
- 3) Η σχέση θεωρίας και έρευνας
- 4) Εννοιολόγηση και λειτουργικοποίηση

- 5) Οι ερευνητικές υποθέσεις
- 6) Οι ερευνητικές στρατηγικές: ποιοτική και ποσοτική έρευνα
- 7) Η μέτρηση στην κοινωνική έρευνα
- 8) Αξιοπιστία και εγκυρότητα μέτρησης
- 9) Συνέντευξη, ερωτήσεις και ερωτηματολόγια
- 10) Παράθεση πηγών και βιβλιογραφικές αναφορές
- 11) Ηθική και δεοντολογία της κοινωνικής έρευνας

Μαθησιακά αποτελέσματα:

- Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες
- θα έχουν αποκτήσει μια ολοκληρωμένη ιδέα του τι σημαίνει και πώς οργανώνεται η κοινωνική έρευνα
- θα είναι εξοικειωμένοι/ες με τις βασικές έννοιες και τα στάδια της κοινωνικής έρευνας, τόσο θεωρητικά, όσο και εμπειρικά.

**42902 Πολιτική Φιλοσοφία Ι**  
Χ. Πλατανάκης

Περιγραφή μαθήματος:

Επισκόπηση των κεντρικών προβλημάτων και εννοιών της αρχαίας πολιτικής θεωρίας με έμφαση στις διαφορετικές θεωρίες δικαιοσύνης που διατυπώνονται από αρχαίους στοχαστές και στην κανονιστική θεμελίωση που προσφέρουν σε προτάσεις για πολιτική οργάνωση.

Το μάθημα αποσκοπεί να:

- προσφέρει μια ανασκόπηση των θεμελιωδών πολιτικών ιδεών στην αρχαιότητα
- εξετάσει την υποδοχή και επιρροή τους στην ιστορία της πολιτικής σκέψης
- αξιολογήσει συγκριτικά τις ομοιότητες και διαφορές τους με τις σύγχρονες εκφάνσεις τους
- παράσχει το απαραίτητο θεωρητικό υπόβαθρο για συναφή μαθήματα κατεύθυνσης.

Περιεχόμενο μαθήματος:

- Γιατί αρχαίος πολιτικός στοχασμός;  
ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ
- Η αρχαϊκή δικαιοσύνη των άγραφων νόμων
- Οι σοφιστές για τη δικαιοσύνη ως ατομικό συμφέρον
- Η σοφιστική υπεράσπιση της αδικίας
- Η κριτική του Σωκράτη στην παραδοσιακή δικαιοσύνη
- Ο Πλάτων για τη δικαιοσύνη ως ψυχική αρμονία
- Ο Αριστοτέλης για τη δικαιοσύνη ως αρετή και ακριβοδικία
- Ο Επίκουρος για τη συμβολαιοκρατική δικαιοσύνη
- Οι Στωικοί για τον έλλογο φυσικό νόμο
- Αυγουστίνος και Ακινάτης για τον φυσικό νόμο  
ΠΟΛΙΣ και ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΑ
- Πρωταγόρας και Επικούρειοι για την εργαλειακή αξία της πόλεως

- Ο Αριστοτέλης για την εγγενή αξία της πόλεως
- Η ιστορική αθηναϊκή δημοκρατία
- Ο Σωκράτης για την αθηναϊκή δημοκρατία
- Η πλατωνική κριτική της δημοκρατίας
- Η πλατωνική επιστοκρατία
- Ο Αριστοτέλης για την πολιτική διανομή
- Η αριστοτελική κατηγοριοποίηση των πολιτευμάτων
- Το μεικτό πολίτευμα στην αρχαιότητα
- Η αμφισβήτηση της πολιτικής στην Ελληνιστική εποχή
- Η χριστιανική κοινοπολιτεία

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να

- κατανοεί τις θεμελιώδεις ιδέες και επιχειρήματα της αρχαίας πολιτικής φιλοσοφίας καθώς και το ιστορικό πλαίσιο μέσα στο οποίο διαμορφώθηκαν
- συλλάβει την σημασία των αρχαίων θεωρήσεων για την πολιτική σκέψη και εμπειρία των μεταγενέστερων εποχών
- συνειδητοποιήσει την ηθική διάσταση της αρχαίας πολιτικής σκέψης.

**42904 Έθνος-Κράτος & Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση**  
**(το μάθημα προσφέρεται στα Αγγλικά)**  
Σ. Βέρνυ

Περιγραφή μαθήματος:

Σε μία εποχή αυξημένου ευρωσκεπτικισμού, προβάλλεται το αίτημα για επιστροφή στο έθνος-κράτος ή για την επανοριοθέτησή του ως προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Αντικείμενο του μαθήματος αποτελούν οι ποικίλοι τρόποι με τους οποίους τόσο η συμμετοχή στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση όσο και η συνεχής εμβάθυνση της διαδικασίας αυτής επηρεάζουν το ευρωπαϊκό έθνος-κράτος και τις λειτουργίες του. Εξετάζονται οι μηχανισμοί και διαδικασίες επιρροής και διερευνώνται οι συνέπειες τους για θεσμούς, πολιτικές και πολίτες. Κεντρικό ερώτημα είναι εάν η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση οδηγεί στην υπέρβαση, την ενδυνάμωση ή το μετασχηματισμό του έθνους-κράτους. Το μάθημα ασχολείται με τις επιπτώσεις της ολοκλήρωσης σε τρεις διαφορετικές κατηγορίες ευρωπαϊκών κρατών: τα πλήρη μέλη, τα υποψήφια προς Ένταξη κράτη και τα ευρωπαϊκά μη-μέλη που συνδέονται με την ΕΕ μέσω διαφόρων μορφών θεσμοποιημένων σχέσεων.

Το μάθημα αποσκοπεί:

- στην κατανόηση της φύσης και της μετεξέλιξης του ευρωπαϊκού έθνους-κράτους
- στην κατανόηση των πολλαπλών τρόπων μεταμόρφωσης του έθνους-κράτους μέσω της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης
- στην εμβάθυνση της γνώσης για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση μέσω της μελέτης των επιπτώσεων της στο εθνικό επίπεδο
- στην καλύτερη κατανόηση των συζητήσεων για τον ευρωσκεπτικισμό και το Brexit

Περιεχόμενο του μαθήματος:

1. Εισαγωγή στο μάθημα: «Μπρέξιτ» - το έθνος-κράτος αντεπιτίθεται
- Μέρος Α: Το Ευρωπαϊκό Έθνος-Κράτος
2. Η ανάδυση του κυρίαρχου κράτους
3. Συνδέοντας κράτος και έθνος: από το κυρίαρχο κράτος στο έθνος-κράτος
4. Το εξελισσόμενο ευρωπαϊκό έθνος-κράτος
5. Αντιμέτωπο με πολλαπλές κρίσεις: το έθνος-κράτος σε ένα μεταβαλλόμενο κόσμο

Μέρος Β: Το Έθνος-Κράτος και η Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση

6. Το έθνος-κράτος στη συζήτηση για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση
7. Έθνος-κράτος και η εμβάθυνση της οικονομικής ολοκλήρωσης
8. Το έθνος-κράτος αναδιαμορφώνεται: θεσμικές αναπροσαρμογές και αποσχιστικές προκλήσεις
9. Συμμορφώνοντας με τις ευρωπαϊκές αξίες: η πολιτική αιρεσιμότητα, η δημοκρατία και η κρίση του κράτους δικαίου
10. «Χάνοντας τον έλεγχο»: Η κίνηση των ατόμων και η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση
11. Μεταβαλλόμενη ιθαγένεια, μεταβαλλόμενες ταυτότητες
12. Εναλλακτικές λύσεις: Επιλέγοντας τη μερική συμμετοχή στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση
13. «Παίρνοντας διαζύγιο από την Ευρωπαϊκή Ένωση»: η αντιστροφή της ολοκλήρωσης

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος η/ο φοιτήτρια/ητής θα:

- έχει κατανοήσει τις ιδιότητες του ευρωπαϊκού έθνους-κράτους
- έχει γνώση των προκλήσεων που αντιμετωπίζει το ευρωπαϊκό έθνος-κράτος σε εποχή παγκοσμιοποίησης
- έχει γνώση των μηχανισμών, διαδικασιών και αποτελεσμάτων του εξευρωπαϊσμού
- έχει κατανοήσει τις διαφοροποιημένες επιπτώσεις των εναλλακτικών μορφών σύνδεσης με την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση
- έχει αποκτήσει εμπειρία από την διεξαγωγή μίας ατομικής έρευνας / περιπτωσιολογικής μελέτης
- έχει καθοδηγηθεί στην τέχνη της συγγραφής ακαδημαϊκής εργασίας

**42912 Ευρωπαϊκή Οικονομία**

A. Χάρδας

Ευρωπαϊκή Οικονομία:

Το μάθημα προσεγγίζει την ευρωπαϊκή οικονομία από μια ευρεία και συγκριτική οπτική. Υιοθετεί μια προσέγγιση βασισμένη στην πολιτική οικονομία για να εξετάσει εξελίξεις και δυναμικές σε τρία επίπεδα: α) στο εσωτερικό των ευρωπαϊκών κρατών, β) συγκριτικά ανάμεσα στα ευρωπαϊκά κράτη και γ) την ευρωπαϊκή οικονομία συνολικά σε σύγκριση με άλλες μεγάλες οικονομίες (ΗΠΑ, Ιαπωνία, Κίνα μεταξύ άλλων). Η ανάλυση εκκινεί από τις απαρχές της εκβιομηχάνισης, συνεχίζεται για την περίοδο των αποικιακών ανταγωνισμών, την πρώτη περίοδο μετά τον ΒΠΠ, τα τελευταία 40 έτη και καταλήγει στις σημαντικές

προκλήσεις που καλείται να αντιμετωπίσει η ευρωπαϊκή οικονομία στην τρέχουσα γεωπολιτική και οικονομική συγκυρία.

Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Ευρωπαϊκή Πολιτική Οικονομία- μια εισαγωγή
2. Επισκόπηση των σημαντικότερων ευρωπαϊκών οικονομιών
3. Οι ιστορικές ρίζες της ευρωπαϊκής πολιτικής οικονομίας- βιομηχανική επανάσταση και αποικιακοί ανταγωνισμοί
4. Τα χρόνια της μεγάλης ανάπτυξης (1945-1975)
5. Μετασχηματισμοί από την δεκαετία του 1980 έως σήμερα
6. Η Ευρώπη στην παγκόσμια οικονομία μακροχρόνια
7. Ευρωπαϊκά κράτη σε συγκριτική οπτική I- τα κράτη της Βόρειας και Δυτικής Ευρώπης
8. Ευρωπαϊκά κράτη σε συγκριτική οπτική II- τα κράτη της Νότιας Ευρώπης
9. Ευρωπαϊκά κράτη σε συγκριτική οπτική III- τα κράτη της Ανατολικής και μετασιοβετικής Ευρώπης
10. Εξέλιξη σε δείκτες οικονομικής ανάπτυξης και ανισότητας
11. Εργασιακές σχέσεις και εξελίξεις σε τομείς της οικονομίας
12. Η εποχή των μόνιμων κρίσεων- Σύγχρονες προκλήσεις για την θέση της ευρωπαϊκής οικονομίας στον κόσμο
13. Ανασκόπηση και συζήτηση ερευνητικών εργασιών

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- Κατανοούν τις τροχιές οικονομικής και πολιτικής ανάπτυξης της ευρωπαϊκής οικονομίας ιστορικά
- Αποτυπώνουν τα βασικά χαρακτηριστικά που αποτυπώνονται στις πολιτικές οικονομίες των διαφορετικών ευρωπαϊκών κρατών
- Αναλύουν την εξέλιξη βασικών οικονομικών δεικτών στην ευρωπαϊκή οικονομία
- Αποτυπώνουν την σχέση της ευρωπαϊκής οικονομίας με άλλες μεγάλες οικονομίες

## 42921 Δικαιώματα & Διανεμητική Δικαιοσύνη

Γ. Μολύβας

Περιγραφή μαθήματος:

Το μάθημα εξετάζει την έννοια και τον ρόλο των δικαιωμάτων από τη σκοπιά της ηθικοπολιτικής φιλοσοφίας καθώς και τις σύγχρονες θεωρίες κοινωνικής δικαιοσύνης. Τα δικαιώματα αποτελούν κανονιστικά ισχυρές ασφαλιστικές δικλίδες που προστατεύουν το άτομο, καθιστώντας σχετικά ανίσχυρες τις αξιώσεις στο όνομα της κοινωνικής ευημερίας ή άλλων συλλογικών στόχων. Διερευνάται τι μπορεί να σημαίνει αυτό. Επίσης, πραγματεύεται τις σύγχρονες θεωρίες κοινωνικής δικαιοσύνης, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση ιδίως στο έργο του John Rawls και δευτερευόντως του Ronald Dworkin και του Robert Nozick. Μελετώνται, επίσης, οι θεωρίες περί αξιοκρατίας και ικανοποίησης βασικών αναγκών, καθώς και η προσπάθεια υπέρβασης της προβληματικής της διανεμητικής δικαιοσύνης από τη σκοπιά του κοινοτισμού και του μαρξισμού. Στο πλαίσιο του μαθήματος αναλύονται οι βασικές έννοιες

της σύγχρονης ηθικοπολιτικής φιλοσοφίας και οι απόπειρες να προσδιοριστεί η σχέση μεταξύ «ορθού» και «αγαθού», αλλά και οι υποκειμενιστικές και αντικειμενιστικές θεωρήσεις του αγαθού βίου.

Το μάθημα αποσκοπεί:

- στην κατανόηση της έννοιας και του ρόλου των δικαιωμάτων
- στην κατανόηση των διαφορετικών ερμηνειών της κοινωνικής δικαιοσύνης στη σύγχρονη πολιτική φιλοσοφία σε συνάφεια με την ευρύτερη παράδοση της αρχαίας και νεότερης σκέψης
- στην βαθύτερη κατανόηση των σχέσεων ανάμεσα στο άτομο και το περιβάλλον του υπό κανονιστική σκοπιά
- στην κατανόηση της δομής της κανονιστικής σκέψης και τις ενεχόμενες έννοιες.

Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Η δομή της κανονιστικής σκέψης: το ορθό και το αγαθό.
2. Williams. «Ο Jim και οι Ινδιάνοι». Άλλο το «να κάνεις» και άλλο το «να αφήσεις να γίνει»;
3. Rawls I. Η κριτική στον ωφελιμισμό, το κοινωνικό συμβόλαιο και η δικαιοσύνη ως ακριβοδικία.
4. Rawls II. Η επιλογή των αρχών της δικαιοσύνης. Το τρίπτυχο ελευθερίας, ισότητας και αδελφότητας.
5. Rawls III. Η εύτακτη κοινωνία και τα ηθικά συναισθήματα.
6. Nozick. Η «ιστορική» θεωρία της δικαιοσύνης και τα δικαιώματα ως «πλευρικοί περιορισμοί».
7. Dworkin I. «Ας πάρουμε τα δικαιώματα στα σοβαρά». Τα δικαιώματα ως «ατού κατά της γενικής ευημερίας» και η κριτική στην ισότητα της ευημερίας.
8. Dworkin II. Η ισότητα των πόρων και τα ηθικά θεμέλια του φιλελευθερισμού.
9. Feinberg. Η δικαιοσύνη ως επάξια ανταμοιβή.
10. Η κοινωνική δικαιοσύνη ως ικανοποίηση των βασικών αναγκών.
11. Η αμφισβήτηση της πρωτοκαθεδρίας της δικαιοσύνης I. Κοινοτισμός (Sandel, Taylor, MacIntyre).
12. Η αμφισβήτηση της πρωτοκαθεδρίας της δικαιοσύνης II. Μαρξισμός.
13. Ανακεφαλαίωση. Η προτεραιότητα του ορθού ή του αγαθού;

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος η φοιτήτρια/τής θα είναι σε θέση να:

- κατανοεί την έννοια των δικαιωμάτων και τη σημασία τους για την προστασία της ατομικής ακεραιότητας και αξιοπρέπειας
- διακρίνει τις αξιώσεις στο όνομα της δικαιοσύνης από τα αιτήματα προαγωγής της κοινωνικής ευημερίας
- παρουσιάζει τις διαφορετικές σύγχρονες θεωρίες περί κοινωνικής δικαιοσύνης
- κατανοεί τη σχέση ανάμεσα στο άτομο και την κοινότητα
- συνειδητοποιεί το φιλοσοφικό υπόβαθρο σημαντικών ηθικοπολιτικών συγκρούσεων
- πραγματευτεί θεωρητικά ένα θέμα κοινωνικής δικαιοσύνης.

#### Περιγραφή μαθήματος:

Το μάθημα εξετάζει τις διαδικασίες μετασχηματισμού του πλαισίου διαμόρφωσης και υλοποίησης των δημόσιων πολιτικών μέσω των νέων μορφών διακυβέρνησης. Στο επίκεντρο των νέων μορφών διακυβέρνησης βρίσκεται η μετακίνηση από παραδοσιακά εργαλεία άσκησης πολιτικής, μέσω συγκεντρωτικών και ιεραρχικά οργανωμένων σχέσεων, σε περισσότερο εύλεκτα σχήματα, οριζόντιες συνεργασίες και ενισχυμένη συμμετοχή ιδιωτικών / μη-κυβερνητικών φορέων. Με άξονα την τάση μετατόπισης από την κυβέρνηση στη διακυβέρνηση, διερευνώνται οι προσδιοριστικοί παράγοντες και οι επιπτώσεις της στις σχέσεις διοίκησης-πολιτικής-κοινωνίας και στην αλληλεπίδραση μεταξύ κεντρικού-αποκεντρωμένου και υπερεθνικού-εθνικού-υποεθνικού επιπέδου. Οι βασικοί στόχοι των νέων μορφών διακυβέρνησης εστιάζουν στις παραμέτρους της αποδοτικότητας, της αποτελεσματικότητας και της νομιμοποίησης των δημόσιων πολιτικών.

Οι μεταβολές της διακυβερνητικής λειτουργίας διακρίνονται σε τέσσερα επίπεδα τα οποία καλύπτουν: (i) τον τρόπο παρέμβασης του κράτους (θετικό / ρυθμιστικό), (ii) τις δομές και τις σχέσεις των δρώντων των πεδίων πολιτικής (ιεραρχία / δίκτυα), (iii) τις διαδικασίες λήψης των αποφάσεων («εκ των άνω» / «από τη βάση» προσέγγιση) και (iv) τα εργαλεία υλοποίησης των πολιτικών (δεσμευτικοί κανόνες / «ήπια» μέσα). Παρουσιάζονται τυπικές πρακτικές των νέων μορφών διακυβέρνησης, όπως η μεταβίβαση αρμοδιοτήτων σε ανεξάρτητες αρχές και λειτουργικά αποκεντρωμένους φορείς, η αυτορρύθμιση και συρρύθμιση, οι συμπράξεις μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, η συμπαραγωγή και η ανοικτή μέθοδος συντονισμού και η ανοικτή μέθοδος συντονισμού. Έμφαση δίδεται στα ζητήματα δημοκρατίας και λογοδοσίας που ανακύπτουν από την ενίσχυση των εν λόγω εργαλείων και μηχανισμών άσκησης πολιτικής. Παράλληλα, εξετάζονται ενδεικτικά παραδείγματα (μελέτες – περίπτωσης) νέων μορφών διακυβέρνησης, στο εθνικό και το ευρωπαϊκό πλαίσιο.

#### Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Εισαγωγή: Έννοια και περιεχόμενο της διακυβέρνησης στο πλαίσιο της πολιτικής και διοικητικής επιστήμης
2. Διακυβέρνηση και δημόσιες πολιτικές. Η διακυβέρνηση ως εναλλακτική στην ιεραρχία και την αγορά. Η τάση μετατόπισης από την κυβέρνηση στη διακυβέρνηση
3. Συνθήκες εμφάνισης των νέων μορφών διακυβέρνησης. Πιέσεις και παράγοντες μεταρρύθμισης. Αναπροσαρμογή ορίων μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.
4. Στόχοι των νέων μοντέλων διακυβέρνησης: Αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα και νομιμοποίηση
5. Εκδηλώσεις των νέων μορφών διακυβέρνησης. «Θετικό» / «ρυθμιστικό» κράτος, ιεραρχία / δίκτυα, δεσμευτικοί νόμοι / «ήπια» μέσα υλοποίησης, «εκ των άνω» / «από τη βάση» διαδικασίες
6. Νέες πρακτικές και εργαλεία διακυβέρνησης: μεταβίβαση αρμοδιοτήτων σε λειτουργικά αποκεντρωμένους φορείς (agencification), απορρύθμιση / αυτορρύθμιση / συρρύθμιση, συμμετοχικά σχήματα (συμπαραγωγή, συνδιαχείριση), συμπράξεις μεταξύ δημόσιου και

ιδιωτικού τομέα, η ανοικτή μέθοδος συντονισμού, διάχυση και συγκριτική αξιολόγηση πληροφοριών

7. Ζητήματα νομιμοποίησης: δημοκρατικός έλεγχος και λογοδοσία
8. Μελέτες – περίπτωσης: εξευρωπαϊσμός, απελευθέρωση και (επανα)ρύθμιση βιομηχανικών δικτύου στο εθνικό και το ευρωπαϊκό επίπεδο

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- κατανοούν τα αίτια και τις συνθήκες εμφάνισης των νέων μορφών διακυβέρνησης και το πλαίσιο μεταρρύθμισης των παραδοσιακών εργαλείων άσκησης πολιτικής
- αντιλαμβάνονται τις επιπτώσεις των νέων μορφών διακυβέρνησης στη διαδικασία διαμόρφωσης και εφαρμογής των δημόσιων πολιτικών

ερμηνεύουν με κριτικό τρόπο τις αλλαγές στο επίπεδο της (δια)κυβερνητικής λειτουργίας και τις επακόλουθες προσαρμογές των δομών και μηχανισμών παρέμβασης του κράτους.

#### 42938 Νεώτερη Ελληνική Πολιτική Ιστορία

Γ. Θεοδωρίδη

Περιγραφή μαθήματος:

Το μάθημα εξετάζει την ιστορία του ελληνικού κράτους τον 19<sup>ο</sup> αιώνα εστιάζοντας α) στη γέννηση του ελληνικού κράτους (1821-1832), και β) στην οικοδόμηση έθνους και κράτους στην Ελλάδα (1832-1909). Στο πλαίσιο του μαθήματος θα συζητηθούν τα παρακάτω θέματα: προεπαναστατική κοινωνία, ιδεολογία και πολιτική, η Ελληνική Επανάσταση, η απόπειρα συγκρότησης σύγχρονου κράτους από τον Ι. Καποδίστρια, το βαναρικό πολιτικό εγχείρημα, οι σχέσεις πατρωνείας-πελατείας και τα πολιτικά κόμματα, η εγκαθίδρυση του κοινοβουλευτισμού, η Μεγάλη Ιδέα και ο αλυτρωτισμός, το αντιοθωνικό κίνημα και το φιλελεύθερο σύνταγμα του 1864. Για την περίοδο 1875-1909 το ενδιαφέρον θα στραφεί στο αίτημα του εκσυγχρονισμού, την ανάπτυξη της οικονομίας, τον εξορθολογισμό της διοίκησης και του κράτους, την εδραίωση του κοινοβουλευτισμού, τον δικομματισμό, την εθνική κρίση και την κρίση του πολιτικού συστήματος.

Το μάθημα αποσκοπεί:

- στην γνώση της ιστορικής εξέλιξης του ελληνικού κράτους τον 19<sup>ο</sup> αιώνα
- στην ανάδειξη των σημαντικών πολιτικών και κοινωνικών εξελίξεων που διαμόρφωσαν το πολιτικό σύστημα της περιόδου
- στην εμβάθυνση και κατανόηση της συγκρότησης ενός σύγχρονου εθνικού κράτους μέσω της εγκαθίδρυσης και της εμπέδωσης νεωτερικών πολιτικών και πολιτειακών θεσμών.

Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Οι προεπαναστατικές διεργασίες: οι καταβολές και η προετοιμασία του απελευθερωτικού αγώνα
2. Η έκρηξη και η εδραίωση της Επανάστασης - Οι εμφύλιοι πόλεμοι
3. Η έλευση του Ιωάννη Καποδίστρια στην Ελλάδα: το ανορθωτικό έργο του Κυβερνήτη και η ανακήρυξη της ελληνικής ανεξαρτησίας
4. Όθωνας. Η περίοδος της αντιβασιλείας (1833-1835)

5. Από την απόλυτη στη συνταγματική μοναρχία: η επανάσταση της 3<sup>ης</sup> Σεπτεμβρίου 1843 και το Σύνταγμα του 1844
6. Η Μεγάλη Ιδέα - Αλυτρωτισμός
7. Ο Κριμαϊκός Πόλεμος και η Ελλάδα
8. Το Σύνταγμα του 1864: η εγκαθίδρυση της βασιλευόμενης δημοκρατίας
9. Η απόπειρα εκσυγχρονισμού του ελληνικού κράτους
10. Η εδραίωση του κοινοβουλευτισμού - Δικομματισμός
11. Εθνική κρίση - κρίση του πολιτικού συστήματος

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές και φοιτήτριες θα είναι σε θέση:

- να αναφέρουν και να περιγράψουν τις πολιτικές και κοινωνικές εξελίξεις της συγκρότησης και διαμόρφωσης του ελληνικού κράτους κατά το 19<sup>ο</sup> αιώνα
- να κατανοούν τους όρους και τις προϋποθέσεις των πολιτικών και πολιτειακών αλλαγών
- να διακρίνουν τις συνέχειες και τις ασυνέχειες στην ιστορία του ελληνικού κράτους
- να διαβάζουν και να αναλύουν ιστορικά τεκμήρια της περιόδου
- να εκπονήσουν και να υποστηρίξουν ατομική ή ομαδική εργασία πάνω σε ένα ζήτημα επιλεγμένο από τις θεματικές ενότητες του μαθήματος.

#### **42941 Το Πολιτικό Φαινόμενο στην Κλασική Κοινωνική Θεωρία** Π. Λέκκας

Περιγραφή μαθήματος:

Στόχος του μαθήματος είναι η εισαγωγή στην συγκριτική μελέτη των απόψεων των κλασικών της κοινωνικής θεωρίας (Καρλ Μαρξ, Εμίλ Ντυρκέμ, Μαξ Βέμπερ, Γκέοργκ Ζίμμελ) για το πολιτικό φαινόμενο, καθώς και την αποτίμηση της επίδρασης που άσκησαν στην σύγχρονη κοινωνική σκέψη.

Περιεχόμενο μαθήματος:

##### **A. ΕΜΙΛ ΝΤΥΡΚΕΜ**

1. Μεθοδολογικές αφετηρίες: κοινωνικό γεγονός, αντικειμενικότητα, κοινωνιολογική εξήγηση
2. Κοινωνική δομή και πολιτική: μηχανική και οργανική αλληλεγγύη, κοινωνιολογία της θρησκείας, του δικαίου, του κράτους και της πολιτικής
3. Ιστορική μεταβολή και πολιτική δράση: οργανική αναλογία, σοσιαλισμός και πολιτικός συντηρητισμός

##### **B. ΚΑΡΛ ΜΑΡΞ**

1. Μεθοδολογικές αφετηρίες: η προτεραιότητα της παραγωγής, Βάση και Εποικοδόμημα, Διαλεκτική των Δυνάμεων και των Σχέσεων Παραγωγής, οικονομική αιτιοκρατία
2. Κοινωνική δομή και πολιτική: κοινωνική τάξη, κράτος και κοινωνία, ιδεολογία, αλλοτρίωση, φετιχισμός του εμπορεύματος
3. Ιστορική μεταβολή και πολιτική δράση: ιστορικοί νόμοι, τρόποι παραγωγής και κοινωνικοί σχηματισμοί, ταξική πάλη, καπιταλισμός και επανάσταση

##### **Γ. ΜΑΞ ΒΕΜΠΕΡ**

1. Μεθοδολογικές αφετηρίες: νοηματοδοτημένη δράση, ιδεότυπος, αξιολογική ουδετερότητα
2. Κοινωνική δομή και πολιτική: νομιμοποίηση, κυριαρχία, τάξη, στάτους, κόμμα
3. Ιστορική μεταβολή και πολιτική δράση: φιλελευθερισμός, θρησκεία και πολιτική, η προτεσταντική ηθική και το πνεύμα του καπιταλισμού

Δ. ΓΚΕΟΡΓΚ ΖΙΜΜΕΛ

1. Μεθοδολογικές αφετηρίες: κοινωνία και κοινωνικό, κοινωνικοί τύποι, τυπική κοινωνιολογία
2. Κοινωνική δομή και πολιτική: κοινωνία και άτομο, η φιλοσοφία του χρήματος, κοινωνικές ομάδες και κοινωνική διαστρωμάτωση
3. Ιστορική μεταβολή και πολιτική δράση: οι ποιοτικές αλλαγές της νεοτερικότητας, τα όρια της πολιτικής

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές αναμένεται να είναι σε θέση:

- να αντιλαμβάνονται τις πολλές και έμμεσες διασυνδέσεις της κλασικής κοινωνικής θεωρίας με την σύγχρονη πολιτική ανάλυση
- να γνωρίζουν τις βασικές ομοιότητες και τις θεμελιώδεις διαφορές μεταξύ των κλασικών θεωρητικών
- να διακρίνουν την επίδραση της κλασικής κοινωνικής θεωρίας στις σημασίες των εννοιών και των αναλυτικών εργαλείων που χρησιμοποιούνται από την πολιτική επιστήμη
- να τοποθετούν το πολιτικό φαινόμενο σε ευρύτερα κοινωνικά πλαίσια και σε ιστορική προοπτική.

#### 42951 Καπιταλισμός, Σοσιαλισμός & Δημοκρατία

Διδάσκων: Σύμφωνα με την προκήρυξη του Τμήματος – Σ. Πρωτόπαπας

Περιγραφή μαθήματος:

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η κατανόηση του τρόπου με τον οποίο διεξάγεται η θεωρητική συζήτηση, ήδη από τα μέσα του 19<sup>ου</sup> αιώνα, γύρω από τις σχέσεις μεταξύ καπιταλισμού και Δημοκρατίας και αντίστοιχα μεταξύ σοσιαλισμού και Δημοκρατίας. Οι συζητήσεις αυτές αναδεικνύουν ουσιαστικά αναλυτικά ζητήματα τόσο στην πολιτική επιστήμη όσο και στην κοινωνιολογία και την πολιτική οικονομία. Το ερώτημα που τίθενται είναι το εξής: Ποιες είναι οι κοινωνικές και θεσμικές προϋποθέσεις της διαμόρφωσης μιας θετικής σχέσης μεταξύ καπιταλισμού και δημοκρατίας ή μεταξύ σοσιαλισμού και δημοκρατίας; Μεγάλο μέρος των διανοητών θεωρεί είτε τον καπιταλισμό, είτε τον σοσιαλισμό συστήματα που δεν είναι συμβατά με οποιαδήποτε ουσιαστική συγκρότηση δημοκρατικών καθεστώτων. Άλλοι πάλι υιοθετούν μια πιο θετική αντίληψη στη μια ή στην άλλη κατεύθυνση ή προτείνουν μια πιο συμβιβαστική άποψη. Ο σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση των θεμελιωδών κοινωνιολογικών και πολιτικών ιδεών που καθορίζουν τις θεωρητικές και πραγματολογικές επιλογές των φορέων διαφορετικών απόψεων ως προς αυτά τα ζητήματα.

Το μάθημα αποσκοπεί:

- στην κατανόηση του εννοιολογικού περιεχομένου των όρων «καπιταλισμός», «σοσιαλισμός» και «δημοκρατία» και τις διαφορές ως προς τους ορισμούς των εννοιών που προκύπτουν από την υιοθέτηση διαφορετικών προσεγγίσεων
- στην κατανόηση συμπληρωματικών εννοιών και ιστορικών εικόνων τις οποίες προϋποθέτει κάθε σχετική συζήτηση
- στην κατανόηση των σχετικών επιχειρημάτων του Schumpeter στο σχετικό βιβλίο του οποίου στηρίζεται η συζήτηση
- στην κριτική των θέσεων του Schumpeter και στην αντιπαράβολή τους με άλλες προσεγγίσεις στις οποίες σε μεγάλο βαθμό αναφέρεται ο ίδιος
- στην κατανόηση της συμβολής του Schumpeter στη θεωρία της δημοκρατίας.

Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Εισαγωγή στο έργο του Schumpeter
2. Οι έννοιες «Καπιταλισμός», «Σοσιαλισμός» και «Δημοκρατία»
3. Ζητήματα πολιτικής οικονομίας
4. Κοινωνιολογικές διαστάσεις
5. Πολιτικοθεωρητικές διαστάσεις
6. Οι ιστορικές εξελίξεις στην Ευρώπη και στη Βόρειο Αμερική: Καπιταλισμός και εργατικό κίνημα
7. Θεωρητικός και ιστορικά υπαρκτός σοσιαλισμός
8. Θεωρία και ιστορία της Δημοκρατίας
9. Η ιδιοτυπία της σουμπετεριανής θεωρίας της δημοκρατίας
10. Ιδιοτυπίες της σουμπετεριανής θεωρίας του καπιταλισμού και σχέση με τις απόψεις περί καπιταλισμού και δημοκρατίας
11. Ιδιοτυπίες της σουμπετεριανής θεωρίας του σοσιαλισμού και σχέση με τις απόψεις περί σοσιαλισμού και δημοκρατίας

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να:

- γνωρίζει το περιεχόμενο του κλασικού βιβλίου του Schumpeter
- κατανοεί τις έννοιες «καπιταλισμός», «σοσιαλισμός» και «δημοκρατία» και τα προβλήματα ορισμού τους που εμφανίζονται σε διαφορετικές σχολές σκέψης
- γνωρίζει βασικά στοιχεία του ιστορικού υλικού χωρίς το οποίο δεν είναι δυνατόν να γίνει κατανοητή η πραγματολογική συνιστώσα της θεωρητικής προβληματικής του Schumpeter
- παρουσιάζει με κριτικό τρόπο τα σύνθετα επιχειρήματα που χαρακτηρίζουν σημαντικές θεωρίες των κοινωνικών επιστημών που κατασκευάζονται στη βάση διεπιστημονικών προσεγγίσεων.

42952

**Θεωρία της Δημόσιας Διοίκησης**

Κ. Σπανού

**Περιγραφή μαθήματος:**

Το μάθημα αναπτύσσει τις βασικές θεωρητικές αναζητήσεις γύρω από το θεσμό της Δημόσιας Διοίκησης. Διερευνά τις σχέσεις της με το ευρύτερο κοινωνικό, πολιτισμικό, πολιτικό, νομικό και οικονομικό της περιβάλλον, το ρόλο του δικαίου και των νομικών εργαλείων, τις οργανωτικές της τάσεις και τις σχέσεις της με τους πολίτες, με έμφαση στις διαφορετικές οπτικές της διοίκησης και του ρόλου της. Στόχος είναι να αναδειχθούν οι σιωπηρές υποθέσεις στις οποίες βασίζονται επιλογές της διοικητικής οργάνωσης και πολιτικής και να καθοδηγήσει στη μετάβαση του προβληματισμού από την περιγραφή στη θεωρία.

**Το μάθημα αποσκοπεί:**

- στην ανάδειξη εννοιών και προβληματισμών που χρησιμοποιούνται στη σύγχρονη επιστημονική ανάλυση του πεδίου της δημόσιας διοίκησης και
- στην κατανόηση των βαθύτερων αντιλήψεων που καθοδηγούν οργανωτικές και θεσμικές επιλογές
- στην εξοικείωση με την ελληνική και ξενόγλωσση βιβλιογραφία.

**Περιεχόμενο μαθήματος:**

1. Εισαγωγή: Από την περιγραφή στη θεωρία
2. Η διοίκηση στο ευρύτερο πολιτισμικό και κοινωνικό περιβάλλον της. Όψεις και μηχανισμοί αλληλεπίδρασης
3. Θέση και ρόλος της δημόσιας διοίκησης στο πολιτικό και θεσμικό περιβάλλον της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας. Κλασική θεώρηση της γραφειοκρατίας
4. Προϋποθέσεις συμβιβασμού της γραφειοκρατίας με τη δημοκρατική αρχή. Σύστημα λαφύρων – αξιοκρατική αρχή
5. Μορφές νομιμοποίησης της γραφειοκρατίας: υπεροχή της πολιτικής, επαγγελματισμός, σχέσεις με κοινωνία
6. Διοίκηση και Δίκαιο, εργαλείο και όριο της κρατικής δράσης. Νομικός φορμαλισμός
7. Κρατικός παρεμβατισμός, κοινωνικό κράτος και 'δημόσια υπηρεσία'
8. Ο νέος ρόλος του δικαίου και ο αναπροσδιορισμός του πολίτη ως 'χρήστη' υπηρεσιών
9. Η ηγεμονία του 'αγοραίου μοντέλου' διοίκησης. Θεωρία της δημόσιας επιλογής και Μάνατζμεντ ιδιωτικού τομέα
10. New Public Management και αναπροσδιορισμός των τρόπων και εργαλείων δράσης της διοίκησης
11. Διοικητική ανταπόκριση και πελάτης / καταναλωτής
12. Δημοκρατική διοίκηση και αποδιαφοροποίηση πολιτικής, διοίκησης, πολιτών: μια σύγχρονη ουτοπία;

**Μαθησιακά αποτελέσματα:**

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, ο/η φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να:

- αντιλαμβάνεται τους βαθύτερους πολιτικούς και ιδεολογικούς λόγους που ερμηνεύουν συγκεκριμένες διοικητικές επιλογές
- αντιλαμβάνεται τις σιωπηρές θεμελιώδεις παραδοχές των διοικητικών προτύπων
- εντοπίζει τα βασικά τους στοιχεία και τα χρησιμοποιεί ως κριτήρια για τη συζήτηση εναλλακτικών διοικητικών πολιτικών και πρακτικών
- συνειδητοποιεί τις μεταξύ τους διαφορές αλλά και τις εσωτερικές τους αντιφάσεις.

**42953 Διοικητική & Κυβερνητική Ιστορία**  
Μ.-ΗΛ. Πραβίτα

**Περιγραφή μαθήματος:**

Το μάθημα εξετάζει τους βασικότερους σταθμούς ή «στιγμές» διαμόρφωσης του κυβερνητικοδιοικητικού μηχανισμού της χώρας από την εθνική απελευθέρωση και μετά. Τα στοιχεία της παράδοσης, καθώς επίσης οι αλλότριες επιρροές, αναλύονται κριτικά μέσα από τη διερεύνηση της διαδικασίας συγκρότησης και μεταρρύθμισης των κρατικοδιοικητικών θεσμών και οργανισμών στον δημόσιο τομέα, περιλαμβανομένης της κεντρικής διοίκησης του κράτους, αλλά και των μορφών περιφερειακής οργάνωσης, όσο και των αυτοδιοικητικών θεσμών και οργανισμών.

**Το μάθημα αποσκοπεί:**

- στην κατανόηση της σημασίας του ιστορικού και εξελικτικού παράγοντα στη συγκρότηση του διοικητικού φαινομένου, που παρουσιάζεται ως 'ζωντανός' θεσμός
- στην επισήμανση των ιδιαιτεροτήτων κάθε επιμέρους κρίσιμης ιστορικής «στιγμής» ή συγκυρίας στη διαμόρφωση των θεσμών
- στην κατανόηση της δυναμικής συνέχειας και ασυνέχειας, της διαλεκτικής σχέσης μεταξύ παράδοσης και μεταρρύθμισης ή εκσυγχρονισμού, όπως και των λόγων που οδηγούν στη διατήρηση ή μεταβολή θεσμών, διαδικασιών και συναφούς νοοτροπίας.

**Περιεχόμενο μαθήματος:**

1. Οι κύριοι σταθμοί στην εξέλιξη του ελληνικού διοικητικού συστήματος
2. Ο ρόλος της κυβέρνησης και των βασικών υπουργικών δομών από την απελευθέρωση και μετά
3. Ο πρωθυπουργοκεντρισμός και η σημασία του
4. Η συγκρότηση του δημοσιοϋπαλληλικού σώματος και η διαλεκτική ανάμεσα στην αξιοκρατία και τις πελατειακές σχέσεις
5. Η πολιτικοδιοικητική ηγεσία στη δημόσια διοίκηση (ανώτερη δημόσια υπαλληλία)
6. Μορφές περιφερειακής οργάνωσης του κράτους και οι δυσκολίες μετάβασης από τον συγκεντρωτισμό στην αποκέντρωση και την αυτοδιοίκηση
7. Νεοπαγείς θεσμοί στο διοικητικό τοπίο (ελεγκτικοί μηχανισμοί, ανεξάρτητες αρχές κ.λπ.)
8. Η πρόκληση του εκσυγχρονισμού και του εξευρωπαϊσμού της Διοίκησης
9. Η δύναμη της παράδοσης και η δυναμική της αλλαγής και της μεταρρύθμισης

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή περάτωση του μαθήματος οι φοιτήτριες και οι φοιτητές αναμένεται να έχουν εξοικειωθεί με:

- την ιστορικότητα του διοικητικού φαινομένου στην κεντρική διοίκηση, την αποκέντρωση και την τοπική αυτοδιοίκηση
- τη δύναμη της παράδοσης και πώς αυτή αντιστέκεται στην προοπτική της μεταρρύθμισης και του εκσυγχρονισμού
- την πρόκληση του εξευρωπαϊσμού της διοικητικής δράσης και πώς αυτή προσλαμβάνεται συνήθως από τη Διοίκηση στη χώρα
- την επίγνωση της σημασίας των ιστορικών πρωτοβουλιών αλλά και προσωπικοτήτων στην εξελικτική πορεία των διοικητικών θεσμών στη σύγχρονη Ελλάδα.

#### **42956 Κοινωνιολογία της Οικογένειας**

Π. Παναγιωτόπουλος

Περιγραφή μαθήματος:

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η εισαγωγή των φοιτητών στην κοινωνιολογία της οικογένειας και στις κοινωνικές εξελίξεις που επηρεάζουν την μορφή της από τον 19<sup>ο</sup> αιώνα μέχρι τις απαρχές του 21<sup>ου</sup>. Οι φοιτητές έρχονται σε επαφή με τις κλασικές και σύγχρονες θεωρίες για την κοινωνιολογία της οικογένειας και εισάγονται σε μια κοινωνιολογία των ιδιωτικών σχέσεων και συναισθημάτων. Η τελευταία παρουσιάζεται σε διάλογο με την κοινωνική και πολιτισμική ιστορία της βιομηχανικής και μεταβιομηχανικής κοινωνίας. Ακόμα, το μάθημα εισάγει τους φοιτητές σε μια κοινωνιολογία της σύγχρονης ελληνικής κοινωνίας από τη σκοπιά των μετασχηματισμών της οικογένειας. Η σύγκρουση γενεών και οι εσωτερικοί συμβιβασμοί, οι όροι εκσυγχρονισμού της οικογένειας και της κοινωνίας είναι στο επίκεντρο αυτού του σκέλους του μαθήματος.

Το μάθημα αποσκοπεί:

- στην εξοικείωση με ένα κλασικό κοινωνιολογικό αντικείμενο
- στην γνωριμία με τις θεωρίες της ανακλαστικής νεωτερικότητας και της κοινωνιολογίας της διακινδύνευσης που βλέπουν στην οικογένεια το εργαστήριο των σύγχρονων κοινωνικών μετασχηματισμών
- στον απεγκλωβισμό από τους δημόσιους λόγους περί οικογένειας ως απόλυτο θεμέλιο της κοινωνίας και την υιοθέτηση κριτικών αποστάσεων απ' αυτούς
- στην εξοικείωση των φοιτητών με την κοινωνιολογία της ιδιωτικής σφαίρας
- σε μια εισαγωγή στις προσεγγίσεις της πολιτισμικής κοινωνιολογίας με έμφαση στον τρόπο που αυτές αποδίδουν ευρύτερους κοινωνικούς και πολιτισμικούς μετασχηματισμούς
- στην τοποθέτηση του νέου ατομικισμού στο επίκεντρο της κοινωνιολογικής και πολιτικής έρευνας.

Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Εισαγωγή στην κοινωνιολογία της οικογένειας: ορισμοί και προβλήματα
2. Κλασικές θεωρίες για την οικογένεια

3. Πυρηνική και άλλες μορφές οικογένειας
4. Κοινωνική ιστορία των συναισθημάτων στην Ευρώπη
5. Φιλελευθεροποίηση της οικογένειας, πολιτισμικός πλουραλισμός
6. Η ελληνική οικογένεια
7. Η κατοικία στη μεταπολεμική περίοδο: το αθηναϊκό διαμέρισμα, στέγη της νέας ελληνικής οικογένειας
8. Το παιδί-βασιλιάς
9. Κινήματα αμφισβήτησης και σύγκρουση γενεών
10. Η ελληνική κρίση υπό το φως της ενδοοικογενειακής συναίνεσης
11. Έρωτας, νέες μορφές οικογένειας και αναπαραγωγή της ελληνικής οικογένειας

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να:

- γνωρίζει βασικές έννοιες της σύγχρονης κοινωνιολογίας της οικογένειας
- κατανοεί καλύτερα τη σχέση μεταξύ δημόσιας και ιδιωτικής σφαίρας στην ύστερη νεωτερικότητα
- έχει πρόσβαση στην συζήτηση περί ατομικισμού, ατομικότητας και διαπροσωπικών σχέσεων στις σύγχρονες κοινωνίες
- αξιοποιήσει την σύγχρονη διεθνή βιβλιογραφία για το φαινόμενο
- αξιοποιεί γνώσεις ιστορίας και κοινωνιολογίας για την πληρέστερη προσέγγιση των πολιτικού φαινομένου και των μετασχηματισμών της οικογένειας.

**42958            Δημοκρατικοί θεσμοί & Εκπαίδευση**  
Π. Παναγιωτόπουλος, Γ. Παπαδοπούλου

Περιγραφή μαθήματος:

Το μάθημα των δημοκρατικών θεσμών και εκπαίδευσης αποσκοπεί στην διερεύνηση των όρων κατανόησης και παραγωγής της δημοκρατικής κουλτούρας μέσα από τους εκπαιδευτικούς θεσμούς και διαδικασίες. Αναζητά τις θεωρητικές ρίζες της δημοκρατικής εκπαίδευσης, μελετά την ιστορία του εκδημοκρατισμού των εκπαιδευτικών θεσμών και εστιάζει σε ένα σύνολο πρακτικών, δραστηριοτήτων, πληροφοριών και ιδεών που αξιώνουν μια συγκεκριμένη κοινωνική μορφή συνύπαρξης, την δημοκρατική. Η τελευταία, μέσα από την εκπαιδευτική διαδικασία, συνδέεται με την καλλιέργεια της κοινωνικής συνείδησης και της κοινωνικής αλληλεγγύης ενώ προάγει δημοκρατικές ιδέες και πρακτικές και ενισχύει τη δυνατότητα για την εμφάνιση νέων μορφών συλλογικότητας και δράσης υπέρ του κοινωνικού συνόλου και ταυτόχρονα στην κατεύθυνση ενίσχυσης της ιδιότητας του πολίτη. Σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της δημοκρατικής κουλτούρας μέσα από την εκπαιδευτική διαδικασία παίζει και η γενική αρχή της αναγνώρισης της διαφορετικότητας και η αξίωση εφαρμογής ενός διευρυμένου πλαισίου δικαιωμάτων τόσο για διαφορετικές ομάδες του πληθυσμού όσο και για τα ίδια τα άτομα. Έτσι το μάθημα θα διερευνήσει εκτός από την καλλιέργεια του δημοκρατικού-πολιτειακού πνεύματος, τις διαδικασίες εκμάθησης των όρων πολιτικής συνύπαρξης και την ίδια την «Αγωγή του πολίτη» ως θεματολογία και ως σχολική αποστολή αλλά και τους όρους αποδοχής της έμφυλης και ταυτοτικής εν γένει

διαφορετικότητας στο σχολικό περιβάλλον. Επιπροσθέτως θα αναζητήσει τους όρους υποδοχής των νέων μεταναστευτικών πληθυσμών στο σύγχρονο σχολικό περιβάλλον.

Το μάθημα μελετά μέσα από την ιστορική και εκπαιδευτική εμπειρία τους τρόπους υπονόμησης του εθνοκεντρισμού, της εθνικής καθαρότητας και της φυλετικής ανωτερότητας. Οργανώνει δε τρόπους ριζικής αντιμετώπισης των ολοκληρωτικών θεωριών, της στερεοτυπικής σκέψης και της αναπαραγωγή ρητών ή άρρητων εθνικιστικών, ρατσιστικών, ξενοφοβικών, σεξιστικών και αντισημιτικών δήθεν «κοινών τόπων».

**Μαθησιακά αποτελέσματα:** – στόχοι μαθήματος.

Η ιστορική κατανόηση των πολυσήμαντων σχέσεων μεταξύ εκπαίδευσης και δημοκρατίας  
Ο ρόλος της μαζικής εκπαίδευσης στο κοινωνικό και πολιτικό εκδημοκρατισμό κατά τον 20ο αιώνα

- Η αμφισβήτηση κλασικών και παγιωμένων παραδοχών που προσλαμβάνουν τους μαθητές και τις μαθήτριες κατά κύριο λόγο ως παθητικά υποκείμενα.
- Η αναγνώριση της κοινωνικής αφετηρίας της ανισότητας vs στη φυσική-βιολογική ερμηνεία της.
- Η αναγνώριση της δημοκρατίας ως επιδίωξης, ως προϊόντος ατομικής, συλλογικής και θεσμικής δράσης, με όρους διαρκούς έγνοιας.
- Η ανάδειξη εκπαιδευτικών μεθόδων και μέσων που ενισχύουν την επιθυμία για μάθηση, αξιοποιούν τη βιωματική εμπειρία των μαθητών/τριών, και γενικότερα υποβοηθούν την οικοδόμηση μιας άλλης σχέσης με τη γνώση και τον κόσμο.
- Η κατανόηση του ρόλου του/της εκπαιδευτικού στα πλαίσια της Δημοκρατικής Παιδείας

#### **42959 Πολιτική Ιστορία & Προφορική Ιστορία**

Γ. Θεοδωρίδης

**Περιγραφή μαθήματος:**

Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στα κεντρικά μεθοδολογικά και θεωρητικά ζητήματα της προφορικής ιστορίας: Πώς συγκροτήθηκε η προφορική ιστορία ως ιδιαίτερο γνωστικό πεδίο; Τι είναι αυτό που την κάνει διαφορετική; Ποια χαρακτηριστικά έχουν οι προφορικές μαρτυρίες ως ιστορικά τεκμήρια; Με ποιους τρόπους μπορούν να φωτίσουν την ιστορία του πρόσφατου παρελθόντος; Τι είδους προκλήσεις φέρνουν στο έργο των ιστορικών;

Ιδιαίτερη βαρύτητα θα δοθεί στη σχέση της Πολιτικής Ιστορίας και της Προφορικής Ιστορίας και πιο συγκεκριμένα με ποιον τρόπο η δεύτερη μπορεί να εμπλουτίσει και ανανεώσει την προσέγγιση του πολιτικού πεδίου.

Επιπρόσθετα το μάθημα θα εστιάσει στη σχέση ανάμεσα στη μνήμη και την ιστορία, τη μνημονική διαδικασία ως πηγή της ταυτότητας, τη σχέση ανάμεσα στο ατομικό και το συλλογικό πεδίο, τις στρατηγικές της αφήγησης, την αλληλεπίδραση μεταξύ ερευνητή/τριας και πληροφορητή/τριας.

**Το μάθημα αποσκοπεί:**

- στην εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τις θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις της προφορικής ιστορίας
- στην ανάδειξη της σχέσης της πολιτικής ιστορίας και προφορικής ιστορίας με τη χρήση προφορικών μαρτυριών

- στην εισαγωγή σε ζητήματα πρακτικής της προφορικής ιστορίας, όπως ο σχεδιασμός και η διεξαγωγή συνεντεύξεων και η ερμηνεία των προφορικών μαρτυριών.

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές και φοιτήτριες (ή ο φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση:

- να γνωρίζουν τη μέθοδο της προφορικής ιστορίας
- να κατανοούν την προφορική μαρτυρία ως πηγή γνώσης για το παρελθόν
- να διακρίνουν τις ιδιαιτερότητες της μαρτυρίας ως ιστορικής πηγής για την πολιτική ιστορία
- να εφαρμόσουν τη μεθοδολογία της προφορικής συνέντευξης στη δική τους έρευνα
- να σχεδιάζουν και να υλοποιούν ένα πρόγραμμα προφορικής ιστορίας.

#### **42961      Ιστορία της Ρωσίας: Από τον Μ. Πέτρο μέχρι την Οκτωβριανή Επανάσταση** Ν. Γιακωβάκη

Περιγραφή μαθήματος:

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η περιδιάβαση σε δύο συναρπαστικούς αιώνες της ιστορίας της αυτοκρατορικής Ρωσίας, από τα τέλη του 17<sup>ου</sup> έως τις αρχές του 20<sup>ου</sup> αιώνα, όταν δηλαδή η Ρωσία γίνεται αναπόσπαστο, πλην αμφιλεγόμενο, μέρος της Ευρώπης. Η περίοδος ξεκινά με τη Ρωσία να εισέρχεται δυναμικά στην ευρωπαϊκή – και παγκόσμια – ιστορία, αναδεικνυόμενη σε μία από τις Μεγάλες Δυνάμεις, να εκσυγχρονίζεται και να επεκτείνεται προς όλες τις κατευθύνσεις, να εντάσσεται στην παγκόσμια οικονομία. Πρόκειται επίσης για μια περίοδο κατά την οποία, παρά τις επιτυχίες και την ισχύ της, η αχανής πλέον Ρωσία, μένει πίσω έναντι του νέου καπιταλιστικού κόσμου, διχάζεται και αναδιπλώνεται, αργοπορεί να εισέλθει στο τραίνο της βιομηχανικής ανάπτυξης και της κοινωνικής και πολιτικής αλλαγής, παρ' ότι ταυτοχρόνως κατορθώνει με την καλλιτεχνική της παραγωγή τη μεγαλύτερη έως τότε συμβολή της στον ευρωπαϊκό πολιτισμό. Αντιφατικό στοιχείο αυτής της πορείας αποτελεί η εξάπλωση ριζοσπαστικών και επαναστατικών ιδεών και δυνάμεων, ευρωπαϊκής κοπής, με κατάληξη έναν άνευ προηγουμένου πολιτικό, κοινωνικό και οικονομικό πειραματισμό, που σφραγίζει την οριστική πτώση της αυτοκρατορίας. Η άνοδος της Ρωσίας είχε πολλαπλό αντίκτυπο στην ιστορία της νεότερης Ευρώπης, καθόρισε τις εξελίξεις στην ευρύτερη περιοχή της ανατολικής και νοτιοανατολικής Ευρώπης, της Μαύρης Θάλασσας, αλλά και της ανατολικής Μεσογείου. Ως ξεχωριστή πτυχή αυτής της ανόδου ξετάζονται οι ελληνορωσικές σχέσεις. Εκατό χρόνια μετά την Οκτωβριανή Επανάσταση και σχεδόν τριάντα μετά την κατάρρευση της ΕΣΣΔ, η ιστοριογραφία για τη Ρωσία έχει εισέλθει σε νέα τροχιά, προσφέροντας τη δυνατότητα μιας πιο πολύπλευρης ανασύστασης της συγκεκριμένης ιστορικής περιόδου.

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Το μάθημα αυτό συμβάλλει:

- στην εξοικείωση με βασικές όψεις της κοινωνικής, πολιτικής και πολιτιστικής ιστορίας της αυτοκρατορικής Ρωσίας
- στην γνωριμία με τις νέες ιστοριογραφικές τάσεις που αφορούν τη Ρωσία

- στη διεύρυνση της οπτικής έναντι της καθιερωμένης νεότερης ευρωπαϊκής ιστορίας
- στην κατανόηση της δυναμικής σχέσης της Ρωσίας με την νεότερη Ευρώπη κατά την εξεταζόμενη περίοδο
- στη διάλυση μύθων και στερεοτύπων μέσα από την ιστορική κριτική κατανόηση της εξέλιξης και των ορίων της κοινωνικοπολιτικής μεταβολής
- στην ανάπτυξη ερευνητικών δεξιοτήτων μέσα από παρουσιάσεις στην τάξη και συγγραφή εργασιών.

**42964 Δημοκρατία & Πολιτεία στην Ευρώπη**  
Δ. Χρυσόχου

**Περιγραφή μαθήματος:**

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η συστηματική διερεύνηση δύο κορυφαίων εκδηλώσεων του ευρωπαϊκού δημόσιου πολιτισμού: της δημοκρατίας και της πολιτείας. Το μάθημα εστιάζει στις διαδρομές της διανοητικής και θεσμικής τους ωρίμανσης και διαλέγεται με τη διαμόρφωση δήμου/πολιτείας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αντλώντας από την πολιτική θεωρία του ρεπουμπλικανισμού και του φιλελευθερισμού, εξετάζει κομβικές έννοιες της πολιτικής και επιχειρεί να εξοικειώσει τους/τις φοιτητές/τριες με τη φύση και την εξελικτική δυναμική της δημοκρατίας και της πολιτείας σε συνάρτηση προς κλασικές και νέες μορφές πολιτικής οργάνωσης και προς τις αξίες του ευρωπαϊκού δημόσιου πολιτισμού.

**Το μάθημα αποσκοπεί:**

- στην κατανόηση της φύσης και της εξελικτικής δυναμικής της δημοκρατίας και της πολιτείας στην Ευρώπη
- στην κατανόηση των αξιών του ευρωπαϊκού δημόσιου πολιτισμού
- στην κατανόηση της πολιτικής θεωρίας του ρεπουμπλικανισμού και του φιλελευθερισμού
- στην αξιολόγηση της θέασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως πολιτείας
- στη διερεύνηση των όρων και απαιτήσεων της πολιτειακής ελευθερίας

**Περιεχόμενο μαθήματος:**

1. Μια εισαγωγή στην έννοια της πολιτικής
2. Θεμελίωση και αρχιτεκτονική της πολιτείας
3. Πολιτειολογικές εκδοχές: πόλις, res publica, κράτος
4. Δήμος, δημοκρατία και δημοκρατική πολιτεία
5. Η πολιτική θεωρία του ρεπουμπλικανισμού
6. Η πολιτική θεωρία του φιλελευθερισμού
7. Κοινό αγαθό και/ως πολιτειακή ελευθερία
8. Συνεκδοχές ένωσης I: ομοσπονδία, συνομοσπονδία
9. Συνεκδοχές ένωσης II: πολιτεία, συμπολιτεία, κοινοπολιτεία
10. Η έννοια της κυριαρχίας και οι μεταλλάξεις της
11. Ευρωπαϊκή Ένωση I: πολιτειολογικές θεάσεις
12. Ευρωπαϊκή Ένωση II: «από δημοκρατίες σε δημοκρατία»;
13. Μια αποτίμηση: προς ένα «διανοητικό κεκτημένο»

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να:

- διαθέτει βασικές γνώσεις γύρω από τις έννοιες της δημοκρατίας και της πολιτείας
- κατανοεί το περιεχόμενο και τη σημασία των αξιών του ευρωπαϊκού δημόσιου πολιτισμού
- αξιολογήσει την εννόηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως πολιτείας
- έχει ενισχύσει τη γνώση της/του γύρω από τη διανοητική συμβολή της πολιτικής θεωρίας του ρεπουμπλικανισμού και του φιλελευθερισμού
- έχει αναπτύξει ένα βασικό πλέγμα θεωρητικών παραστάσεων γύρω από γενικές έννοιες της πολιτικής (θεωρίας), όπως ελευθερία, εξουσία, κυριαρχία, αντιπροσώπευση, νομιμοποίηση, ιδιότητα του πολίτη, συνταγματισμός, κ.ά.
- έχει εξοικειωθεί με βασικές μεθοδολογικές προσεγγίσεις και εργαλεία που αναπτύσσονται στο πεδίο της κανονιστικής πολιτικής θεωρίας

#### 42965 Κοινωνιολογία της Μεταπολιτευτικής Ελλάδας

Διδάσκουσα: Σύμφωνα με την προκήρυξη του Τμήματος – Χ. Καρακωστάκη

Περιγραφή μαθήματος:

Το μάθημα εισάγει τους φοιτητές στην κοινωνιολογία της μαζικής δημοκρατίας όπως αυτή απαντάται στην Ελλάδα της μεταπολιτευτικής περιόδου. Το μάθημα διερευνά αρχικά τις ιστορικές προϋποθέσεις και την καταγωγή του φαινομένου στην αστική και πολιτισμική ανάπτυξη της δεκαετίας του '60, στις αντινομίες και παλινδρομήσεις της περιόδου της Δικτατορίας και εισέρχεται κατόπιν στο κυρίως αντικείμενό του που είναι η οι κοινωνικές δυναμικές της περιόδου 1974-2019.

Το μάθημα περιστρέφεται γύρω από το άξονα μελέτης του εκσυγχρονισμού των κοινωνικών σχέσεων και την πολιτισμική κοινωνιολογία των μεσαίων στρωμάτων ενώ προετοιμάζει τους φοιτητές στην κατανόηση των φαινομένων της ύστερης νεωτερικότητας. Κύριο όχημα για την μελέτη αυτή αποτελεί μια διευρυμένη θεωρία του κοινωνικού εκσυγχρονισμού που θα συλλαμβάνει τις «πολλαπλές νεωτερικότητες» που κατοικούν στον ελληνικό κοινωνικό σχηματισμό, θα διαχειρίζεται την σχέση μεταξύ μοντέρνου και παραδοσιακού, τις διακυμάνσεις που ορίζουν την εκσυγχρονιστική μηχανική και τις παλινδρομικές κινήσεις της ατομικότητας τις τελευταίες δεκαετίες. Χωρίς να παύει να παρακολουθεί τις πολιτικές εξελίξεις, το μάθημα τις από-ευθυγραμμίζει από τις κοινωνικές τάσεις και δυναμικές δίνοντας το βάρος στο ερώτημα: πόσο αυτόνομα μπορεί να δρα το άτομο στην σύγχρονη Ελλάδα από το κράτος, την οικογένεια, τα δίκτυα παραδοσιακής αναπαραγωγής και την αγορά. Αναζητά τις «τεχνολογίες» της ατομικής αυτονομίας μεταξύ οικογενειακής προστασίας και οικονομικής ανασφάλειας σε συνθήκες αυξημένης διακινδύνευσης και μέσα στο πολιτισμικό πλέγμα του καταναλωτικού ευδαιμονισμού. Φέτος ειδικότερα θα εστιάσει στην προσέγγιση των ακόλουθων εμπειρικών πεδίων: κοινωνιολογία της σύγχρονης κατοικίας, κοινωνιολογία της ελληνικής διατροφής, μελέτη των διαγενεακής συναίνεσης και της οικονομίας των οικογενειακών συγκρούσεων, κοινωνιολογία των τεχνολογικών και φυσικών καταστροφών και των θυμάτων τους, κοινωνιολογία της πολιτικής βίας και των θυμάτων τρομοκρατίας.

**42967 Θέματα Σύγχρονης Ελληνικής Ιστορίας 1949-1974: Ψυχρός Πόλεμος & Μετεμφυλιακή Πολιτική**  
Ζ. Λιαλιούτη

**Περιγραφή μαθήματος:**

Το μάθημα εξετάζει τις εξελίξεις στην ελληνική πολιτική και κοινωνία σε συνάρτηση με τη διεθνή γεωπολιτική συνθήκη όπως διαμορφώνεται από τον Ψυχρό Πόλεμο κατά την περίοδο 1949-1974. Στόχος του μαθήματος είναι να παρουσιάσει την αλληλεπίδραση μεταξύ, αφενός, του διεθνούς πλαισίου και, αφετέρου, των ελληνικών πολιτικών θεσμών και της ιδεολογίας, με έμφαση στα χαρακτηριστικά της μετεμφυλιακής 'καχεκτικής' δημοκρατίας και του ελληνικού αντικομμουνισμού. Ειδικότερα, στο πλαίσιο του μαθήματος, θα εξεταστούν οι παρακάτω θεματικές:

- 1) η λειτουργία των δημοκρατικών θεσμών κατά την μετεμφυλιακή περίοδο
- 2) όψεις της μετεμφυλιακής ιδεολογίας με έμφαση στην ιδεολογία της εθνικοφροσύνης
- 3) ο ρόλος του κράτους και οι διεργασίες οικονομικού και κοινωνικού εκσυγχρονισμού κατά τη μεταπολεμική περίοδο
- 4) η παρέμβαση των Ηνωμένων Πολιτειών στην ελληνική πολιτική με έμφαση στο ζήτημα της αμερικανικής 'βοήθειας'
- 5) η διαπραγμάτευση του Κυπριακού ζητήματος στην ελληνική δημόσια σφαίρα
- 6) η ιδεολογία και πτυχές της εξωτερικής πολιτικής της δικτατορίας των συνταγματαρχών

**Μαθησιακά αποτελέσματα**

Το μάθημα αποσκοπεί στα ακόλουθα:

- Να εξοικειωθούν οι φοιτητές με τις βασικές διεργασίες και τα γεγονότα που ορίζουν τον Ψυχρό Πόλεμο κατά την εν λόγω περίοδο αναφοράς (1949-1974).
- Να κατανοήσουν την αλληλεπίδραση μεταξύ των διεθνών εξελίξεων και της εσωτερικής πολιτικής σκηνής.
- Να εμβαθύνουν στα χαρακτηριστικά της ελληνικής πολιτικής και κοινωνικής πραγματικότητας στις δύο μετεμφυλιακές δεκαετίες.
- Να κατανοήσουν τη διαμόρφωση και το περιεχόμενο των κυρίαρχων ιδεολογικών ρευμάτων της μετεμφυλιακής Ελλάδας
- Να εμβαθύνουν στις διεργασίες που οδηγούν στο πραξικόπημα του 1967 και στην εδραίωση του δικτατορικού καθεστώτος.

**42969 Ομάδες Συμφερόντων & lobbying στην Ευρωπαϊκή & Διεθνή Πολιτική (το μάθημα προσφέρεται στα Αγγλικά)**  
Φ. Χατζησταύρου

**Περιγραφή μαθήματος:**

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η παρουσίαση του πεδίου των οργανωμένων ομάδων συμφερόντων και η ένταξή του στον ευρύτερο χώρο της πολιτικής επιστήμης και της διεθνούς

πολιτικής. Εξετάζει τη γένεση, εξέλιξη και μετασχηματισμό αυτών των φορέων στις σύγχρονες δημοκρατίες. Παρουσιάζει τις κυριότερες εκφάνσεις του φαινομένου όπως αναπτύσσονται στην Ευρώπη και αλλού στον κόσμο και διερευνά πως εντάσσονται στην πολιτική και δημοκρατική διαδικασία. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην επιρροή μέσω της διαμεσολάβησης, διαβούλευσης, πληροφόρησης και άσκησης πίεσης (lobbying) των ομάδων συμφερόντων στο σχεδιασμό των σύγχρονων δημόσιων πολιτικών και αποτιμάται η σχέση τους με το κράτος και τους ευρωπαϊκούς και διεθνείς θεσμικούς φορείς. Τέλος, το μάθημα ευνοεί την διεπιστημονική ανάλυση του ζητήματος (πολιτική επιστήμη, διεθνής πολιτική και πολιτική κοινωνιολογία) και αναδεικνύει τα βασικά θεωρητικά ρεύματα και μεθόδους έρευνας στο συγκεκριμένο πεδίο ανάλυσης.

Το μάθημα αποσκοπεί:

- Στην ενδελεχή μελέτη του φαινομένου και στην συγκριτική διερεύνηση της δράσης των εν λόγω φορέων που γνωρίζουν αξιοσημείωτη ανάπτυξη την σημερινή εποχή της παγκοσμιοποίησης.
- Στην ενίσχυση της γνώσης γύρω από τα ζητήματα δημόσιου συμφέροντος που έχουν ανακύψει στο πλαίσιο ανάπτυξης αυτού του πολιτικού φαινομένου (μορφές άτυπης διακυβέρνησης, ρυθμιστική 'αιχμαλωσία', 'περιστρεφόμενες θύρες', κτλ).
- Στη διερεύνηση των παραγόντων ανάπτυξης του φαινομένου που συμβάλλουν στην ενίσχυση ή στην αποδυνάμωση του ρόλου του κράτους και της δημοκρατίας.
- Στην κατανόηση των βασικών θεωρητικών και μεθοδολογικών εργαλείων ανάλυσης και ερμηνείας στο εν λόγω πεδίο έρευνας.

Περιεχόμενα του μαθήματος:

1. Ομάδες συμφερόντων και δημόσιες υποθέσεις: ιστορικοί σχηματισμοί, εξέλιξη και ταυτότητα δρώντων
2. Η έννοια της Κοινωνίας των πολιτών και των δικτύων πολιτικής. Θεωρίες συγκρότησης ομάδων συμφερόντων.
3. Ο ρόλος του lobbying στις σύγχρονες δημοκρατίες: στρατηγικές επιρροής και ενίσχυσης της διαπραγματευτικής ισχύος των ομάδων συμφερόντων.
4. Ο ρόλος των ομάδων συμφερόντων στις διαδικασίες διαπραγμάτευσης και λήψης αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
5. Lobbying και διπλωματία: κράτη-λομπίστες και δημόσια (και ψηφιακή) διπλωματία, λομπίστες στην υπηρεσία δημόσιων δρώντων, θεσμοί μεταξύ lobbying και διπλωματίας.
6. Ομάδες συμφερόντων και lobbying στις Ηνωμένες Πολιτείες.
7. Κρατικός έλεγχος και lobbying στην Κίνα.
8. Διεθνικές ομάδες συμφερόντων και παγκοσμιοποίηση
9. Το πρόβλημα της ρυθμιστικής και γνωστικής 'αιχμαλωσίας'. Η χρήση της εμπειρογνωμοσύνης και της επιστήμης.
10. Το πρόβλημα της σύγκρουσης συμφερόντων. Η σύγκλιση δημόσιου και ιδιωτικού χώρου.
11. Ιδιωτικά συμφέροντα και δημόσιο συμφέρον. Αντι-lobbying πολιτών, πληροφοριοδότες δημοσίου συμφέροντος (whistleblowers).
12. Νομικές ρυθμίσεις της δράσης των ομάδων συμφερόντων και διαφάνεια. Το ευρωπαϊκό ρυθμιστικό πλαίσιο λογοδοσίας.

13. Μεθοδολογικές παρατηρήσεις. Πώς μελετάμε το γνωστικό πεδίο των ομάδων συμφερόντων; Η ανθρωπογεωγραφία του πεδίου έρευνας.

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής/τρια:

- Κατανοεί την ιστορική εξέλιξη, ανάπτυξη και ευρύτερη σημασία του ρόλου των ομάδων συμφερόντων στην ευρωπαϊκή και διεθνή πολιτική.
- Έχει αποκτήσει βασικές γνώσεις σε συγκριτική προοπτική σχετικά με το προφίλ, τον τρόπο λειτουργίας και δράσης των εμπλεκόμενων δρώντων (οικονομικοί, επιχειρηματικοί, επαγγελματικοί, συμβουλευτικοί δρώντες κτλ.).
- Είναι σε θέση να διακρίνει τις βασικές διαφορές μεταξύ των εκάστοτε προτύπων δράσης των ομάδων συμφερόντων αλλά και των αντίστοιχων κανόνων λογοδοσίας και διαφάνειας κάνοντας αναφορά σε αντίστοιχα παραδείγματα από την ευρωπαϊκή και διεθνή εμπειρία.
- Έχει αναπτύξει βασικές ερευνητικές δεξιότητες στο πεδίο της διεπιστημονικής ανάλυσης του εν λόγω πολιτικού φαινομένου.
- Έχει αποκτήσει εξοικείωση με βασικές έννοιες, θεωρητικά εργαλεία και προσεγγίσεις που αναπτύσσονται στο συγκεκριμένο πεδίο έρευνας.

#### 42970 Εργασία & Πολιτικές Απασχόλησης B. Λαλιώτη

Περιγραφή Μαθήματος:

Το μάθημα εστιάζει στους διαφορετικούς κόσμους της εργασίας (π.χ. μισθωτή και άμισθη, αλλά και διαφοροποιήσεις εντός του ιδίου κόσμου της εργασίας), σε συνδυασμό με τις πολιτικές απασχόλησης. Έτσι, στο επίκεντρο τίθενται έννοιες όπως είναι η αυτοαπασχόληση, η εργασιακή υπαγωγή και η εργασιακή αυτονομία, καθώς και ζητήματα όπως η εξέλιξη στις ομάδες των επαγγελματιών και τις δεξιότητες, οι γκρίζες ζώνες στην απασχόληση και οι τρόποι με τους οποίους η απασχόληση επηρεάζεται από διάφορες μεταβλητές (π.χ. το φύλο). Ακολουθώντας μιας εισαγωγής στην ιστορία της εργασίας και τους μετασχηματισμούς εν γένει της εργασίας στο πέρασμα του χρόνου, όπως αυτοί αντανakλώνται, μεταξύ άλλων, στις κυρίαρχες αντιλήψεις για τη μετάβαση στον καπιταλισμό και τη μισθωτή εργασία, γίνεται εκτενής αναφορά στα διάφορα είδη της εργασίας και της ανεργίας, αλλά και στην κατηγοροποίηση των πολιτικών απασχόλησης, όπως και στις διαδικασίες σχεδιασμού, υλοποίησης και αξιολόγησης των πολιτικών αυτών. Έμφαση δίνεται επίσης στο πώς διαμορφώθηκαν και ποια πορεία ακολούθησαν οι πολιτικές απασχόλησης τις τελευταίες δεκαετίες, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο.

Περιεχόμενο Μαθήματος:

- Εισαγωγή στην ιστορία της εργασίας
- Παρουσίαση και ανάλυση βασικών όρων που αφορούν στους διαφορετικούς κόσμους της εργασίας, την απασχόληση, την ανεργία και τις πολιτικές απασχόλησης
- Πρόσθετα ζητήματα που άπτονται των κόσμων της εργασίας [π.χ. η διαχρονική εξέλιξη στις ομάδες των επαγγελματιών και τις δεξιότητες, οι γκρίζες ζώνες στην απασχόληση

και οι τρόποι με τους οποίους η απασχόληση επηρεάζεται από διάφορες μεταβλητές (όπως το φύλο)]

- Η έννοια των πολιτικών απασχόλησης και η κατηγοριοποίησή τους
- Διαδικασίες σχεδιασμού, υλοποίησης και αξιολόγησης των πολιτικών απασχόλησης
- Η εξελικτική πορεία των πολιτικών απασχόλησης σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο

Μαθησιακά Αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος η φοιτήτρια/ο φοιτητής θα:

- Έχει γνώση της ιστορικής εξέλιξης της εργασίας και των πολιτικών απασχόλησης.
- Κατανοεί βασικές έννοιες που σχετίζονται με τους διαφορετικούς κόσμους της εργασίας και τις πολιτικές απασχόλησης.
- Διαθέτει εις βάθος αντίληψη παραγόντων που επηρεάζουν τη συμμετοχή στην απασχόληση, όπως και των ευρύτερων τάσεων στις πολιτικές απασχόλησης στην ΕΕ και την Ελλάδα.

Προτεινόμενα Βασικά Συγγράμματα

1. Καραμεσίνη, Μ. & Ιωαννίδης, Γ. (2023), *Ανεργία και Πολιτική Απασχόλησης. Θεωρίες, Τυπολογίες, Σχεδιασμός, Αξιολόγηση, Διαθέτης* (Εκδότης): Κάλλιπος Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις [Κωδικός Βιβλίου στον Εύδοξο: 121051703].
2. Τσιώλης, Γ. (2024), *Εργασιακές Διαδρομές και Ταυτότητες στον Μετασχηματιζόμενο Κόσμο της Εργασίας, Διαθέτης* (Εκδότης): Γ. Δαρδάνος – Κ. Δαρδάνος & ΣΙΑ Ε.Ε. [Κωδικός Βιβλίου στον Εύδοξο: 133025556].
3. Καϋκ, Π. & Ζύλμπερμπεργκ, Α. (2017), *Από την Εργασία στην Ανεργία και Πάλι Πίσω, Διαθέτης* (Εκδότης): Ίδρυμα Τεχνολογίας & Έρευνας – Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης [Κωδικός Βιβλίου στον Εύδοξο: 68370514].

## 42971 Κλιματική Διπλωματία

Ε. Δούση

Περιγραφή μαθήματος:

Πότε και γιατί η διεθνής κοινότητα αποφάσισε να ασχοληθεί με την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής; Τι είδους πρόβλημα είναι η κλιματική αλλαγή; Πώς διαμορφώθηκαν και εξελίχθηκαν οι διεθνείς και ευρωπαϊκές ρυθμίσεις για το ζήτημα αυτό; Ποιοι δρώντες εμπλέκονται και με ποιο τρόπο στη διαχείριση του προβλήματος; Πως εξελίσσονται οι διαπραγματεύσεις; Γιατί μελετάμε την κλιματική διπλωματία ως ξεχωριστό αντικείμενο; Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση του διεθνούς και του ευρωπαϊκού συστήματος για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και της εξέλιξης των μέσα από τις δομές της διπλωματίας. Το πρώτο μέρος διερευνά τα επιστημονικά δεδομένα και την ανάπτυξη και εξέλιξη των διεθνών και ευρωπαϊκών ρυθμίσεων για την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης. Το δεύτερο μέρος εστιάζει σε ειδικές πτυχές της διεθνούς πολιτικής σε συνάρτηση με την κλιματική αλλαγή και εξετάζει πρακτικές εφαρμογές της κλιματικής διπλωματίας και το ρόλο της στην διαμόρφωση πολιτικών και ρυθμίσεων.

Το μάθημα περιλαμβάνει και σεμιναριακή ώρα, κατά τη διάρκεια της οποίας συζητούνται οι ασκήσεις, μεθοδολογικά ζητήματα προσέγγισης της κλιματικής διπλωματίας και οι

φοιτητές/τριες καλούνται να προετοιμάσουν κείμενα πολιτικής (policy papers) που θα παρουσιαστούν κατά τη διάρκεια των διαλέξεων. Το μάθημα εντάσσεται στις δράσεις της Έδρας UNESCO για την Κλιματική Διπλωματία.

Περιεχόμενο μαθήματος:

Ο ρόλος της διπλωματίας στην αναχαίτιση της κλιματικής κρίσης.

Τί πρόβλημα είναι η κλιματική αλλαγή; Οι διαφορετικές αντιλήψεις και η πολιτική ιδεολογία.

Η επιστήμη της κλιματικής αλλαγής.

Το διεθνές σύστημα για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής: από το Ρίο (1992) στο Κιότο (1997) και το Παρίσι (2015).

Το διεθνές σύστημα για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής: η Συμφωνία του Παρισιού και οι προκλήσεις εφαρμογής.

Το Ευρωπαϊκό πλαίσιο για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και το νομοθετικό πακέτο «Fit for 55».

Η πολιτική οικονομία της κλιματικής αλλαγής

Ο ρόλος των δικαστηρίων στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.

Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στη μετανάστευση.

Κλιματική διπλωματία και διεθνείς οργανισμοί μεταφορών.

Η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής στην Ελλάδα.

Η κλιματική διπλωματία στη Νοτιοανατολική Ευρώπη.

Μαθησιακά αποτελέσματα και επαγγελματικές δεξιότητες:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες αναμένεται να:

γνωρίζουν και να κατανοούν τις θεσμικές και πρακτικές δυσκολίες αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο.

γνωρίζουν και να κατανοούν τη διεθνή και ευρωπαϊκή νομοπαράγωγή και τις διπλωματικές διαδικασίες στο πεδίο της κλιματικής αλλαγής.

αποκτήσουν τη δεξιότητα να διαμορφώνουν και να συντάσσουν κείμενα πολιτικής.

## **42972 Θεωρία & Ιστορία των Πολιτικών Ενώσεων**

Δ. Χρυσόχου

Περιγραφή μαθήματος:

Το μάθημα επιχειρεί μια συστηματική διερεύνηση της γένεσης, φύσης και (μετ)εξέλιξης της μορφής «ένωση» από τις αρχαίες ελληνικές ενώσεις πόλεων-κρατών έως τα σύγχρονα (συν)ομοσπονδιακά συστήματα και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Μέσα από τη θεωρητική και ιστορική εννόηση των ενώσεων, εστιάζει στην αναζήτηση και εμπέδωση του «κοινού δεσμού» που συνέχει τα μέλη και στη συνθήκη πολιτειακής συγχρονίας της ένωσης ως πολιτείας και ως πολιτειών. Συνολικά, το μάθημα εξετάζει τις ιστορικά εντοπισμένες διαδρομές της διανοητικής και θεσμικής ωρίμανσης των πολιτικών ενώσεων ως συντεταγμένων συνόλων.

Το μάθημα αποσκοπεί:

- στη θεωρητική και ιστορική εννόηση των πολιτικών ενώσεων και της (μετ)εξέλιξής τους υπό το πρίσμα της πολιτειολογίας και της πολιτικής θεωρίας

- στην ενίσχυση της γνώσης γύρω από τη δομική φύση, λογική και δυναμική των πολιτικών ενώσεων ως συντεταγμένων πολιτειακών συνόλων
- στη συγκριτική αξιολόγηση της σύστασης και λειτουργίας συγκεκριμένων ενώσεων από τη (συν)ομοσπονδιακή εμπειρία, περιλαμβανομένης της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- στην κατανόηση των βασικών πολιτικών θεωριών που διέπουν τη μελέτη των πολιτικών ενώσεων και των συνθηκών συγκρότησης και (μετ)εξέλιξής τους

Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Εισαγωγή στη μορφή «ένωση»
2. Γνωστικά πεδία και συναρμογές
3. Το ιδεώδες της πολιτικής αυτονομίας
4. Συμπολιτείες/κοινά: ενώσεις πόλεων-κρατών
5. Συνομοσπονδίες: ενώσεις συγκυρίαρχων
6. Ομοσπονδίες: κυριαρχικές ενώσεις
7. Ενώσεις πολιτειακής συνεξέλιξης
8. Συναινετικά πρότυπα διακυβέρνησης
9. Η ελβετική (συν)ομοσπονδιακή εμπειρία
10. ΗΠΑ και Γερμανία: εκδοχές ομοσπονδισμού
11. Ευρωπαϊκή Ένωση I: ένωση-ως-πολιτείες
12. Ευρωπαϊκή Ένωση II: ένωση-ως-πολιτεία
13. Αποτίμηση: ο «κοινός δεσμός»

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να:

- έχει αποκτήσει το θεωρητικό και γνωσιολογικό υπόβαθρο για τη μελέτη των πολιτικών ενώσεων ως συντεταγμένων πολιτειακών υποκειμένων
- κατανοεί και αξιολογεί τη λογική που διέπει τη συγκρότηση και (μετ)εξέλιξη των πολιτικών ενώσεων με αναφορά σε συγκεκριμένα ιστορικά παραδείγματα
- αξιολογεί το ευρύτερο, όσο και ιστορικά εντοπισμένο, ερμηνευτικό πλαίσιο που διέπει την καταστατική και (συν)εξελικτική φύση των πολιτικών ενώσεων
- έχει εξοικειωθεί με βασικές έννοιες όπως πόλις, πολιτεία, συμπολιτεία, ένωση, ομοσπονδία, συνομοσπονδία και συναφείς εννοιολογικές συνεκδοχές.

**42973 Κοινωνιολογία των Διακινδυνεύσεων. Η Σύγχρονη Ελληνική Εμπειρία**  
Διδάσκουσα: Σύμφωνα με την προκήρυξη του Τμήματος – Χ. Καρακωστάκη

Περιγραφή μαθήματος:

Το τέλος των οργανωμένων κοινωνιών του κλασσικού καπιταλισμού, της φορντικής οργάνωσης της παραγωγής και της ιεραρχικής νεωτερικότητας οδήγησε τις σύγχρονες κοινωνίες σε νέες ελευθερίες και σε νέους κινδύνους. Παρήγαγε επίσης νέες μορφές κατανόησης και διαχείρισης αυτού που η κοινωνιολογία ονόμασε σύγχρονη διακινδύνευση. Η παρόξυνση των διαδικασιών παγκοσμιοποίησης σε συνδυασμό με την μεγέθυνση των ευδαιμονιστικών προσδοκιών του υποκειμένου άνοιξε τον δρόμο σε νέες απειλές. Τις κατέστησε ταυτόχρονα ανυπόφορες. Από την ακραία οικονομική ανασφάλεια, μέχρι τον

υγειονομικό τρόπο του COVID19, περνώντας από την μαζική ισλαμιστική τρομοκρατία και τις ποικίλες φυσικές και τεχνολογικές, ο σύγχρονος κόσμος μοιάζει να οργανώνεται όχι τόσο από μεγάλες πολιτικές κινήσεις της Ιστορίας αλλά από την διαρκή αναμέτρηση των κοινωνιών με τον κίνδυνο. Η Ελλάδα έχει μια ενδιαφέρουσα κοινωνική ιστορία διαχείρισης των κινδύνων από την μεταπολεμική περίοδο μέχρι σήμερα που θα εξεταστεί στο μάθημα αυτό, σε συγκριτική προοπτική με άλλες κοινωνίες του αναπτυγμένου καπιταλισμού.

#### 42974 Ειδικά Θέματα Δημόσιας Πολιτικής Κ. Σπανού

Περιγραφή μαθήματος:

Το μάθημα εισάγει τους φοιτητές στις βασικές θεωρητικές αναζητήσεις γύρω από την έννοια, τις μορφές, τις τάσεις και τις διαδικασίες μεταρρύθμισης. Διερευνά τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες επιφέρονται αλλαγές σε προϋπάρχουσες πολιτικές, στις δομές και διαδικασίες στις οποίες στηρίζονται, αλλά και στις σχέσεις του κράτους με το κοινωνικό, πολιτισμικό, πολιτικό, και οικονομικό τους περιβάλλον. Αναπτύσσονται οι διάφορες οπτικές για το τι συνιστά μεταρρύθμιση, τις σιωπηρές υποθέσεις στις οποίες βασίζεται, την έννοια της «ικανότητας μεταρρύθμισης» και τον ρόλο των εγχώριων και εξωτερικών δρώντων που παρεμβαίνουν στη διαδικασία, ευνοώντας ή ανακόπτοντας την πορεία της. Εξετάζονται επίσης πρόσφατα παραδείγματα μεταρρυθμίσεων με έμφαση στις διοικητικές μεταρρυθμίσεις.

Το μάθημα αποσκοπεί

- στην ανάδειξη εννοιών και προβληματισμών γύρω από τις μεταρρυθμιστικές πολιτικές
- στην κατανόηση των βαθύτερων αντιλήψεων που καθοδηγούν διοικητικές και θεσμικές μεταρρυθμίσεις και καθορίζουν την εμβέλειά τους
- στην κατανόηση των αξιακών, πολιτικο-ιδεολογικών διαστάσεων τους και των ενδογενών και εξωγενών παραγόντων που τις επηρεάζουν

Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Εισαγωγή: Η μεταρρύθμιση ως δημόσια πολιτική (ατζέντα, απόφαση, υλοποίηση)
2. Έννοια και χαρακτηριστικά: I. Ως επίλυση προβλημάτων. II. Ως κατασκευή
3. Μεταρρύθμιση και αλλαγή. Η εμβέλεια των μεταρρυθμίσεων
4. Η μεταρρύθμιση ως διαχείριση συμβόλων: Συμβολική αξία των μεταρρυθμίσεων και συμβολικές μεταρρυθμίσεις.
5. «Ικανότητα μεταρρύθμισης»
6. Ενδογενείς και εξωγενείς παράγοντες μεταρρύθμισης
7. Διακρίσεις μεταρρυθμίσεων: θεσμικές, τομεακές-οριζόντιες, δημοσιονομικές, διαρθρωτικές.
8. Αξίες, ιδεολογίες και συμφέροντα. Κυρίαρχες τάσεις μεταρρυθμίσεων
9. (Οικονομική) κρίση και μεταρρύθμιση: Η κρίση ως ευκαιρία.
10. Δημοσιονομική πίεση και μεταρρύθμιση
11. Η «ιδιοκτησία» των μεταρρυθμίσεων. Αναγκαιότητα και καταλληλότητα των μεταρρυθμίσεων

12. Στρατηγικές μεταρρύθμισης και βιωσιμότητα μεταρρυθμίσεων
13. Πλαίσια αναφοράς των μεταρρυθμίσεων στην Ελλάδα: Εξορθολογισμός, εκσυγχρονισμός, εξευρωπαϊσμός, εκδημοκρατισμός.
14. Ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Διεθνών οργανισμών στην προώθηση μεταρρυθμίσεων

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, ο φοιτητής θα είναι σε θέση να:

- Αντιλαμβάνεται τους βαθύτερους πολιτικούς και ιδεολογικούς άξονες και τις σιωπηρές παραδοχές που καθοδηγούν συγκεκριμένες μεταρρυθμίσεις
- Αντιλαμβάνεται τους παράγοντες που ευνοούν ή ανακόπτουν τις μεταρρυθμιστικές πολιτικές

#### 42975 Κρατική Παρέμβαση & Δημόσιος Τομέας

Μ. Λαμπροπούλου

Περιγραφή μαθήματος:

Το μάθημα εξετάζει το περιεχόμενο και την εξέλιξη του πλαισίου της κρατικής παρέμβασης και τις αντίστοιχες αναδιατάξεις στα όρια και τη λειτουργία του δημόσιου τομέα. Καλύπτει τη θεωρητική συζήτηση για τη σκοπιμότητα παρέμβασης ή μη-παρέμβασης του κράτους στο κοινωνικό και το οικονομικό πεδίο και τις μορφές που προσλαμβάνει ο κρατικός παρεμβατισμός. Παρουσιάζονται οι κύριες τάσεις και τα εργαλεία μεταρρύθμισης του δημόσιου τομέα, διερευνώντας σε συγκριτικό πλαίσιο τους διαφορετικούς τύπους παρέμβασης ή από-παρέμβασης που εντοπίζονται μεταξύ των παραδειγμάτων της κρατικοποίησης και της ιδιωτικοποίησης. Κρίσιμη πτυχή αποτελεί ο μεταβαλλόμενος ρόλος των δημόσιων επιχειρήσεων και οι επιπτώσεις της διαδικασίας μεταρρύθμισής τους στη σχέση τους με το κράτος και τους πολίτες. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στις προεκτάσεις των μετασχηματισμών του δημόσιου τομέα όσον αναφορά την πρόσληψη και την ενσωμάτωση των εννοιών του δημόσιου συμφέροντος, της κοινής ωφέλειας και της δημόσιας υπηρεσίας.

Το μάθημα αποσκοπεί:

- Στην κατανόηση της σκοπιμότητας παρέμβασης ή μη-παρέμβασης του κράτους στην κοινωνική και την οικονομική σφαίρα
- Στην παρουσίαση των κύριων τάσεων και σταθμών της πορείας μεταρρύθμισης του δημόσιου τομέα στην Ελλάδα
- Στη συγκριτική προσέγγιση των πολιτικών της κρατικοποίησης και της ιδιωτικοποίησης
- Στην κριτική αποτίμηση των επιπτώσεων του περιορισμού του κράτους σε κοινωνικούς, πολιτικούς και οικονομικούς όρους
- Στην ανάδειξη των προοπτικών και των περιορισμών της μεταρρύθμισης του δημόσιου τομέα

Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Εισαγωγή: Ο παρεμβατικός ρόλος του κράτους
2. Θετική παρέμβαση κράτους ή παρέμβαση λόγω αποτυχίας της αγοράς
3. Στόχοι και τύποι παρέμβασης: δημόσια παραγωγή, παροχή, ρύθμιση

4. Η παράμετρος του δημόσιου συμφέροντος: κοινή ωφέλεια και δημόσια υπηρεσία
5. Η έννοια του δημόσιου τομέα: ορισμοί, συγκρότηση και λειτουργίες
6. Δημόσιες επιχειρήσεις (τύποι) και η έννοια της κρατικοποίησης
7. Χαρακτηριστικά των δημόσιων επιχειρήσεων: στόχοι, οργανωτική δομή και λειτουργίες
8. Η σχέση των δημόσιων επιχειρήσεων με το κράτος και τους πολίτες
9. Μεταρρύθμιση του δημόσιου τομέα και η έννοια της ιδιωτικοποίησης
10. Πολιτικές και εργαλεία μεταρρύθμισης: εκσυγχρονισμός, αναδιάρθρωση, μετοχοποίηση, αποκρατικοποίηση, απελευθέρωση, (επ)αναρρύθμιση, εξευρωπαϊσμός
11. Οι ιδιωτικοποιήσεις στην Ελλάδα: πολιτική και οικονομική ανάγνωση
12. Κοινή ωφέλεια και ανταγωνιστικές αγορές
13. Η συζήτηση για το μέγεθος του δημόσιου τομέα και οι προοπτικές των μεταρρυθμίσεων

#### Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, ο /η φοιτητής / τρια θα είναι σε θέση να:

- διακρίνει τους διαφορετικούς τύπους της κρατικής παρέμβασης και τη σκοπιμότητά τους
- διασυνδέει τους στόχους του κρατικού παρεμβατισμού με τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας του δημόσιου τομέα
- κατανοεί τα αίτια και τις συνθήκες μεταβολής του πλαισίου παρέμβασης του κράτους με αναφορά κυρίαρχα μεταρρυθμιστικά ρεύματα όπως η ιδιωτικοποίηση
- αντιλαμβάνεται και αντιπαραβάλλει τις επιπτώσεις της αλλαγής του παρεμβατικού ρόλου του κράτους σε κοινωνικούς, πολιτικούς και οικονομικούς όρους

#### 42976 Συγκριτική Κοινωνική Πολιτική Β. Λαλιώτη

##### Περιγραφή μαθήματος:

Στο επίκεντρο του μαθήματος τίθεται η διερεύνηση βασικών ερωτημάτων και ζητημάτων που αφορούν στη συγκριτική ανάλυση των συστημάτων κοινωνικής πολιτικής και των μεταβολών τους. Στο πλαίσιο αυτό, θα δοθεί έμφαση: πρώτον, στην κατανόηση βασικών εννοιών και μεθοδολογικών ζητημάτων που άπτονται της συγκριτικής κοινωνικής πολιτικής, ως υποπεδίου της κοινωνικής πολιτικής· δεύτερον, στην περιγραφή της ιστορικής εξέλιξης του εν λόγω υποπεδίου· τρίτον, στην εμβάθυνση σε επιλεγμένες θεωρητικές προσεγγίσεις που αφορούν στη διαμόρφωση της κοινωνικής πολιτικής και την ανάπτυξη του κοινωνικού κράτους· τέταρτον, στην παρουσίαση καθιερωμένων και αναδυόμενων μοντέλων κρατών πρόνοιας· πέμπτον, στην παρουσίαση παραδειγμάτων συγκριτικής ανάλυσης στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής· και, έκτον, στην επισκόπηση του διαλόγου για την κοινωνική μεταρρύθμιση κατά τη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών, καθώς και των σημαντικότερων προκλήσεων που αντιμετωπίζει το σύγχρονο κοινωνικό κράτος, συμπεριλαμβανομένου του πώς οι προκλήσεις αυτές θέτουν σε δοκιμασία τα όρια των υφιστάμενων θεωριών για το κράτος πρόνοιας.

##### Περιεχόμενο μαθήματος:

- Εισαγωγή στη Συγκριτική Κοινωνική Πολιτική

- Θεωρητικές Προσεγγίσεις στο Κοινωνικό Κράτος
- Τυπολογίες Κρατών Πρόνοιας
- Παραδείγματα Συγκριτικής Μελέτης στο Πεδίο της Κοινωνικής Πολιτικής
- Διάλογος για την Κοινωνική Μεταρρύθμιση & Προκλήσεις για το Σύγχρονο Κοινωνικό Κράτος

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος η φοιτήτρια/ο φοιτητής θα:

- Γνωρίζει τις βασικές έννοιες του υποπεδίου της συγκριτικής κοινωνικής πολιτικής
- Κατανοεί τη μεγάλη επιστημονική, κοινωνική και πολιτική σημασία της συγκριτικής μελέτης των κοινωνικών προγραμμάτων και κρατών πρόνοιας
- Γνωρίζει τις κυρίαρχες θεωρητικές προσεγγίσεις που αφορούν στην ανάπτυξη του κοινωνικού κράτους
- Έχει εις βάθος αντίληψη των βασικών χαρακτηριστικών διαφορετικών κρατών πρόνοιας και διαφορετικών μοντέλων άσκησης κοινωνικής πολιτικής
- Διαθέτει την ικανότητα χρήσης και αξιοποίησης πρωτογενών και δευτερογενών πηγών δεδομένων για τη συγκριτική μελέτη διαφόρων κοινωνικών παροχών, κοινωνικών προγραμμάτων και κρατών πρόνοιας

Προτεινόμενα Βασικά Συγγράμματα:

1. Λαλιώτη, Β. (2018), *Οψεις Συγκριτικής Κοινωνικής Πολιτικής*, Διαθέτης (Εκδότης): Μοτίβο Εκδοτική Εκτυπωτική Εμπορική και Εφαρμογών Διαδικτύου Α.Ε. [Κωδικός Βιβλίου στον Εύδοξο: 77109733].
2. Esping-Andersen, G. (2013), *Οι Τρεις Κόσμοι του Καπιταλισμού της Ενημερίας*, Διαθέτης (Εκδότης): Μοτίβο Εκδοτική Εκτυπωτική Εμπορική και Εφαρμογών Διαδικτύου Α.Ε. [Κωδικός Βιβλίου στον Εύδοξο: 33133639].

#### **42977 Η Εμπειρική Έρευνα στη Συγκριτική Πολιτική** Ε. Τσατσάνης

Περιγραφή μαθήματος:

Το προτεινόμενο μάθημα προσφέρει μία διερεύνηση των βασικών μεθόδων και στρατηγικών εμπειρικής έρευνας στη Συγκριτική Πολιτική σε συνδυασμό με την εξέταση κεντρικών θεματικών ενοτήτων του υποπεδίου. Το μάθημα θα αποτελείται από δύο βασικές ενότητες. Κύριος στόχος της πρώτης ενότητας του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τη λογική και τα μεθοδολογικά εργαλεία της συγκριτικής ανάλυσης στην Πολιτική Επιστήμη. Με την ολοκλήρωση της πρώτης ενότητας οι φοιτητές θα είναι σε θέση να εφαρμόσουν τις βασικές αρχές της συγκριτικής μεθόδου σε δικές τους εργασίες, να υιοθετούν κατάλληλες στρατηγικές στην επιλογή περιπτώσεων και παρατηρήσεων, και να κατανοούν τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα διαφορετικών στρατηγικών συγκριτικής ανάλυσης.

Η δεύτερη κύρια ενότητα του μαθήματος εστιάζει σε επιμέρους θεματικές της Συγκριτικής Πολιτικής με έμφαση στην εμπειρική εξέταση ερευνητικών ερωτημάτων μέσω της χρήσης της συγκριτικής μεθόδου. Οι φοιτητές θα έχουν την ευκαιρία να προσεγγίσουν κριτικά κλασικές και σύγχρονες συγκριτικές μελέτες πάνω σε θεματικές όπως η πολιτική κουλτούρα, οι μεταβάσεις στη δημοκρατία, τα κοινωνικά κινήματα και η εκλογική συμπεριφορά. Με την

ολοκλήρωση της δεύτερης ενότητας οι φοιτητές θα είναι σε θέση να κατανοούν διαφορές ανάμεσα στα κύρια θεωρητικά και μεθοδολογικά ρεύματα στη Συγκριτική Πολιτική, να αξιολογούν συγκριτικές μελέτες βάσει της ποιότητας εμπειρικής τεκμηρίωσης θεωρητικών υποθέσεων, καθώς και να χρησιμοποιούν συγκριτικές βάσεις δεδομένων στην εξέταση ερευνητικών ερωτημάτων.

Βασικό σύγγραμμα:

- Landman, Todd. Issues and Methods in Comparative Politics, 3rd edition. Routledge: London, 2008 (διαθέσιμο στο e-class)

Συμπληρωματικά συγγράμματα:

- Sartori, Giovanni. Σημασιολογία, Έννοιες, Συγκριτική Μέθοδος. Εκδόσεις Παπαζήση: Αθήνα, 2004.
- Τεπέρογλου, Ευτυχία. Οι Άλλες «Εθνικές» Εκλογές. Αναλύοντας τις Ευρωεκλογές στην Ελλάδα 1981-2004. Εκδόσεις Παπαζήση: Αθήνα, 2016

**42978 Διακυβέρνηση, Θεσμοί & Εμπιστοσύνη: Η Ευρωπαϊκή Εμπειρία  
(το μάθημα προσφέρεται στα Αγγλικά)**  
Χ. Παρασκευόπουλος

Περιγραφή μαθήματος:

Το μάθημα επικεντρώνεται στην ανάλυση της διάδρασης μεταξύ δρώντων, θεσμών και ιδεών ως κύριων χαρακτηριστικών της έννοιας της διακυβέρνησης. Ιδιαίτερη έμφαση δίνει στο ρόλο των θεσμών ως προς τη μορφοποίηση των προτιμήσεων και με αυτό τον τρόπο στη διευκόλυνση της συλλογικής δράσης μεταξύ των δρώντων, και την επίτευξη θετικών εκροών της δημόσιας πολιτικής, δηλαδή των δημοσίων αγαθών. Οι θεσμοί έχουν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στη δημιουργία τόσο θεσμικής, όσο και κοινωνικής/γενικευμένης εμπιστοσύνης (social/generalized trust) που αποτελεί την κρίσιμη προϋπόθεση για την επίτευξη συλλογικής δράσης. Σ' αυτό το πλαίσιο αναλύονται οι επιπτώσεις από την ανεπαρκή λειτουργία ή και την αδυναμία των θεσμών, και με αυτή την έννοια η ποιότητα διακυβέρνησης αναδεικνύεται ως ένα κρίσιμο εννοιολογικό εργαλείο για την επισήμανση της διαφοροποίησης και τη συγκριτική ανάλυση των συστημάτων διακυβέρνησης στο χώρο και το χρόνο.

Το θεωρητικό πλαίσιο του μαθήματος αναφέρεται στις νέο-θεσμικές προσεγγίσεις (ορθολογική, ιστορική, κοινωνιολογική) της διακυβέρνησης, ενώ το εμπειρικό μέρος επικεντρώνεται στη συγκριτική ανάλυση των συστημάτων διακυβέρνησης των χωρών ή/και περιφερειών της Ε.Ε. (Βόρεια, Νότια, Νοτιοανατολική, Κεντρική-Ανατολική κ.ο.κ.).

**42979 Εξευρωπαϊσμός και Δημόσια Πολιτική: Συγκριτική Ανάλυση**  
Χ. Παρασκευόπουλος

Περιγραφή μαθήματος:

Το μάθημα επικεντρώνεται στην ανάλυση της έννοιας του εξευρωπαϊσμού ως μιας πολύπλοκης διαδραστικής διαδικασίας μεταξύ του υπερεθνικού και του εθνικού/εγχώριου επιπέδου διακυβέρνησης στα πλαίσια του πολυ-επίπεδου συστήματος διακυβέρνησης της Ε.Ε., με έμφαση στο ρόλο των δρώντων, των θεσμών και των ιδεών στη διαδικασία αυτή.

Σ' αυτό το πλαίσιο, το μάθημα, αφού εξετάσει συνοπτικά τη θεσμική εξέλιξη, τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, και τις διαδικασίες διεύρυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), υιοθετεί τη διττή θεωρητική προσέγγιση της έννοιας του εξευρωπαϊσμού. Αφενός ο εξευρωπαϊσμός θεωρείται ως μια εκ των κάτω (bottom up) διαδικασία εκχώρησης κυριαρχίας από το εθνικό/εγχώριο προς το υπερεθνικό επίπεδο διακυβέρνησης για λόγους εκμετάλλευσης οικονομιών κλίμακας ή και αντιμετώπισης κάποιας εξωτερικής απειλής, και αφετέρου ως εκ των άνω (top-down) διαδικασία προσαρμογής των κρατών μελών (κ-μ) προς το υπερεθνικό επίπεδο διακυβέρνησης της Ε.Ε.

Ωστόσο, το μάθημα επικεντρώνεται ιδιαίτερα στη δεύτερη (εκ των άνω) προσέγγιση, με έμφαση στη συγκριτική ανάλυση της διαδικασίας προσαρμογής των κ-μ γενικά, αλλά ιδιαίτερα της Ελλάδας και χωρών της περιφέρειας (π.χ. χώρες της Νότιας και Κεντρικής-Ανατολικής Ευρώπης) προς το πολύ-επίπεδο σύστημα διακυβέρνησης της Ε.Ε. σε κρίσιμους τομείς τόσο θεσμών όσο και κυρίως δημόσιας (ρυθμιστικής και αναδιανεμητικής) πολιτικής, όπως π.χ. της πολιτικής Ανταγωνισμού (Ενιαία Αγορά), της Νομισματικής πολιτικής, της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ), της πολιτικής Συνοχής κ.ο.κ. Στόχος του μαθήματος είναι να εξοικειώσει τους φοιτητές τόσο με τη θεσμική δομή και τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσο και με τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των εγχώριων συστημάτων διακυβέρνησης των κ-μ ή/και υποψήφιων προς ένταξη χωρών που παίζουν κρίσιμο ρόλο στις διαδικασίες εξευρωπαϊσμού των χωρών αυτών.

Αναμενόμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα:

Κατανόηση της λειτουργίας του πολυ-επίπεδου συστήματος διακυβέρνησης της Ε.Ε. με έμφαση στη διάδραση μεταξύ του υπερεθνικού και του εθνικού/εγχώριου επιπέδου διακυβέρνησης.

Κατανόηση του ρόλου των δρώντων, των θεσμών και των ιδεών στο πλαίσιο αυτής της διαδραστικής διαδικασίας σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης.

Εμπέδωση της διττής θεωρητικής προσέγγισης της έννοιας του εξευρωπαϊσμού, αφενός ως μια εκ των κάτω (bottom up) διαδικασία εκχώρησης κυριαρχίας από το εθνικό/εγχώριο προς το υπερεθνικό επίπεδο διακυβέρνησης, και αφετέρου ως εκ των άνω (top-down) διαδικασία προσαρμογής των κρατών μελών (κ-μ) προς το υπερεθνικό επίπεδο διακυβέρνησης της Ε.Ε.

Κατανόηση της σημασίας των διαδικασιών προσαρμογής τόσο των κ-μ όσο και άλλων υποψήφιων προς ένταξη στην Ε.Ε. χωρών προς το υπερεθνικό επίπεδο διακυβέρνησης και του ρόλου της αρχής της αιρεσιμότητας (conditionality) στη διαδικασία αυτή.

Ικανότητα ανάλυσης των κρίσιμων ποιοτικών χαρακτηριστικών της προ- υπάρχουσας θεσμικής υποδομής στο εθνικό/εγχώριο επίπεδο διακυβέρνησης που μπορεί να διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην ικανότητα προσαρμογής των χωρών.

Συγκριτική ανάλυση των διαδικασιών προσαρμογής των κ-μ της Ε.Ε. με έμφαση στις χώρες της περιφέρειας της Ε.Ε. (Νότια, Αν. Ευρώπη κτλ.) και ιδιαίτερα στην περίπτωση της Ελλάδας.

Προτεινόμενη ενδεικτική βιβλιογραφία:

- Kevin Featherstone (επιμ.) Πολιτική στην Ελλάδα: η πρόκληση του εκσυγχρονισμού, εκδ. Οκτώ, Αθήνα 2007.
- Σπανού Καλλιόπη, Ελληνική Διοίκηση & Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα, 2001.
- N. Nugent, Πολιτική και Διακυβέρνηση στην Ε.Ε, Σαββάλας, Αθήνα 2012.

- Ν. Μαραβέγιας- Μ. Τσινισιζέλης, Ευρωπαϊκή Ένωση: Θεσμοί και πολιτικές 50 χρόνια, εκδ. Θεμέλιο, Αθήνα 2007.
- Καζάκος, Πάνος & Πάνος Κολιαστάσης, Αφανείς και Ορατές Αντιθέσεις: Παράδοση και Νεωτερικότητα στη Μεταδικτατορική Ελλάδα (1974-2022), Αθήνα: Επίκεντρο, 2023.
- Α. Πασσάς & Θ. Τσέκος (επιμ.) Εθνική Διοίκηση & Ευρ. Ολοκλήρωση: η Ελληνική εμπειρία, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα, 2009.

Τη βιβλιογραφία συμπληρώνει περαιτέρω Φάκελος με άρθρα και κεφάλαια βιβλίων

**42980 Μεγέθυνση, Ανισότητα, Αναδιανομή**  
**Διδάσκων/ουσα: Θα οριστεί με απόφαση Συνέλευσης του Τμήματος**

Περιγραφή μαθήματος:

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξέταση αυτών των τριών οικονομικών και πολιτικών φαινομένων και, ιδίως, η έκθεση των διαύλων και των μηχανισμών αλληλεπίδρασής τους. Τα Οικονομικά και η Πολιτική Οικονομία προσφέρουν το (βασικό) εννοιολογικό πλαίσιο της εξέτασης, η οποία, εν προκειμένω, περιλαμβάνει την συζήτηση θεωρητικών προσεγγίσεων και την ανάλυση ανθεκτικών εμπειρικών μοτίβων. Επίσης, αξιοποιούνται διοράσεις της Πολιτικής Θεωρίας και οι συνεισφορές της εμπειρικής Πολιτικής Επιστήμης και της Ιστορίας. Η συζήτηση στρέφεται γύρω από τα εξής κύρια ερωτήματα: Θεμελιώδεις παράγοντες και κινητήριες δυνάμεις της μεγέθυνσης – θεωρητικά υποδείγματα, οικονομετρική έρευνα, και οικονομική ιστορία· κατανομή των πόρων, διανεμητικά αποτελέσματα και ηθικές συνδηλώσεις της μεγέθυνσης· επιχειρηματικοί κύκλοι και μακροοικονομική πολιτική· στρατηγικές μεγέθυνσης· το ερώτημα της αρνητικής μεγέθυνσης. Η σημασία της ανισότητας και η υπεράσπιση της ισότητας· περιουσιακή και εισοδηματική ανισότητα· η μέτρηση της ανισότητας – μεγέθη και δεδομένα· παγκόσμια ανισότητα· διαδρομές πλουτισμού. Πολιτική στις άνισες δημοκρατίες· φορολογία και μεταβιβάσεις· το κράτος ευημερίας· αναδιανομή και προδιανομή· το ερώτημα της ανισότητας στην ιστορία της οικονομικής σκέψης. Ιστορία της μεγέθυνσης, της ανισότητας και της αναδιανομής.

Βασικά βιβλία:

Thomas Piketty (2021) *Κεφάλαιο και Ιδεολογία*. (Μετάφραση: Σώτη Τριανταφύλλου). Αθήνα: Πατάκης.

Branco Milanović (2023/2019) *Παγκόσμια ανισότητα: η οικονομική ανισότητα στην εποχή της παγκοσμιοποίησης*. (Μετάφραση: Νίκος Ρούσσος). Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.

Amory Gethin, Clara Martínez-Toledano, Thomas Piketty (επιμ.), (2025/2021) *Πολιτικές διαιρετικές τομές και κοινωνικές ανισότητες: Μια μελέτη είκοσι πέντε δημοκρατιών, 1948-2020*. (Μετάφραση Μαρίνα Τουλγαρίδου, επιμ. ελλην. έκδοσης Πάνος Τσούκαλης, Νίκος Στραβελάκης). Αθήνα: Τόπος.

42981

Πολιτική Βία

Α. Ρόρη

Περιγραφή Μαθήματος:

Το παρόν μάθημα παρέχει μια πολυπρισματική προσέγγιση του φαινομένου της πολιτικής βίας, με ιδιαίτερη έμφαση στην επανάσταση, στην τρομοκρατία και στη βίαιη μαζική διαμαρτυρία στις σύγχρονες κοινωνίες. Οι φοιτητές θα εξοικειωθούν με βασικούς όρους, θεωρητικά πλαίσια και αναλυτικές προσεγγίσεις που χρησιμοποιούνται στη μελέτη της πολιτικής βίας, ενώ θα διδαχθούν το φαινόμενο μέσα από διαφορετικές μεθοδολογίες έρευνας. Το μάθημα εξερευνά τα αίτια που οδηγούν άτομα και ομάδες προς τη βίαιη δράση με πολιτικό κίνητρο, καθώς και τις εκτεταμένες κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές συνέπειες που δημιουργεί τέτοια βία στις επηρεαζόμενες κοινότητες και κοινωνίες. Μέσω της ανάλυσης τόσο ιστορικών προτύπων όσο και σύγχρονων εξελίξεων, οι φοιτητές θα αποκτήσουν εποπτεία της εξέλιξης του φαινομένου στο χρόνο. Ένα κρίσιμο στοιχείο του μαθήματος περιλαμβάνει το ρόλο της ιδεολογίας και τη διάκριση μεταξύ διαφορετικών ειδών του βίαιου εξτρεμισμού—ακροδεξιών, αριστερών και τζιχαντιστικών—εξετάζοντας τις διακριτές τάσεις τους, τους αιτιακούς παράγοντες, τις κοινωνικές επιπτώσεις και τα εμπειρικά χαρακτηριστικά τους. Στο τέλος αυτού του μαθήματος, οι φοιτητές θα κατέχουν μια διαφοροποιημένη κατανόηση της πολιτικής βίας ως πολυδιάστατου φαινομένου και θα είναι εξοπλισμένοι με τα αναλυτικά εργαλεία που είναι απαραίτητα για την κριτική αξιολόγηση των διαφόρων μορφών και επιπτώσεών της.

Το μάθημα θα διαρθρωθεί σε 13 θεματικές ενότητες:

- Κατανόηση, ορισμός και εννοιολογική προσέγγιση της πολιτικής βίας.
- Οι ιστορικές ρίζες της πολιτικής βίας στη Δυτική Ευρώπη.
- Ο ρόλος της ιδεολογίας και τα είδη της πολιτικής βίας: ακροδεξιά, ακροαριστερή, τζιχαντιστική.
- Επανάσταση.
- Τρομοκρατία.
- Βίαιη μαζική διαμαρτυρία.
- Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις της πολιτικής βίας.
- Οργανωσιακές και θεσμικές προσεγγίσεις της πολιτικής βίας.
- Το ψυχικό υπόβαθρο της πολιτικής βίας.
- Εγκληματολογικές προσεγγίσεις στη μελέτη της πολιτικής βίας.
- Οι αιτίες της πολιτικής βίας.
- Η διασύνδεση πολιτικά βίαιου λόγου και συμπεριφοράς, με έμφαση στο online/offline nexus.
- Οι συνέπειες της πολιτικής βίας

Το μάθημα αποσκοπεί:

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Λήψη αποφάσεων

- Αυτόνομη εργασία
- Ομαδική εργασία
- Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
- Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
- Απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων για την κατάρτιση ενός ερευνητικού σχεδίου σχετικά με το υπό μελέτη φαινόμενο.
- Ικανότητα μελέτης και ανάλυσης διεθνούς βιβλιογραφίας.
- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Λήψη αποφάσεων
- Αυτόνομη εργασία
- Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

#### Μαθησιακά Αποτελέσματα:

- Θα γνωρίζουν και κατανοούν τη φύση, την ιστορία, τις αιτίες και τις συνέπειες της πολιτικής βίας και ειδικά των επαναστάσεων, της μαζικής βίαιης διαμαρτυρίας και της τρομοκρατίας
- Θα είναι σε θέση να εφαρμόσουν τη γνώση και την κατανόησή τους σε συγκεκριμένες περιπτώσεις και μακροπρόθεσμα φαινόμενα πολιτικής βίας
- Θα έχουν την ικανότητα να συλλέγουν και να ερμηνεύουν σχετικά δεδομένα για να διαμορφώνουν στοχασμό και αξιολογήσεις σχετικά με κοινωνικά, επιστημονικά ή ηθικά ζητήματα που αφορούν την πολιτική βία
- Θα είναι σε θέση να επικοινωνούν πληροφορίες, ιδέες, προβλήματα και λύσεις τόσο σε εξειδικευμένο όσο και σε μη εξειδικευμένο κοινό.

#### Προτεινόμενη Βιβλιογραφία:

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΚΙΝΗΜΑΤΑ 1768-2004, CHARLES TILLY Λεπτομέρειες

Κοινωνιολογία της συλλογικής δράσης και των κοινωνικών κινημάτων, ΝΙΚΟΣ ΣΕΡΝΤΕΛΑΚΙΣ, Κωδικός Βιβλίου στον Εύδοξο: 122075833

Κοινωνικά κινήματα, DONATELLA DELLA PORTA, MARIO DIANI, Κωδικός Βιβλίου στον Εύδοξο: 11880

Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

Journal of Peace Research

Journal of Conflict Resolution  
Social Movement Studies  
Terrorism and Political Violence  
Mobilization  
Behavioural Sciences of Terrorism and Political Aggression  
Political Psychology  
Political Behaviour

**42982**      **Διεθνής Οικονομική Ανάπτυξη**  
A. Χάρδας

**Περιγραφή μαθήματος:**

Το μάθημα εξετάζει την διεθνή οικονομική ανάπτυξη όπως προσεγγίζεται από το ευρύτερο γνωστικό αντικείμενο της Διεθνούς Πολιτικής Οικονομίας. Δίνει έμφαση στην αλληλεπίδραση πολιτικών και οικονομικών διεργασιών, δομών, δρώντων και θεσμών, όπως συναρθρώνονται στο διεθνές πλαίσιο. Αναλυτικός στόχος είναι να εξετάσει ζητήματα όπως άνιση ανάπτυξη, φτώχεια, άνισες εμπορικές σχέσεις, εξωτερικό χρέος, παγκοσμιοποίηση, χρηματιστικοποίηση. Εξετάζει τους τρόπους με τους οποίους παλαιότερες γεωπολιτικές συνθήκες όπως οι αποικιακοί ανταγωνισμοί, συνεχίζουν να επιδρούν στις τροχιές οικονομικής ανάπτυξης. Γεωγραφικά δίνεται έμφαση στον λεγόμενο Παγκόσμιο Νότο, στον οποίο παραμένει το συντριπτικά μεγαλύτερο ποσοστό των αναπτυσσόμενων χωρών. Επιπλέον, εξετάζει τον ρόλο διεθνών οικονομικών θεσμών επιφορτισμένων με την προώθηση της παγκόσμιας ανάπτυξης σε περιφερειακό επίπεδο. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ανάδυση νέων οικονομικών δυνάμεων που έχουν συμβάλλει στον μετασχηματισμό της παγκόσμιας οικονομικής ανάπτυξης.

**Περιεχόμενο Μαθήματος:**

- 1) Εισαγωγή στην Διεθνή Πολιτική Οικονομία και στην Διεθνή οικονομική ανάπτυξη
- 2) Θεωρίες ανάπτυξης (φιλελευθερισμός, οικονομικός εθνικισμός, θεωρίες εξάρτησης)
- 3) Κράτος, αγορές και αναπτυξιακές στρατηγικές-εναλλακτικοί τρόποι μέτρησης οικονομικής ανάπτυξης
- 4) Οικονομική ανάπτυξη στον Παγκόσμιο Νότο
- 5) Ο ρόλος των ξένων επενδύσεων και του πολυεθνικού κεφαλαίου
- 6) Οι επιδράσεις της παγκοσμιοποίησης και της χρηματιστικοποίησης
- 7) Διεθνείς αναπτυξιακοί οργανισμοί. Παγκόσμια Τράπεζα, ΔΝΤ, ΕΕ, Νέα Αναπτυξιακή Τράπεζα
- 8) Από την Συναίνεση της Ουάσιγκτον στην Συναίνεση του Πεκίνου
- 9) Αναπτυξιακή βοήθεια, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, αναπτυξιακή χρηματοδότηση
- 10) Μελέτες περίπτωσης I. Αφρική και Λατινική Αμερική, μετα-αποικιακές κληρονομίες, κρίσεις χρέους
- 11) Μελέτες περίπτωσης II. Ανατολική Ασία, αναπτυξιακό κράτος, βιομηχανική πολιτική
- 12) Η Κίνα και ο Παγκόσμιος Νότος. 'Υπομονετικό' κεφάλαιο, επενδυτική διείσδυση, ήπια ισχύς
- 13) Ανασκόπηση και συζήτηση ερευνητικών εργασιών

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- Κατανοούν τις βασικές θεωρητικές και αναλυτικές προσεγγίσεις που έχουν αναπτυχθεί στη Διεθνή Πολιτική Οικονομία για την διεθνή οικονομική ανάπτυξη
- Αναλύουν τον ρόλο διεθνών αναπτυξιακών οργανισμών
- Αξιολογούν τις διαφορές ανάμεσα σε αναπτυξιακές στρατηγικές
- Αποτυπώσουν τις συνθήκες οικονομικής ανάπτυξης στον Παγκόσμιο Νότο

#### **42983 Συγκριτική Πολιτική Οικονομία**

Δ. Κατσίκας, Α. Χάρδας

Περιγραφή Μαθήματος:

Το μάθημα εξετάζει τις σχέσεις κράτους, αγοράς και θεσμών σε συγκριτική προοπτική. Εξετάζονται οι κατηγοριοποιήσεις των υπαρχόντων εθνικών προτύπων πολιτικής οικονομίας (μοντέλων καπιταλισμού) όπως έχουν προταθεί από τη διεθνή βιβλιογραφία, με ανάλυση των βασικών θεσμικών χαρακτηριστικών τους. Ακολουθεί θεματική συγκριτική ανάλυση των κυριότερων επιμέρους πεδίων των εθνικών πολιτικών οικονομιών, μελέτη των κοινωνικοπολιτικών τους τροχιών καθώς και της προσαρμογής τους σε προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης καθώς και της πράσινης και ενεργειακής μετάβασης. Τέλος, εξετάζονται οι τάσεις σύγκλισης και απόκλισης που εμφανίζουν τα διαφορετικά πρότυπα, οι μεταβολές στους οικονομικούς θεσμούς και στις λειτουργίες του κράτους στο πλαίσιο της παραπάνω προσαρμογής.

Το μάθημα αποσκοπεί:

- Στην κατανόηση της αναλυτικής προσέγγισης της συγκριτικής πολιτικής οικονομίας.
- Στην ενίσχυση της γνώσης για τους βασικούς θεσμούς των εθνικών πολιτικών οικονομιών.
- Στην ανάδειξη της σημασίας των διαφορετικών θεσμικών χαρακτηριστικών των εθνικών πολιτικών οικονομιών για τη διαφοροποίηση και κατηγοριοποίηση τους σε διαφορετικά μοντέλα καπιταλισμού.
- Στην κατανόηση της σύνδεσης μεταξύ των διαφορετικών μοντέλων καπιταλισμού και των διαφορετικών αναπτυξιακών προτύπων και επιδόσεων τους.
- Στην κατανόηση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν διαφορετικά μοντέλα καπιταλισμού στο πλαίσιο μιας παγκοσμιοποιημένης οικονομίας.

Περιεχόμενο Μαθήματος:

Μέρος Πρώτο – Εισαγωγή και Θεωρητικές Προσεγγίσεις

1. Εισαγωγή στη Πολιτική Οικονομία
2. Συγκριτική Πολιτική Οικονομία: Θεωρητικές καταβολές και εξέλιξη
3. Από τα Μοντέλα Καπιταλισμού στα Μοντέλα Μεγέθυνσης

Μέρος Δεύτερο – Θεματική Συγκριτική Ανάλυση

4. Εταιρική Διακυβέρνηση και Αγορές Κεφαλαίου
5. Αγορές Εργασίας και Εργασιακές Σχέσεις

6. Κράτος Πρόνοιας
7. Σύστημα Εκπαίδευσης/ Επαγγελματικής Κατάρτισης
8. Έρευνα και Καινοτομία

Μέρος Τρίτο - Προκλήσεις για τα Εθνικά Μοντέλα Καπιταλισμού και Ανάπτυξης

9. Παγκοσμιοποίηση και συγκριτική πολιτική οικονομία
10. Η πρόκληση της Κίνας
11. Συγκριτική Πολιτική Οικονομία και σύγχρονες γεωοικονομικές προκλήσεις (περιβάλλον, ενέργεια, οικονομικός ανταγωνισμός)
12. Παρουσίαση Εργασιών
13. Παρουσίαση Εργασιών

Μαθησιακά Αποτελέσματα:

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- Αναγνωρίζουν τις βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις στην πολιτική οικονομία.
- Αναλύουν και συγκρίνουν διαφορετικά καπιταλιστικά μοντέλα/ μοντέλα μεγέθυνσης.
- Αξιολογούν τον ρόλο πολιτικών δρώντων και θεσμών στην πλαισίωση αποτελεσμάτων οικονομικών και κοινωνικών πολιτικών.
- Κατανοούν γιατί διαφορετικές οικονομίες παρουσιάζουν διαφορετικές οικονομικές επιδόσεις και προβλήματα.
- Αναλύουν τους μετασχηματισμούς που έχουν επέλθει τα τελευταία έτη στην παγκόσμια οικονομία και τους τρόπους με τους οποίους αλληλοεπιδρούν με διαφορετικά μοντέλα μεγέθυνσης.
- Διαβάζουν και να κατανοούν διεθνείς εκθέσεις, άρθρα και αναλύσεις για την πορεία διαφορετικών οικονομιών.
- Συνεργαστούν στο πλαίσιο μιας ομάδας ώστε να συγγράψουν και να παρουσιάσουν μια κοινή μελέτη.

#### **42985 Η Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση σε Εποχές Κρίσεων: Πολιτικές και Κοινωνικές Διαστάσεις**

Διδάσκουσα: Σύμφωνα με την προκήρυξη του Τμήματος – Μ.-Ζ. Σαουλίδου

Το μάθημα εξετάζει τις πολιτικές και κοινωνικές επιπτώσεις που είχαν για τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. και τους πολίτες τους οι πολλαπλές κρίσεις της τελευταίας δεκαπενταετίας και πώς αυτές μεταφράζονται για το ίδιο το μέλλον της Ευρώπης. Ξεκινά με τη συζήτηση γύρω από το ρόλο των κρίσεων ως ευκαιρία αλλά και ως απειλή για την προώθηση της ευρωπαϊκής ενοποίησης, συνδέοντας αυτή τη συζήτηση με την παρατηρούμενη άνοδο του λαϊκισμού στο σύνολο σχεδόν των κρατών της Ένωσης και την -υπό προϋποθέσεις- ενεργοποίηση της ευρωπαϊκής αλληλεγγύης. Για τον σκοπό αυτόν, στο μάθημα εξετάζονται καταρχάς οι διαφορετικές ερμηνείες των εννοιών της κρίσης, της αλληλεγγύης και του λαϊκισμού, δίνοντας έμφαση στις διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις τους και στο πως αυτές συνδέονται με την ευρωπαϊκή διακυβέρνηση και ευρωπαϊκή ενοποίηση. Επίσης, μέσα από την περιπτωσιολογική ανάλυση κρίσεων επιδιώκει να αναδείξει τις πολιτικές και κοινωνικές προεκτάσεις των κρίσεων και να συζητήσει το πως αυτές συνδέονται και ανατροφοδοτούνται.

Το μάθημα αποσκοπεί:

Στην κατανόηση της έννοιας κρίση και του μηχανισμού πίσω από τις πολιτικές και κοινωνικές επιπτώσεις της στα κράτη-μέλη και τους πολίτες της

Στην ανάλυση και κατανόηση των κινήτρων, περιορισμών και αποτελεσμάτων των ευρωπαϊκών πολιτικών διαχείρισης των κρίσεων τόσο μεταξύ όσο και εντός των κρατών-μελών της Ε.Ε.

Στην καταγραφή και συγκριτική ανάλυση των πολιτικών και κοινωνικών επιπτώσεων των κυριότερων κρίσεων της τελευταίας δεκαπενταετίας

Στην κατανόηση των παραγόντων που σχετίζονται με τον θετικό ή αρνητικό ρόλο των κρίσεων στην προώθηση κοινωνικών αιτημάτων και την ενίσχυση της ευρωπαϊκής αλληλεγγύης και ευρωπαϊκής κοινωνικής συνοχής

Στην κατανόηση της σχέσης κρίσεων και λαϊκισμού και στη συζήτηση για το πώς οι διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις περί λαϊκισμού συνδέονται με την ερμηνεία της ευρωπαϊκής διακυβέρνησης σε περιόδους κρίσης.

Περιεχόμενο μαθήματος:

#### ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η έννοια της κρίσης και ο ρόλος της στην Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση

Η Ευρωπαϊκή Αλληλεγγύη σε καιρούς κρίσεων

Η Ευρωπαϊκή Ενοποίηση σε καιρούς κρίσεων

Εργαλεία και μηχανισμοί της ευρωπαϊκής διακυβέρνησης κρίσεων

Κρίσεις και πολιτικές διαιρέσεις μεταξύ των κρατών-μελών

Κρίσεις, εκλογική συμπεριφορά και κομματικός ανταγωνισμός εντός των κρατών-μελών

#### ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΡΙΣΕΩΝ

Η κρίση χρέους της Ευρωζώνης

Η μεταναστευτική κρίση

Το Brexit και η κρίση της ευρωπαϊκής ενοποίησης

Η πανδημία COVID-19

Η Ουκρανική κρίση

Συγκριτική Ανάλυση των κρίσεων. Ομοιότητες, διαφορές και μαθήματα για την ευρωπαϊκή διακυβέρνηση.

Συμπεράσματα: Περισσότερη ή λιγότερη ευρωπαϊκή ενοποίηση ως απάντηση στις προκλήσεις της ευρωπαϊκής διακυβέρνησης σε καιρούς κρίσης;

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος η/ο φοιτήτρια/της θα:

Έχει μία συνολική, διαχρονική εικόνα των πολιτικών και κοινωνικών επιπτώσεων που έχουν οι κρίσεις στα κράτη-μέλη της Ε.Ε. και στους πολίτες τους.

Κατανοεί και να αξιολογεί τις διαδικασίες και τα εργαλεία που ενεργοποιούνται σε περιόδους κρίσεων στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής διακυβέρνησης.

Είναι σε θέση να εξάγει συμπεράσματα για τον ρόλο των κρίσεων στην προώθηση ή αναχαίτιση της ευρωπαϊκής ενοποίησης και της κοινωνικής συνοχής.

Έχει κατανοήσει και αναπτύξει κριτική σκέψη γύρω από τα κίνητρα και τους περιορισμούς που εμπλέκονται τη διαχείριση των κρίσεων τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο, και πως αυτά επηρεάζουν και επηρεάζονται από τις διαφορετικές μορφές ευρωπαϊκής αλληλεγγύης.

Γνωρίζει, αναλύει και συγκρίνει τις διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις γύρω από τη σχέση του λαϊκισμού και των κρίσεων, συνδέοντάς τες με τα πολιτικά γεγονότα της τελευταίας δεκαπενταετίας.

Περισσότερες πληροφορίες και υλικό υποστήριξης στις σελίδες του ηλεκτρονικού μαθήματος.

#### **42986 Πολιτικά Κόμματα και Ευρωπαϊκή Ενοποίηση: Εναλλακτικές Στρατηγικές για την Ευρώπη**

Διδάσκουσα: Σύμφωνα με την προκήρυξη του Τμήματος – Μ.-Ζ. Σαουλίδου

Το μάθημα ασχολείται με τον ρόλο που διαδραματίζουν τα πολιτικά κόμματα στην εξέλιξη της ευρωπαϊκής ενοποίησης και στην εφαρμογή της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης. Ενδιαφέρεται να συζητήσει μέσα από μία κριτική και συγκριτική ματιά τις διαφορετικές στρατηγικές που αυτά υπερασπίζονται για το μέλλον της Ένωσης, καθώς και το πως αυτές μεταφράζονται στο πολιτικό τους αφήγημα, τα εκλογικά τους μανιφέστο αλλά και στις τακτικές που εφαρμόζουν στο πλαίσιο του κομματικού ανταγωνισμού. Το μάθημα επιδιώκει να προσεγγίσει πολύπλευρα τη δυναμική σχέση μεταξύ των στρατηγικών των κομμάτων και της πορείας της ευρωπαϊκής ενοποίησης. Γι' αυτό και εμπλέκει στη συζήτηση όχι μόνο τις ιδεολογικές αποκλίσεις των κομμάτων σε όλο το φάσμα των πολιτικών δυνάμεων, αλλά και παράγοντες που σχετίζονται με τον κομματικό ανταγωνισμό σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Το μάθημα αποσκοπεί:

Στην κατανόηση του πολύπλευρου ρόλου των πολιτικών κομμάτων στην εξέλιξη της ευρωπαϊκής ενοποίησης.

Στην ανάδειξη και κατανόηση του ρόλου των κομμάτων στο πλαίσιο της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης.

Στην ανάλυση και κατανόηση των διαφορετικών κινήτρων και περιορισμών που συμβάλλουν στη διαμόρφωση των θέσεων και στρατηγικών των κομμάτων γύρω από το μέλλον της Ευρώπης.

Στην κριτική ανάλυση της ιδεολογικής και πολιτικής αντιπαράθεσης σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο γύρω από την ευρωπαϊκή ενοποίηση.

Στην κατανόηση του φαινομένου του ευρωσκεπτικισμού σε επίπεδο εθνικών πολιτικών κομμάτων και Πολιτικών Ομάδων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Περιεχόμενο μαθήματος:

#### **ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ**

Τα πολιτικά κόμματα και ο ρόλος τους στην πορεία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης.

Τα πολιτικά κόμματα στο πλαίσιο της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ως πεδίο ιδεολογικού και πολιτικού ανταγωνισμού για το μέλλον της Ευρώπης.

Παράγοντες διαμόρφωσης των κομματικών θέσεων απέναντι στην ευρωπαϊκή ενοποίηση: Ιδεολογία και πολιτική ταυτότητα.

Παράγοντες διαμόρφωσης των κομματικών θέσεων απέναντι στην ευρωπαϊκή ενοποίηση: Κομματικός ανταγωνισμός και εκλογικές προτιμήσεις.

Η διαιρετική τομή της ευρωπαϊκής ενοποίησης σε καιρούς κρίσεων.

#### ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΠΕΡΙΠΤΩΣΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ

Πηγές και μέθοδοι ανάλυσης των κομματικών θέσεων απέναντι στην ευρωπαϊκή ενοποίηση.

Το Μέλλον της Ευρώπης (I): Θέσεις & στρατηγικές σημαντικών πολιτικών παικτών που καθορίζουν τη συζήτηση σε χώρες του πυρήνα της ΕΕ.

Το Μέλλον της Ευρώπης (II): Θέσεις & στρατηγικές σημαντικών πολιτικών παικτών που καθορίζουν τη συζήτηση σε χώρες της ευρωπαϊκής περιφέρειας.

Το Μέλλον της Ευρώπης (III): Θέσεις & στρατηγικές των Ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων & και Πολιτικών Ομάδων στο ΕΚ

Ευρωσκεπτικισμός σε επίπεδο κομμάτων και ψηφοφόρων. Συγκριτική ανάλυση της προσφοράς με τη ζήτηση.

Οι νέες προκλήσεις για το μέλλον της Ευρώπης στις θέσεις των πολιτικών κομμάτων.

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος η/ο φοιτήτρια/της θα:

Κατανοεί και θα αξιολογεί τον ρόλο των πολιτικών κομμάτων στην πορεία της ευρωπαϊκής ενοποίησης.

Αναγνωρίζει τους βασικούς παράγοντες που διαμορφώνουν τις στρατηγικές των κομμάτων απέναντι στην ευρωπαϊκή ενοποίηση.

Μπορεί να αξιολογεί κριτικά τις διαφορετικές θέσεις των Ευρωπαϊκών Κομμάτων και Πολιτικών Ομάδων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Έχει αποκτήσει το μεθοδολογικό υπόβαθρο για να μπορεί να βρίσκει και να αναλύει συγκριτικά τις θέσεις και τις στρατηγικές των κομμάτων σε ό,τι αφορά την ευρωπαϊκή ενοποίηση.

Συνθέτει επιχειρήματα σχετικά με τα τις εναλλακτικές προσεγγίσεις των κομμάτων απέναντι στην ευρωπαϊκή ενοποίηση και τα αποτελέσματα αυτών για το μέλλον της Ευρώπης.

Περισσότερες πληροφορίες και υλικό υποστήριξης στις σελίδες του ηλεκτρονικού μαθήματος.

## 9. ΚΑΤΑΤΑΚΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

### Γενικές Πληροφορίες

Το ποσοστό των κατατάξεων των πτυχιούχων ΑΕΙ, ΤΕΙ, Ανωτέρων Σχολών υπερδιετούς και διετούς κύκλου σπουδών ορίζεται σε ποσοστό 12% επί του αριθμού των εισακτέων κάθε ακαδημαϊκού έτους σε κάθε Τμήμα του Πανεπιστημίου.

### Υποβολή αιτήσεων και δικαιολογητικά:

Οι αιτήσεις και τα δικαιολογητικά υποβάλλονται στη Γραμματεία του Τμήματος από **1 έως 15 Νοέμβρη** κάθε έτους (Δευτέρα, Τετάρτη και Πέμπτη 10.00 -13.00, Θεμιστοκλέους 6). Οι αιτήσεις μπορούν να σταλούν και ταχυδρομικά με σφραγίδα ταχυδρομείου έως **15/11** ή με courier και ηλεκτρονικά στο [pkoulour@pspa.uoa.gr](mailto:pkoulour@pspa.uoa.gr)

#### Δικαιολογητικά:

1. Αίτηση (στην Ιστοσελίδα του Τμήματος ή στην Γραμματεία).
2. Αντίγραφο πτυχίου ή περάτωση σπουδών (σε περίπτωση πτυχίου εξωτερικού απαιτείται βεβαίωση του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.)
3. Φωτοτυπία ταυτότητας ή διαβατηρίου

Οι κατατακτήριες εξετάσεις διενεργούνται κατά το διάστημα από **1 έως 20 Δεκεμβρίου** κάθε ακ. έτους. Η κατάταξη γίνεται στο Α' εξάμηνο σπουδών.

### ΥΛΗ ΚΑΤΑΤΑΚΤΗΡΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

Ανακοινώσεις για την ύλη των μαθημάτων και τις ημερομηνίες των εξετάσεων αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Τμήματος:  
[https://www.pspa.uoa.gr/proptychiakes\\_spoyses/katataktiries\\_exetaseis/](https://www.pspa.uoa.gr/proptychiakes_spoyses/katataktiries_exetaseis/)

## 10. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Στο Τμήμα λειτουργούν τα ακόλουθα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών:

1. Π.Μ.Σ. Παγκόσμια Διακυβέρνηση και Ασφάλεια
  2. Π.Μ.Σ. Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία
  3. Π.Μ.Σ. Δημόσιο Δίκαιο και Δημόσια Πολιτική
  4. Π.Μ.Σ. Σπουδές Νοτιοανατολικής Ευρώπης: Πολιτική, Ιστορία, Οικονομικά
  5. Διεθνές Διδρυματικό Π.Μ.Σ. Eurosud - Σπουδές Νότιας Ευρώπης
  6. Π.Μ.Σ. Διοίκηση Επιχειρήσεων  
(Διατμηματικό μεταξύ των Τμημάτων Διοίκησης Επιχειρήσεων & Οργανισμών, Οικονομικών Επιστημών, και Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης)
  7. Π.Μ.Σ. Διοίκηση Επιχειρήσεων για Στελέχη  
(Διατμηματικό μεταξύ των Τμημάτων Διοίκησης Επιχειρήσεων & Οργανισμών, Οικονομικών Επιστημών, και Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης)
  8. Π.Μ.Σ. Σπουδές Ανατολικής Μεσογείου «MA in Eastern Mediterranean Studies»  
(Διατμηματικό μεταξύ των Τμημάτων Τουρκικών και Μεσανατολικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κύπρου και Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών)
- \* Για πληροφορίες μπορείτε να απευθύνεστε στην Γραμματεία κάθε Μεταπτυχιακού.

### Π.Μ.Σ. Παγκόσμια Διακυβέρνηση και Ασφάλεια

**Διευθυντής:** Παναγιώτης Τσάκωνας

**Γραμματεία:** Όλγα Δημαρέση, Νιάρη Βασιλική

Θεμιστοκλέους 6 & Γαμβέττα, 2ος όροφος, Γραφείο 3

Τηλ. Επικοινωνίας: 210 3688963 & 210 3688964, E-mail: eisweb@pspa.uoa.gr

Ιστοσελίδα: <http://eis.pspa.uoa.gr> / FacebookQ /MScIEGoP

### Π.Μ.Σ. Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία

**Διευθυντής:** Ιωάννης Τσίρμπας

**Γραμματεία:** Γεράκη Στεφανία-Ειρήνη

Θεμιστοκλέους 6 & Γαμβέττα, 2ος όροφος, Γραφείο 1

Τηλ. Επικοινωνίας: 210 3688962, E-mail: info\_pss@pspa.uoa.gr

Ιστότοπος: <http://www.pss.pspa.uoa.gr>

### Π.Μ.Σ. Δημόσιο Δίκαιο και Δημόσια Πολιτική

**Διευθύντρια:** Μαρία Ηλιάνα Πραβίτα

**Γραμματεία:** Μάγια Στογιάννοβα

Θεμιστοκλέους 6 & Γαμβέττα, 5ος όροφος, Γραφείο 48

Τηλ. Επικοινωνίας: 210 3688967, E-mail: mayastoyan@pspa.uoa.gr

Ιστότοπος: <http://dddp.pspa.uoa.gr>

## **Π.Μ.Σ. Σπουδές Νοτιοανατολικής Ευρώπης: Πολιτική, Ιστορία, Οικονομικά**

**Διευθύντρια:** Εμμανουέλα Δούση

**Γραμματεία:** Ευανθία Καρακατσάνη

Θεμιστοκλέους 6 & Γαμβέττα, 2ος όροφος, Γραφείο 7

Τηλ. Επικοινωνίας: (+30 210) 3688965 - 6, E-mail: [postgrad\\_SEE@pspa.uoa.gr](mailto:postgrad_SEE@pspa.uoa.gr)

Ιστότοπος: <http://www.see.pspa.uoa.gr>

<https://www.facebook.com/PostgraduateProgrammeInSoutheastEuropeanStudies/>

## **Διεθνές Διδρυματικό Π.Μ.Σ. Eurosud - Σπουδές Νότιας Ευρώπης**

**Συντονίστριες:** Σουζάννα Βέρνυ, Αντωνία Ζερβάκη

**Γραμματεία:** Ευανθία Καρακατσάνη

Θεμιστοκλέους 6 & Γαμβέττα, 2ος όροφος, Γραφείο 7

Τηλ. Επικοινωνίας: 210 3688966, E-mail: [eurosudathens@pspa.uoa.gr](mailto:eurosudathens@pspa.uoa.gr)

Ιστότοπος: <https://www.gla.ac.uk/postgraduate/erasmusmundus/eurosud/>

<https://www.facebook.com/EurosudinAthens/>

<https://www.facebook.com/EUROSUDerasmus>

## **Διατμηματικό Π.Μ.Σ. Διοίκηση Επιχειρήσεων «National and Kapodistrian University of Athens MBA»**

(διοργανώνεται μεταξύ των Τμημάτων Οικονομικών Επιστημών, Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης, και Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οργανισμών)

**Διευθυντής:** Δημήτριος Μπάλιος

**Γραμματεία:** Ευγενία Μπασιμακοπούλου

Σοφοκλέους 1, Αθήνα, Τ.Κ. 10559 (Γραφείο 510 - 5ος όροφος)

Τηλ. Επικοινωνίας: 210 3689493 & 210 3689494, E-mail: [mba@econ.uoa.gr](mailto:mba@econ.uoa.gr)

Ιστότοπος: <https://mba.econ.uoa.gr>

## **Διατμηματικό Π.Μ.Σ. Διοίκηση Επιχειρήσεων για Στελέχη «Executive Master of Business Administration»**

(διοργανώνεται μεταξύ των Τμημάτων Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οργανισμών, Οικονομικών Επιστημών, και Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης)

**Διευθυντής:** Δημήτριος Βασιλείου

**Γραμματεία:** Μαρία Πουλακίδα

Σοφοκλέους 1, Αθήνα, Τ.Κ. 10559 (Γραφεία 501 & 508 - 5ος όροφος)

Τηλ. Επικοινωνίας: 210 3689415 & 210 3689486, E-mail: [emba@ba.uoa.gr](mailto:emba@ba.uoa.gr)

Ιστότοπος: <https://emba.ba.uoa.gr>

## 1. Παγκόσμια Διακυβέρνηση και Ασφάλεια

Το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών (ΠΜΣ) «Παγκόσμια Διακυβέρνηση και Ασφάλεια» (Global Governance and Security) του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης αποτελεί συνέχεια του λειτουργούντος κατά την τελευταία εικοσιπενταετία ΠΜΣ: «Διεθνής και Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση και Πολιτική» και ξεκίνησε την λειτουργία του τον Οκτώβριο 2024.

Σκοπός του νέου ΠΜΣ είναι η παροχή υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακής εκπαίδευσης μέσω της παροχής εξειδικευμένων γνώσεων και εμβάθυνσης στο αντικείμενο των Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών καθώς και των «Σπουδών Ασφάλειας» υπό το φως των εξελίξεων στο σύγχρονο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον. Η προστιθέμενη αξία του προγράμματος αφορά στον διεπιστημονικό του χαρακτήρα και στη δυνατότητα επιλογής μαθημάτων από ποικίλα γνωστικά πεδία και αντικείμενα, όπως οι Διεθνείς Σχέσεις, οι Σπουδές Ασφάλειας, οι Διεθνείς Οργανισμοί, η Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση, το Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο και Πολιτικές και η Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική Οικονομία. Πρωταρχικό στόχο του προγράμματος συνιστά η άρτια κατάρτιση των φοιτητών για την περαιτέρω ακαδημαϊκή και επαγγελματική τους σταδιοδρομία, η οποία περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την στελέχωση διεθνών και ευρωπαϊκών οργανισμών, καθώς και ελληνικών δημοσίων υπηρεσιών, την πρόσβαση στον ακαδημαϊκό χώρο και την απασχόληση στον ιδιωτικό τομέα στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Τα μαθήματα, οι διαλέξεις και τα σεμινάρια του ΠΜΣ πραγματοποιούνται στο κτίριο που βρίσκεται επί της οδού Αιόλου 42-44 όπου στεγάζεται και η Βιβλιοθήκη του Τμήματος και στην οποία έχουν πρόσβαση οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και φοιτήτριες του προγράμματος. Επιπρόσθετα το ΠΜΣ «Διεθνής Διακυβέρνηση και Ασφάλεια» προσφέρει στους/τις συμμετέχοντες/ουσες φοιτητές και φοιτήτριες τη δυνατότητα πρακτικής άσκησης σε διάφορα ερευνητικά κέντρα (Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής/ΕΛΙΑΜΕΠ, Κέντρο Μελετών Ασφάλειας/ΚΕΜΕΑ κ.ά.) και συναφείς υπηρεσίες διαφόρων υπουργείων και οργανισμών.

Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο ΠΜΣ ορίζεται σε τρία (3) ακαδημαϊκά εξάμηνα για το πρόγραμμα πλήρους φοίτησης και σε πέντε (5) ακαδημαϊκά εξάμηνα για το πρόγραμμα μερικής φοίτησης, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης της διπλωματικής εργασίας. Το ΠΜΣ απονέμει Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) στην «Παγκόσμια Διακυβέρνηση και Ασφάλεια» ("MSc in Global Governance and Security"), ενενήντα (90) πιστωτικών μονάδων (ECTS), με τις εξής ειδικεύσεις:

Διεθνής και Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση (International and European Governance)

Διεθνής Ασφάλεια (International Security)

**Περισσότερες πληροφορίες για το πρόγραμμα στο διαδικτυακό τόπο του ΠΜΣ:**  
<https://govsec.pspa.uoa.gr/>

## 2. Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία λειτουργεί από το 1995 και είναι το πρώτο στην Ελλάδα μεταπτυχιακό πρόγραμμα στο χώρο της Πολιτικής Επιστήμης και της Κοινωνιολογίας. Η ίδρυσή του έγινε με πρωτοβουλία των Τομέων «Πολιτικής Επιστήμης» και «Κοινωνικής Θεωρίας και Κοινωνιολογίας» του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Βασική επιδίωξη του Προγράμματος είναι να συμβάλλει στην εμβάθυνση των γνώσεων των φοιτητών και των φοιτητριών και στην εξειδίκευσή τους στα σχετικά επιστημονικά πεδία, η οποία θα τους επιτρέπει τη σφαιρική και θεωρητικά τεκμηριωμένη ανάλυση κοινωνικών και πολιτικών ζητημάτων τόσο της ελληνικής όσο και της διεθνούς πραγματικότητας.

Το Πρόγραμμα καλύπτει τα επιστημονικά πεδία της Πολιτικής Επιστήμης και της Κοινωνιολογίας αποβλέποντας στη διεπιστημονική αντιμετώπιση των θεμάτων που εμπίπτουν στα γνωστικά αντικείμενα των δύο χώρων. Σταθερή στόχευση του Π.Μ.Σ. από την ίδρυσή του υπήρξε η στενή και χωρίς στεγανά συνεργασία δύο συγγενών επιστημονικών πεδίων προς όφελος των φοιτητών και των φοιτητριών. Με αυτό τον τρόπο επιδιώκεται η ισορροπία μεταξύ της εξειδίκευσης σε συγκεκριμένα επιστημονικά αντικείμενα και της παροχής μιας συνολικής και συνθετικής προσέγγισης στα θέματα των Κοινωνικών Επιστημών. Το Π.Μ.Σ. προσφέρει τη δυνατότητα απόκτησης τόσο Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης όσο και Διδακτορικού Διπλώματος.

Τα μαθήματα, οι διαλέξεις και τα σεμινάρια, γίνονται στο κτίριο που διατέθηκε από το Πανεπιστήμιο Αθηνών για τα Μεταπτυχιακά Προγράμματα του Τμήματος ΠΕΔΔ (Αιόλου 42-44) όπου στεγάζεται και το εργαστήριο υπολογιστών του Π.Μ.Σ.. Στο κτίριο αυτό στεγάζεται και η Βιβλιοθήκη του Τμήματος. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και φοιτήτριες του προγράμματος έχουν πρόσβαση στη βιβλιοθήκη του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης και στο εργαστήριο ηλεκτρονικών υπολογιστών του Π.Μ.Σ.. Επιπλέον, το Πρόγραμμα προσφέρει στους φοιτητές και τις φοιτήτριες του τη δυνατότητα πρακτικής άσκησης σε δημόσια ερευνητικά κέντρα, εργαστήρια ή ιδιωτικές επιχειρήσεις, συμμετέχοντας σε τρέχοντα ερευνητικά προγράμματα.

Το Πρόγραμμα διευθύνει τριμελής Συντονιστική Επιτροπή, η οποία αποτελείται από μέλη του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης.

**Αναλυτικά οι πληροφορίες για το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στην ιστοσελίδα :**  
<http://www.pss.pspa.uoa.gr/>

### 3. Δημόσιο Δίκαιο και Δημόσια Πολιτική

Το πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών ιδρύθηκε το 1995 υπό τον τίτλο «Κράτος και Δημόσια Πολιτική». Το 2014 αναμορφώθηκε και μετονομάστηκε σε «Δημόσιο δίκαιο και Δημόσια Πολιτική» (βλ. ΥΑ206770/Ζ1-ΦΕΚ 3539/30.12.2014 τ. Β'), ενώ το 2018 επανιδρύθηκε υπό τον ίδιο τίτλο (Βλ. ΥΑ 831/2.7.2018 - ΦΕΚ 3325/Β'/10.08.2018), σύμφωνα με τους ορισμούς της κείμενης νομοθεσίας.

Αντικείμενο του προγράμματος είναι η εμβάθυνση στις συμπληρωματικές γνωστικές περιοχές του δημοσίου δικαίου και της δημόσιας πολιτικής, με στόχο την ανάλυση και κατανόηση, μέσα από μία διεπιστημονική θεώρηση, των βασικών αλλαγών που συντελούνται στο ρόλο, τα νομικά θεμέλια και τους θεσμούς, καθώς και στην οργάνωση και τη λειτουργία του σύγχρονου κράτους.

Σκοπός του προγράμματος είναι η εκπαίδευση επιστημόνων που θα στελεχώσουν οργανισμούς του ευρύτερου δημοσίου τομέα, ώστε να μπορούν να υποστηρίξουν ενεργά την προώθηση και υλοποίηση αποτελεσματικών δημοσίων πολιτικών. Το πρόγραμμα απευθύνεται επίσης σε στελέχη του ιδιωτικού τομέα που επιθυμούν να εξοικειωθούν με την νομικοπολιτική πολλαπλότητα του σύγχρονου κράτους και να συμβάλουν, από τη θέση τους, ως σύμβουλοι, εξωτερικοί συνεργάτες ή εμπειρογνώμονες, στην αντιμετώπιση σύνθετων προβλημάτων δημόσιας πολιτικής και στην προαγωγή σύγχρονων μεθόδων και τεχνικών διακυβέρνησης.

Στο πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών «Δημόσιο Δίκαιο και Δημόσια Πολιτική» μπορεί να γίνουν δεκτοί επιστήμονες, κάτοχοι πτυχίου ελληνικών και ξένων πανεπιστημίων στις πολιτικές, νομικές, διοικητικές, οικονομικές, κοινωνικές, διεθνείς και ευρωπαϊκές σπουδές, καθώς και πτυχιούχοι ΤΕΙ με συναφή γνωστικά αντικείμενα.

Το πρόγραμμα απονέμει μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης «Δημόσιο Δίκαιο και Δημόσια Πολιτική». Η διάρκεια φοίτησης είναι 18 μήνες. Μετά την ολοκλήρωση του μεταπτυχιακού κύκλου σπουδών, οι απόφοιτοι έχουν τη δυνατότητα, εφόσον το επιθυμούν, να προχωρήσουν στην εκπόνηση διδακτορικής διατριβής σε γνωστικό πεδίο το οποίο καθορίζεται σε συνεννόηση με τα μέλη ΔΕΠ του Τομέα Διοικητικής Επιστήμης και Δημοσίου Δικαίου.

**Αναλυτικά οι πληροφορίες για το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στην ιστοσελίδα:**  
**<http://ddd.pspa.uoa.gr>**

#### **4. Σπουδές Νοτιοανατολικής Ευρώπης: Πολιτική, Ιστορία, Οικονομικά**

Το πρόγραμμα είναι μονοετές και εξ ολοκλήρου αγγλόφωνο. Ιδρύθηκε το 1999, σε μια περίοδο πολιτικών αναστατώσεων στα Βαλκάνια, με σκοπό να συμβάλει στην αμοιβαία κατανόηση των προβλημάτων αλλά και των προοπτικών ανάπτυξης, συνεργασίας και καλής γειτονίας στην περιοχή. Κατά την ίδρυση και έναρξή του συνεργάστηκαν διάφορα πανεπιστήμια, αλλά στην πορεία εξελίχθηκε σε αυτόνομο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Στην περίοδο αυτή, το πρόγραμμα έχει δεχθεί πολλούς Έλληνες και αλλοδαπούς και έχει καθιερωθεί ως σημείο συνάντησης αριστούχων φοιτητών από όλον τον κόσμο. Μεγάλος αριθμός αποφοίτων του προγράμματος έχει ήδη απορροφηθεί σε υψηλές κυβερνητικές θέσεις των χωρών τους, σε γραφεία διεθνών οργανισμών, καθώς και στον ιδιωτικό τομέα.

Τα μαθήματα που προσφέρονται κατά τις εντατικές μονοετείς σπουδές του προγράμματος (12 μήνες) είναι έτσι σχεδιασμένα ώστε να παρέχουν μια βαθιά, εστιασμένη και διεπιστημονική γνώση των ιστορικών, πολιτικών, κοινωνικών, οικονομικών και πολιτιστικών ιδιοτεροτήτων της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Διδάσκονται, εξ ολοκλήρου στα αγγλικά και οδηγούν στην εκπόνηση διπλωματικής εργασίας, επίσης στην αγγλική γλώσσα (κατά τους θερινούς μήνες και ως τα τέλη Σεπτεμβρίου). Επιπλέον, κάθε χρόνο υπάρχει πλούσια σειρά διαλέξεων με εξωτερικούς ομιλητές, από τον ακαδημαϊκό, διπλωματικό και επιχειρηματικό χώρο.

Η Συντονιστική Επιτροπή δύναται να χορηγήσει απαλλαγή από τα διδάκτρα του Προγράμματος για τους φοιτητές που προέρχονται από συγκεκριμένες χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης (Αλβανία, Βοσνία και Ερζεγοβίνη, Βουλγαρία, Κροατία, Κοσσυφοπέδιο [σύμφωνα με το ψήφισμα 1244 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ], Μαυροβούνιο, Ρουμανία, Σερβία, Βόρειος Μακεδονία) αφού υποβάλουν αίτηση στη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. και εφόσον δεν λαμβάνουν υποτροφία από κάποια άλλη πηγή.

Το Π.Μ.Σ. απονέμει Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) στις «Σπουδές Νοτιοανατολικής Ευρώπης: Πολιτική, Ιστορία, Οικονομικά» ("MSc in Southeast European Studies: Politics, History, Economics"), εβδομήντα πέντε (75) πιστωτικές μονάδες (ECTS). Μετά την ολοκλήρωση του μεταπτυχιακού κύκλου σπουδών, οι απόφοιτοι έχουν τη δυνατότητα, εφόσον το επιθυμούν, να προχωρήσουν στην εκπόνηση διδακτορικής διατριβής.

**Αναλυτικά οι πληροφορίες για το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στην ιστοσελίδα: <http://www.see.pspa.uoa.gr>**

## **5. Διεθνές Διδρυματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Eurosud - Σπουδές Νότιας Ευρώπης**

Το Διεθνές Διδρυματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Eurosud - Σπουδές Νότιας Ευρώπης» ιδρύθηκε στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Συμμαχίας CIVIS με την Κοινοπραξία πέντε ευρωπαϊκών πανεπιστημίων και συγκεκριμένα του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ), του Αυτόνομου Πανεπιστημίου της Μαδρίτης (UAM), του Πανεπιστημίου AIX-MARSEILLE, του Πανεπιστημίου LIBRE DE BRUXELLES και του Πανεπιστημίου SAPIENZA στην Ρώμη. Κύρια γλώσσα διδασκαλίας είναι η αγγλική, με ορισμένα μαθήματα να προσφέρονται και στα γαλλικά στο Πανεπιστήμιο AIX-MARSEILLE.

Το πρόγραμμα δίνει στους φοιτητές την ευκαιρία να σπουδάσουν σε δύο ή τρία πανεπιστήμια της Κοινοπραξίας σε διάστημα δύο ετών και να αποκτήσουν πολλαπλό ή διπλό Μεταπτυχιακό Δίπλωμα, ανάλογα με την κατεύθυνση σπουδών. Το πρόγραμμα προσφέρει διεπιστημονική μελέτη της περιοχής της Νότιας Ευρώπης, περιοχή με καθοριστικό ρόλο στην αντιμετώπιση των ευρωπαϊκών και παγκόσμιων ζητημάτων. Συγκεκριμένα, το πρόγραμμα εμβαθύνει σε πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά φαινόμενα, και στις παγκόσμιες προκλήσεις που απαντώνται στη Νότια Ευρώπη, όπως η άνοδος των φιλελεύθερων δημοκρατικών κανόνων, η περιφερειακή ολοκλήρωση, η ανάπτυξη λαϊκίστικων και αντισυστημικών κινημάτων, οι μετα-αποικιακοί δεσμοί, οι έντονες μεταναστευτικές ροές, η κλιματική αλλαγή, η διαφθορά, η ποιότητα διακυβέρνησης και το εξελισσόμενο τοπίο ασφάλειας στην Ανατολική Μεσόγειο και τη Μαύρη Θάλασσα.

Το ΠΜΣ διερευνά αυτές τις εξελίξεις μέσω ποικίλων θεωρητικών και μεθοδολογικών προσεγγίσεων από όλες τις ανθρωπιστικές και κοινωνικές επιστήμες και εκπαιδεύει τους αποφοίτους ώστε να έχουν απaráμιλλη περιφερειακή εμπειρογνωμοσύνη, μια σταθερή βάση στις διεθνείς υποθέσεις και προηγμένες ερευνητικές και επαγγελματικές δεξιότητες. Αυτές οι δεξιότητες θα τους προετοιμάσουν για διεθνείς σταδιοδρομίες ή διδακτορικές σπουδές.

**Αναλυτικά οι πληροφορίες για το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στην ιστοσελίδα:**

**<https://www.uam.es/uam/master-universitario-international-eurosud-south-european-studies>**

## 6. Διατμηματικό Π.Μ.Σ. Διοίκηση Επιχειρήσεων «National and Kapodistrian University of Athens MBA»

Το National and Kapodistrian **University of Athens MBA** (NKUA MBA) είναι το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στη «Διοίκηση Επιχειρήσεων».

Η επιτυχής παρακολούθηση 12 μαθημάτων οδηγεί στην απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου MBA. Η φοίτηση μπορεί να είναι πλήρης (3 ακαδημαϊκά εξάμηνα) ή μερική (έως 6 ακαδημαϊκά εξάμηνα).

Το Πρόγραμμα προσφέρει τέσσερις επιλογές φοίτησης. Ανάλογα με τα ενδιαφέροντά τους, οι φοιτητές του National and Kapodistrian **University of Athens MBA**, μπορούν να επιλέξουν ένα ή και περισσότερα από τα ακόλουθα προγράμματα φοίτησης:

- MBA (General Track)
- MBA με ειδίκευση την Τραπεζική και Ασφαλιστική Διοίκηση (Bank and Insurance Management)
- MBA με ειδίκευση τη Λογιστική (Accounting)
- MBA με ειδίκευση τη Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας (Healthcare Management).

Το **University of Athens MBA** είναι ένα executive Πρόγραμμα που αποσκοπεί στην εκπαίδευση στελεχών επιχειρήσεων και αποφοίτων Πανεπιστημίων που στοχεύουν να ηγηθούν των εξελίξεων στην κοινωνία και στον κόσμο των επιχειρήσεων. Οι απόφοιτοί του είναι έτοιμοι να ανταποκριθούν στις διαρκώς μεταβαλλόμενες συνθήκες που αντιμετωπίζουν οι managers των επιχειρήσεων στην Ελλάδα και στο Εξωτερικό.

Ο τίτλος σπουδών που απονέμεται αποτελεί μεταπτυχιακό τίτλο στη διοίκηση επιχειρήσεων (Master of Business Administration, MBA).

Η εκπαιδευτική μεθοδολογία που χρησιμοποιείται στο Πρόγραμμα είναι αυτή της μικτής εκπαιδευτικής διαδικασίας (blended learning), η οποία συνδυάζει τη συμβατική διαδικασία της διδασκαλίας σε αίθουσα, με τη χρήση μεθόδων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Οι διαλέξεις / συναντήσεις με τις φοιτήτριες και τους φοιτητές πραγματοποιούνται σαββατοκύριακα, διά ζώσης ή/και από απόσταση.

**Αναλυτικά οι πληροφορίες για το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στην ιστοσελίδα:**  
**<https://mba.econ.uoa.gr>**

## 7. Διατμηματικό Π.Μ.Σ. Διοίκηση Επιχειρήσεων για Στελέχη «Executive Master of Business Administration»

Το **Executive MBA** προσφέρεται από το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών σε συνεργασία των Τμημάτων Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οργανισμών, Οικονομικών Επιστημών, και Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης.

Για την απόκτηση του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση 12 μαθημάτων. Η φοίτηση μπορεί να είναι πλήρης (3 ακαδημαϊκά εξάμηνα) ή μερική (μέχρι 6 ακαδημαϊκά εξάμηνα).

Προσφέρονται τέσσερις δυνατότητες φοίτησης:

- Οι φοιτητές/ήτριες του **Δ.Π.Μ.Σ. στη «Διοίκηση Επιχειρήσεων για Στελέχη»** μπορεί να μην επιλέξουν ειδίκευση (General Management) ή, εφόσον το επιθυμούν, μπορούν να αποκτήσουν μία ή και περισσότερες από τις ακόλουθες ειδικεύσεις:
  - Λογιστική και Χρηματοοικονομική (Accounting and Finance)
  - Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού (Human Resource Management)
  - Marketing (Marketing).

Το **Executive MBA** έχει ως αντικείμενο τη μόρφωση, την εκπαίδευση και την ανάπτυξη αποτελεσματικών στελεχών διοίκησης επιχειρήσεων και οργανισμών, που να προοδεύουν ανεξάρτητα από τα εμπόδια και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν. Ο σκοπός του Προγράμματος είναι η παροχή γνώσεων και η ανάπτυξη δεξιοτήτων και ικανοτήτων, που είναι απαραίτητες για να γίνουν οι απόφοιτοί του ηγετικά στελέχη, που δημιουργούν αξία και διαμορφώνουν ένα βιώσιμο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για τις οργανώσεις τους.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του Δ.Π.Μ.Σ. απονέμεται Δ.Μ.Σ. στη «Διοίκηση Επιχειρήσεων για Στελέχη» [«Executive Master of Business Administration» («Executive MBA»)].

Το Πρόγραμμα υλοποιείται εξ αποστάσεως ή/και με τη συνδυαστική εκπαιδευτική διαδικασία (blended learning, ήτοι διδασκαλία σε αίθουσα, αλλά και με τη χρήση μεθόδων εκπαίδευσης από απόσταση).

**Αναλυτικά οι πληροφορίες για το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στην ιστοσελίδα:**  
**<https://emba.ba.uoa.gr>**

## 11. ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

### Εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής

Στο Τμήμα εκπονούνται Διδακτορικές Διατριβές με βάση τις ισχύουσες διατάξεις. Οι ενδιαφερόμενοι/ες μπορούν να υποβάλλουν αίτηση κατά τη διάρκεια κάθε ακαδημαϊκού έτους, και ειδικότερα κατά την περίοδο 1-30 Σεπτεμβρίου και 1-31 Μαρτίου. Οι σχετικές υποψηφιότητες εξετάζονται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Η Συνέλευση του Τμήματος, λαμβάνοντας υπόψη τη γνώμη του/ης προτεινόμενου/ης επιβλέποντος/ουσας, εγκρίνει ή απορρίπτει αιτιολογημένα κάθε αίτηση. Επίσης στην εγκριτική απόφαση της Συνέλευσης ορίζεται και η γλώσσα συγγραφής της διδακτορικής διατριβής.

Η χρονική διάρκεια για την απόκτηση διδακτορικού διπλώματος δεν δύναται να είναι μικρότερη από τρία (3) πλήρη ημερολογιακά έτη από την ημερομηνία ορισμού της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής. Ως ανώτατη χρονική διάρκεια ολοκλήρωσης της διδακτορικής διατριβής ορίζονται τα έξι (6) ημερολογιακά έτη. Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος δύναται να παρατείνεται η ανώτατη χρονική διάρκεια εκπόνησης διδακτορικής διατριβής, κατόπιν αιτήματος του/ης υποψήφιου/ας διδάκτορα και σύμφωνης γνώμης της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής για σπουδαίο λόγο. Ο/Η υποψήφιος/α διδάκτορας μπορεί, εφόσον δεν έχει υπερβεί την ανώτατη χρονική διάρκεια σπουδών, να ζητήσει, με επαρκώς αιτιολογημένη αίτησή του, αναστολή σπουδών μέχρι έως και δύο (2) έτη συνολικά.

Μετά την υποβολή του τελευταίου υπομνήματος σχετικά με την πρόοδο της διατριβής προς την Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή, ο/η υποψήφιος/α διδάκτορας υποβάλλει αίτημα δημόσιας υποστήριξης αυτής. Ακολουθεί έγγραφη θετική εισήγηση της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής προς τη Συνέλευση του Τμήματος, η Συνέλευση ορίζει, με απόφασή της, Επταμελή Εξεταστική Επιτροπή για την κρίση και την αξιολόγηση της διδακτορικής διατριβής.

Η διδακτορική διατριβή υποστηρίζεται δημόσια από τον/την υποψήφιο/α διδάκτορα ενώπιον της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής, η οποία υποβάλλει ερωτήσεις προς τον/την υποψήφιο/α. Μετά την ολοκλήρωση της υποστήριξης της διατριβής, η Επιτροπή συνεδριάζει χωρίς την παρουσία τρίτων, αξιολογεί τη διατριβή ως προς την ποιότητα, την πληρότητα, την πρωτότυπη σκέψη και τη συμβολή της στην επιστήμη και – με βάση τα κριτήρια αυτά – εγκρίνει ή απορρίπτει την απονομή του διδακτορικού διπλώματος. Για την απονομή του διδακτορικού διπλώματος απαιτείται η σύμφωνη γνώμη και η θετική αξιολόγηση της διδακτορικής διατριβής από πέντε (5) τουλάχιστον μέλη.

**Αναλυτικά οι πληροφορίες για το Διδακτορικό Δίπλωμα ειδίκευσης στην ιστοσελίδα :**  
[https://www.pspa.uoa.gr/didaktorikes\\_spoyses/](https://www.pspa.uoa.gr/didaktorikes_spoyses/)

## **12. ΜΕΤΑΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ**

Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών παρέχει τη δυνατότητα διεξαγωγής Μεταδιδακτορικής Έρευνας σε επιστήμονες σε τομείς που εμπίπτουν στα ερευνητικά ενδιαφέροντα και στα γνωστικά αντικείμενα των Σχολών/Τμημάτων του.

**Βασικοί στόχοι της εκπόνησης μεταδιδακτορικής έρευνας είναι:**

- α) Η επέκταση της ειδίκευσης ή των αποτελεσμάτων που έχουν αποκτηθεί με τη διδακτορική διατριβή των ερευνητών/τριών σε νέες επιστημονικές κατευθύνσεις που ενδιαφέρουν τη Σχολή/το Τμήμα.
- β) Η ενίσχυση επιστημόνων ικανών να συμβάλλουν στην πρόοδο της επιστήμης, της έρευνας και των εφαρμογών της.
- γ) Η ποιοτική και ποσοτική αναβάθμιση της επιστημονικής έρευνας.
- δ) Η διάχυση των αποτελεσμάτων και η μεταφορά τεχνογνωσίας.
- ε) Η ανάδειξη του ακαδημαϊκού κύρους και η διεθνής διάκριση του ερευνητικού έργου του ΕΚΠΑ.

Δικαίωμα υποβολής αίτησης για διεξαγωγή μεταδιδακτορικής έρευνας έχουν οι κάτοχοι Διδακτορικού Διπλώματος από ΑΕΙ της ημεδαπής ή αναγνωρισμένου ισότιμου τίτλου σπουδών από ιδρύματα της αλλοδαπής.

Οι υποψήφιοι/ες οφείλουν να έχουν άριστη γνώση της γλώσσας στην οποία θα εκπονηθεί η μεταδιδακτορική έρευνα.

**Το Τμήμα δύναται:**

- α) να προκηρύσσει θέσεις για μεταδιδακτορική έρευνα στην έναρξη του ακαδημαϊκού έτους,
- β) να δέχεται καθ' όλη τη διάρκεια του έτους αιτήσεις από τους/τις ενδιαφερόμενους/ες ερευνητές/τριες, οι οποίες κατατίθενται στη Γραμματεία της Σχολής/του Τμήματος
- γ) να εφαρμόζει συνδυασμό των δύο ανωτέρω περιπτώσεων.

**Αναλυτικά οι πληροφορίες για τη Μεταδιδακτορική Έρευνα στην ιστοσελίδα :**

**<https://www.pspa.uoa.gr/ereyna/>**

### **13. ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΜΕΛΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ - ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ**

**Εκάβη Αθανασοπούλου**  
**Επίκουρη Καθηγήτρια**

Δίπλωμα Δόκτορος, School of Oriental and African Studies, University of London - MA, School of Oriental and African Studies, University of London - Πτυχίο Φιλοσοφίας, Φιλοσοφική Σχολή, Πανεπιστήμιο Αθηνών. Ειδίκευση: Ιστορία Διεθνών Σχέσεων, Περιφερειακές Σπουδές (Area Studies), Τουρκία.

Τα ερευνητικά ενδιαφέροντα της περιλαμβάνουν

- Σύγχρονη διπλωματία και εξωτερική πολιτική της Τουρκίας (έμφαση στις σχέσεις με ΗΠΑ, Ισραήλ).
- Σύγχρονη διπλωματία και εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ προς την ανατολική Μεσόγειο και τη Μέση Ανατολή (ιδιαίτερως σχέσεις με Τουρκία, Ελλάδα, Ισραήλ).
- Σύγχρονη διπλωματία και εξωτερική πολιτική της Ελλάδας.
- Διατλαντικές σχέσεις.
- Κουλτούρα και εξωτερική πολιτική.

Άρθρα της έχουν δημοσιευτεί στα διεθνή επιστημονικά περιοδικά που αφορούν το πεδίο των περιφερειακών σπουδών της ειδικότητάς της, όπως στο Journal of Middle East Policy, Orient, Middle Eastern Studies, Byzantine & Modern Greek Studies, Journal of Mediterranean Studies, καθώς επίσης και σε άλλα διεθνή επιστημονικά περιοδικά συμπεριλαμβανομένων των, Journal of Transatlantic Studies, The International Spectator, The World Today. Στο συγγραφικό της έργο περιλαμβάνονται τα βιβλία, Turkey, Anglo-American Security Interests 1945-1952; The First Enlargement of NATO (London, Frank Cass, 1999) (έχει μεταφραστεί στα ελληνικά), (επιμ.) Fighting Organized Crime in Southeast Europe (London, Routledge, 2005), (επιμ.), United in Diversity? European Integration and Political Cultures (London, I.B. Tauris, 2008) (έχει μεταφραστεί στα ελληνικά), Σύμμαχοι αλλά όχι Φίλοι: ΗΠΑ-Τουρκία, 1979-2000 (Θεσ/κη, Επίκεντρο, 2013), Strategic Relations Between the U.S. and Turkey: Sleeping With a Tiger (London, Routledge, 2014, (υπόδημοσίευση).

Η Εκάβη Αθανασοπούλου έχει τακτική συμμετοχή με εισηγήσεις σε μεγάλα διεθνή επιστημονικά συνέδρια. Οι πιο πρόσφατες εισηγήσεις της έγιναν στα πλαίσια του ετήσιου συνεδρίου του Society for Historians of American Foreign Relations (SHAFR) (ΗΠΑ) και του ετήσιου συνεδρίου του Transatlantic Studies Association (Ηνωμένο Βασίλειο).

Είναι μέλος του Συμβουλίου Επιμελητών Εκδόσεων (2004 - ) του επιστημονικού περιοδικού Journal of Southeast European and Black Sea Studies (London), και έχει διατελέσει μέλος του Συμβουλίου Επιμελητών Εκδόσεων (2002 - 2010 ) του επιστημονικού περιοδικού Journal of Mediterranean Politics (London). Συνεργάζεται τακτικά ως ανώνυμος κριτής μεταπεριοδικά, Mediterranean Politics, Middle Eastern Studies, Journal of Transatlantic Studies, Diplomacy & Statecraft, Southeast European and Black Sea Studies. Βιβλιοκριτικές της έχουν δημοσιευθεί στα επιστημονικά περιοδικά Nations & Nationalism, Mediterranean Historical Review. Έχει επίσης αρθρογραφική παρουσία σε ελληνικές επιστημονικές επιθεωρήσεις και εφημερίδες.

Η Εκάβη Αθανασοπούλου είναι επιστημονική συνεργάτης του Ιδρύματος Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ) και Research Associate του International Programme of Southeast Europe, LSE Ideas, London School of Economics. Πριν την έναρξη της θητείας της στο Πανεπιστήμιο Αθηνών υπηρέτησε ως στο Πανεπιστήμιο Limerick της Ιρλανδίας και νωρίτερα εργάστηκε ως ανταποκρίτρια στην Άγκυρα για το Ελληνικό Πρακτορείο Ειδήσεων και το Ελληνόφωνο Πρόγραμμα του Γερμανικού Ραδιοφωνικού Σταθμού Deutsche Welle. Επίσης εργάστηκε ως Ερευνήτρια στο Royal Institute of International Affairs, (Chatham House) του Λονδίνου. Visiting Fellow στα πλαίσια του MA Programme in International Relations, Bilgi University, Κων/λη. German Marshall Fund of the USA European Fellow στο Pacific Council on International Policy (Λος Άτζελες). Visiting Scholar στο Kokkalis Program, on Southeastern and East-Central Europe, JFK School of Government, Harvard University. Έχει διατελέσει Visiting Research Fellow στο Centre for Mediterranean Studies, Bristol University, στο Harry S. Truman Research Institute for the Advancement of Peace, The Hebrew University of Jerusalem, στο Program in Hellenic Studies, Princeton University και στο Western European Union Institute for Security Studies (Παρίσι). Υπήρξε υπότροφος του Πανεπιστημίου Αθηνών για μεταπτυχιακές σπουδές στο εξωτερικό και έχει λάβει υποτροφίες έρευνας από διάφορους ξένους και ελληνικούς φορείς συμπεριλαμβανομένου του Eisenhower World Affairs Institute. Από το ακαδημαϊκό έτος 2006-2007 είναι Ακαδημαϊκός Υπεύθυνος του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης για το Πρόγραμμα ΕΡΑΣΜΟΣ και μέλος της Επιτροπής Βιβλιοθήκης του Τμήματος.

#### **Σουζάννα Βέρνυ Καθηγήτρια**



Απόφοιτος της Σχολής Σλαβονικών και Ανατολικοευρωπαϊκών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Λονδίνου (BA History, First Class Honours) και κάτοχος διδακτορικού διπλώματος (King's College, London) με θέμα τα ελληνικά πολιτικά κόμματα και τη διαμάχη για την ένταξη στην ΕΟΚ, 1974-1979. Έχει διατελέσει Επισκέπτρια Ερευνήτρια στο Πανεπιστήμιο της Γλασκώβης (2021-24, 2018-21, 2016-18), στο London School of Economics (Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2010 και Μάρτιος 2011), στο Πανεπιστήμιο του Μπράντφορντ (2003-05, 2000-02 και 1992-1995) και στο Πανεπιστήμιο του Μπρίστολ (1994-1998). Εργάστηκε ως Ειδικός Επιστήμονας στον Κύκλο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Συνηγόρου του Πολίτη (1998-2001).

Από το 1999 είναι Διευθύντρια Έκδοσης (Editor) του τριμηνιαίου επιστημονικού περιοδικού *South European Society and Politics* (από το 2008 μαζί με την Καθηγήτρια Anna Bosco) και της ομώνυμης εκδοτικής σειράς (Routledge).

Επίσης διετέλεσε Associate Editor του περιοδικού Journal of Modern Greek Studies (2000-02). Είναι μέλος της Συντακτικής Επιτροπής του Journal of Modern Greek Studies (2021-24) και του Journal of Balkan and Near Eastern Studies (1999-σήμερα). Από το 2007 είναι Συντονίστρια της Μόνιμης Ομάδας για την Νοτιοευρωπαϊκή Πολιτική του ECPR (European Consortium of Political Research).

**Νάσια Γιακωβάκη**  
**Επίκουρη Καθηγήτρια**



Η Νάσια Γιακωβάκη είναι ιστορικός. Σπούδασε στις Φιλοσοφικές Σχολές της Αθήνας και των Ιωαννίνων και συνέχισε με μεταπτυχιακές σπουδές στο Πανεπιστήμιο του Essex στην Αγγλία και στο Αριστοτέλειο στη Θεσσαλονίκη, στο Τμήμα Ιστορίας του οποίου υποστήριξε τη διατριβή της στη Νεότερη Ιστορία το 2001, με βαθμό άριστα. Έχει συμμετάσχει σε σεμινάρια τρίτου κύκλου στη Γαλλία (Aix-en-Provence), έχει διδάξει σε μεταπτυχιακά σεμινάρια στο Παρίσι και στο Βερολίνο, ενώ προσκλήθηκε ως επισκέπτρια ερευνήτρια στην Οξφόρδη (Ιούνιος-Ιούλιος 2001) και στο Βερολίνο (Μάρτιος-Μάιος 2019).

Έχει εργαστεί στη Μέση Εκπαίδευση (1987-1991, 1994-2001) στην Εύβοια και στην Αθήνα ως φιλόλογος-ιστορικός, στα Γενικά Αρχεία του Κράτους (1991-1994) στην Κεντρική Υπηρεσία στην Αθήνα σε θέση αρχειονόμου με αντικείμενο ευθύνης τα δημοτικά αρχεία και ως συνεργαζόμενη ερευνήτρια στο Κέντρο Ερεύνης Μεσαιωνικού Νέου Ελληνισμού της Ακαδημίας Αθηνών (2002-2004). Από το 2001 και εξής διδάσκει στο πανεπιστήμιο. Μέχρι το 2009 δίδασκε μαθήματα κορμού και ειδικά σεμινάρια στη νεότερη ευρωπαϊκή ιστορία (με ανάθεση διδασκαλίας) στο Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Παν/μίου Θεσσαλίας (Βόλος). Δίδαξε επίσης νεότερο και σύγχρονο ευρωπαϊκό πολιτισμό για τρία εξάμηνα στο Παν/μιο Πελοποννήσου (2004-2006).

Την άνοιξη του 2009 εκλέχτηκε επίκουρη καθηγήτρια στη Νεότερη και Σύγχρονη Πολιτική και Κοινωνική Ιστορία στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Παν/μίου Αθηνών. Διορίστηκε το 2011. Από το εαρινό εξάμηνο του 2010 έως και σήμερα διδάσκει στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα του Τμήματος (Master's) Southeast European Studies το αντικείμενο Modern and Contemporary History of South Eastern Europe και από το 2014 το μάθημα The Black Sea and the Balkans from the 18<sup>th</sup> to the 20<sup>th</sup> century. Interconnected Histories. Διδάσκει επίσης σεμινάρια ελληνικής και ευρωπαϊκής κοινωνικής και πολιτικής ιστορίας στο Π.Μ.Σ. «Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία». Στο προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών

διδάσκει μαθήματα κορμού νεότερης και σύγχρονης ευρωπαϊκής ιστορίας, και πιο πρόσφατα ένα νέο μάθημα ειδίκευσης για την ιστορία της Ρωσίας (από τον Μεγάλο Πέτρο στις Επαναστάσεις του 1917).

Στα παλαιότερα ερευνητικά της ενδιαφέρονται γύρω από την ιστορική διαμόρφωση της ευρωπαϊκής αυτοσυνειδησίας, την πρόσληψη της ελληνικής αρχαιότητας στους νεότερους χρόνους, και το φαινόμενο του περιηγητισμού στην Ανατολική Μεσόγειο, έχει προστεθεί η μελέτη της δημόσιας σφαίρας, των μέσων επικοινωνιών και των μεταβολών στην κοινωνικότητα τόσο στην Ευρώπη όσο και στην Ελλάδα κατά το γύρισμα από τον 18<sup>ο</sup> στον 19<sup>ο</sup> αιώνα. Τα τελευταία χρόνια η έρευνά της είναι προσανατολισμένη στην Εποχή των Επαναστάσεων στην Ευρώπη, στις μεγάλες επαναστάσεις και στον αντίκτυπό τους σε τοπικό/εθνικό επίπεδο αλλά και στο διεθνές σύστημα. Με επίκεντρο νεοελληνικές διεργασίες επιδιώκει να καταλάβει τη δυναμική της πολιτικής αλλαγής ιδίως στα χρόνια των Ναπολεοντείων πολέμων στην ευρύτερη περιοχή που ορίζει η αναμέτρηση των αυτοκρατοριών, της οθωμανικής συμπεριλαμβανομένης, στην ανατολική και τη νοτιοανατολική Ευρώπη. Σε αυτά τα πλαίσια συμμετέχει επίσης στην επιστημονική επιτροπή των συνεδρίων για το 1821 που διοργανώνει η ΕΜΝΕ Μνήμων (2015 και 2020), όπως επίσης και στην Επιστημονική Επιτροπή για τα 200 χρόνια της Επανάστασης του 1821 του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Συμμετέχει σταθερά σε διεθνή επιστημονικά συνέδρια στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, συνεργάζεται σε ερευνητικά προγράμματα. Μελέτες της έχουν δημοσιευτεί σε περιοδικά και συλλογικούς τόμους στα ελληνικά, στα γαλλικά και στα αγγλικά. Το βιβλίο της *Ευρώπη μέσω Ελλάδας. Μια καμπή στην ευρωπαϊκή αυτοσυνείδηση, 17ος 18ος αιώνας* εκδόθηκε από τις εκδόσεις της Εστίας το 2006, ανατυπώνεται τακτικά και κυκλοφορεί (επίσης μεταφράστηκε στα κινεζικά: Γκουαντζού [Καντώνα] 2012).

### Πρόσφατες δημοσιεύσεις

- «Οδησός, Κωνσταντινούπολη, Ισμαήλ, τρεις οργανωτικοί σταθμοί», στον τόμο *Οι πόλεις των Φιλικών, οι αστικές διαδρομές ενός επαναστατικού φαινομένου: Πρακτικά ημερίδας*, (επιμ. Όλγα Κατσιαρδή), Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων, Αθήνα 2018, σ. 173-200.
- «Ο Λόγιος Ερμής ως τόπος διαμόρφωσης του ελληνικού κοινού», στο *Λόγος και Χρόνος στη Νεοελληνική Γραμματεία (18ος - 19ος αιώνας)* Πρακτικά Συνεδρίου προς τιμήν του Αλέξη Πολίτη, Ηράκλειο 2015, σ. 207-238.
- «The Philiki Etaireia revisited . In search of contexts, national and international», *The Historical Review / La Revue Historique*, Section of Neohellenic Research / Institute of Historical Research, Volume XI (2014), σ. 171-187.
- «Οι μεταμορφώσεις του Παπατρέχα και η διαμόρφωση της ελληνικής κοινής γνώμης στη δεκαετία του 1810», στο *Νεοελληνική λογοτεχνία και κριτική από τον Διαφωτισμό έως σήμερα*, Πρακτικά ΙΓ Διεθνούς Επιστημονικής Συνάντησης. Μνήμη Παναγιώτη Μουλλά, Τομέας Μεσαιωνικών και Νέων Ελληνικών Σπουδών, Τμήμα Φιλολογίας Α.Π.Θ., Αθήνα: Σαββάλας 2013, σ. 163-176.

- «Adamantios Korais' The Greek Library (1805-1827): An Ingenious Publisher and the Making of a Nation» στο John Spiers (επιμ.), *The Culture of the Publisher's Series, 1700-2000*, vol. 2: *Nationalisms and the National canon*, Λονδίνο: Palgrave/ Mcmillan 2011, σ. 72-90.

**Γεωργία Γιαννακούρου**  
**Καθηγήτρια**



Αποφοίτησε από το Τμήμα Νομικής του Πανεπιστημίου Αθηνών το 1984, με άριστα. Συνέχισε τις μεταπτυχιακές της σπουδές στο Institut d' Urbanisme de Paris του Πανεπιστημίου Paris XII απ' όπου έλαβε μεταπτυχιακό δίπλωμα (DEA) στη Χωροταξία-Πολεοδομία το 1985 και διδακτορικό δίπλωμα το 1990.

Από το 1986 είναι δικηγόρος, μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών. Από το 1989 έως το 2003 διετέλεσε νομικός σύμβουλος στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και στη συνέχεια (2003-2005) Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη στην Ανεξάρτητη Αρχή «Συνήγορος του Πολίτη», υπεύθυνη του Κύκλου Ποιότητας Ζωής.

Από το 2009 υπηρετεί στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών, από δε τον Μάιο του 2020 βρίσκεται στη βαθμίδα του Καθηγητή, στο γνωστικό αντικείμενο «Δίκαιο και Πολιτικές Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιβάλλοντος». Διδάσκει μαθήματα υποχρεωτικά και ειδικής επιλογής που αφορούν την εισαγωγή στο δίκαιο, το δίκαιο και την πολιτική περιβάλλοντος και το δίκαιο και τους θεσμούς χωροταξίας και πολεοδομίας. Πριν από τον διορισμό της στο Πανεπιστήμιο Αθηνών υπηρέτησε ως Αναπληρώτρια Καθηγήτρια στο Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Έχει δημοσιεύσει και επιμεληθεί βιβλία, μόνη ή σε συνεργασία με άλλους συγγραφείς, κεφάλαια σε ξενόγλωσσους και ελληνόγλωσσους συλλογικούς τόμους καθώς και άρθρα στα επιστημονικά περιοδικά *European Planning Studies*, *Planning Practice and Research*, *disP-The Planning Review*, *Global Studies Law Review*, *Περιβάλλον και Δίκαιο*, *Νόμος και Φύση*, *Ευρωπαϊών Πολιτεία*, *Εφαρμογές Δημοσίου Δικαίου*, *ΤΟΠΟΣ*. Μεταξύ των δημοσιεύσεών της περιλαμβάνονται μελέτες που αφορούν την ευρωπαϊκή χωροταξία, τα εργαλεία περιβαλλοντικής διακυβέρνησης, τον εξευρωπαϊσμό των εθνικών συστημάτων χωρικού σχεδιασμού, τη νομοθεσία για την προστασία και διαχείριση των παράκτιων περιοχών, την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, τα πολεοδομικά εργαλεία για την αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας και τις δεσμεύσεις της ιδιοκτησίας για πολεοδομικούς και περιβαλλοντικούς σκοπούς.

Είναι μέλος των ακόλουθων επιστημονικών ενώσεων: Ελληνική Εταιρεία Δικαίου Περιβάλλοντος, Επιστημονική Εταιρεία Δικαίου Πολεοδομίας και Χωροταξίας, Σύλλογος Ελλήνων Πολεοδόμων και Χωροτακτών, Platform of Experts in Planning Law, International Academic Association on Planning, Law and Property Rights. Από το 1997 διευθύνει το επιστημονικό περιοδικό «Περιβάλλον και Δίκαιο» (Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη) και από το 2023 τη νέα επιστημονική σειρά της Νομικής Βιβλιοθήκης «Μελέτες Χωροταξικού & Πολεοδομικού Δικαίου».

Είναι Πρόεδρος της Επιστημονικής Εταιρείας Δικαίου Πολεοδομίας και Χωροταξίας και μέλος της Ειδικής Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής για τη σύνταξη Κώδικα Χωροταξίας και Πολεοδομίας.

Πρόσφατες δημοσιεύσεις (επιλογή):

- «Άρθρο 24» στο: Σπ. Βλαχόπουλος/Ξ. Κοντιάδης/Γ. Τασόπουλος (επιμ.) *Σύνταγμα. Ερμηνεία κατ' άρθρο*, Νομική Βιβλιοθήκη, 2024, σελ. 494-521.
- Planning reform and change in times of economic crisis: lessons from the expansion of private-led planning in Greece, *Planning Practice & Research*, 24 Jul 2024, DOI: 10.1080/02697459.2024.2383090 (σε συνεργασία με Κ. Σταματίου).
- Δίκαιο Χωροταξίας & Πολεοδομίας, 2η έκδοση αναθεωρημένη, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2022, σελίδες 333 + XXXI.
- «Οι στρατηγικές επενδύσεις ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας» στο: *Σύμμεικτα εις μνήμην Γεωργίου Χ. Παναγιωτόπουλου*, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2022, σελ. 271-284.
- «Νομική φύση και δεσμευτικότητα χωροταξικών σχεδίων: η συμβολή της νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας» στο: Ελληνική Εταιρεία Δικαίου Περιβάλλοντος, *Το Βιώσιμο Κράτος. Τιμητικός τόμος για την Κ. Σακελλαροπούλου*, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2022, σελ. 241-251.
- (επιμ.), Ο Ν. 4759/2020 για τον εκσυγχρονισμό της χωροταξικής και πολεοδομικής νομοθεσίας, *ΠερΔικ* 1/2021, σελ. 1-81.
- «Η ρύθμιση των οικιστικών πυκνώσεων στον ν. 4685/2020: σκέψεις υπό το πρίσμα της ΣτΕ Ολ. 685/2019», *Εφαρμογές Δημοσίου Δικαίου*, τεύχος 3/2020, σελ. 421-426.
- «Greece» in: R. Alterman & C. Pellach (eds), *Regulating Coastal Zones. International Perspectives on Land Management Instruments*, Routledge, 2020 (σε συνεργασία με Ε. Μπαλλά).
- (επιμ.) «Πολεοδομικός σχεδιασμός και αξιοποίηση ακινήτων», *ΠερΔικ*, 3/2019, σελ. 361-442.
- «Το Περιβαλλοντικό Σύνταγμα και το Αναθεωρητικό Εγχείρημα», *Νόμος και Φύση*, Σεπτέμβριος 2018. Διαθέσιμο στο: <https://nomosphysis.org.gr/18128/to-perivallontiko-syntagma-kai-to-anatheoritiko-egxeirima/>

**Χαριτίνη Δίπλα**  
**Ομότιμη Καθηγήτρια**

Η Χαριτίνη Δίπλα έλαβε Πτυχίο Δημοσίου Δικαίου και Πολιτικών Επιστημών της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών το 1972 με τον βαθμό "άριστα". Συνέχισε τις

μεταπτυχιακές της σπουδές στο Ινστιτούτο Ανωτάτων Διεθνών Σπουδών του Πανεπιστημίου της Γενεύης από όπου έλαβε το διδακτορικό της το 1983 με τον βαθμό "άριστα".

Δίδαξε ως Λέκτωρ στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου της Γενεύης από το 1984 έως το 1989, και από το 1991 ως Καθηγήτρια διεθνούς δικαίου, αρχικά επίκουρος (1991-1997), κατόπιν αναπληρώτρια (1997-2004) και από το 2004 καθηγήτρια πρώτης βαθμίδας (έως και το 2018 όταν και αφυπηρέτησε), στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Είναι ομότιμη Καθηγήτρια

Έχει αναπτύξει παράλληλη επιστημονική και διεθνή δραστηριότητα ως Επισκέπτρια Καθηγήτρια το Πανεπιστήμιο Paris I Pantheon-Sorbonne (2009), Τακτικό Μέλος, ως εκπρόσωπος του Τμήματος ΠΕΔΔ, της Ελληνικής Επιτροπής Δικαιωμάτων του Ανθρώπου 2000-2006 και από το 2005 Α' Αντιπρόεδρος της Επιτροπής. Μέλος του Επιστημονικού Συμβουλίου του Υπουργείου των Εξωτερικών (2004-2007). Μέλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την πρόληψη των βασανιστηρίων του Συμβουλίου της Ευρώπης (2005-2015) (Α' Αντιπρόεδρος 2011-2013). Έχει συμμετάσχει σε πολλές επιστημονικές συναντήσεις με εισηγήσεις και δημοσιεύσεις και είναι μέλος του Επιστημονικού Συμβουλίου του INDEMER (Institut de droit économique de la mer του Μονακό), μέλος της ομάδας εργασίας της Διεθνούς Ένωσης για την Φύση (IUCN) σχετικά με την θαλάσσια διακυβέρνηση στη Μεσόγειο και της Management Committee του Ευρωπαϊκού Προγράμματος MARSAFENET (ενταγμένο στο COST) σχετικά με της νομικές διαστάσεις της θαλάσσιας ασφάλειας (2012-2016).

Έχει δημοσιεύσεις, μονογραφίες και άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά που αναφέρονται κυρίως στο δίκαιο της θάλασσας, την ειρηνική επίλυση των διεθνών διαφορών, τα ανθρώπινα δικαιώματα, το δίκαιο της διεθνούς ευθύνης κ.ά.

#### Πρόσφατες δημοσιεύσεις

1. "Islands" και "New Islands" στο *Max Planck Encyclopedia of Public International Law*, Edition 2008.
2. "The Contribution of the European Court of Human Rights to the Absolute Ban of Torture. The Practice of Diplomatic Assurances" στο D. Spielmann, M. Tsirli, P. Voyatzis (dir.), *Mélanges en l'honneur de Christos Rozakis- La dynamique des droits de l'homme*, Bruylant, Bruxelles, 2011.
3. "Ressources énergétiques et limites maritimes en méditerranée orientale", *Annuaire du droit de la mer*, Tome XVI, 2011, σσ. 63-86 (δημοσιεύτηκε το 2012).
4. "Les pouvoirs de contrôle par l'Etat du port dans la Convention des Nations Unies sur le Droit de la Mer et la réglementation élaborée au sein de l'Union Européenne", στο Institut du droit économique de la mer, *Droit international de la mer et droit de l'Union Européenne. Cohabitation, confrontation, coopération ? Colloque de Monaco, 17-18 Octobre 2013*, Pedone, Paris, 2014, σελ. 229.
5. Α.Α. Φατούρος. *Επιλογή Μελετών Διεθνούς Οικονομικού Δικαίου*, (επιμέλεια με Χ. Ροζάκη, Π.Μ. Πρωτοψάλτη), Ι. Σιδέρης, Αθήνα, 2014.
6. « La sentence arbitrale sur la Mer de Chine méridionale et le statut des formations insulaires en droit international », *Annuaire du droit de la mer*, Tome XXIII, 2018, σσ. 117-154, (δημοσιεύτηκε το 2019).

7. « Prévention de la torture et responsabilité de l'État : quelques réflexions sur la Convention européenne pour la prévention de la torture » in J.-P. Jacqué, Fl. Benoît-Rohmer, P. Grigorio et M.D. Marouda (éds.), *On the International Community. Legal, Political, Diplomatic Issues. Liber Amicorum Stelios Perrakis / Écrits sur la communauté internationale : enjeux juridiques, politiques et diplomatiques. Liber Amicorum Stelios Perrakis*, Sideris, Athens, 2017, σσ. 377-404.

1. « Article 3 de la Convention européenne sur les droits de l'homme », Mouloud Boumghar (dir.), *Commentaire de la Convention européenne des droits de l'homme*, (υπόδημοσίευση), 50 σελ.

**Εμμανουέλα Δούση**  
**Καθηγήτρια**



Σπούδασε πολιτική επιστήμη και νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και στη Σορβόνη στο Παρίσι (Paris I, Panthéon-Sorbonne). Είναι κάτοχος δύο μεταπτυχιακών τίτλων (δημόσιο διεθνές δίκαιο & διεθνείς οργανισμοί και δίκαιο περιβάλλοντος) και διδακτορικού στο διεθνές δίκαιο. Έχει διδάξει ως επισκέπτρια καθηγήτρια σε πανεπιστήμια της Γαλλίας και έχει διατελέσει επισκέπτρια ερευνήτρια στο European University Institute. Κατά την επιστημονική της άδεια το 2022-23 ήταν Fulbright Visiting Scholar στο University of California, Berkeley στις ΗΠΑ, μελετώντας ζητήματα κλιματικής μετανάστευσης. Έχει συντονίσει σειρά ερευνητικών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων, μεταξύ άλλων το Jean Monnet module on European Climate Diplomacy (2019-2022) και το Jean Monnet module on Climate Policies in Southeast Europe (2024-2027). Από το 2019 είναι κάτοχος της έδρας UNESCO για την Κλιματική Διπλωματία.

Είναι μέλος της της International Law Association και αντιπρόεδρος του Ελληνικού κλάδου. Είναι επίσης μέλος της διεθνούς επιτροπής IUCN World Commission on Environmental Law, της Société Française pour le droit international, του Εθνικού Συμβουλίου Εξωτερικής Πολιτικής για θέματα κλιματικής διπλωματίας και της Εθνικής Επιτροπής για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή. Είναι ειδική σύμβουλος στο ΕΛΙΑΜΕΠ και επικεφαλής του προγράμματος για τη βιωσιμότητα και το κλίμα.

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζουν στους διεθνείς θεσμούς, τη διεθνή και ευρωπαϊκή περιβαλλοντική πολιτική, τις πολιτικές βιώσιμης ανάπτυξης, το διεθνές δίκαιο της θάλασσας, τη διεθνή και ευρωπαϊκή κλιματική διπλωματία, την επίλυση διαφορών. Στο πιο πρόσφατο βιβλίο της εξετάζει το ρόλο του διεθνούς δικαίου και της διπλωματίας στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Το 2021 βραβεύτηκε για το έργο της από το Centre for International Sustainable Development Law με το International Legal Specialist Award στην κατηγορία Natural Resources και το 2024 έλαβε το βραβείο εξαίρετης πανεπιστημιακής διδασκαλίας από το ΕΚΠΑ.

Επιλογή δημοσιεύσεων:

1. "The bumpy road to climate neutrality and just transition: the case of Greece", *Regional Integration*, 2025/1.
2. «Η συμμετοχή της Ελλάδας στις επιχειρησιακές δραστηριότητες των Ηνωμένων Εθνών: από την Κορέα στο Μάλι» (με Β. Σοφίτη) στο συλλογικό τόμο: Ε. Δούση, Α. Ζερβάκη, Α. Κλάψης, Μ. Κούμας (επιμ.), *Η Ελλάδα στους διεθνείς οργανισμούς*, Παπαδόπουλος, Αθήνα, 2025.
3. "Sustainable Resources Management through Transparency and Stakeholder Engagement", in M.-C. Cordonnier-Segger, I. Espa (eds), *Sustainable Development in International Law on Natural Resources*, Kluwer (υπό έκδοση).
4. «Ποια η διακυβέρνηση για την κλιματική αλλαγή;», *e-Πολιτεία*, τχ. 11, Ιούλιος-Σεπτέμβριος 2024, σελ. 343.
5. «Κλιματική αλλαγή και μετανάστευση: μια δύσκολη εξίσωση», *Περιβάλλον και Δίκαιο*, 2023, τχ. 3.
6. "Legal indicators as tools to assess the effectiveness of international rules related to the sustainable management of natural resources" (με I. Espa), στο: S. Tsani and I. Overland (επιμ.), *Handbook of Sustainable Politics and Economics of Natural Resources*, Edward Elgar, 2021, σελ. 293-302.
7. "Le sort imparabale des Zone Économiques Exclusives en Méditerranée: beaucoup de bruit pour rien?" στο: M.P. Lafranchi et R. Mehdi (επιμ.), *La gouvernance internationale de la mer Méditerranée. Questions et évolutions contemporaines*, Pedone, Paris, 2021, σελ. 41-51.
8. *Διεθνές Δίκαιο και Διπλωματία της Κλιματικής Διπλωματίας*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2020.
9. *Droit international: enjeux et perspectives, Droit de la mer, Droit de l'homme, Liber Amicorum Haritini Dipla*, Pedone, Paris, 2020 (συλλογικός τόμος σε συν-επιμέλεια Boisson de Chazournes, Δούση, Andreone, Ζερβάκη).
10. "L'éropée de la baie de Piran", *Annuaire de Droit de la Mer* 2018, tome XXIII, 2019, pp. 155-178.
11. "Does international environmental law matter in sustainable development?", *Yearbook of International Environmental Law*, vol. 28, 2017, σελ. 3-14.
12. *Κλιματική Αλλαγή*, Παπαδόπουλος, Αθήνα, 2017.
13. *Η περιβαλλοντική διακυβέρνηση σε κρίση*, Παπαζήσης, Αθήνα, 2014.

**Αντωνία Ζερβάκη**  
**Επίκουρη Καθηγήτρια**



Είναι πτυχιούχος της Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών (1995), κάτοχος MA Ευρωπαϊκών Σπουδών (University of Exeter/Institut d'Etudes Politiques de Rennes) (1996), ΜΔΕ στην Ευρωπαϊκή Οργάνωση και Διπλωματία (Τμήμα ΠΕΔΔ) (1998) και διδάκτωρ του ιδίου Τμήματος (2006) (τίτλος διατριβής: «Ο ρόλος της πολιτικής κουλτούρας στην διαμόρφωση της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής στο πλαίσιο των διεθνών οργανισμών»).

Διετέλεσε EUSSIRF research fellow στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο (2000) και ερευνήτρια στο EKEM (2006). Από το 2002 έως σήμερα συμμετέχει ως συντονίστρια/ερευνήτρια σε έργα χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ στους τομείς της θαλάσσιας διακυβέρνησης και ασφάλειας, του πολιτισμού, της προστασίας του περιβάλλοντος, της εκπαίδευσης (HORIZON 2020, 5ο, 6ο και 7ο Πρόγραμμα Πλαίσιο, Erasmus+, COST). Εργάστηκε ως Ειδική Σύμβουλος για την Ευρωπαϊκή Θαλάσσια Πολιτική στο Κέντρο Ανάλυσης και Σχεδιασμού του Υπουργείου Εξωτερικών (2007-2009). Έχει συμμετάσχει σε διεθνείς διασκέψεις και συναντήσεις ως μέλος ελληνικών αποστολών στο πλαίσιο της ΕΕ και της UNESCO (2006-2009) ενώ διετέλεσε μέλος της Επιτροπής εμπειρογνομόνων του Υπουργείου Πολιτισμού για την επικαιροποίηση των ρυθμίσεων αναφορικά την άυλη πολιτιστική κληρονομιάς (2022-2024).

Από το 2007 έχει διδάξει σε προπτυχιακό και σε μεταπτυχιακό επίπεδο στα Πανεπιστήμια Αθηνών, Πελοποννήσου, Αιγαίου, στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο, στο Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος και στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο καθώς και στη Διπλωματική Ακαδημία του Υπουργείου Εξωτερικών, στο Ινστιτούτο Επιμόρφωσης της ΕΣΔΔΑ, στη Σχολή Εθνικής Ασφάλειας και στο Πολυεθνικό Κέντρο Εκπαίδευσης Επιχειρήσεων Υποστήριξης Ειρήνης. Είναι μέλος της Ελληνικής Εταιρείας Διεθνούς Δικαίου και Διεθνών Σχέσεων, του Ακαδημαϊκού Συμβουλίου για το Σύστημα των Ηνωμένων Εθνών (Academic Council on the United Nations System) και μέλος του ΔΣ του Ελληνικού Τμήματος της Μπλε Ασπίδας.

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα περιστρέφονται γύρω από τη θεωρία και τις εφαρμοσμένες όψεις της διεθνούς πολιτικής και οργάνωσης, με επίκεντρο τα πεδία της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας, της διεθνούς πολιτιστικής και θαλάσσιας διακυβέρνησης, της εξωτερικής πολιτικής και της διπλωματίας. Είναι συγγραφέας δύο μονογραφιών και άρθρων/κεφαλαίων σε ελληνικές και διεθνείς εκδόσεις και περιοδικά, ενώ από το 2018 είναι μέλος της

συμβουλευτικής επιτροπής (advisory board) του επιστημονικού περιοδικού Maritime Safety and Security Law Journal.

Επιλογή δημοσιεύσεων

Μονογραφίες

- *Resetting the political culture agenda: from polis to international organization*, Heidelberg, Springer, 2014.
- *Η έννοια της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς της ανθρωπότητας: η συμβολή της UNESCO*, Αθήνα, Εκδ. Σάκκουλα, 2010.

Άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά, συμβολές σε συλλογικούς τόμους

- «The cultural dimension of sustaining peace: what role for UN peace operations?», *Global Governance*, Vol. 31, Issue 2, May 2025, σσ. 213-236.
- «Σύγχρονη πολυμερής πολιτιστική συνεργασία: βασικοί άξονες της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής» στο Κ. Υφαντής, Μ. Σαρηγιαννίδης, Δ. Ακριβούλης, (επ.), *Πόλεμος και Ειρήνη, Τιμητικός Τόμος για τον Καθηγητή Κ. Χατζηκωνσταντίνου*, Ι. Σιδέρης, 2023, σσ. 135-154.
- «Διεθνής προστασία των πολιτιστικών αγαθών σε περιόδους ενόπλων συρράξεων: η συμβολή των Ηνωμένων Εθνών», *Νομική Επιθεώρηση Ενόπλων Δυνάμενων*, Τεύχος 1, Ιούνιος 2022, σσ. 10-30.
- «Ελληνική Εξωτερική Πολιτική και Διεθνείς Οργανισμοί: μια διαχρονική σχέση σε αναζήτηση ενός νέου αφηγήματος» στο Π.Ι. Τσάκωνας, Θ. Ντόκος (επ.), *Σύγχρονη Ελληνική Εξωτερική Πολιτική. Παράγοντες Διαμόρφωσης και Μέσα Άσκησης*, Αθήνα, Ι. Σιδέρης, 2021, σσ. 175-232.
- «International law and international relations ‘dual agenda’: Is it still working ?» στο L. Boisson De Chazournes, E. Doussis, G. Andreone, A. Zervaki (dir.), *Droit International : Enjeux et Perspectives. Droit de la Mer, Droits de l’homme. Mélanges en l’honneur de la Professeure Haritini Dipla*, Paris, Pedone, 2020, σσ. 533-561.
- «The Ecosystem Approach and Public Engagement in Ocean Governance: The Case of Maritime Spatial Planning» στο D. Langlet, R. Rayfuse (eds.), *The ecosystem approach in ocean planning and governance. Perspectives from Europe and beyond*, Leiden, Brill/Nijhoff, 2019, σσ. 223-255.
- «Human Security and Climate change mitigation: the case of ocean governance, *Marine Policy*, Vol. 98, December 2018, σσ. 286-294.
- «Πολιτισμός και Βιωσιμότητα: μια ακόμη πρόκληση για τα Ηνωμένα Έθνη» στο Χ. Δίπλα (επ.), *Τα Ηνωμένα Έθνη και οι Νέες Προκλήσεις στο Διεθνές Στερέωμα*, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, Σάκκουλας, 2018, σσ. 183-202.
- «The legalization of maritime spatial planning in the EU and its implications for maritime governance» *Ocean Yearbook*, 30, June 2016, σσ. 32-52.
- «The concept of cultural heritage of mankind beyond UNESCO: the case of international financial institutions» στο F. Pazartzi, M. Gavouneli (eds.), *Reconceptualising the Rule of Law in Global Governance. Resources, Investment and Trade*, Oxford, Hart Publishing, 2016, σσ. 169-183.

## Γεώργιος Κ. Θεοδωρίδης Λέκτορας

Πτυχιούχος του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στην ιστορία στο Πανεπιστήμιο Paris I–Panthéon–Sorbonne. Με υποτροφία του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών ολοκλήρωσε τη διδακτορική διατριβή του στο Πάντειο Πανεπιστήμιο – Τμήμα Κοινωνιολογίας με άριστα.

Από το 2001 έως το 2017 δίδαξε τη θεματική ενότητα *Κοινωνική και Οικονομική Ιστορία της Ευρώπης* (ΕΠΟ 11) ως μέλος του Συνεργαζόμενου Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Σ.Ε.Π.) του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (ΕΑΠ). Από το 2005 έως το 2011, θα διδάξει στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, με ανάθεση αυτόνομης διδασκαλίας (Π.Δ. 407/80) τα μαθήματα *Νεοελληνική Ιστορία Ι, Ειδικά Θέματα Κοινωνικής και Πολιτικής Ιστορίας του 20<sup>ου</sup> αιώνα, Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία, Παγκόσμια και Ευρωπαϊκή Ιστορία Ι*. Το 2010, επίσης, θα διδάξει το μάθημα *Η Ευρώπη των Μεγάλων Επαναστάσεων* στο τμήμα Κοινωνιολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου (Π.Δ. 407/80).

Από το 2011-2012 έως σήμερα διδάσκει, σε προπτυχιακό επίπεδο, στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης τα μαθήματα (υποχρεωτικά, ειδικής επιλογής και ελεύθερης επιλογής) *Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία, Το Ελληνικό Πολιτικό Σύστημα, Νεώτερη Ελληνική Πολιτική Ιστορία και Πολιτική Ιστορία και Προφορική Ιστορία*. Σε μεταπτυχιακό επίπεδο, συμμετέχει με σεμινάριο πολιτικής ιστορίας στο Π.Μ.Σ. «Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία» (2012-έως σήμερα).

Από το 2014 είναι συντονιστής και επιστημονικός υπεύθυνος της Ερευνητικής Ομάδας Μεταπολίτευσης – Ομάδα Προφορικής Ιστορίας (ΕΟΜ-ΟΠΙ) και επιπρόσθετα, από το 2022, της Ομάδας Προφορικής Ιστορίας του Τμήματος ΠΕΔΔ (ΟΠΙ-ΠΕΔΔ, νέα ομάδα η οποία συγκροτήθηκε μετά από το 6<sup>ο</sup> επιμορφωτικό σεμινάριο «Εισαγωγή στην Προφορική Ιστορία»). Τέλος είναι υπεύθυνος του Αρχείου Οπτικοακουστικών Μαρτυριών (ΑΟΜ) των ερευνητικών ομάδων.

Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα και οι δημοσιεύσεις επικεντρώνονται στη νεότερη και σύγχρονη ελληνική και ευρωπαϊκή ιστορία καθώς και στα ζητήματα προφορικής ιστορίας.

## Δημήτριος Κατσίκας Αναπληρωτής Καθηγητής

Ο Δημήτρης Κατσίκας είναι Αναπληρωτής Καθηγητής Διεθνούς και Ευρωπαϊκής Πολιτικής Οικονομίας και Διευθυντής του Κέντρου Ερευνών για την Οικονομική Πολιτική, τη Διακυβέρνηση και την Ανάπτυξη στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Σπούδασε Διοίκηση Επιχειρήσεων στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών και συνέχισε τις μεταπτυχιακές του σπουδές στα χρηματοοικονομικά και τη διεθνή πολιτική οικονομία στο London School of Economics (LSE). Έλαβε το διδακτορικό του από το LSE στον τομέα της διεθνούς πολιτικής οικονομίας. Το 2010-11 ήταν υπότροφος της ερευνητικής έδρας «Σταύρος Κωστόπουλος» στο Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ).

Έχει διδάξει ως Επισκέπτης Καθηγητής στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και στη Διπλωματική Ακαδημία του Υπουργείου Εξωτερικών.

Έχει παρουσιάσει την έρευνα του σε διεθνείς και ελληνικές έγκριτες επιστημονικές επιθεωρήσεις, καθώς και σε διεθνή συνέδρια. Έχει συμμετάσχει ως ερευνητής, συντονιστής ή/και επιστημονικός υπεύθυνος σε σειρά ελληνικών και ευρωπαϊκών ερευνητικών προγραμμάτων. Τα ερευνητικά ενδιαφέροντά του αφορούν την παγκόσμια και Ευρωπαϊκή πολιτική οικονομία και διακυβέρνηση, ενώ τα τελευταία χρόνια ασχολήθηκε ερευνητικά με την ελληνική και την ευρύτερη ευρωπαϊκή οικονομική κρίση. Την περίοδο 2013-2019 ήταν Επικεφαλής του Παρατηρητηρίου για την Κρίση στο ΕΛΙΑΜΕΠ, ενώ από τον Ιανουάριο του 2020 έως τον Σεπτέμβριο του 2021 ήταν επικεφαλής του νέου Παρατηρητηρίου Ελληνικής και Ευρωπαϊκής Οικονομίας και Υπότροφος της Έδρας «Σταύρος Κωστόπουλος» στο ΕΛΙΑΜΕΠ. Την άνοιξη του 2022 ήταν Κύριος Επισκέπτης Ερευνητής (Senior Visiting Fellow) στο Ελληνικό Παρατηρητήριο του London School of Economics. Από το 2023 είναι ο Διευθυντής Σύνταξης της επιστημονικής επιθεώρησης: *Regional Integration: Politics, Economics and Governance*.

### Πρόσφατες Δημοσιεύσεις (βιβλία)

*Finance, growth and democracy: connections and challenges in Europe and Latin America in the era of permacrisis* (ed.) with Maria Antonieta Del Tedesco Lins and Andrea Ribeiro Hoffmann, Springer Nature, (forthcoming 2024)

*Youth inclusion and gender equality in the Greek labour market: Trends, challenges, and lessons from the Nordic countries*, with D. Nicolitsas, and T. Fløtten (eds.), ELIAMEP and Fafo, 2021

*Public Discourses and Attitudes in Greece during the Crisis: Framing the Role of the European Union, Germany and National Governments*, (ed.), Routledge Advances in European Politics, 2020

*Παγκοσμιοποίηση, Κρίση, Μεταρρύθμιση: Μια διερεύνηση της εξέλιξης του χρηματοπιστωτικού συστήματος υπό το πρίσμα της πολιτικής οικονομίας*, Εκδόσεις Παπαζήση, 2019.

*Διαθρωτικές Μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα κατά τη διάρκεια της Κρίσης (2010-2014): Επισκόπηση, Αποτίμηση και Προτάσεις Πολιτικής*, (επιμ.) Τράπεζα της Ελλάδας, Ιούνιος 2018

*Socioeconomic Fragmentation and Exclusion in Greece under the Crisis*, (ed.), with D. A. Sotiropoulos and M. Zafiropoulou, Palgrave Macmillan, 2018.

*Economic Crisis and Structural Reforms in Southern Europe: Policy Lessons* (ed.), with P. Manasse, Routledge, 2018.

*Κατανοώντας την Ελληνική Κρίση: Απαντήσεις σε Καίρια Ερωτήματα για το Κράτος, την Οικονομία και την Ευρώπη*, με Κ. Φιλίνη και Μ. Αναστασάτου (επιμ.), Εκδόσεις Παπαζήση, 2017.

## **Αντώνιος Κόντης** **Ομότιμος Καθηγητής**

Ο Αντώνης Κόντης είναι Καθηγητής στο γνωστικό αντικείμενο των «Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων», διευθυντής του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Σπουδές» και διευθυντής του «Εργαστηρίου Μελέτης της Μετανάστευσης και Διασποράς» του τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Σπούδασε οικονομικές επιστήμες στο πανεπιστήμιο Αμβούργου της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας (Dr.rer.pol.). Διετέλεσε Ερευνητικός Εταίρος του πανεπιστημίου της Βόννης και διδάσκων του Ιονίου Πανεπιστημίου, απασχολήθηκε ως ερευνητής στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών και Ειδικός Επιστήμονας στην Γενική Γραμματεία Αποδήμου Ελληνισμού του Υπουργείου Εξωτερικών.

Διδάσκει τα μαθήματα «Διεθνής Πολιτική Οικονομία», «Διεθνείς οικονομικές σχέσεις», «Διεθνής Μετανάστευση» και «Ελληνισμός της Διασποράς» σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο. Διαθέτει μονογραφίες και πολυάριθμες δημοσιεύσεις σε ελληνόγλωσσα και ξενόγλωσσα επιστημονικά περιοδικά και συλλογικούς τόμους στα παραπάνω γνωστικά πεδία.

Επιλογή δημοσιεύσεων:

«Ο Ελληνισμός της Διασποράς», Κόντης Αντ. – Φακιολάς Ρ. (Ακαδ. Υπευθ.), τόμοι Α' Β' Γ', Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα 2002, 2003.

«Forms of Social Capital and Incorporation of Albanian Immigrants in Greece» Kontis A. et. al., στο «Journal of Ethnic and Migration Studies», Vol. 33, No 8, November 2007, σ. 1343 – 1361.

Τα βήματα των μεταναστών στην ελληνική οικονομία, Ζωγραφάκης Στ. - Κόντης Αντ. – Μητράκος Θ., Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής, Αθήνα 2009.

«Διεθνής Πολιτική Οικονομία», Κόντης Αντ. – Τσαρδανίδης Χ. (επιμ.), Παπαζήσης, Αθήνα 2012.

Kontis A. And Bousiou Al., «Externalization of the EU Asylum Policy under the Light of the Arab Spring», στο Korkut, Um. et. al; (eds.), Discursive Governance in Politics, Policy and the Public Sphere, Basing stoke: Palgrave Macmillan, 2015, pp 95-108.

Βέρνυ Σ. - Κόντης Αντ. (επιμ.), Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση: οι πολλαπλές κρίσεις και οι προκλήσεις του μέλλοντος, Αθήνα 2017, Παπαζήσης.

Κόντης Αντ. Πολιτική οικονομία της διεθνούς μετανάστευσης; Αθήνα, 2021, Παπαζήσης.

## **Νικόλαος Κουτσιαράς** **Καθηγητής**

Ο Νίκος Κουτσιαράς σπούδασε οικονομικά στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΑΣΟΕΕ) και έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στην αγροτική οικονομική στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου (Imperial College/ Wye College), όπου απέκτησε μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών. Είναι διδάκτορας του Πανεπιστημίου Αθηνών. Τα κύρια ερευνητικά ενδιαφέροντά του αφορούν στην μακροοικονομική πολιτική, στο κοινωνικό κράτος, την απασχόληση και τις αγορές

εργασίας, στην Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και την νομισματική ένωση. Διευθύνει την ιστοσελίδα <http://www.poleconomix.gr>.

Πρόσφατες δημοσιεύσεις

- *Ηθική της Μακροοικονομικής*, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα, 2024.
- *Δεδομένα και ιδέες για τον παγκόσμιο καπιταλισμό*, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα, 2018.
- *Τα οικονομικά του έρωτος*, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα, 2017.
- *Enter Crisis: Μια εικονογραφημένη ιστορία*, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα, 2016, (σε συνεργασία με Κυριάκο Φιλίνη).
- “Η ΕΚΤ για την Ελλάδα: Πότε ανεξάρτητη και πότε συντηρητική;”, Ερευνητικό Κείμενο Νο 20, Παρατηρητήριο για την Κρίση/ ΕΛΙΑΜΕΠ, Μάρτιος 2016, (σε συνεργασία με Ζήση Μανούζα).
- “Τα όρια της (αυτο-)κριτικής στην οικονομική θεωρία και το αίτημα της διανοητικής εντιμότητας στην οικονομική έρευνα και την διδασκαλία” , Ερευνητικό Κείμενο Νο 15, Παρατηρητήριο για την Κρίση/ ΕΛΙΑΜΕΠ, Δεκέμβριος 2014.
- *Οι καιροί αλλάζουν - εμείς; Κείμενα για την Ευρωπαϊκή πολιτική οικονομία πριν και μετά την κρίση*, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα, 2013.

## **Βαρβάρα (Μπέρρυ) Λαλιώτη**

### **Επίκουρη Καθηγήτρια**

Η Βαρβάρα (Μπέρρυ) Λαλιώτη είναι διδάκτωρ του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης (Department of Politics and International Relations, University of Oxford, 2008–2013), με εξειδίκευση στην κοινωνική πολιτική [Τίτλος Διδακτορικής Διατριβής: *Social Assistance Outcomes in Southern Europe. An Actor-Centred Approach* («Διευρευνώντας την Εξέλιξη της Κοινωνικής Πρόνοιας στη Νότια Ευρώπη. Μία Θεωρητική Προσέγγιση, Εστιασμένη στους Κύριους Διαμορφωτές των Σχετικών Πολιτικών»)]. Διαθέτει επίσης τίτλους σπουδών στην ιστορία και αρχαιολογία (Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, 1990–1995), την κοινωνιολογία (Τμήμα Κοινωνιολογίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, 1998–2000), την ανάλυση δημόσιας πολιτικής (Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2000–2001) και την πολιτική οικονομία (Department of Politics, New York University, NYU, 2006–2007). Κατά τη διάρκεια των σπουδών της διετέλεσε, μεταξύ άλλων, υπότροφος του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης, του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.), του Πανεπιστημίου της Νέας Υόρκης και του Ιδρύματος Fulbright.

Διαθέτει επιπρόσθετα μακρόχρονη ερευνητική εμπειρία (σε διεθνή, ευρωπαϊκά και εθνικά προγράμματα), στο πλαίσιο των οποίων έχει συγγράψει και πληθώρα μελετών, ενώ έχει διδάξει τόσο σε προπτυχιακό όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο (στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης και το Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών). Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα επικεντρώνονται τέλος στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής, με έμφαση ωστόσο στις πολιτικές απασχόλησης, τη συγκριτική κοινωνική πολιτική, τις προνοιακές πολιτικές και τη μακροχρόνια φροντίδα.

Ενδεικτικές Πρόσφατες Δημοσιεύσεις

Lalioti, V. (2025), 'A Qualitative Approach to Self-Employment and Social Protection: The Greek Case Within A Transforming World of Work and an Emerging Policy Paradigm', *Societies*, 15(6), 170 (Special Issue: Employment Relations in the Era of Industry 4.0).

Λαλιώτη, Β. (2025), «Δεξιότητες και Στρατηγικές Δεξιοτήτων: Το Υπερεθνικό Πλαίσιο και η Ελληνική Περίπτωση», στο Μ. Σπυριδάκης κ.ά. (επιμ.) *Ήπιες Δεξιότητες και Μετασχηματισμοί της Εργασίας. Θεωρητικές και Εμπειρικές Προσεγγίσεις*, Εκδόσεις Πεδίο, σελ. 325-342.

Lalioti, V. (2023), 'The Pandemic in Greece: With Special Reference to Women's Employment', in Ch. Aspalter (ed.), *The Covid-19 Pandemic: Problems Arising*, Springer, pp. 253-274.

Lalioti, V. and Nicolitsas, D. (2021), 'Young Women in the Greek Labour Market', in D. Katsikas, D. Nicolitsas and T. Fløtten (eds), *Youth Inclusion and Gender Equality in the Greek Labour Market. Trends, Challenges, and Lessons from the Nordic Countries*, Papazissis Publishers S.A., pp. 125-160.

Lalioti, V. and Koutsampelas, Ch. (2021), 'The Greek vs. the Cypriot Guaranteed Minimum Income (GMI) Schemes: An Exploratory Comparative Analysis', *Journal of International and Comparative Social Policy*, 1-17.

Lalioti, V. (2021b), 'Vocational Education and Training (VET) in Greece: 'Overview, Labour Market Access and Gender Perspectives', in D. Katsikas, D. Nicolitsas and T. Fløtten (eds), *Youth Inclusion and Gender Equality in the Greek Labour Market. Trends, Challenges, and Lessons from the Nordic Countries*, Papazissis Publishers S.A., pp. 259-289.

Lalioti, V. (2021a), 'The Genesis of Comparative Social Policy', in Ch. Aspalter (ed.), *Ideal Types in Comparative Social Policy*, Routledge, pp. 17-40.

**Μαντώ Λαμπροπούλου**

**Επίκουρη Καθηγήτρια**



Η Μαντώ Λαμπροπούλου είναι Επίκουρη Καθηγήτρια στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Ολοκλήρωσε τη διδακτορική διατριβή και τις μεταπτυχιακές σπουδές της με βαθμό «άριστα» στο ίδιο Τμήμα με υποτροφία του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ). Διαθέτει δύο βασικά πτυχία (Επιχειρησιακή έρευνα & Μάρκετινγκ, Δημόσια Διοίκηση) και είναι απόφοιτος της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΣΔΔΑ).

Διετέλεσε πανεπιστημιακή υπότροφος στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, μεταδιδακτορική ερευνήτρια στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθήνας και στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, επισκέπτρια ερευνήτρια στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου και ερευνήτρια στο Κέντρο Αριστείας Jean Monnet του Πανεπιστημίου Αθηνών. Έχει διδάξει μαθήματα δημόσιας

διοίκησης, δημόσιας πολιτικής και διακυβέρνησης στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθήνας και στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Εργάστηκε επί σειρά ετών στην κεντρική διοίκηση και διετέλεσε ειδικό επιστημονικό προσωπικό στο Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ). Έχει συνεργαστεί ως εμπειρογνώμων με δημόσιους φορείς στην Ελλάδα και την Κύπρο. Είναι μέλος της επιστημονικής επιτροπής για τις Δημόσιες Επιχειρήσεις και Δημόσιες Υπηρεσίες του CIRIEC International, μέλος του Advisory Group του Greek Politics Specialist Group και ερευνήτρια στο ΕΛΙΑΜΕΠ.

Το συγγραφικό της έργο περιλαμβάνει δύο μονογραφίες και σειρά άρθρων / κεφαλαίων σε ελληνικές και διεθνείς εκδόσεις. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στη μελέτη της δημόσιας διοίκησης και της δημόσιας πολιτικής και σε ζητήματα αναδιοργάνωσης του κράτους και μεταρρύθμισης του δημόσιου τομέα.

#### Πρόσφατες δημοσιεύσεις

- Ρυθμιστική διακυβέρνηση, ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και δημόσιες πολιτικές, Στο Δημητράκοπουλος, Δ.Γ et al. (επιμ.), *Συναρμογές στον Ευρωπαϊκό Λογισμό: Πολιτεία και Διακυβέρνηση. Έπαινος στον Αργύρη Γ. Πασσά*, Αθήνα: Παπαζήσης, 2023 (υπό έκδοση).
- Public sector restructuring and marketisation reforms, In Spanou, C. (Ed.). *Crisis, Reform, and the Way Forward*, London/NY: Routledge, 2022, pp. 119-136.
- Κεντρική διοίκηση και Ανεξάρτητες Αρχές: Ο ασύμμετρος εκσυγχρονισμός; Στο Σπανού, Κ. (επ.). *Η Διοίκηση στο επίκεντρο: Σε αναζήτηση σύγχρονου ρόλου*, Αθήνα: Παπαζήσης, 2022, σσ. 165-185.
- Market regulation via independent agencies in post-crisis Greece. In Alogoskoufis, G. & Featherstone, K. (eds). *Greece and the Euro: From Crisis to Recovery*, London: Hellenic Observatory, London School of Economics, 2021, pp. 308-323 (with S. Ladi).
- Public-sector reform: Lessons from the privatisation experiment in Greece, *Utilities Policy*, Volume 72, 101282, 2021, pp. 1-8.
- La política pública de transparencia en Grecia, In Pastor Albaladejo, G. (comp.), *Políticas públicas de transparencia en las democracias del sur de Europa*. Valencia : Tirant lo Blanch, 2021, pp. 291-369 (with C. Spanou).
- Agencification in Greece: A parallel public sector?, *International Journal of Public Sector Management*, Volume 34, issue 2, 2021, pp: 189-204.
- Utilities policy and reform: The changing relationship between citizens and State-Owned Enterprises, Στο Bance, Ph., Florio, M. & Sak., B. (eds), *The Routledge Handbook of State-Owned Enterprises*, London/NY: Routledge, 2020, pp. 479-498.
- The “trilemma” of public bodies: Bureaucratic structures vs agencies under policy conditionality, *Administration & Society*, Volume 52, issue 9, 2020, pp: 1299-1332 (with G. Oikonomou).
- Policy responses to the Eurozone crisis: A comparative analysis of administrative reforms in Southern Europe, *Public Policy and Administration*, Volume 35, issue 3, 2020, pp: 289-311.
- Ζητήματα Αναδιοργάνωσης της Γραφειοκρατίας: Η Λειτουργική Αποκέντρωση στη Δημόσια Διοίκηση, Αθήνα: Παπαζήσης, 2019.

- Theoretical models of public administration and patterns of state reform in Greece, *International Review of Administrative Sciences*, Vol. 84, No 1, 2018, pp.101-121 (with G. Oikonomou).

### **Παντελής Λέκκας** **Καθηγητής**

Σπούδασε κοινωνιολογία στο Πανεπιστήμιο του Σάσσεξ ως υπότροφος του Σκυλιτσείου Ιδρύματος (BA Honours First Class, 1982) και εκπόνησε την διατριβή του στο Πανεπιστήμιο του Καίμπριτζ ως υπότροφος του King's College (PhD, 1986). Έχει υπηρετήσει στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (1987-1989 & 2002-2008), στο Πανεπιστήμιο Κρήτης (1989-1993), στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο (1989-1992), καθώς και στο Πάντειο Πανεπιστήμιο (1992-2002), ενώ από το 2008 διδάσκει στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Έχει διατελέσει Marie Curie Fellow στο Πανεπιστήμιο του Γουόρικ (1996), καθώς και επισκέπτης καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Χάιφας (2000) και στο Πανεπιστήμιο Κύπρου (2004). Έχει, επίσης, διδάξει ως προσκεκλημένος καθηγητής του Ιδρύματος Ωνάση (2012) σε πανεπιστήμια των ΗΠΑ και του Καναδά. Έχει συγγράψει πέντε βιβλία και αρκετά άρθρα, στα ελληνικά και στα αγγλικά. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν την πολιτική κοινωνιολογία, την ιστορική κοινωνιολογία, την κλασική και σύγχρονη κοινωνική θεωρία και τις θεωρίες εθνικισμού.

#### **Πρόσφατες δημοσιεύσεις**

- "Η πολιτική ιδεολογία ως κοσμική θρησκεία", στο: Ι.Α.Δ. Μεταξάς (επιμ.), Πολιτική Επιστήμη: διακλαδική και κριτική προσέγγιση της πολιτικής πράξης (υπό δημοσίευση).
- "Αφαίρεση και εμπειρία: μια φορμαλιστική θεώρηση του ιδεολογικού φαινομένου", Αθήνα: Τόπος, 2012.
- "War of Greek Independence (1821-1829)", στο: Gordon Martel (επιμ.), *The Encyclopedia of War*, London: Blackwell, 2011.

### **Κανάκης Λελεδάκης** **Επίκουρος Καθηγητής**



Ο Κανάκης Λελεδάκης σπούδασε στην Αθήνα (Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο), στο Λονδίνο (London School of Economics, Post Graduate Diploma in Economics, M.Sc. Sociology, Ph.D. Social Theory) και στο Παρίσι (Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales).

Έχει διδάξει στο Πάντειο Πανεπιστήμιο (Επίκουρος Καθηγητής), Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, University of California Los Angeles (Fulbright Fellow), Πανεπιστήμιο Κύπρου (Επισκέπτης Καθηγητής), Πανεπιστήμιο Κρήτης (Λέκτορας) και London School of Economics (Teaching Fellow).

Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εγγράφονται, μεταξύ άλλων, στο χώρο της ιστορίας της σκέψης, της κοινωνικής θεωρίας, της πολιτικής φιλοσοφίας, και της ψυχαναλυτικής θεωρίας. Ειδικότερα, τον απασχολεί η θεώρηση του υποκειμένου και της ψυχής στην ιστορία της δυτικής σκέψης, η θεώρηση των μηχανισμών κατασκευής και αναπαραγωγής του κοινωνικού εαυτού, η θεώρηση της κοινωνικής δράσης, το ερώτημα της αυτονομίας και η θεώρηση της κοινωνικής δομής.

Οι δημοσιεύσεις του περιλαμβάνουν το βιβλίο *Society and Psyche* και άρθρα σε Ελληνικά και διεθνή περιοδικά.

### **Ζηνοβία (Τζένη) Διαλιούτη** **Επίκουρη καθηγήτρια**



#### **Σπουδές**

- 2010 Διδακτορικός τίτλος Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας, τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας του Παντείου Πανεπιστημίου (Άριστα ομοφώνως).
- 2005 Μεταπτυχιακός τίτλος Πολιτικής Επιστήμης και Κοινωνιολογίας, τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης, ΕΚΠΑ. (Βαθμός: 8,85).
- 2003 Πτυχίο Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, τμήμα Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, ΕΚΠΑ. (Βαθμός: 9,04).

#### **Ερευνητική και Διδακτική Εμπειρία**

2022: Μονιμοποίηση στη θέση της Επίκουρης καθηγήτριας, στο γνωστικό αντικείμενο «Νεώτερη και Σύγχρονη Κοινωνική και Πολιτική Ιστορία της Ευρώπης», Τομέας Κοινωνικής Θεωρίας και Κοινωνιολογίας, Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης, ΕΚΠΑ.

Ιούνιος 2019: Επίκουρη καθηγήτρια, στο γνωστικό αντικείμενο «Νεώτερη και Σύγχρονη Κοινωνική και Πολιτική Ιστορία της Ευρώπης», Τομέας Κοινωνικής Θεωρίας και Κοινωνιολογίας, Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης, ΕΚΠΑ. (Εκλογή: Απρίλιος 2018).

2022-2023: Επιστημονικά υπεύθυνη του ερευνητικού έργου 'Εικόνες της Γερμανίας στην Ελλάδα κατά τη Διάρκεια του Μεγάλου Πολέμου: Λόγοι, Προσλήψεις και Προπαγάνδα, 1914-1918'. Φορέας χρηματοδότησης: Ελληνογερμανικό Ταμείο για το Μέλλον

2017-2020: ΣΕΠ στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα «Δημόσια Ιστορία» του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου.

2017 - 2019: Μεταδιδάκτορας Ερευνήτρια-Υπότροφος του ΙΚΥ. Αντικείμενο Έρευνας: «Πολιτιστικός Ψυχρός Πόλεμος και Αντικομμουνισμός: το Συνέδριο για την Ελευθερία στην Κουλτούρα (Congress for Cultural Freedom) και η Ελλάδα, 1950-1965». Φορέας Υλοποίησης: Κέντρον Ερεύνης της Ιστορίας του Νεωτέρου Ελληνισμού (KEINE) της Ακαδημίας Αθηνών.

2017: Διδάσκουσα στο τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας του Παντείου Πανεπιστημίου, στο πλαίσιο της πράξης: «Απόκτηση ακαδημαϊκής διδακτικής εμπειρίας σε νέους επιστήμονες κάτοχους διδακτορικού». Αντικείμενο μαθήματος: «Ιστορία, Πολιτικό Σύστημα και Κουλτούρα των Η.Π.Α. (19<sup>ος</sup>-21<sup>ος</sup> αιώνες)».

2016-2017: Ερευνήτρια στο έργο "Examining Xenophobia in Greece during the Economic Crisis: A computational perspective". Φορέας υλοποίησης: τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο. Χρηματοδότηση: ΕΟΧ περιόδου 2009-2014.

2012-2015: Μεταδιδάκτορας ερευνήτρια. Αντικείμενο Έρευνας: «Η έννοια του Αμερικανισμού και η Εικόνα της Ελλάδας, 1947-1967». Φορείς υλοποίησης: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσ/νικης, UCD Clinton Institute for American Studies. Χρηματοδότηση: ΓΓΕΤ.

### Επιλεγμένες Δημοσιεύσεις

#### 1. Βιβλία

- *Ηγεσία και Επιστήμη: Ο Γιάγκος Πεσμαζόγλου και η Διπλωματία των Ιδεών, 1954-1974*, Κέντρο Πολιτισμού, Έρευνας και Τεκμηρίωσης – Τράπεζα της Ελλάδος, Αθήνα 2025.
- *Ο 'άλλος' Ψυχρός Πόλεμος. Η αμερικανική πολιτιστική διπλωματία στην Ελλάδα 1953-1973*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2019.
- *Ο αντιαμερικανισμός στην Ελλάδα 1947-1989*, Ασίνη, Αθήνα 2016.

#### 2. Άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά και κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους

- Z. Lialiouti, "Searching for Leaders, Forging Networks: Yagos Pasmazoglou and the Eisenhower Exchange Fellowship Program in Greece, 1954-74", *Diplomatica: a journal of diplomacy and society* 7(1), 2025, 35-58.
- Z. Lialiouti, "A Greek-American Cold Warrior: George Phillis and the Greek Civil War 1946-1949", *Journal of Modern Greek Studies*, 42(2), 2024, 195-224.
- "When did globalization start?", στο Christian Karner και Dirk Hofäcker (επιμ.), *The Sociology of Globalization*, Edward Elgar Publishing 2023, 16-24.
- (με τον Georgios Giannakopoulos, "Legacies of Neutrality: the propaganda battle and the Greek 'National Schism' at the local level", in Edward Corse and Marta Garcia Cabrera (επιμ.), *Neutrality: global case studies in the 20th century*, Bloomsbury 2023, 63-80.
- «Εικόνες της Ευρώπης στην ελληνική δημόσια ιστορία: Τα γραμματόσημα του ελληνικού κράτους 1913-1967», *Νεοελληνικά Ιστορικά* 6, 2021, 348-390.
- «Ιστορία δύο πόλεων: προσλήψεις του 'κοινωνικού ζητήματος' στους δήμους Αθηναίων και Λαυρεωτικής», στο Ανδρέας Κακριδής και Σωτήρης Ριζάς (επιμ.), *Η Κρίση του 1929 και η Ελλάδα: Οικονομικές, πολιτικές και θεσμικές όψεις*, Τράπεζα της Ελλάδος, Κέντρο Πολιτισμού, Έρευνας και Τεκμηρίωσης, Αθήνα 2021, 209-230.
- Το «ευγενές έθνος» και η «δυστυχής Ανατολή»: Όψεις του αντιγαλλικού λόγου στον εθνικό και επαρχιακό τύπο 1916-1917', στο Σπύρος Μπελεγράτης, Σωτήρης Ριζάς (επιμ.), *100 Χρόνια από τη λήξη του Α' Παγκοσμίου Πολέμου*, Ακαδημία Αθηνών, Σύνδεσμος Επιτελών Εθνικής Αμύνης, Αθήνα 2020, 245-264.
- "Meeting the Communist Threat in Greece: American diplomats, ideology and stereotypes 1944-1950", *Twentieth Century Communism: a journal of international history*, 17, 2019, 91-121.

- “Cold War propaganda in Civil War Greece 1946-1949: From state of emergency to normalization” στο Paul Baines, Nicholas O’ O’Shaughnessy and Nancy Snow (επιμ.), *The Sage Handbook of Propaganda*, Sage 2020, 461-477.
- (με τον Δημήτρη Αντωνίου), “Perceptions of Antiquity and Modernity. Greece in the Eyes of her allies, 1946-2018”, στο Panayis Panagiotopoulos and Dimitris Sotiropoulos (επιμ.), *Political and Cultural Aspects of Greek Exoticism*, Palgrave Pivot 2019, 39-50.
- “The ‘treason of the intellectuals’: the shadowy presence of the Congress for Cultural Freedom in Greece, 1950–1963”, *Intelligence and National Security*, 33(5), 2018, 687-704.
- «Ο αντιαμερικανισμός στον λόγο του ΠΑΣΟΚ (1974-2018): Δημόσια ιστορία, ταυτότητα και ιδεολογία», στο Βασίλης Ασημακόπουλος-Χρύσανθος Τάσσης (επιμ.), *ΠΑΣΟΚ 1974-2018*, Gutenberg, Αθήνα 2018, 389-423.
- “American Cultural Diplomacy in Greece 1953-1968”, *Journal of Transatlantic Studies*, 15(3), 2017, 229-250.
- (με τον Γιώργο Μπιθυμήτη) “A Nation Under Attack: Perceptions of Enmity and Victimhood in the Context of the Greek Crisis”, *National Identities*, Special Issue: *Dividing United Europe*, 19(1) 2017, 53-71.
- “Contesting the anti-totalitarian consensus: the concept of national independence, the memory of WWII and the ideological cleavages in post-war Greece”, *National Identities* 18(2), 2016: 105-123.
- “Greek Cold War anti-Americanism in Perspective”, *Journal of Transatlantic Studies*, 13 (1), 2015, 40-55.
- «Ο αντιαμερικανισμός και το εθνικό αφήγημα της Μεταπολίτευσης 1974-1985: ανορθολογικά στοιχεία, ορθολογικές χρήσεις», στο Έφη Γαζή, Κωστής Κορνέτης, Μάνος Αυγερίδης (επιμ.), *Διερευνώντας τη Μεταπολίτευση. Κουλτούρα και πολιτική στην Ελλάδα του ύστερου 20ού αιώνα*, Θεμέλιο, Αθήνα 2015, 197-210
- Z. Lialiouti, “Cold War Propaganda, US Prestige and the Eisenhower Administration: Implications from a case study approach”, *Ad Americam: Journal of American Studies*, vol.15, 2014, 171-187.
- (με τον Philip Muehlenbeck), «Ethnic Nationalism in the Cold War Context: The Cyprus issue in the Greek and Greek-American public debate 1954-1989», στο Philip Muehlenbeck (επιμ.), *Race, Ethnicity and the Cold War: A Global Perspective*, Vanderbilt University Press, Nashville 2012, 229-259.

Ερευνητικά ενδιαφέροντα: Σύγχρονη ελληνική και ευρωπαϊκή ιστορία, Ψυχρός Πόλεμος, Ιστορία της προπαγάνδας, Διαμόρφωση εθνικών ταυτοτήτων, Πολιτιστική Διπλωματία, Δημόσια Ιστορία.

**Ναπολέον Μαραβέγιας**  
**Ομότιμος Καθηγητής**



Ο Ναπολέον Μαραβέγιας γεννήθηκε το 1955. Πήρε Πτυχίο από το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αθηνών και συνέχισε τις σπουδές του στη Γαλλία, στο Πανεπιστήμιο της Grenoble, απ' όπου απέκτησε D.E.A. και Doctorat d' Etat (1983) με Άριστα και με υποτροφίες της Αγροτικής Τράπεζας και του Ιδρύματος Α. Σ. Ωνάσης. Δίδαξε επίσης δύο χρόνια στο ίδιο Πανεπιστήμιο (1982-83). Από το 2000 είναι Καθηγητής της «Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Ευρωπαϊκής Οικονομικής Ολοκλήρωσης» στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών, όπου διετέλεσε Αναπληρωτής Πρόεδρος τη διετία 2006-2008.

Από το 1999 ως το 2004 ήταν Πρόεδρος του Εθνικού Ιδρύματος Αγροτικής Έρευνας (ΕΘΙΑΓΕ) και το 2003-2004 Εκπρόσωπος της Ελλάδας στο Διεθνές Κέντρο Ανώτατων Αγρονομικών Σπουδών της Μεσογείου (CIHEAM). Τα έτη 2006, 2009 και 2012 ήταν Πρόεδρος της Ελληνικής Πανεπιστημιακής Ένωσης Ευρωπαϊκών Σπουδών (ΕΠΕΕΣ) και από το 2008 μέχρι το 2010 υπήρξε μέλος της ΑΔΙΠ (Αρχή Διασφάλισης Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση). Από το 2010 μέχρι το 2015 ήταν Πρόεδρος της Δ.Ε. του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Ιονίων Νήσων και Αντιπρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κέντρου Αριστείας Jean Monnet του Πανεπιστημίου Αθηνών. Διετέλεσε επίσης Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης στην Υπηρεσιακή Κυβέρνηση του 2012. Από το Μάρτιο 2015 μέχρι το Σεπτέμβριο 2019 ήταν Αναπληρωτής Πρύτανη Διοικητικών Υποθέσεων του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Έχει συγγράψει μονογραφίες, μελέτες και εκθέσεις ερευνητικών προγραμμάτων, έχει δημοσιεύσει πολλά άρθρα σε ελληνικά και διεθνή επιστημονικά περιοδικά και έχει κληθεί να διδάξει σε ξένα πανεπιστήμια. Είναι μέλος του Ερευνητικού Κέντρου Οικονομικής Πολιτικής, Διακυβέρνησης και Ανάπτυξης του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης και Διευθυντής Σύνταξης του Επιστημονικού Περιοδικού «Περιφέρεια». Τέλος, είναι αρθρογράφος σε εφημερίδες της Αθήνας.

Οι πιο πρόσφατες δημοσιεύσεις του (βιβλία που έχει συγγράψει ή επιμεληθεί μόνος ή με άλλους Καθηγητές) είναι:

1. «Ευρωπαϊκή Αγροτική Οικονομία και Πολιτική», Εκδόσεις Κριτική 2021
2. «Χωρίς Βαρβάρους....» Εκδόσεις Κριτική 2019

3. «Ελλάδα και Ευρωπαϊκή Ενοποίηση: Η Ιστορία μιας Πολυκύμαντης Σχέσης 1962-2018», Εκδόσεις Διόνικος, 2018
4. «Ευρωπαϊκή Ένωση: Δημιουργία, Εξέλιξη και Προοπτικές», Εκδόσεις Κριτική, 2016.
5. «Η Υπόσχεση της Ανάπτυξης, 100 κείμενα προβληματισμού», Εκδόσεις Παπαζήση, 2015.
6. «Από την Κρίση στην Ανάπτυξη. Σε Αναζήτηση Νέων Αναπτυξιακών Μοντέλων για την Ελλάδα και το Ευρωπαϊκό Νότο», Εκδόσεις Παπαζήση, 2014.
7. «Η Έξοδος από την Κρίση - Εφαρμόσιμες Εναλλακτικές Προτάσεις», Εκδόσεις Παπαζήση, 2014.
8. «Βιώσιμα Μοντέλα Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης Ορεινών Περιοχών: Η Περίπτωση της Ηπείρου και της Πίνδου», Εκδόσεις Παπαζήση, 2014.

### **Αντώνης Μεταξάς** **Καθηγητής**



Ο κ. Αντώνης Μεταξάς αποφοίτησε με «άριστα» από τη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, ενώ ολοκλήρωσε τις διδακτορικές του σπουδές στη Νομική Σχολή του Ελεύθερου Πανεπιστημίου του Βερολίνου επίσης (ομοφώνως) με Άριστα μετ' επαίνου ("summa cum laude") όντας υπότροφος όλα τα έτη των διδακτορικών του σπουδών του Γερμανικού Κράτους (DAAD).

Το 2009 εξελέγη Λέκτορας Ευρωπαϊκού Δικαίου στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, όπου έχει έκτοτε αναπτύξει εκτενή διδακτική δραστηριότητα σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο σε πλείονα Π.Μ.Σ. διαφόρων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Αθηνών αλλά και άλλων Πανεπιστημιακών ιδρυμάτων στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Από το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018 ο κ. Μεταξάς έχει προσκληθεί και διδάσκει ως Επισκέπτης Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Βερολίνου στο διεθνούς φήμης μεταπτυχιακό πρόγραμμα του εν λόγω Πανεπιστημίου στα γνωστικά αντικείμενα του ευρωπαϊκού δικαίου και της ενεργειακής ρύθμισης.

Έχει εκτενές δημοσιευμένο επιστημονικό έργο αποτελούμενο από μονογραφίες, άρθρα και γνωμοδοτήσεις στην ελληνική, αγγλική αλλά και γερμανική γλώσσα, ενώ έχει συμμετάσχει σε πλήθος ελληνόγλωσσων και ξενόγλωσσων συλλογικών τόμων. Είναι Πρόεδρος του Ελληνικού Ινστιτούτου Ενεργειακής Ρύθμισης και του Ελληνικού Ινστιτούτου Κρατικών Ενισχύσεων, ενώ παράλληλα είναι μέλος σε πολλές επιστημονικές και επαγγελματικές ενώσεις, όπως η Γερμανοελληνική Ένωση Νομικών και η Ένωση Ελλήνων Συνταγματολόγων.

### Πρόσφατες Δημοσιεύσεις (επιλογή)

- A. Metaxas, "Investment protection under the provisions of the Energy Treaty Charter", *European Law Journal*, issue 2, 2019.
- A. Metaxas, L. Hancher (ed.), *The transformation of the EU and Eastern Mediterranean Energy Networks, Legal, Regulatory and Geopolitical Challenges*, *European Energy Studies*, Claeys & Casteels, Belgium, 2018
- L. Hancher, A. Metaxas (ed.) (2017), *EU Energy Law and Policy: A South European perspective, Meeting the challenges of a Low Carbon Economy*, *European Energy Studies*, Volume XII, Claeys & Casteels, Belgium
- A. Metaxas, "After Europe, what? Beyond the illusion of non disintegration" in the collective volume "The crisis of the rule of Law in the EU", Prof. Dr. Metaxas (ed.), Eurasia Publications, 2019
- Α. Μεταξάς, *Η εφαρμογή των ενωσιακών κανόνων για τον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων από τα εθνικά δικαστήρια: Ο πολυλειτουργικός ρόλος του διοικητικού δικαστή*, *ΔιΔικ* 2, 2017, εκδ. Σάκκουλας
- Μεταξάς, Α./Pernice, I., *Η Ευρώπη σε Κρίση, Ανάμεσα σε Δίκαιο και Πολιτική* (δίγλωσση έκδοση), Εκδόσεις Ι. Σιδέρης, 2015
- Ο «επαπειλούμενος» δικανικός και κοινοβουλευτικός λόγος - Σκέψεις για την ανάγκη συγκρότησης μιας ευρωπαϊκής «συνταγματικής ταυτότητας», *Το Σύνταγμα*, 2012, σελ. 293-314.
- «Selectivity of Asymmetrical Tax Measures and Distortion of Competition in the Telecom Sector. An analysis of the legality of the duty imposed in Greece on mobile network operators' subscribers under EU State Aid rules», *European State Aid Law Quarterly (EStAL)*, Vol. 4, 2010
- «Η ανάκτηση παράνομων κρατικών ενισχύσεων. Ο ρόλος του Εθνικού Δικαστή στο σύστημα ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων», *Δίκαιο Επιχειρήσεων και Εταιρειών*, Τεύχος 8, 2009

### Γρηγόριος Μολύβας Καθηγητής

Έχει Πτυχίο Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης από το Πανεπιστήμιο Αθηνών (1987). Έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στην Πολιτική Θεωρία στο Πανεπιστήμιο του Manchester (1989) και έλαβε το διδακτορικό του από το University College London (1994) με αντικείμενο έρευνας τις θεωρίες περί φυσικών δικαιωμάτων και ελευθερίας τον 18ο αιώνα. Υπήρξε υπότροφος του Ι.Κ.Υ., του Ιδρύματος Ωνάση και του British Council.

Έχει διατελέσει Διδάσκων με το Π.Δ. 407 (1998-2001) και Λέκτορας (2001-2005) στο Τμήμα Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης, Λέκτορας στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (2000-2001), Επισκέπτης Επίκουρος Καθηγητής Τμήμα Κλασικών Σπουδών και Φιλοσοφίας, Πανεπιστήμιο Κύπρου (2004), Επίκουρος Καθηγητής (2005-2010) και Αναπληρωτής Καθηγητής (2010 - 2018) και 2018 έως σήμερα, Καθηγητής στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Έχει διατελέσει Συντονιστής στις Θεματικές Ενότητες «Φιλοσοφία στην Ευρώπη» (2001-2004) και «Ευρωπαϊκές Πολιτικές Ιδεολογίες» (2004- ) και Διευθυντής του Προγράμματος «Ευρωπαϊκός Πολιτισμός» στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Τα σημερινά ερευνητικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στην πολιτική σκέψη του 18ου αιώνα, στις σύγχρονες θεωρίες διανεμητικής και κοινωνικής δικαιοσύνης (Rawls, Dworkin, Sen), στις ερμηνείες της ισότητας, στα δικαιώματα και τον ωφελιμισμό, στα φιλοσοφικά θεμέλια του φιλελευθερισμού και του κοινοτισμού.

Έχει γράψει δύο μονογραφίες, διδακτικά εγχειρίδια για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση και έχει κάνει μεταφράσεις και επιμέλειες έργων πολιτικής φιλοσοφίας. Άρθρα του έχουν δημοσιευτεί σε περιοδικά όπως, *Journal of the History of Ideas Utilitas, History of Political Thought, History of European Ideas*.

#### Ενδεικτικές δημοσιεύσεις

- *Αξιοκρατία και Κοινωνική Δικαιοσύνη*, Αθήνα: Πόλις, 2018.
- «John Stuart Mill through Rawls», K. Demetriou and A. Loizides (επιμ.), *John Stuart Mill: A British Socrates*, Basingstoke: Palgrave MacMillan, 2013, 230-254.
- *Ηδονές, προτιμήσεις και ανάγκες: Διακυβεύματα δικαιοσύνης και ισότητας*, Αθήνα: Πόλις, 2010.
- *Δικαιώματα και Διανεμητική Δικαιοσύνη*, Αθήνα: Πόλις, 2004.
- «Richard Price, the Debate on Free Will and Natural Rights», *Journal of the History of Ideas* 58 /1 (1997), 105-123.

**Παναγής Παναγιωτόπουλος**  
**Αναπληρωτής Καθηγητής**

#### Σπουδές

- Ιούνιος 1989: Baccalauréat (série A2, philosophie-lettres), από το Γαλλο-ελληνικό Λύκειο Αγίας Παρασκευής (Lycée Franco-Hellénique d'Athènes).
- Ιούλιος 1993: Πτυχίο Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του ομώνυμου Τμήματος της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (κύκλος Πολιτικής ανάλυσης, βαθμός πτυχίου: Λίαν Καλώς-7,94).
- Σεπτέμβριος 1994: Diplôme d'Etudes Approfondies (DEA) en Sociologie από την Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales/Centre d'Analyse et d'Intervention Sociologiques, υπό τη Διεύθυνση του Διευθυντή Ερευνών κ. Michel Wieviorka. (η Hautes Etudes en Sciences Sociales δεν χορηγεί βαθμός τα μεταπτυχιακά διπλώματα που απονέμει). -Τίτλος της διπλωματικής εργασίας: «Réclusion et idéologie. L'expérience des communistes grecs»
- Ιανουάριος 2000: Doctorat en Philosophie από το οικείο Τμήμα του Πανεπιστημίου Paris-X Nanterre. Επιβλέπων καθηγητής ο κ. Etienne Balibar (λοιπά μέλη της επιτροπής κρίσης οι κκ. Καθηγητές Pierre Macherey, Michel Wieviorka, Wladimir Bérélovitch). - Τίτλος της εκπονηθείσας διδακτορικής διατριβής: *Lamoralisme communiste-Etudes sur le rapport éthique dans les partis communistes d'Europe. URSS, France, Grèce (1905-1965)*. (Βαθμός: Très Honorable avec les félicitations du Jury)

### Διδακτική και ερευνητική εμπειρία

- Εντεταλμένος διδασκαλίας Π.Δ 407/80 στο Τμήμα Πολιτικών Επιστημών της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, από το Σεπτέμβριο του 2000 έως το Σεπτέμβριο του 2002.
- Λέκτορας Σύγχρονης Πολιτικής Θεωρίας στο Τμήμα Πολιτικών Επιστημών της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, από τον Αύγουστο του 2002 έως και τον Απρίλιο του 2007.
- Λέκτορας Κοινωνιολογίας με έμφαση στους κοινωνικούς και πολιτικούς θεσμούς στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών - Τομέας Κοινωνικής Θεωρίας και Κοινωνιολογία, από τον Απρίλιο του 2007 έως τον Ιούνιο του 2013.
- Επίκουρος Καθηγητής στο παραπάνω γνωστικό αντικείμενο και στο ίδιο Τμήμα από τον Ιούνιο του 2013.
- ΣΕΠ ΕΑΠ Ελληνικός Πολιτισμός-Θεματική Ενότητα «Ελληνική Ιστορία» 2002-2007
- Υπεύθυνος έρευνας Η Ελλάδα στη δεκαετία του 1980. Κοινωνία, πολιτική, μαζικός πολιτισμός. Ψηφιακή βάση τεκμηρίων. ΤΠΕΔΔ/ΕΚΠΑ. Ερευνητικό πρόγραμμα που χρηματοδοτήθηκε από το Ίδρυμα Ι. Φ. Κωστόπουλου και το Πρόγραμμα Καποδίστριας του ΕΚΠΑ (κωδικός 70/4/9860). 2008-2010.

Σε προπτυχιακό επίπεδο, έχει διδάξει στο Τμήμα Π.Ε.Δ.Δ. τα μαθήματα: Το ελληνικό πολιτικό σύστημα (συνδιδασκαλία με Μ. Σπουρδαλάκη, Η. Νικολακόπουλο), Εκλογική κοινωνιολογία (συνδιδασκαλία με τον Π. Καφετζή), Συγκριτική πολιτική, Πολιτική επιστήμη Ι, (συνδιδασκαλία με τον Π. Λέκκα), Κράτος και κοινωνία, Σύγχρονη κοινωνική θεωρία (συνδιδασκαλία με τον Κύρκο Δοξιάδη).

Σε μεταπτυχιακή επίπεδο έχει διδάξει στο Πρόγραμμα Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία του Τμήματος Π.Ε.Δ.Δ. τα μαθήματα: Πολιτική και πολιτισμικές πρακτικές στη σύγχρονη Ελλάδα, Ελληνική κοινωνία και πολιτική (συνδιδασκαλία με τους Μ. Σπουρδαλάκη και Ευ. Παπαβλασόπουλο), Μετασχηματισμοί του ιδιωτικού χώρου στη σύγχρονη Ελλάδα.

### Άλλες ακαδημαϊκές δραστηριότητες

- Από το 1994, μέλος της Ελληνικής Εταιρίας Πολιτικής Επιστήμης, Αθήνα. Μέλος του Δ.Σ. την περίοδο 2002-2004.
- Από το 2013, μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής του περιοδικού Επιστήμη και κοινωνία. Υπεύθυνος βιβλιοπαρουσιάσεων.
- Μέλος της Επιστημονικής επιτροπής του Books' Journal.
- Ακαδημαϊκός Υπεύθυνος των Προγραμμάτων Πρακτικής Άσκησης Φοιτητών (ΕΣΠΑ) του Τμήματος Π.Ε.Δ.Δ..

### Ενδεικτικές δημοσιεύσεις

#### Βιβλία

- 2003, Το Γεγονός. Βαναυσότητα, πόλεμος και πολιτική μετά την 11η Σεπτεμβρίου, εκδόσεις Βιβλιόραμα, Αθήνα, σελίδες 186.

- 2010 (συλλογικό) Η Ελλάδα στη δεκαετία του 1980. Κοινωνικό, πολιτικό και πολιτισμικό λεξικό. (επιστημονική επιμέλεια με τον Β. Βαμβακά), Το Πέρασμα Αθήνα 2010 σ. 789.
- 2013 Τεχνολογικές καταστροφές και πολιτικές του κινδύνου. Παλινδρομήσεις του κοινωνικού εκσυγχρονισμού στην Ελλάδα, 1947-2000. Αθήνα σελίδες 483.

### Πρόσφατα Άρθρα

- 2005, «Πολιτισμός κομφορμισμός και εναλλακτική γνώση- Η νέα αρχαιολατρεία, το New Age και η ναρκισσιστική χειραφέτηση», στα πρακτικά του συνεδρίου Όψεις του σύγχρονου ανορθολογισμού, Εταιρία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας-Ιδρυτής Σχολή Μωραΐτη, Αθήνα., σελίδες 195-220.
- 2005, «Οικειότητα και εξατομίκευση υφολογικές διαστάσεις της πολιτικής γλώσσας», στο πρακτικά επιστημονικού συμποσίου Χρήσεις της γλώσσας, Εταιρεία σπουδών νεοελληνικού πολιτισμού και γενικής παιδείας, Αθήνα, σ. 283-308.
- 2006, «Κοινωνική βία-πολεμική σύγκρουση-κινηματογραφική εξομάλυνση. Μια κοινωνιολογική προσέγγιση της απουσίας ταινιών μάχης στον ελληνικό κινηματογράφο», στο (Φ. Τομέα επιμ) Αναπαραστάσεις του πολέμου, Παπαζήσης Υπηρεσία διπλωματικού και ιστορικού αρχείου-κινηματογραφικό αρχείο ΥΠΕΞ, Αθήνα, σ.67-88.
- 2007, «Ατομική επιτυχία και κρίση των πολιτικών ταυτοτήτων: όψεις των δεκαετιών του '60 και του '80 στο «Ακρόπολη» και στη Φανέλα με το εννιά» του Παντελή Βούλγαρη», στο (επί. Φ. Τομέα), Ιστορία και πολιτική στο έργο του Παντελή Βούλγαρη, Παπαζήσης Υπηρεσία διπλωματικού και ιστορικού αρχείου-κινηματογραφικό αρχείο ΥΠΕΞ, Αθήνα, σ.193-227.
- 2007, «City and political culture: the ideology of authenticity in the case of Athens», στο Prayer for (passive?) resistance (επίμ. Xenia Kalpaktsoglou, Poka-Yio, Augoustinos Zenakos, Th. Tramboulis), Athens biennial, Αθήνα, σ. 99-127.
- 2008 «Κοινωνική ενσωμάτωση και κοινωνική απόταξη στις εκλογές του 2007: εκτιμήσεις για την κρίση πολιτικής εκπροσώπησης των μεσαίων στρωμάτων» Αφιέρωμα εκλογές 2007 (επίμ. Η. Νικολακόπουλος) Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής επιστήμης τ. 31 σ. 118-142.
- 2010, «Το κράτος ως τόπος συγκρότησης του κοινωνικού (για την άρση του αναγωγισμού στο έργο του Κωνσταντίνου Τσουκαλά)», στο Εξουσία και κοινωνία. Δωρήματα στον Κωνσταντίνο Τσουκαλά (επιμ Μ. Κούση, Μ Σαματάς, Σ. Κονιώρδος) Καστανιώτης Αθήνα 2010, σ. 302-324.
- 2010, «Entre hypermodernité et traditionalisme: souffrance de la classe moyenne grecque et palliatifs politiques» στο Nicole Aubert (επίμ), La société hypermoderne: ruptures et contradictions, στο Collection Changement social no. 15 L' Harmattan-Laboratoire de changement social, Παρίσι σ. 109-131.
- 2010 (με τον Β. Βαμβακά) «Η Ελλάδα στη δεκαετία του '80. Κοινωνικός εκσυγχρονισμός, πολιτικός αρχαισμός, πολιτισμικός πλουραλισμός», Εισαγωγή στο Η Ελλάδα στη δεκαετία του '80, Κοινωνικό, πολιτικό και πολιτισμικό λεξικό, Πέρασμα, Αθήνα 2010 σσ. XXXI-LXXI.

- 2013 «Πολιτικές χρήσεις της ιστορίας 2010-2012: ριζοσπαστική αριστερά και αλυσιτελής νοσηματοδότηση του τραύματος» στο Ν. Δεμερτζής-Ε.Πασχαλούδη-Γ. Αντωνίου (επίμ.), Εμφύλιος. Πολιτισμικό τραύμα, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2013, σσ 252-287.
- 2013 (με τον Β. Βαμβακά) «Acrobats on a rope. Greek society between contemporary European demands and archaic cultural reflexes» στο Bulent Temel (επίμ.) The Great Catalyst: European Union Project and Lessons from Greece and Turkey, Lexington Books, Lanham και αλλού 2013, σσ. 113-134.

**Μάρω Παντελίδου Μαλούτα**  
**Ομότιμη Καθηγήτρια**



Καθηγήτρια Πολιτικής Επιστήμης στο Τμήμα ΠΕΔΔ του Πανεπιστημίου Αθηνών και Διευθύντρια του Εργαστηρίου Ελληνικής Πολιτικής του ίδιου τμήματος, έως την αφυπηρέτησή της το 2020. Έκτοτε, συμμετέχει στο διδακτικό έργο του Τμήματος ως ομότιμη καθηγήτρια. Έχει σπουδάσει Πολιτική Επιστήμη και Ιστορία στα Πανεπιστήμια της Λωζάνης, της Γενεύης και των Παρισίων (Paris I/Sorbonne), καθώς και στην Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales, όπου και υποστήριξε τη διδακτορική της διατριβή το 1980.

Από το 1982 έχει διδάξει στο τμήμα ΠΕΔΔ πληθώρα μαθημάτων της ειδικότητάς της, ενώ από την έναρξή του, συμμετέχει στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών Πολιτικής Επιστήμης και Κοινωνιολογίας. Έχει αναλάβει διάφορες διοικητικές υποχρεώσεις, όπως Διευθύντρια του τομέα Πολιτικής Επιστήμης, Μέλος της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ. Πολιτικής Επιστήμης και Κοινωνιολογίας, εκπρόσωπος του τμήματος στο ΔΣ του ΔΙΚΑΤΣΑ, και εκπρόσωπος του ΕΚΠΑ στην Εθνική Επιτροπή Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Διετέλεσε Πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Πολιτικής Επιστήμης (2014-16) και Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου του ΕΚΔΔΑ (2015-18).

Διδακτικά, ερευνητικά και συγγραφικά ασχολείται με τις πολιτισμικές συνιστώσες της πολιτικής διαδικασίας και τη διαδικασία διαμόρφωσης πολιτικών ταυτοτήτων στο πλαίσιο της δημοκρατίας, με έμφαση στο σύστημα έμφυλων σχέσεων και την επίδραση της γενιάς στην πολιτικότητα των υποκειμένων. Έχει συστηματική εμπλοκή στην εμπειρική έρευνα, με έμφαση στη σχέση έμφυλης ανισότητας και πολιτικής συμμετοχής, καθώς και στην πολιτικότητα των νέων. Έχει διευθύνει και συμμετάσχει σε πολλά ερευνητικά προγράμματα, τόσο ελληνικά (στο ΕΚΚΕ και το ΕΚΠΑ), όσο και ευρωπαϊκά της DG Research (FP 5, FP 6, FP 7), στα οποία υπήρξε επιστημονική υπεύθυνη του ελληνικού σκέλους, και τα οποία διεξήχθησαν σε συνεργασία με το CNRS, το IWM της Βιέννης κ.ά. Τα τελευταία χρόνια συντόνιζε το ερευνητικό έργο του Εργαστηρίου Ελληνικής Πολιτικής του Τμήματος ΠΕΔΔ. Διετέλεσε αξιολογήτρια ερευνητικών προγραμμάτων που προκηρύχτηκαν από τη ΓΓΕΤ, και

εμπειρογνώμων-αξιολογήτρια (expertevaluator) στις Βρυξέλλες, σε ερευνητικά προγράμματα που προκηρύσσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

### Δημοσιεύσεις

Η Μ. Παντελίδου Μαλούτα έχει δημοσιεύσει πολλά άρθρα και έντεκα βιβλία στα οποία περιλαμβάνονται:

### Επιλογή βιβλίων

- *Το φύλο της δημοκρατίας: Ιδιότητα του πολίτη και έμφυλα υποκείμενα*, Αθήνα, Σαββάλας, 2002.
- *Μισός αιώνας γυναικείας ψήφου/ Μισός αιώνας γυναίκες στη Βουλή*, Αθήνα, Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων, 2006.
- *Γυναίκες και πολιτική: Η πολιτική φυσιογνωμία των Ελληνίδων*, Αθήνα, Gutenberg, 1992.
- *The gender of democracy. Citizenship and gendered subjectivity*, London, Routledge, 2006.
- *Πολιτική Συμπεριφορά: Θεωρία, Έρευνα και Ελληνική Πολιτική*, Αθήνα, Σαββάλας, 2012.
- *Φύλο, Κοινωνία και Πολιτική*, Αθήνα, ΚΕΘΙ, 2013.
- *Πολιτισμικές Συνιστώσες της Πολιτικής Διαδικασίας: Πολιτική Κοινωνικοποίηση και Ελληνική Πολιτική Κουλτούρα*, Ελληνικά Ακαδημαϊκά Συγγράμματα και Βοηθήματα, 2015, [www.kallipos.gr](http://www.kallipos.gr).
- *Φύλο, Νεολαία και Πολιτική: Θεωρητικές και Εμπειρικές Διερευνήσεις* (με την Μ. Κακεπάκη). Αθήνα Κάλλιπος, 2022, , [www.kallipos.gr](http://www.kallipos.gr)

### Επιλογή άρθρων

- “The glass menagerie of urban governance and social cohesion: Concepts and stakes/concepts as stakes” (με τον Th. Maloutas), *International Journal of Urban and Regional Research*, 28, 2, 2004.
- “Κρατικός φεμινισμός, πολιτικές για την έμφυλη ισότητα και κοινωνικές αντιλήψεις”, *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, 29/2007, σσ.5-39.
- “Η «ανισότητα των φύλων» ως πρόβλημα πολιτικής: Άρρητες παραδοχές της σύγχρονης πολιτικής ανάλυσης”, στο, Β. Καντσά, Β. Μουτάφη, Ε. Παπαταξιάρχης, (επιμ.), *Φύλο, και κοινωνικές επιστήμες στη σύγχρονη Ελλάδα, Ένας πρώτος ελληνικός απολογισμός*. Αθήνα, Αλεξάνδρεια, 2010.
- “Αλλαγές στις πολιτικές αντιλήψεις των νέων γυναικών στο τέλος του 20<sup>ου</sup> αιώνα”, στο, Β. Καραμανωλάκης, Ε. Ολυμπίτου, Ι. Παπαθανασίου, *Η ελληνική νεολαία τον 20<sup>ο</sup> αιώνα*, Αθήνα, ΑΣΚΙ/Ινστιτούτο Ν. Πουλαντζάς/Θεμέλιο, 2010.
- “Έμφυλες διεκδικήσεις και δημοκρατία”, στο Κουζέλης, Γ., Χριστόπουλος, Δ. (επιμ.), *Ιδιότητα του πολίτη: πολιτικός λόγος, ιστορία και κανόνες σε συγκριτικές προοπτικές*, Αθήνα, Πατάκης 2012.
- “Από τη σκοπιά του φύλου: Όψεις της κρίσης”, Εισαγωγή σε ειδικό τεύχος, *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, 41, 2013, σσ.9-34.
- “Η νεολαία επιστρέφει; Ελληνική πολιτική κουλτούρα και μεταβαλλόμενα πρότυπα πολιτικότητας των νέων στην κρίση”, *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, 43, 2015, σσ. 5-46.

- “The young as political actors in Greece under the crisis”, International Sociological Association Web Forum on *The Futures We Want*, Jan. 2016. <http://futureswewant.net/maropantelidou-maloutas-greece>
- “Το σύστημα έμφυλων σχέσεων ως πρόκληση για τη δημοκρατία στις αρχές του 21<sup>ου</sup> αιώνα”, στο, Σ. Βαφειάδης, (επιμ.), *Η δημοκρατική λειτουργία σε καμπή: προκλήσεις και απειλές στον πρώιμο 21ο αιώνα*, Πρακτικά του Η' συνεδρίου της ΕΕΠΕ, νήσος/ΕΕΠΕ, 2014.
- “Από την πυραμίδα συμμετοχής στην πολιτική των πολιτών”, στο, Μεταξάς Α-Ι. Δ. (επιμ), *Πολιτική Επιστήμη. Διακλαδική και συγχρονική διερεύνηση της πολιτικής πράξης*, τ. 4, *Πολιτική Κοινωνιολογία*, Αθήνα, Σιδέρης, 2016.
- “Συζητώντας για τον πολιτισμικό δυϊσμό: Κατανοήσεις, παρανοήσεις, συνεννοήσεις και επίδικα”, στο, Σπανού, Κ. Σωτηρόπουλος, Δ (επιμ), *Κουλτούρα, Ιστορία, Δημοκρατία. Τιμητικός τόμος για τον Νικηφόρο Διαμαντούρο*, Αθήνα, Εκδόσεις Παπαδόπουλος, 2018.
- “Τι μάθαμε για την έμφυλη ανισότητα: από τη θεωρία στην πολιτική”, στο, Βαΐου, Ντ., Ψαρρά, Α., (επιμ.), *Εννοιολογήσεις και πρακτικές του φεμινισμού. Μεταπολίτευση και “μετά”*, Αθήνα, Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων, 2018.
- “Νεολαία, αριστερή ψήφος και ριζοσπαστισμός τη δεύτερη δεκαετία του 2000” (με την Λ. Ζηργάνου-Καζολέα), *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, 46, 2020, σσ. 148-182.
- Παντελίδου Μαλούτα, Μ., «Βουλευτίδες, βουλευτίνες και βουλευτρίες: ‘ανδρική οικουμενικότητα’, ‘γυναικεία ιδιαιτερότητα’ και πολιτική εκπροσώπηση στη δημοκρατία», στο, *Ελληνικός Κοινοβουλευτισμός: Αφετηρίες, εξέλιξη, προοπτικές*, Πρακτικά Συνεδρίου, Εισαγωγή, Χ. Λυριντζής, Η. Νικολακόπουλος, Αθήνα, Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων, 2022.
- Pantelidou Maloutas, M., “Gender, Representation, and the Politics of Exclusion: Or, Who Represents, Who Is Represented, What Is at Stake?: in Kakepaki, M., Kountouri, F. (eds) *Parliamentary Elites in Transition Political Representation in Greece*, London, Palgrave, 2022.
- Pantelidou Maloutas, M., “The politicization of young people and the Left: Lessons from the Greek case”, in, Giannopoulou A. (ed.) *Who votes from the Left and why? In search of our identity*, Transform! Europe, e-dossier, March 2023.

### Χρήστος Παρασκευόπουλος Καθηγητής



Καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης και Ευρωπαϊκής Δημόσιας Πολιτικής στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Είναι κάτοχος MSc στις Ευρωπαϊκές σπουδές από το European institute (1994) και Ph.D. στην Πολιτική Επιστήμη (dept. of Government) (1999) του London School of Economics & Political Science (LSE). Έχει διατελέσει καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Visiting

Fellow στο Robert Schuman Centre του European University Institute (EUI) (2022); Visiting Scholar στο Minda de Gunzburg Center for European Studies (CES), Harvard University (2012); Stanley J. Seeger επισκέπτης ερευνητικός εταίρος (Visiting Research Fellow) στο Πρόγραμμα Ελληνικών Σπουδών του Παν/μίου Princeton (Dec. 2008-Feb. 2009); και ερευνητικός εταίρος (research fellow) στο Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο (European Institute) (2001-04) και στο Ελληνικό Παρατηρητήριο (Hellenic Observatory) (2004-05) του London School of Economics & Political Science. Στα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνονται η Ευρωπαϊκή δημόσια πολιτική, με έμφαση στην αναπτυξιακή και περιβαλλοντική πολιτική, οι θεσμοί και η θεσμική αλλαγή και το κοινωνικό κεφάλαιο, όπως επίσης, πιο πρόσφατα, η συγκριτική μελέτη των τύπων καπιταλισμού (varieties of capitalism), της ποιότητας διακυβέρνησης (quality of government), και της πολιτικής αιρεσιμότητας (policy conditionality) στην Ελλάδα και τη Νότια Ευρώπη.

Επιλογή δημοσιεύσεων:

- 'Ποιότητα Διακυβέρνησης και Ικανότητα Προσαρμογής κατά την κρίση της Ευρωζώνης: Μνημονιακή Αιρεσιμότητα (MoU conditionality) και διαφοροποιημένη προσαρμογή στην Πορτογαλία και την Ελλάδα', στο Δ.Ν.Χρυσόχου, Δ.Δημητρακόπουλος & Θ.Τσέκος (επιμ.) Συναρμογές στον Ευρωπαϊκό Λογισμό, σελ. 203-217, Αθήνα: Παπαζήσης, 2023;
- Varieties of Capitalism, Quality of Government and the Eurozone Crisis: understanding varied responses to MoU policy conditionality in Portugal and Greece', στο D. Hristu-Varsakelis & M. Pempetzoglou (eds.) Essays in Economic Theory and Policy –σελ. 251-271, Αθήνα: Gutenberg, 2022;
- Varieties of capitalism, quality of government and MoU policy conditionality in Southern Europe: Greece and Portugal in comparative perspective'; LSE/Hellenic Observatory Papers on Greece and Southeast Europe, GreeSE Paper No.117, (2017);
- Adapting to EU Multi-Level Governance: Regional and Environmental Policies in Cohesion (Greece, Ireland, Portugal) and CEE (Hungary, Poland) Countries, London: Routledge, (επιμ. με P. Getimis and N. Rees) 2016;
- Corruption, Inequality and Trust: the Greek vicious circle from incremental adjustment to critical juncture, Discussion Paper (#13/2012), Open Forum Discussion Paper Series, Minda de Gunzburg Center for European Studies (CES), Harvard University (2012). [https://ces.fas.harvard.edu/files/working\\_papers/CES\\_OFWP\\_13.pdf](https://ces.fas.harvard.edu/files/working_papers/CES_OFWP_13.pdf)
- 'Διαφθορά, ανισότητα και εμπιστοσύνη: φαύλοι κύκλοι, ενάρετοι κύκλοι και δημόσια πολιτική', Επιστήμη & Κοινωνία, Vol. 26, σελ. 111-132 (2011).
- 'Social capital: summing up the debate on a conceptual tool of comparative politics and public policy', Comparative Politics, Vol. 42:4, pp.475-494, 2010 (review article). (<http://www.ingentaconnect.com/content/cuny/cp/2010/00000042/00000004>).
- Τα Θεμελιώδη Επανέρχονται στη Θεωρία του Κοινωνικού Κεφαλαίου: Διαφθορά, Ανισότητα και Κοινωνικό Κεφάλαιο στην Ε.Ε.', στο Σ. Μ. Κονιόρδος (επιμ.) Κοινωνικό Κεφάλαιο: εμπιστοσύνη & κοινωνία των πολιτών, Αθήνα: Παπαζήσης, σελ. 163-208 (2010);
- Social Capital and Public Policy in Greece, Hellenic Observatory Papers on Greece and South-East Europe (GreeSE Paper No 9 – December, 2007).
- 'Η Ανάπτυξη της Υποδομής ως Μαθησιακή Διαδικασία στην Ελλάδα', στο Kevin Featherstone (επιμ.), Πολιτική στην Ελλάδα: η πρόκληση του εκσυγχρονισμού, εκδ. Οκτώ, 2007, pp. 339-372.

- 'Κοινωνικό Κεφάλαιο και Δημόσια Πολιτική στην Ελλάδα', Επιστήμη και Κοινωνία, Vol. 16, pp. 69-105, 2006.
- 'Developing Infrastructure as a Learning Process in Greece', στο K. Featherstone (ed.) The Challenge of Modernisation: Politics and Policy in Greece, West European Politics- special issue, Vol. 28:2, pp. 445-470, 2005.
- Learning from Abroad: Regionalization and Local Institutional Infrastructure in Cohesion (Greece, Ireland, Portugal) and CEE (Hungary, Poland) Countries"; Regional and Federal Studies - Special Issue (Ειδική Έκδοση), Vol. 14:3, (επιμ. με R. Leonardi), 2004.
- 'Social Capital, Learning and EU Regional Policy Networks: evidence from Greece'; Government and Opposition, Vol. 36, No 2, pp. 251-75, 2001.
- Interpreting Convergence in the European Union: Patterns of Collective Action, Social Learning and Europeanization, Palgrave, 2001.
- 'Κοινωνικό Κεφάλαιο, Διαδικασία Μάθησης και Θεωρία Ολοκλήρωσης: Συμβιβάζοντας την Ορθολογική και την Κοινωνιολογική Νεοθεσμική Προσέγγιση με βάση την Εμπειρία της Ευρωπαϊκής Διαρθρωτικής Πολιτικής'; Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης, 17, pp. 141-173, 2001.
- 'Social Capital and the Public/Private Divide in Greek regions'; West European Politics, Vol. 21, No 2, pp. 154-177, 1998.
- 'Social Capital, Institutional Learning and European Regional Policy: evidence from Greece'; Regional and Federal Studies, Vol. 8, No 3, pp.31-64, 1998.

**Ηλίας Πλακοκέφαλος**  
**Επίκουρος Καθηγητής**



Σπούδασε νομικά στο Πανεπιστήμιο του Essex και συνέχισε τις μεταπτυχιακές του σπουδές στο δημόσιο διεθνές δίκαιο στο Πανεπιστήμιο Tulane. Έλαβε το διδακτορικό του δίπλωμα από τη Νομική Σχολή του ΕΚΠΑ.

Έχει εργαστεί ως μεταδιδακτορικός ερευνητής στο Πανεπιστήμιου του Άμστερνταμ και ήταν επίκουρος καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Ουτρέχτης. Έχει διδάξει ως επισκέπτης καθηγητής στη Νομική Σχολή του ΕΚΠΑ, στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης, στο Πανεπιστήμιο της Λιλ, και στο Ολλανδικό Ινστιτούτο Διεθνών Σχέσεων. Έχει επίσης εργαστεί ως επιστημονικός συνεργάτης στο Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν το γενικό δημόσιο διεθνές δίκαιο, το δίκαιο της διεθνούς ευθύνης, το δίκαιο της θάλασσας, και το διεθνές δίκαιο περιβάλλοντος.

**Χαρίλαος Πλατανάκης**  
**Επίκουρος Καθηγητής**

Ο Χάρης Πλατανάκης είναι απόφοιτος του Τμήματος Φιλοσοφικών & Κοινωνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης με μεταπτυχιακές σπουδές στη Φιλοσοφία στο University of Edinburgh (με υποτροφία του Arts & Humanities Research Council), ενώ εκπόνησε τη διδακτορική του διατριβή με θέμα “The Concept of Equality in Aristotle’s Moral & Political Philosophy” στο University of Cambridge (ως υπότροφος του Clare College) υπό την επίβλεψη του Malcolm Schofield.

Έχει υπηρετήσει ως Director of Studies in Philosophy στο Sidney Sussex College, University of Cambridge (2005-06), ως Lecturer in Moral & Political Philosophy στο Τμήμα Φιλοσοφίας του University College London (2006-07), ως Lecturer in Philosophy στο Τμήμα Φιλοσοφίας του Birkbeck, University of London (2007-12) και ως Assistant Professor στο Τμήμα Φιλοσοφίας του Κοσ Üniversitesi στην Κωνσταντινούπολη (2012-17). Το 2017 εξελέγη Επίκουρος Καθηγητής Ελληνικής & Ρωμαϊκής Πολιτικής Σκέψης στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης & Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Στην έρευνά του επιδιώκει να αναδείξει γόνιμες συμβολές της ιστορίας της φιλοσοφίας στο σύγχρονο προβληματισμό, γι’ αυτό τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα στην πολιτική φιλοσοφία είναι τόσο ιστορικά (με έμφαση στην αρχαία πολιτική σκέψη) όσο και συστηματικά (κυρίως θεωρίες ισότητας, πολιτικής νομιμοποίησης και δημοκρατίας). Έχει προσκληθεί για ομιλίες ή συνέδρια σε σειρά πανεπιστημίων στην Ευρώπη, την Αμερική και την Άπω Ανατολή, ενώ άρθρα του έχουν δημοσιευτεί στα ελληνικά, αγγλικά και τούρκικα.

**Επιλεγμένες δημοσιεύσεις**

- ‘Aristotelian Penalties: action-centred rectification and character-centred punishment’ *History of Political Thought* 38.1 (2017): 1-24
- ‘Αρχαία Πολιτική Φιλοσοφία’ στο Γ. Καραμανώλης (επιμ.) *Εισαγωγή στην Αρχαία Φιλοσοφία* (Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης 2017): 419-447
- ‘Aristotle on Political Participation’ στο P.M. Kitromilides (ed.) *Athenian Legacies: European debates on citizenship* (Firenze: Leo S. Olschki 2014): 135-155
- ‘Aristotelesçi Arkadaşların Zorunluluğu’ *Cogito* 77 (2014): 275-289 [τουρκικά για ‘Η Αναγκαιότητα των Αριστοτελικών Φίλων’]
- ‘İnsan Haklarının Felsefi Temellendirilmesi Mümkün Müdür?’ *Cogito* 74 (2013): 80-88 [τουρκικά για ‘Είναι Δυνατή μια Φιλοσοφική Θεμελίωση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων;’]
- *Greek Philosophy: Aristotle* (London: University of London International Programmes 2012)
- ‘Ο Αριστοτέλης για την Μεταθανάτια Ευδαιμονία’ *Δευκαλίων* 28.2 (2011): 35-49
- ‘Happiness’ στο M.Bever (επιμ.) *Encyclopedia of Political Theory* 2 (London: SAGE 2010): 594-597

## Μαρία-Ηλιάννα Πραβίτα Επίκουρη Καθηγήτρια

Σπούδασε στη Νομική Σχολή Αθηνών (1996-2001) και παρακολούθησε το Π.Μ.Σ. «Κράτος και Δημόσια Πολιτική» του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, απ' όπου έλαβε τον μεταπτυχιακό της τίτλο το 2002 – υποτροφία Ι.Κ.Υ.. Ακολούθησε η εκπόνηση της διδακτορικής της διατριβής στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του ανωτέρω Πανεπιστημίου, την οποία υποστήριξε το 2008, αποκτώντας το διδακτορικό της δίπλωμα με βαθμό άριστα.

Γνωρίζει άριστα την αγγλική, τη γαλλική, τη γερμανική και την ιταλική γλώσσα, κατέχει δε βασική γνώση της ισπανικής.

Τον Ιούλιο 2011 εξελέγη Λέκτορας στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με γνωστικό αντικείμενο «Διοικητική Επιστήμη» (ΦΕΚ διορισμού: Γ' 809/2014), ενώ τον Μάιο 2020 εξελέγη Επίκουρη Καθηγήτρια (ΦΕΚ διορισμού: Γ' 1225/2020). Έχει, επίσης, διδάξει στο Πρόγραμμα Σπουδών Διοίκηση Επιχειρήσεων και Οργανισμών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, στην Ιατρική Σχολή Αθηνών, στο Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, στο Τμήμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης του ΤΕΙ Καλαμάτας, στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, και στη Διπλωματική Ακαδημία.

Είναι μέλος, μεταξύ άλλων, του Ελληνικού Ινστιτούτου Διοικητικών Επιστημών (μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου), της Ελληνικής Εταιρείας Πολιτικής Επιστήμης, της Ένωσης Ελλήνων Δημοσιολόγων (μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου), της International Political Science Association, του Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας (ταμίας) και της Association des Femmes de l'Europe Méridionale (μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου). Από τον Ιανουάριο 2016 διατελεί αναπληρωματικό μέλος της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

Έχει δημοσιεύσει μελέτες ως επί το πλείστον για ζητήματα οργάνωσης και λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης.

Μετέχει στον συντονισμό της έκδοσης του περιοδικού *Επιθεώρηση Διοικητικής Επιστήμης* και επιμελείται της επιστημονικής σειράς 'Διοίκηση και Κοινωνία' των εκδόσεων Σάκκουλα.

### Πρόσφατες δημοσιεύσεις

1. «Σχέσεις Δημόσιας Διοίκησης και Πολιτικής Εξουσίας». Στο Νταλάκου, Β. και Σωτηρόπουλος, Δ.Α. (επιμ.) *Το Σύγχρονο Διοικητικό Σύστημα στην Ελλάδα*. Εκδόσεις ΕΑΠ, Αθήνα [υπό έκδοση].
2. *Επιλογή Διοικήσεων στο Κράτος. Όψεις Πολιτικοποίησης στη Διοίκηση*. Παπαζήσης, Αθήνα [υπό έκδοση].
3. «Η Διαδικασία Επιλογής της Ηγεσίας των Ανεξάρτητων Αρχών και το Ενδεχόμενο της Αρνησικυρίας». Στο Μπάλτα, Ευαγγ. Γ. (επιμ.) *Δημόσια Διακυβέρνηση: Προοπτικές και Προκλήσεις στον 21ο Αιώνα. 1ο Πανελλήνιο Συνέδριο Τομέα Διοικητικής Επιστήμης Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης Παντείου Πανεπιστημίου*. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2019, σσ. 309-323 [σε συνεργασία].
4. «Άρθρο 41 (Δικαίωμα χρηστής διοίκησης), Άρθρο 42 (Δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα), Άρθρο 43 (Διαμεσολαβητής), Άρθρο 44 (Δικαίωμα αναφοράς)». Στο Τζέμος, Β.Γ. (επιμ.) *Ο*

Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ερμηνεία κατ' Άρθρο, 2η έκδοση. Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2019, σσ. 479-515.

5. «Η Αναδιοργάνωση των Υπηρεσιακών Συμβουλίων των Δημόσιων Υπαλλήλων. Επαγγελματισμός έναντι Πολιτικοποίησης». *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*. 44 (1)/2018, σσ. 49-75.
6. «Η Αναδιοργάνωση των Δομών της Κεντρικής Διοίκησης του Κράτους και η Πρόκληση Σύγκλισης με τις Υποχρεώσεις της Χώρας στο Πλαίσιο των Μνημονίων Συνεργασίας». Στο Βέρνυ, Σ. και Κόντης, Αντ. (επιμ.) *Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση: Οι Πολλαπλές Κρίσεις και οι Προκλήσεις του Μέλλοντος – Τιμητικός Τόμος για τον Παναγιώτη Κ. Ιωακειμίδη*. Παπαζήσης, Αθήνα 2017, σσ. 813-830.
7. "Reform of Public Administration in Greece; Evaluating Structural Reform of Central Government Departments in Greece: Application of the DEA Methodology". *GreeSE Paper No 97*, Hellenic Observatory Papers on Greece and Southeast Europe. The London School of Economics and Political Science, Λονδίνο, Φεβρουάριος 2016 [σε συνεργασία].
8. "Des aspects de collégialité dans le fonctionnement du gouvernement grec: Le cas des gouvernements de coalition à l'époque du Mémorandum". *International Public Administration Review*. 13 (2)/2015, σσ. 37-66.
9. "Aspects of Judicial Activism in Greek Political and Administrative Culture". *Ius Publicum Network Review*. 1/2015 [σε συνεργασία].
10. «Συνταγματική Αναθεώρηση και Δημόσια Διοίκηση». Στο Κατσίγιαννης, Φ.Θ., Μαρούλη, Ν., Μπουκουβάλα, Β. και Ειρηνάκη, Μ. (επιμ.) *Τιμητικός Τόμος για τα 50 Χρόνια των Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων*. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2015, σσ. 275-292.

### Λαμπρινή Ρόρη Επίκουρη Καθηγήτρια



Η Λαμπρινή Ρόρη είναι Επίκουρη Καθηγήτρια στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στο αντικείμενο «Πολιτική Επιστήμη: Πολιτική Ανάλυση».

Σπούδασε (1996-2000) Διεθνείς και Ευρωπαϊκές, Οικονομικές και Πολιτικές Σπουδές στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (Άριστα). Είναι κάτοχος μεταπτυχιακών διπλωμάτων Πολιτικής Κοινωνιολογίας και Δημοσίων Πολιτικών του Sciences Po Paris (DEA) (Bourse troisième cycle), Πολιτικής και Κοινωνικής Επικοινωνίας του Πανεπιστημίου Paris I, Panthéon-Sorbonne (DESS). Είναι διδάκτορας (2015) του Πανεπιστημίου Paris I, Panthéon-Sorbonne (Très honorable, avec les félicitations du jury à l'unanimité) (Υποτροφία Ι.Κ.Υ.). Στη διδακτορική διατριβή της μελέτησε συγκριτικά την αλλαγή των σοσιαλιστικών κομμάτων στην Ευρώπη υπό την

επίδραση της επαγγελματοποίησης της πολιτικής επικοινωνίας από τα μέσα της δεκαετίας του 1970 μέχρι το 2012.

Βραβεύθηκε με την Μεταδιδακτορική Υποτροφία Marie Curie της ΕΕ στο Πανεπιστήμιο Bournemouth για τη μελέτη της άκρας δεξιάς στο διαδίκτυο (2015-2016, 2017-2018) και με την Υποτροφία Λεβέντη για Νεοελληνικές Σπουδές στο Κολλέγιο St Antony's του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης (2016-2017). Δίδαξε ως μόνιμη Lecturer in Politics στο Πανεπιστήμιο του Exeter στη Μεγάλη Βρετανία (2018-2021). Διακρίθηκε με την Υποτροφία Jean Monnet του Robert Schuman Center του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου της Φλωρεντίας.

Κατά το 2018-2019 ήταν Βασική Ερευνήτρια επιστημονικού προγράμματος που διακρίθηκε από το Hellenic Observatory του LSE με αντικείμενο "Βία χαμηλής έντασης στην Ελλάδα της κρίσης. Δεδομένα από τη ριζοσπαστική δεξιά και τη ριζοσπαστική αριστερά" καθώς και Υπότροφος της Βρετανικής Σχολής Αθηνών για έρευνα για την πολιτική βία στην Ελλάδα. Για το διάστημα 2016-2023 ήταν Υπεύθυνη Τύπου του Greek Politics Specialist Group της Βρετανικής Εταιρείας Πολιτικών Σπουδών. Εκτοτε υπηρετεί στο Advisory Board του. Το 2023 συντόνισε την επιστημονική ομάδα του ηλεκτρονικού συμβούλου ψήφου whattovote.gr.

Η έρευνά της αφορά στη ριζοσπαστικοποίηση και στην πολιτική βία, στην Ευρωπαϊκή άκρα δεξιά, στο ριζοσπαστισμό και στον εξτρεμισμό στην Ελλάδα, στο ρόλο των συναισθημάτων στην πολιτική συμπεριφορά, στις επιδράσεις των ΜΜΕ και στις δυναμικές που εμφανίζουν τα πολιτικά δίκτυα στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Έχει εργασθεί ως ερευνήτρια σε επιστημονικά προγράμματα πολιτικής συμπεριφοράς στην Ελλάδα της κρίσης και μελέτης της ελληνικής διασποράς. Δημοσιεύει για την ελληνική πολιτική, τα κόμματα και τις εκλογές, την ευρωπαϊκή άκρα δεξιά και τα κοινωνικά κινήματα, μεταξύ άλλων, στα διεθνή επιστημονικά περιοδικά Electoral Studies, South European Society and Politics, Party Politics, West European Politics, Pôle Sud.

Επιλεγμένες πρόσφατες δημοσιεύσεις:

1. "Η άκρα δεξιά στη μεταμνημονιακή εποχή: κίνητρα ψήφου, διαθεσιμότητα και ελλοχεύουσα δυναμική" (με Β. Γεωργιάδου), σε Β. Αρανίτου, Β. Γεωργιάδου, Μ. Τσατσάνης (επιμ.), Η Εκλογική Συμπεριφορά των Ελλήνων. Ανάμεσα στα Μνημόνια και την Πανδημία, Gutenberg, 2022.
2. "The strategic position of KINAL" & "The position of KINAL voters", in E. Teperoglou (ed.) The Greek Greek Political Landscape 2019-2022, Friedrich Ebert Stiftung, 2022.
3. "Aspects of political violence in Greece", Introduction to the special section "Political Violence in Greece", Journal of Modern Greek Studies, 40(1), 2022 (with V. Georgiadou). doi:10.1353/mgs.2022.0001
4. "Political violence in crisis-ridden Greece: Evidence from the far-right and the far-left", Journal of Modern Greek Studies, 40(1), 2022 (with V. Georgiadou & C. Roumanias). doi:10.1353/mgs.2022.0009.

5. "Far-right domino: Towards and integrated framework of political contagion" (with C. Roumanias & V. Georgiadou), *Electoral Studies*, 76(2022). <https://doi.org/10.1016/j.electstud.2022.102442>
6. "Political Violence in Greece through the PVGR Database: Evidence from the Far Right and the Far Left" (with Vasiliki Georgiadou & Costas Roumanias), *GReeSE Papers/LSE*, Nr. 167, 2022.
7. "'Social media help me distinguish between truth and lies': news consumption in the polarized and low-trust media landscape of Greece", *South European Society and Politics*, 26(1), 2021 (with A. Kalogeropoulos & D. Dimitrakopoulou). DOI: 10.1080/13608746.2021.1980941
8. Rori L., "From 'black sheep of the eurozone' to 'European shield'", in C. Spanou (ed.) *Crisis, reform and the way forward in Greece. A turbulent decade*, Routledge, 2021, pp. 64-82.
9. Rori L., "The 2019 Greek parliamentary election: Retour à la normale", *West European Politics*, 2020, vol. 43, issue 4, pp. 1023-1037. [Taylor and Francis, impact factor 1.464]
10. Roumanias C., Georgiadou V., Rori L., "Estimating the far right vote with aggregate data", in J. Busher, G. Macklin, A. Winter, S. Ashe (eds.), *Researching the Far Right: Theory, Method and Practice*, Routledge Fascism and the Far Right Series, 2020.
11. Georgiadou V., Rori L., "Low-intensity violence in crisis-ridden Greece. Evidence from the far right and the far left", *Policy Brief*, Hellenic Observatory Research Programme, May 2019.
12. Georgiadou V., Rori L., Roumanias C., "Mapping the European far right in the 21st century: a meso-level analysis", *Electoral Studies*, 2018, vol. 54, pp. 103-115. [Elsevier, impact factor 1.817]
13. Agathangelou P., Katakis I., Rori L., Gunopoulos D., Richards B., "Understanding online political networks: The case of the far right and the far left in Greece", in G. L. Ciampaglia, A. Mashhadi, T. Yasseri (eds.), *Social Informatics, 9th International Conference Social Informatics, Proceedings Part 1*, LNCS 10539, pp. 162-177, 2017.
14. Rori L., "L'ambition sans remords: SYRIZA et l'exercice du pouvoir", *Pôle Sud*, 2016, vol. 45, n°2, pp. 85-118. Ρόρη Λ., «Η φιλοδοξία χωρίς ενοχή: ο ΣΥΡΙΖΑ και η άσκηση της εξουσίας», *Pôle Sud*, 2016, vol. 45, n°2, pp. 85-118.
15. Dinas E., Georgiadou V., Konstantinidis I., Rori L., "From dusk to dawn: local party organization and party success of right-wing extremism", *Party Politics*, January 2016, Vol. 22, n°1, pp. 80-92. [Sage, impact factor 1.271]
16. Rori L., "The 2015 Greek parliamentary elections: From great expectations to no expectations", *West European Politics*, 2016, vol. 39, n°6, pp. 1323-1343. [Taylor and Francis, impact factor 1.464]
17. Rori L., "Les élections législatives grecques de 2015: alterner et punir", *Pôle Sud*, n°43, 2015/2, pp. 137-152.
18. Rori L., "De la contestation au pouvoir: Les ressorts de l'ascension électorale de SYRIZA", *Savoir/Agir*, n° 32, Éditions du Croquant, Broissieux, June 2015, pp. 61-71.
19. Ρόρη Λ., Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων και μεταβολές στον κομματικό ανταγωνισμό, in Ν.Γ. Γεωργαράκης, Ν. Δεμερτζής (επιμ.) *Το πολιτικό πορτραίτο της Ελλάδας. Κρίση και αποδόμηση του πολιτικού*, Αθήνα: Gutenberg/EKKE, 2015, pp. 188-205.

20. Dinas E., Rori L., "The 2012 Greek Parliamentary Elections: Fear and Loathing in the Polls", *West European Politics*, 2013, Vol. 36, n° 1, pp. 270–282. Taylor and Francis, impact factor 1.464]
21. Marantzidis N., Rori L., "Sinistra e destra in Grecia dal XX al XXI secolo", *Memoria e Ricerca*, "Destre e sinistre. Le culture politiche del Novecento nell'Europa mediterranea", n° 41, settembre-dicembre 2012, pp. 69-83.
22. Dinas E. Rori L., *Bajo el peso de la Ley: una explicación del éxito de la extrema derecha durante la crisis griega*. In Irene Martín Cortès and Ignacio Tirado Martí (eds.), *Grecia: aspectos políticos y jurídicos-económicos de la crisis*, Madrid: Centro de Estudios Políticos y Constitucionales.
23. Μαραντζίδης Ν., Ρόρη Λ., «Μεταβαλλόμενοι στόχοι, μεταβαλλόμενες συμμαχίες: το ΚΚΕ και ο κομματικός ανταγωνισμός στην Τρίτη Ελληνική Δημοκρατία», *Επιστήμη και Κοινωνία*, n° 25, φθινόπωρο 2010, pp. 95-121.
24. Ρόρη Λ., «Η ζωή εν τάφω: διαχείριση της ήττας στη στρατηγική της ηγεσίας του ΠΑΣΟΚ (2004-2007)», *Επιστήμη και Κοινωνία*, n° 19, άνοιξη 2008, pp. 191-203.
25. Rori L., "Party Politics and Campaign Strategies: Policy making and organizational changes of the Greek socialist party during the 2004 electoral campaign", *Journal of Political Marketing*, Vol.7, n° 3 & 4, 2008, pp. 295-322.
26. Rori L., "Crises et conflits dans les relations gréco-turques des années 1974-2000: l'attitude des socialistes grecs", *Cahiers de la Méditerranée*, Vol. 71, No 2, May 2005.

### Καλλιόπη Σπανού Καθηγήτρια



Καθηγήτρια Διοικητικής Επιστήμης στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Σπούδασε Δημόσιο Δίκαιο και Πολιτικές Επιστήμες και έκανε μεταπτυχιακές σπουδές (Université de Picardie) στη Γαλλία (DEA Science Administrative) όπου και έλαβε τον τίτλο του Docteur d'Etat στην Πολιτική Επιστήμη με ειδίκευση στη Διοικητική Επιστήμη (Mention Très Honorable). Στη διάρκεια των σπουδών της έλαβε υποτροφίες από το Ίδρυμα Στασινοπούλου και το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας (NATO). Η διατριβή της τιμήθηκε με επιχορήγηση για έκδοση από το Γαλλικό κράτος. Διδάσκει στο Τμήμα ΠΕΔΔ του ΕΚΠΑ από το 1989, ενώ δίδαξε και στο Πανεπιστήμιο της Amiens, στο Πανεπιστήμιο του Παρισιού II και στο Πανεπιστήμιο των Βερσαλλιών. Υπήρξε υπότροφος του CNRS/EIE στο Centredes Recherches Administratives, visiting professor στο Government Department του LSE και στο Nuffield College (Oxford). Τον Φεβρουάριο – Ιούλιο 2016 προσεκλήθη ως "Schuman Fellow" στο Robert Schuman Centre for Advanced Studies, Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο της Φλωρεντίας και τον Ιούλιο 2018 προσκεκλημένη ερευνήτρια της Fondation de la Maison des Sciences de l'Homme (Παρίσι).

Τον Μάιο του 2011 εξελέγη Συνήγορος του Πολίτη από τη Διάσκεψη των Προέδρων της Βουλής, θέση από την οποία αποχώρησε τον Οκτώβριο του 2015. Από το 2003 έως το 2011 είχε επίσης υπηρετήσει ως Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη.

Υπηρέτησε ως Διευθύντρια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος «Κράτος και Δημόσια Πολιτική», ως Σύμβουλος Σπουδών στο Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και δίδαξε επί πολλά έτη στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης. Υπήρξε επιστημονικός σύμβουλος στο υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και έχει συμμετάσχει σε διάφορες επιτροπές εμπειρογνομώνων. Συνεργάζεται ως σύμβουλος με τον ΟΟΣΑ σε θέματα δημόσιας διοίκησης.

Υπήρξε πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Πολιτικής Επιστήμης και Μέλος του Steering Committee του European Group of Public Administration, IAS.

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα καλύπτουν θέματα δημόσιας διοίκησης και δημοσίων πολιτικών (σχέσεις διοίκησης-πολιτών, διοίκησης-δημοκρατίας, διοικητικές μεταρρυθμίσεις, πολιτικές περιβάλλοντος, κοινωνική πολιτική, διοικητικές διαστάσεις του εξευρωπαϊσμού, κλπ.). Συμμετέχει σε ευρωπαϊκά ερευνητικά δίκτυα και έχει ολοκληρώσει τρία ευρωπαϊκά προγράμματα ως επιστημονική υπεύθυνη για την Ελλάδα, καθώς και σειρά ερευνητικών προγραμμάτων στην Ελλάδα.

Οι εργασίες της περιλαμβάνουν τα βιβλία:

- Ποιες Μεταρρυθμίσεις; Κυβερνώντας υπό εξωτερική πίεση, Αθήνα, Πατάκης 2021.
- (επιμ.) Κουλτούρα, Ιστορία, Δημοκρατία. Τιμητικός τόμος για τον Νικηφόρο Διαμαντούρο], Tribute to Nikiforos Diamandouros, Athens. Papadopoulos 2018 (με τον Δ.Α. Σωτηρόπουλο)
- (επιμ.) Δημόσιες Πολιτικές στην Ελλάδα. Όψεις και Αντιφάσεις, Αθήνα, Εκδόσεις Παπαζήση 2010.
- Η πραγματικότητα των δικαιωμάτων. Κρατικές πολιτικές και πρόσβαση σε υπηρεσίες, Αθήνα, Εκδόσεις Σαββάλας 2005.
- Citoyens et administration. Lesenjeux de l'autonomie et du pluralisme, Paris, L'Harmattan 2003.
- Ελληνική διοίκηση και Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, Εκδόσεις Παπαζήση, 2001.
- Διοίκηση, Πολίτες και Δημοκρατία, Αθήνα, Εκδόσεις Παπαζήση, 2000.
- Οργάνωση και Εξουσία. Προβλεψιμότητα και Διαφάνεια στη Δημόσια Διοίκηση, Αθήνα, Εκδόσεις Παπαζήση 1992.
- Fonctionnaires et Militants. L'administration face aux nouveaux mouvements sociaux, Paris, L'Harmattan 1991.

Πρόσφατες δημοσιεύσεις (2014--)

Ξενόγλωσσες

- "Public administration", in K. Featherstone, D.A. Sotiropoulos(eds.), The Oxford Handbook of Modern Greek Politics, Oxford University Press 2020: 170-186
- Spanou, C. Judicial controls over the bureaucracy. In Oxford Encyclopedia of Public Administration. (2020) Oxford University Press. doi:10.1093/acrefore/9780190228637.013.1729

- Between Domestic Learning and External Coercion: Budgeting and Fiscal Management Reform in Greece”, South European Society and Politics 25 (1) 2020, 1-26 DOI:10.1080/13608746.2020.1762372
- Tangling with the Troika: ‘domestic ownership’ as political and administrative engagement in Greece, Ireland, and Portugal, with Niamh Hardiman, Joaquim Filipe Araújo & Muiris MacCarthaigh. Public Management Review 21(9), 2019, 265-286.
- Competing frames, domestic discretion and uneven outcomes: Administrative reform in Greece under the crisis. The Fletcher School, Tufts University, CGK Working Paper no. 2019-04 <https://sites.tufts.edu/karamanlischair/files/2019/04/CGK-WP-no-2019-04-Administrative-reform-April.pdf>
- External influence on structural reform: Did policy conditionality strengthen reform capacity in Greece? Public Policy and Administration, 35(2) 2020, 135-157
- EU coordination in Greece. Forced Europeanization under the MoU?, in S. Ragone (ed.) Managing the Euro-crisis. National EU policy coordination in the debtor countries, Routledge 2018 (13-38).
- The Troika’s variations on a trio: Why the loan programmes worked so differently in Greece, Ireland, and Portugal (with Niamh Hardiman, Joaquim Filipe Araújo and Muiris MacCarthaigh) UCD Geary Institute for Public Policy - Discussion Paper Series, Dublin, Geary WP2017/11 October 17, 2017.
- Policy conditionality, structural adjustment and the domestic policy system. Conceptual framework and research agenda, Working Paper Robert Schuman Centre for Advanced Studies EUI, RSCAS 2016/60, <http://ssrn.com/abstract=2872090> .
- Administrative Reform and Policy Conditionality in Greece Revista de Administração e Emprego Público / Administration and Public Employment Review no 1, 2015.
- Auf der Suche nach einer effizienten öffentlichen Verwaltung , in U.-D. Klemm, W. Schulteiss (eds), Die Krise in Griechenland. Ursprünge, Verlauf, Folgen, Campus Verlag 2015.
- La haute Fonction Publique et la crise : la permanence du provisoire Revue Française d’Administration Publique 151-152, 2014.
- Administrative elites and the crisis. What lies ahead for the senior civil service in Greece? International Review of Administrative Sciences 80 (4) 2014.

#### Στην ελληνική γλώσσα

- Οικοδομώντας την ικανότητα διακυβέρνησης, στο Ευ. Βενιζέλος, Κ. Κωστής, Ευ. Χατζηβασιλείου (επιμ.) Εργαστήριο η Ελλάς. Θεσμοί και καταστάσεις που δοκιμάστηκαν στην Ελλάδα από την Παλιγγενεσία έως τις ημέρες μας. Αθήνα: Επίκεντρο 2021 (131-141)
- «Διαχρονικές σταθερές στη λειτουργία του πολιικοδιοικητικού συστήματος και ικανότητα διακυβέρνησης» στο Γ. Βούλγαρης, Κ. Κωστής, Σ. Ρίζας (επιμ.) Ο μεγάλος μετασχηματισμός. Κράτος και πολιτική στην Ελλάδα του 20<sup>ου</sup> αι. Εκδ. Πατάκη 2020 (410-437).
- (επιμ.) Μεταρρυθμίσεις στη Δημόσια Διοίκηση στη διάρκεια της κρίσης. Επισκόπηση, περιγραφή, αποτίμηση, ΕΛΙΑΜΕΠ- Ίδρυμα Λεβέντη, Παρατηρητήριο για την Κρίση,

Αθήνα 2018 <https://www.eliamep.gr/wp-content/uploads/2018/11/metarrythmiseis-sth-dimosia-dioikisi-sti-diarkeia-tis-krisis.pdf>

και σε σύντομη εκδοχή στις εκδ. Παπαζήση 2018

- Το φιλοευρωπαϊκό αφήγημα και η αμφισβήτηση του στο Κ. Σπανού, Δ.Α. Σωτηρόπουλος (επιμ.) Κουλτούρα, Ιστορία, Δημοκρατία. Τιμητικός τόμος για τον Νικηφόρο Διαμαντούρο, Αθήνα, Παπαδόπουλος 2018.
- Μνημόνιο και ευρωπαϊκές Πολιτικές. Αναγκαστικός αλλά επιλεκτικός εκσυγχρονισμός, στο S. Verney και Αντ. Κόντης (επιμ.) Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Τιμητικός τόμος για τον Π. Ιωακειμίδη, Αθήνα, Παπαζήσης 2017.
- Διοικητικές Μεταρρυθμίσεις: από το παρόν στο μέλλον, στο Α.Ι.Δ Μεταξάς (επιμ.) Πολιτική Επιστήμη, τ. V, Εκδόσεις Σιδέρης Αθήνα 2016.
- Η πολιτική ανθρώπινου δυναμικού στην ελληνική διοίκηση: Διαχρονικές επιλογές, διαχρονικά προβλήματα, στο Διοικητικές μεταρρυθμίσεις και ανάπτυξη. Πρακτικά Συνεδρίου, Γραφείο προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή, Αθήνα, 2016.
- Κοινωνικές ανισότητες και εμπόδια στην πρόσβαση σε κοινωνικά δικαιώματα. Το πολιτικό-διοικητικό πεδίο, στο Γ. Κατρούγκαλος (επιμ.) Ανισότητες και Δίκαιο, Αθήνα, Αλεξάνδρεια 2014 (101-119).

### Γεώργιος Σωτηρέλης Καθηγητής



Ο Γιώργος Χ. Σωτηρέλης γεννήθηκε το 1960 στη Θάσο, όπου και τελείωσε το Γυμνάσιο. Σπούδασε νομικά στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και στη συνέχεια επελέγη επιστημονικός συνεργάτης του καθηγητή Αριστόβουλου Μάνεση στο Τμήμα Νομικής του Πανεπιστημίου Αθηνών, υπό την επίβλεψη του οποίου εκπόνησε διδακτορική διατριβή (1988). Στο ΔΕΠ του Πανεπιστημίου Αθηνών εντάχθηκε, ως λέκτορας, το 1988, και από το 2006 είναι καθηγητής. Τα ερευνητικά ενδιαφέροντα και το διδακτικό του έργο καλύπτουν όλο το φάσμα του Συνταγματικού Δικαίου (οργάνωση του κράτους, θεμελιώδη δικαιώματα, συνταγματική ιστορία).

Από το 1988, είναι δικηγόρος στον Άρειο Πάγο και προϊστάμενος του Τμήματος Κοινοβουλευτικών Ερευνών και Μελετών της Βουλής των Ελλήνων. Από το 2009 είναι εκπρόσωπος της Βουλής στο Ευρωπαϊκό Κέντρο Κοινοβουλευτικών Ερευνών και Τεκμηρίωσης [ECPRD], ενώ από το 2012 έως το 2018 διετέλεσε και αιρετό μέλος της Εκτελεστικής του Επιτροπής. Είναι επίσης μέλος του Ομίλου «Αριστόβουλος Μάνεσης» από την ίδρυσή του (2001) και πρόεδρος του από το 2018. Έχει διατελέσει γενικός γραμματέας του

Υπουργείου Δικαιοσύνης (1994-1995), μέλος της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (2012-2015) και του Επιστημονικού Συμβουλίου του Ινστιτούτου Τοπικής Αυτοδιοίκησης (2005-2010).

Έχει δημοσιεύσει έξι (6) μονογραφίες και μεγάλο αριθμό επιστημονικών άρθρων και συμβολών σε συλλογικούς τόμους.

### Σημαντικότερα πρόσφατα έργα και νεότερες εκδόσεις:

- «Αναπάντητα ερωτήματα για τα ιδιωτικά πανεπιστήμια. Γιατί η κυβέρνηση επέλεξε την κατάλυση αντί της αναθεώρησης του Συντάγματος;» Constitutionalism.gr, 6.3.2024 (προδημοσίευση από τον Τιμητικό Τόμο Κώστα Παπαδημητρίου).
- «50 χρόνια μετά. Η δραματική οπισθοδρόμηση της ελληνικής Δημοκρατίας» Constitutionalism.gr, 21.11.2023 (προδημοσίευση από τον Τιμητικό Τόμο Προκόπη Παυλόπουλου)
- *Κοσμικό Κράτος, Θρησκευτική Ελευθερία και Εκπαίδευση στην προκρούστεια κλίνη της «Επικρατούσας Θρησκείας»*, Βιβλία και Άρθρα για τις σχέσεις Κράτους Εκκλησίας και την θρησκευτική εκπαίδευση. Ηλεκτρονική επανέκδοση ελεύθερης πρόσβασης, Ίδρυμα Τσάτσου, Αθήνα 2023.
- “Αριστοβουλος Μάνεσης, ο ασυμβίβαστος υπερασπιστής του Δημοκρατικού Συνταγματισμού”, Εισαγωγική ομιλία στο Συνέδριο για τα 100 χρόνια από την γέννηση του Αριστόβουλου Μάνεση, <http://www.constitutionalism.gr> [καταχώρηση 21.12.2022].
- *Σύνταγμα και Δημοκρατία στην εποχή της παγκοσμιοποίησης. Επίμετρο: Από την παγκοσμιοποίηση στην κρίση και την πανδημία* (μονογραφία, 2<sup>η</sup> έκδοση, εμπλουτισμένη με επίκαιρα κείμενα για τα νέα δεδομένα και τις νέες προοπτικές του ευρωπαϊκού και εθνικού συνταγματισμού), εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 2022.
- “Από τον συνταγματικό εγγυητισμό στην κοινωνική δημοκρατία. Η πολύτιμη κοινή θεωρητική παρακαταθήκη των Αλέξανδρου Σβώλου και Αριστόβουλου Μάνεση”. Εισαγωγικό κείμενο στον συλλογικό τόμο του Ομίλου «Αριστόβουλος Μάνεσης» *Από τον Αλέξανδρο Σβώλο στον Αριστόβουλο Μάνεση. Η κοινή θεωρητική θεμελίωση του ελληνικού δημοκρατικού συνταγματισμού*, Αθήνα 2022.
- «Οι κυβερνήσεις συνεργασίας υπό το πρίσμα του ισχύοντος συντάγματος. Εκλογικές μεθοδεύσεις και “δημοκρατικιστικά” προσχήματα», <http://www.constitutionalism.gr> [καταχώρηση 22.5.2022].
- «Αστυνόμηση των Α.Ε.Ι. ερήμην του Συντάγματος; Τα ατομικά δικαιώματα στην προκρούστεια κλίνη ενός αυθαίρετου ερμηνευτικού “αναθεωρητισμού”», <http://www.constitutionalism.gr> [καταχώρηση 17.3.2022].
- *Η εκ των υστέρων αλλοίωση της αντιπροσώπευσης στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, υπό το πρίσμα του Συντάγματος, της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας* (από κοινού με τον Θ. Ξηρό), εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 2021.
- «Η παραγνωρισμένη επανάσταση. Το 1862 ως προέκταση και ολοκλήρωση του 1821», σε: Αντ. Διάκου (επιμ.), *Διακόσια χρόνια ιστορίας. Η δημοκρατική παράδοση (14+1 κείμενα)*, εκδ. Θεμέλιο, Αθήνα 2021.

- «“Κράτος και ραδιοτηλεόραση” τριάντα πέντε χρόνια μετά: η προκλητική χειραγώγηση της ενημέρωσης ως διαρκής παραβίαση του Συντάγματος», σε: Α. Κεσσόπουλος/Κλ. Παπαπαντολέων, Μ. Τσαπόγας/Δ. Χριστόπουλος (επιμ.), *Για τον Νίκο Αλιβιζάτο, 19+1 Κείμενα*, εκδ. Ποταμός, Αθήνα 2021.
- *Η τέταρτη αναθεώρηση του Συντάγματος του 1975 (2014-2019), Εισαγωγή και Επιμέλεια* (από κοινού με τον Θ. Ξηρό), εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 2020.
- *Σύνταγμα της Ελλάδας και Κανονισμός της Βουλής. Εισαγωγή, Επικαιροποιημένα Κείμενα, Σταθμοί της Συνταγματικής Ιστορίας, Θεματικό Ευρετήριο* (Επιμ. από κοινού με τον Θ. Ξηρό), εκδ. Σάκκουλα 2<sup>η</sup> έκδοση, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2020.
- «Το εκλογικό σύστημα στη δίνη αντισυνταγματικών και αντιδημοκρατικών μεθοδεύσεων», <http://www.constitutionalism.gr>, καταχώρηση 22.1.2020.
- «Αλλαγή παραδείγματος; Η πρόκληση μιας νέας συνταγματικής οργάνωσης σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο», σε: *Η Ελλάδα στην Ευρώπη, Πρακτικά συνεδρίου στη μνήμη των καθηγητών Συνταγματικού Δικαίου Δημήτρη Θ. Τσάτσου και Γιώργου Παπαδημητρίου*, Εκδ. Ευρασία, 2019.

**Δημήτριος Α. Σωτηρόπουλος**  
**Καθηγητής**



Ο Δημήτριος Α. Σωτηρόπουλος γεννήθηκε στην Αθήνα το 1960. Σπούδασε νομικά στη Νομική Σχολή Αθηνών (Πτυχίο Νομικής, 1984), κοινωνιολογία και πολιτική επιστήμη στο London School of Economics (M.Sc., 1987, με υποτροφία του Βρετανικού Συμβουλίου) και στο Yale University (M.A., 1987, M. Phil., 1988, Ph. D., 1991 - 'distinction', με υποτροφία του Yale και του Ιδρύματος Ωνάση). Μεταξύ των ετών 1994 και 1998 δίδαξε κοινωνιολογία και πολιτική επιστήμη στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών (ως ειδικός επιστήμονας), στο μεταπτυχιακό Ινστιτούτο Juan March de Estudios e Investigaciones της Μαδρίτης (ως επισκέπτης καθηγητής) και στο Πανεπιστήμιο Κρήτης (στο Ρέθυμνο, ως επίκουρος καθηγητής επί συμβάσει, Π.Δ. 407/1980). Από το 1998 διδάσκει πολιτική επιστήμη στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών, στο οποίο εξελέγη ως λέκτορας πολιτικής επιστήμης. Το 2002 έγινε επίκουρος καθηγητής, το 2008 αναπληρωτής καθηγητής και το 2018 καθηγητής στο ίδιο Τμήμα. Κατά τις εκπαιδευτικές άδειες του, το 2003 ήταν Senior Research Fellow στο Hellenic Observatory, London School of Economics, το 2009-2011 στο European Studies Centre, St. Antony's College, Oxford, το φθινόπωρο του 2016 στη Σχολή Sciences Po του Παρισιού και το

2018-2019 στα Πανεπιστήμια Harvard και Princeton. Το ακαδημαϊκό έτος δίδαξε ως επισκέπτης καθηγητής στη Fletcher School of Law and Diplomacy, Tufts University.

Οι δημοσιεύσεις του αφορούν τη δημοκρατία και τον εκδημοκρατισμό, τη δημόσια διοίκηση και το κράτος πρόνοιας. Ειδικότερα έχει κάνει έρευνα για τους κυβερνητικούς και γραφειοκρατικούς θεσμούς στα δημοκρατικά πολιτεύματα, την κοινωνική και εκπαιδευτική πολιτική, καθώς και την κοινωνία πολιτών.

Έχει δημοσιεύσει τα εξής βιβλία:

- Γραφειοκρατία και πολιτική εξουσία, Αντ. Σάκκουλας, Αθήνα 1996.
- Populism and Bureaucracy, University of Notre Dame Press, Notre Dame και Λονδίνο 1996.
- Η Κορυφή του Πελατειακού Κράτους, Ποταμός, Αθήνα 2001.
- Το εκκρεμές της διοικητικής μεταρρύθμισης (μαζί με τους Δ. Παπούλια και Χ. Ι. Οικονόμου), Ποταμός, Αθήνα 2002.
- Ο Τρίτος Κόσμος (μαζί με τους Αστ. Χουλιάρα, Σωτ. Ρούσσο και Π. Σκλιά), Παπαζήσης, Αθήνα 2005.
- Κράτος και μεταρρύθμιση στη σύγχρονη Νότια Ευρώπη, Ποταμός, Αθήνα 2007.

Έχει επιμεληθεί τους εξής συλλογικούς τόμους:

- Κοινωνία και πολιτική, Θεμέλιο, Αθήνα 1996 (συνεπιμέλεια μαζί με τους Χρ. Λυριντζή και Ηλ. Νικολακόπουλο).
- Ο Συνήγορος του Πολίτη: Η δημοκρατία σε βάθος, Παπαζήσης, Αθήνα 2000.
- Is Southeastern Europe Doomed to Instability?, Frank Cass, Λονδίνο 2002 (συνεπιμέλεια μαζί με τον Θ. Βερέμη).
- Η άγνωστη κοινωνία πολιτών, Ποταμός, Αθήνα 2004.
- Democracy and the State in the New Southern Europe, Oxford University Press, Οξφόρδη 2006 (συνεπιμέλεια μαζί με τους Νικηφόρο Διαμαντούρο και Richard Gunther).
- Κράτος και μεταρρύθμιση στη σύγχρονη Νότια Ευρώπη, Ποταμός, Αθήνα 2007.
- Austerity and the Third Sector in Greece: Civil Society at the European Frontline (συνεπιμέλεια μαζί με τους J. Clarke και Αστ. Χουλιάρα), Ashgate, Farnham, Surrey 2015.
- Η ελληνική κοινωνία πολιτών και η οικονομική κρίση, Ποταμός, Αθήνα 2017.
- Πολυνομία και κακονομία στην Ελλάδα (μαζί με τον Λεωνίδα Χριστόπουλο), Διανέοσις, Αθήνα 2017.
- Socioeconomic Fragmentation and Exclusion under the Crisis, (συνεπιμέλεια με τους Δημήτρη Κατσίκα και Μαρία Ζαφειροπούλου), Palgrave Macmillan, Λονδίνο, 2018.
- The Oxford Handbook of Modern Greek Politics, Oxford University Press, Οξφόρδη 2020.

Επίσης έχει δημοσιεύσει άρθρα στα περιοδικά West European Politics, British Journal of Sociology, Southeast European and Black Sea Studies, South European Society and Politics, Journal of European Social Policy, Journal of Social Policy, Social Policy and Administration, Europe-Asia Studies, Public Administration και European Journal of Social Security.

Είναι μέλος των εκδοτικών/συντακτικών επιτροπών των περιοδικών 1) South East European and Black Sea Studies, 2) South European Society and Politics, 3) Journal of Mediterranean Politics 4) Κοινωνική Πολιτική (ηλεκτρονικό περιοδικό, [www.eekp.gr](http://www.eekp.gr).) και 5) Books' Journal. Έχει διατελέσει συντονιστής έκδοσης του περ. Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης (2000-

2004), βιβλιοκριτικός της εφημ. Το Βήμα της Κυριακής (1999-2019) και επιφυλλιδογράφος της εφημ. Καθημερινή της Κυριακής (2019 έως σήμερα).

## **Γιάννης Α. Τασόπουλος** **Καθηγητής**

Ο Γιάννης Τασόπουλος είναι Καθηγητής Δημοσίου Δικαίου. Έλαβε το 1986 το Πτυχίο Νομικού Τμήματος, Σχολής Ν.Ο.Π.Ε. Πανεπιστημίου Αθηνών (Άριστα), το 1987 το LL.M. από το Duke University School of Law των Η.Π.Α., το 1989 το S.J.D. από το Duke University School of Law.

Το καλοκαίρι του 1988 ήταν υπότροφος στο Fondation Perelman (Φιλοσοφία του Δικαίου) του Ελεύθερου Πανεπιστημίου των Βρυξελλών. Το 2002 έως το 2004 συμμετείχε στην Ομάδα Υποστήριξης του Κυπριακού, ενώ το 2003 ήταν visiting scholar στο Duke University School of Law. Το καλοκαίρι του 2006 δίδαξε στη Γενεύη συγκριτικό συνταγματικό δίκαιο, στο πρόγραμμα Transnational Law που διοργανώνει το Duke University School of Law σε συνεργασία με τη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου της Γενεύης. Τα ερευνητικά ενδιαφέροντά του εκτείνονται, παράλληλα με το δημόσιο δίκαιο, και στη φιλοσοφία του δικαίου και στη συνταγματική ιστορία.

Είναι μέλος του Ομίλου Μάνεση και μέλος του Δ.Σ. του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου. Είναι δικηγόρος Αθηνών.

Η διατριβή του *The Constitutional Problem of Subversive Advocacy in the United States of America and Greece - A Comparison of the Legal Guarantees of Political Speech in Times of Crisis* δημοσιεύθηκε το 1993. Η μονογραφία του, *Το ηθικοπολιτικό θεμέλιο του Συντάγματος, Δημοσιεύματα Συνταγματικού Δικαίου*, δημοσιεύθηκε το 2001. Η *κοινωνία και το Σύνταγμα στην Ελλάδα – μεταξύ πολιτικού ενθουσιασμού και ευπρέπειας* δημοσιεύθηκε το 2006 και *Τα θεσμικά αντίβαρα της εξουσίας και η αναθεώρηση του Συντάγματος* το 2007. Η μονογραφία του, *Η λαϊκή κυριαρχία και η πρόκληση της αμεροληψίας*, δημοσιεύθηκε το 2014 από τις εκδόσεις Κριτική.

### **Επιλογή πρόσφατων δημοσιεύσεων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό**

- *Adam Smith's Bipolar Approach to Law*, Adam Smith Review v. 7, 2014, σ. 114-129.
- “On the Jacobin Dimension of Greek Constitutional Tradition”, in Anna Triandafyllidou, Ruby Gropas, Hara Kouki (eds), *The Greek Crisis and European Modernity*, Palgrave 2013, σ. 59-88.
- “The Impact of the Financial Crisis on the Greek Constitution” (with X. Contiades), in X. Contiades, *Constitutions in the Global Financial Crisis*, Ashgate, Surrey 2013, σ. 195-218.
- “Constitutional Change in Greece” (with X. Contiades), in X. Contiades (ed.), *Engineering Constitutional Change*, Routledge, London 2013, σ. 151-177.
- “Πολιτική αξιοπιστία και θεσμική συνέπεια”, σε Χ. Ανθόπουλου, Γ. Κατρούγκαλου, Ξ. Κοντιάδη, Γ. Τασόπουλου, *Σύνταγμα και Ερμηνεία. Η συμβολή του Δ. Τσάτσου*, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 2008, σ. 93-150.
- “The Formation of the Rule of Law in the Balkans”, in Vim Van Meurs, Alina Mungiu-Pippidi (eds.), *Ottomans into Europeans*, Hurst, London 2010, σ. 153-177.

**Παναγιώτης Ι. Τσάκωνας**  
**Καθηγητής**



Ο Παναγιώτης Τσάκωνας είναι καθηγητής διεθνών σχέσεων, σπουδών ασφάλειας και ανάλυσης εξωτερικής πολιτικής στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών (ΤΠΕΔΔ). Είναι επίσης Διευθυντής του Εργαστηρίου Μελέτης της Μετανάστευσης και της Διασποράς, Διευθυντής του μεταπτυχιακού προγράμματος «Παγκόσμια Διακυβέρνηση και Ασφάλεια» στο ίδιο Τμήμα και επικεφαλής του προγράμματος ασφάλειας και εξωτερικής πολιτικής στο Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ). Σπούδασε πολιτικές επιστήμες και διεθνείς σχέσεις στο Πάντειο Πανεπιστήμιο και πραγματοποίησε μεταπτυχιακές «σπουδές για την ασφάλεια» στο Πανεπιστήμιο του Reading, Μεγάλη Βρετανία. Διετέλεσε Υπότροφος-Ερευνητής στο Ινστιτούτο Διεθνών Σχέσεων (Ι.ΔΙ.Σ), Research Fellow στο NATO, μετα-διδασκαλικός Υπότροφος-Ερευνητής στο Weatherhead Center for International Affairs του Πανεπιστημίου Harvard (1998-99), Fulbright Visiting Scholar στο Macmillan Center for Area Studies του Πανεπιστημίου Yale (2003) και Academic Visitor στο St Antony's College του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης (Trinity Term 2015).

Εργάστηκε ως Επιστημονικός Σύμβουλος στη Διεύθυνση Στρατηγικών Μελετών του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας (1996-98), ως Ειδικός Επιστήμων στο Υπουργείο των Εξωτερικών και ως Σύμβουλος του Υπουργού των Εξωτερικών (1999-2003). Υπηρέτησε ως μέλος ΔΕΠ στο Τμήμα Μεσογειακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αιγαίου (2003-2019), όπου διετέλεσε Πρόεδρος του Τμήματος και Διευθυντής του Μεταπτυχιακού Προγράμματος «Πολιτικές, Οικονομικές και Διεθνείς Σχέσεις στη Μεσόγειο». Έχει διδάξει σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο στην Ελλάδα καθώς και σε πανεπιστήμια στην Κύπρο, την Τουρκία, την Γερμανία, τον Καναδά και τις Ηνωμένες Πολιτείες. Έχει συμμετάσχει ως ομιλητής σε πληθώρα συμποσίων και συνεδρίων, όπως: BISA, ISA, WISC, ECPR, ASN, LSE Millennium Conference, Wilson Center-Washington DC.; Wilton Conference-London; Cicero Foundation-Paris; Center for European Policy Studies (CEPS)-Brussels, the Shanghai Institutes for International Studies -China κ.ά.

Διετέλεσε μέλος Διοικητικών και Επιστημονικών Συμβουλίων διαφόρων ερευνητικών και επιστημονικών φορέων στην Ελλάδα και το εξωτερικό και Πρόεδρος του Κέντρου Μελετών Ασφάλειας (ΚΕ.ΜΕ.Α). Διετέλεσε επίσης συν-Εκδότης (co-editor) της ακαδημαϊκής επιθεώρησης *Hellenic Studies/Etudes Helléniques*, συν-Διευθυντής της σειράς: «Βιβλιοθήκη Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών» των εκδόσεων Gutenberg και ακαδημαϊκός κριτής σε διάφορα περιοδικά, όπως: *Cooperation and Conflict*, *Foreign Policy Analysis*, *Global Society*, *International Migration*, *Cambridge Review of International Affairs*, *Mediterranean Politics* κ.ά.

Το ερευνητικό και συγγραφικό του έργο αφορά σε ζητήματα περιφερειακής ασφάλειας, θεωρίας διεθνών σχέσεων, ανάλυσης εξωτερικής πολιτικής, ελληνοτουρκικών σχέσεων, στρατηγικής εθνικής ασφάλειας και ελληνικής εξωτερικής πολιτικής. Έχει δημοσιεύσει άρθρα στα ελληνικά, αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά και ιταλικά και σε επιστημονικά περιοδικά, όπως: *Journal of Southeast Europe and Black Sea Studies*, *Millennium*, *Journal of Modern Hellenism*, *Turkish Studies*, *Politics*, *Etudes Helléniques*, *Security Dialogue*, *New Zealand International Review*, *The Hague Journal of Diplomacy*, *Welt Trends-Das Außen politische Journal* κ.ά. Στα βιβλία του περιλαμβάνονται: *Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας: Οικοδομώντας το Ελληνικό Μοντέλο στον Εικοστό Πρώτο Αιώνα* (Αθήνα: Παπαζήσης, 2005, με Θ. Ντόκο); *Multilateralism and Security Institutions in an Era of Globalization* (Routledge, London, 2007, συν-επιμέλεια.) και *The Incomplete Breakthrough in Greek-Turkish Relations. Grasping Greece's Socialization Strategy* (Palgrave-Macmillan, New York, 2010 [προτάθηκε από την Modern Greek Studies Association (MGSA) για το "Edmund Keeley Book Prize"]).

Πρόσφατες δημοσιεύσεις (βιβλία/συλλογικοί τόμοι):

- *Οι Εξωτερικές Σχέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης* (επιμ. με Σ. Μπλαβούκο και Δ. Μπουραντώνη), Εκδόσεις Ι. Σιδέρης, Αθήνα, 2019
- *Η Στρατηγική του Ελσίνκι, 20+1 Χρόνια Μετά* (επιμ. Ι. Σιδέρης, Αθήνα, 2021)
- *Σύγχρονη Ελληνική Εξωτερική Πολιτική* (επιμ.), Ι. Σιδέρης, Αθήνα, 2022
- *Ο Δρόμος Είναι τα Βήματά μας. Οδικός Χάρτης Εθνικής Ασφάλειας για την Ελλάδα του Μέλλοντος* (Ι. Σιδέρης, Αθήνα, 2022, 2<sup>η</sup> έκδοση με Θ. Ντόκο)
- *The Treaty of Lausanne. Looking Back, Looking Ahead* (ed. with M. Gavouneli & E. Hatzivassiliou), Palgrave, Basingstoke, 2025.

### **Μιχαήλ Ι. Τσινισιζέλης** **Ομότιμος Καθηγητής**

Ο Μ.Ι. Τσινισιζέλης γεννήθηκε στην Αθήνα τον Σεπτέμβριο του 1955. Τελείωσε την Σχολή Μωραΐτη και σπούδασε νομικές και πολιτικές επιστήμες στην Ελλάδα και το Ηνωμένο Βασίλειο όπου και έλαβε το διδακτορικό του δίπλωμα από το Πανεπιστήμιο του Μάντσεστερ το 1985. Σήμερα διδάσκει "Συγκριτικό Ομοσπονδισμό", "Συγκριτική Ανάλυση Ευρωπαϊκών Πολιτικών Συστημάτων", "Ευρωπαϊκή Πολιτική", "Θεωρία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης" και "Πολιτικό Σύστημα της Ε.Ε." σε προπτυχιακό και Μεταπτυχιακό επίπεδο στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και στο Μεταπτυχιακό πρόγραμμα του Τμήματος Διεθνών Οικονομικών και Πολιτικών Σχέσεων του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών. Έχει διδάξει σε διάφορα Πανεπιστήμια του Ηνωμένου Βασιλείου και έχει δώσει διαλέξεις και σεμινάρια σε διάφορα Πανεπιστήμια στην Ε.Ε. στις ΗΠΑ, στη Ρωσία, στην Κίνα, στην Ταϊβάν και αλλού. Έχει συμμετάσχει σε πλήθος συνέδρια (ενδεικτικά στο ECPR-European Consortium of Political Research - 12 φορές), ημερίδες κλπ στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Σήμερα είναι ακαδημαϊκός κριτής στα παρακάτω περιοδικά: *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, *West European Politics*, *European Journal of Political Research*, *Current Politics and Economics of Europe*, *European Union Politics*. Έχει επιμεληθεί ή συγγράψει 19 βιβλία και έχει συνολικά πάνω από

120 δημοσιεύσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Ο Μ.Ι. Τσινισιζέλης ομιλεί άριστα Γαλλικά και Αγγλικά και έχει λειτουργική γνώση Ισπανικών και Γερμανικών. Από το 2004 έως το 2010 διετέλεσε Πρόεδρος και Αναπληρωτής Πρόεδρος του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης και από το 2010 είναι Κοσμήτορας της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του ΕΚΠΑ.

**Ιωάννης Τσίρμπας**  
**Επίκουρος Καθηγητής**



Ο Γιάννης Τσίρμπας είναι διδάκτωρ Πολιτικής Επικοινωνίας του τμήματος Επικοινωνίας, Μέσων και Πολιτισμού του Παντείου Πανεπιστημίου, κάτοχος μεταπτυχιακού στην Πολιτική Συμπεριφορά από το Πανεπιστήμιο του Έσσεξ και πτυχίου Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας από το Πάντειο Πανεπιστήμιο. Μέλος της Ελληνικής Εταιρείας Πολιτικής Επιστήμης και της Political Science Association της Μ. Βρετανίας. Έχει επίσης εργαστεί επί σειρά ετών στο χώρο των δημοσκοπήσεων και της ανάλυσης της επικοινωνίας, ως project manager.

Διδάσκει μαθήματα Ποσοτικής και Ποιοτικής κοινωνικής έρευνας, τόσο σε προπτυχιακό όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο, καθώς και Εκλογική Κοινωνιολογία και Θεωρίες Ορθολογικής Επιλογής. Έχει επίσης, μεταξύ άλλων, διδάξει Πολιτική Επιστήμη στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο και Τεχνικές Ερωτηματολογίου και Πολιτικό Μάρκετινγκ στο ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας, Θρησκεία και Πολιτική στο Π.Μ.Σ. Πολιτική Επιστήμη και Ιστορία του Παντείου Πανεπιστημίου και Ελληνική Πολιτική στο Universidad Autónoma de Madrid.

Τα τρέχοντα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την εφαρμογή πειραματικών μεθόδων στη μελέτη της πολιτικής επικοινωνίας, την εκλογική συμπεριφορά και τη διαμόρφωση των κομματικών ταυτίσεων.

Πρόσφατες δημοσιεύσεις:

- (2020): 'The Party System' in Featherstone, K. and Sotiropoulos, D. A. (eds.) *The Oxford Handbook of Modern Greek Politics*. Oxford: Oxford University Press.
- (2019): 'Framing the Sacred: Separation Panic as the Main Frame of the European Union during the July 2015 Referendum in Greece' in Katsikas, D. (ed.) *Framing the Greek Crisis: Public Discourses and Attitudes on EU and Germany in Greece during the Crisis*. London: Routledge.
- (2018): 'Anti-austerity voting in an era of economic crisis: Regional evidence from the 2015 referendum in Greece', *Environment and Planning C: Politics and Space*, DOI: 10.1177/2399654418765186 (with P. Artelaris)

- (2016) 'Europe at the epicenter of national politics: the attitudes of Greek political elites towards the European Union and the economic crisis', *Historical Social Research*, 41:4, pp. 86-105 (with Sotiropoulos, D. A.)
- (2016) 'The January 2015 Parliamentary Election in Greece: Government Change, Partial Punishment and Hesitant Stabilisation' *South European Society and Politics* <http://dx.doi.org/10.1080/13608746.2015.1088428>
- (2015), 'The 2014 Local Elections in Greece: Looking for Patterns in a Changing Political System', *South European Society and Politics*, 20:1, pp. 133-155. (DOI: 10.1080/13608746.2014.1002555)
- (2015) 'Los principales narradores y la narrativa dominante de la crisis griega' in Martin, I. & Tirado, I (eds.) *Grecia: aspectos políticos y juridico-economicos de la crisis*, Madrid: Centro de Estudios Politicos and Constitucionales.
- (2014) 'The Impact of the Economic Crisis in the Ideological Space in Portugal and Greece: A Comparison of Elites and Voters', *South European Society and Politics*, Vol. 19, Iss. 4, pp. 519-540 (with Emmanouil Tsatsanis and Andre Freire) (DOI: 10.1080/13608746.2014.983317)
- (2014), «Ειδησεογραφικό Περιεχόμενο και Τάσεις του Εκλογικού Σώματος: Η Πρώτη Περίοδος της Κρίσης, 2009-2011» *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, τχ. 42, σ. 173-202 (με Μάνο Τσατσάνη).

### **Αναστάσιος Χάρδας**

#### **Επίκουρος Καθηγητής**

Ο Αναστάσιος Χάρδας κατέχει Διδακτορικό τίτλο σπουδών από το Πανεπιστήμιο του Sussex και Μεταπτυχιακό από το Πανεπιστήμιο του Reading. Ολοκλήρωσε τις προπτυχιακές του σπουδές στο Πάντειο Πανεπιστήμιο. Δίδαξε στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης ως συμβασιούχος διδάσκων από το 2013 έως το 2016 και ως Επίκουρος Καθηγητής στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης από το 2017 έως το 2024 (μόνιμος από το 2021). Τον Ιούνιο του 2024 εκλέχθηκε ομοφώνως στην θέση του Επίκουρου Καθηγητή στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του ΕΚΠΑ, στο γνωστικό αντικείμενο 'Διεθνής Πολιτική Οικονομία'. Έχει επίσης διδάξει στη Νομική Σχολή του ΔΠΘ και στο ΕΚΠΑ σε Μεταπτυχιακό επίπεδο, στα Πανεπιστήμια του Sussex και Μακεδονίας και στο Πάντειο Πανεπιστήμιο σε προπτυχιακό επίπεδο. Επίσης, έχει διδάξει στο ΕΑΠ και στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης. Έχει συμμετάσχει σε συγχρηματοδοτούμενα ευρωπαϊκά ερευνητικά προγράμματα και έχει δημοσιεύσει εκτενώς σε αγγλικά και ελληνικά Ακαδημαϊκά Περιοδικά με κριτές (ενδεικτικά 'Territory, Governance, Politics', 'European Urban and Regional Studies'). Η μονογραφία του 'Διεθνής και "Κλασσική" Πολιτική Οικονομία. Συνέχειες και ασυνέχειες' εκδόθηκε τον Ιούνιο του 2024 από τις εκδόσεις Πεδίο.

**Φιλίππα Χατζησταύρου**  
**Επίκουρη Καθηγήτρια**



Η Φιλίππα Χατζησταύρου είναι διδάκτωρ Πολιτικής Επιστήμης (Υποτροφία Ι.Κ.Υ.) του Πανεπιστημίου Paris I Panthéon-Sorbonne (Διδακτορική διατριβή "Μια διακυβερνητική ανάγνωση του ευρωπαϊκού πολιτικού συστήματος", δημοσιευμένη το 2010 από τις Editions Universitaires Européennes). Είναι κάτοχος μεταπτυχιακού D.E.A. στην Συγκριτική πολιτική (Gouvernement Comparé) της Σχολής Νομικών και Πολιτικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Paris I Panthéon-Sorbonne και πτυχίου Νομικής της Σχολής Νομικών και Οικονομικών Επιστημών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Το 2019 εκλέχθηκε στη θέση της Επίκουρης Καθηγήτριας Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνούς Πολιτικής στο τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης, ΕΚΠΑ. Στο παρελθόν έχει διδάξει σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο στο Πανεπιστήμιο Αθηνών αλλά και στο Πανεπιστήμιο Paris VII Denis-Diderot, Πανεπιστήμιο IEP-Sciences Po Strasbourg, Πανεπιστήμιο IEP - Sciences Po Paris.

Είναι Fulbright επισκέπτρια ερευνήτρια στο Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνια UC Berkeley 2023-24. Υπήρξε μεταδιδακτορική ερευνήτρια (Υποτροφία "Fernand Braudel" - Maison des Sciences de l'Homme (MSH), ερευνητική χορηγία Fondation Robert Schuman και επιστημονική ερευνητική χορηγία NATO) του ερευνητικού κέντρου Συγκριτικής Ανάλυσης Πολιτικών Συστημάτων του Πανεπιστημίου Paris I Panthéon-Sorbonne και ερευνήτρια του κέντρου Ευρωπαϊκής Πολιτικής Κοινωνιολογίας GSPE – CNRS (Πανεπιστήμιο IEP-Sciences Po Strasbourg). Είναι επιστημονική συνεργάτης του Ιδρύματος Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ). Έχει συμμετάσχει και συμμετέχει ως ερευνήτρια ή/και υπεύθυνη συντονισμού σε ευρωπαϊκά ερευνητικά προγράμματα και προγράμματα ευρωπαϊκών Δράσεων (Horizon 2020 programme, Erasmus+, Jean Monnet Actions).

Έχει δημοσιεύσει άρθρα σε συλλογικούς τόμους και περιοδικά με κριτές (*Revue Française de l'Administration Publique*, *The International Spectator*, *Revue du Marché Commun et de l'Union Européenne*, *Journal of Southeast European and Black Sea Studies* κ.α.). Το βιβλίο της "Ποιος κυβερνά την Ευρώπη; Οι δομές εξουσίας μετά την οικονομική κρίση" εστιάζει στις μεταβολές της κρατικής κυριαρχίας σε περιβάλλον ασύμμετρης οικονομικής αλληλεξάρτησης.

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα και η διδακτική της εμπειρία καλύπτουν τα πεδία θεωρίας και πρακτικών διακυβέρνησης, κυριαρχίας και ηγεμονίας στην Ευρώπη, ομάδων συμφερόντων, δημόσιας διπλωματίας και σύγκρουσης συμφερόντων στη δημόσια πολιτική, συγκριτικής ανάλυσης πολιτικών συστημάτων και ευρωπαϊκής πολιτικής κοινωνιολογίας με έμφαση στη βιογραφική προσέγγιση.

**Επιλεγμένες πρόσφατες δημοσιεύσεις**

(2020) "How a revised Early Warning System can work towards the development of a European multi-level lawmaking mechanism" in Blockmans & Russack (eds), Volume III, Rowman & Littlefield International (upcoming).

(2019) "Greek parliamentary democracy as a post-representative regime: continuities and discontinuities during austerity" in Blockmans & Russack (eds) *Representative democracy in the EU, Recovering Legitimacy*, Volume II, Rowman & Littlefield International, May 2019.

(2019) "Mobilising for Democracy during Austerity in Greece" in Blockmans & Russack (eds) *Direct Democracy in the EU and the Myth of a Citizens' Union*, Volume I, Rowman & Littlefield International, January 2019.

(2018) "Ποιος κυβερνά την Ευρώπη; Οι δομές εξουσίας μετά την οικονομική κρίση", Εκδόσεις Τζιόλα, Ιούνιος 2018 (μονογραφία).

(2016) "De la coordination nationale à la supervision supranationale: la Grèce face aux programmes d'ajustement économique de l'UE", *Revue Française de l'Administration Publique*, N° 158, September 2016.

(2014) "Is Flexible Integration Harming the Prospect of a Common Acquis?", *The International Spectator. Italian Journal of International Affairs*, Volume 49, Issue 1, 2014, pp. 98-112.

(2014) "L'adhésion de la Grèce", "La Commission et le Coreper", "La stratégie de la Commission en matière d'élaboration de politiques", dans *La Commission européenne, 1973-1986. Histoire et mémoires d'une institution*, E. Bussière, V. Dujardin, M. Dumoulin, P. Ludlow (e.a.) dir., Luxembourg, Office des publications de l'Union européenne, 2014.

(2013) "Les premiers pas du projet européen: entre fondements théoriques et interprétations historiques", dans *Mélanges en l'honneur du Professeur M. Dumoulin, E. Bussière et al. (dirs)*, P.I.E Peter Lang, 2013.

(2013) "The Permanent Representatives to the EU: Going Native in the European Field?", in *The Field of Eurocracy: Mapping EU Actors and Professionals*, D. Georgarakis & J. Rowell (eds), Palgrave Macmillan, 2013.

**Νικόλαος-Κομνηνός Χλέπας**  
**Καθηγητής**



Ο Νικόλαος-Κομνηνός Χλέπας σπούδασε νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Στη συνέχεια πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές με υποτροφία του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.) στη Γερμανία (Πανεπιστήμιο Βρέμης) όπου και αναγορεύθηκε Διδάκτορας Νομικών Επιστημών. Η έκδοση της διατριβής του χρηματοδοτήθηκε κατόπιν επιλογής από το Ίδρυμα Nolting-Hauff Stiftung στη Γερμανία. Από το 1993 διδάσκει στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Έχει εργασθεί ως προϊστάμενος της Νομικής Υπηρεσίας του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες. Υπήρξε μέλος της Εθνικής Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, μέλος του Επιστημονικού Συμβουλίου του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, καθώς και του Ινστιτούτου Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Διετέλεσε Πρόεδρος του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (2010-2012). Έχει συμμετάσχει σε πολλές νομοπαρασκευαστικές και άλλες επιτροπές ως εμπειρογνώμων, ενώ υπήρξε αντιπρόεδρος της νομοτεχνικής επιτροπής σύνταξης του νόμου "Καλλικράτης". Είναι Αντιπρόεδρος της Ανεξάρτητης Επιτροπής Εμπειρογνομόνων στο Κογκρέσο των Δήμων και Περιφερειών στο Συμβούλιο της Ευρώπης, καθώς και Σύμβουλος του Κογκρέσου για Συνταγματικά Θέματα στην Επιτροπή της Βενετίας.

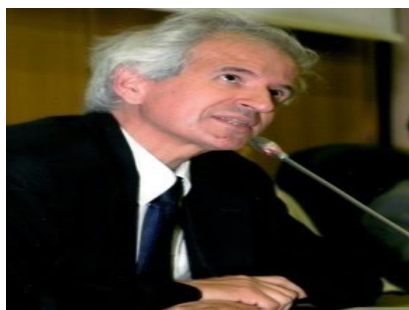
Έχει συμμετάσχει σε μεγάλο αριθμό ελληνικών και διεθνών ερευνητικών προγραμμάτων και μελετών, ενώ άρθρα του έχουν δημοσιευτεί σε ελληνικά και ξένα επιστημονικά περιοδικά και συλλογικούς τόμους. Έχει δημοσιεύσει πέντε ατομικές και επτά συλλογικές μονογραφίες ενώ έχει επιμεληθεί εννέα συλλογικούς τόμους.

**Επιλογή νεότερων δημοσιεύσεων:**

- Dynamics and Issues of Local Autonomy. A Comparative Study (συλλογικό έργο, σε συνεργασία με τους A.Ladner, N.Keuffer, A.Bastianen , H.Baldersheim, C.Navarro, K.Steyvers, P.Swianiewicz, 320 σελίδες), Elgaronline 2025, τόμος ελεύθερης πρόσβασης: <https://www.elgaronline.com/monobook-oa/book/9781035337958/9781035337958.xml>
- Συνθήκες Τοπικών Καινοτομιών. Η σημασία των επικοινωνιακών μηχανισμών και των τοπικών αφηγημάτων, Παπαζήσης, Αθήνα 2021 (επιμέλεια, 285 σελ.).
- Ο Ευρωπαϊκός Χάρτης Τοπικής Αυτονομίας. Διαμόρφωση και Εφαρμογή μιας Διεθνούς Συνθήκης για την Τοπική Αυτοδιοίκηση, Παπαζήσης: Αθήνα 2020 (μονογραφία, 421 σελ.).

- Checking the mechanics of Europeanization in a centralist state: The case of Greece, *Regional & Federal Studies* 2020, Vol. 30, Issue 2, σελ. 243-261.
- *Patterns of Local Autonomy in Europe*, Palgrave Macmillan: Houndmills Basingstoke 2019 (συλλογικό έργο, σε συνεργασία με τους: A.Ladner, N. Keuffer, H. Baldersheim, P. Swianiewicz, K. Steyvers, C. Navarro, 359σελ.).
- Δημοσιονομική εξυγίανση στην τοπική αυτοδιοίκηση. Προβλήματα και Διέξοδοι υπό συνθήκες κρίσης, Παπαζήσης: Αθήνα 2018 (επιμέλεια, 320 σελ.).
- *Sub-Municipal Governance in Europe: Decentralization beyond the Municipal Tier*, Palgrave Macmillan: Houndmills Basingstoke 2018 (επιμέλεια, 268σελ.).
- Is it the twilight of decentralization? Testing the limits of functional reforms in the era of austerity, *International Review of Administrative Science* 2016, Vol. 82, σελ. 273-290.

**Χαράλαμπος Χρυσανθάκης**  
**Καθηγητής**



Αποφοίτησε από τη Νομική Σχολή Αθηνών / Τμήμα Νομικής το 1983 με βαθμό «άριστα 9 6/8». Το 1990 ολοκλήρωσε τη διδακτορική διατριβή του με θέμα «Το δεδικασμένο των ακυρωτικών αποφάσεων του Συμβουλίου της Επικρατείας», δηλαδή στο αντικείμενο του δημόσιου δίκαιου (διοικητικού δικονομικού δικαίου), οπότε και ανακηρύχθηκε διδάκτορας της πιο πάνω Σχολής με βαθμό «άριστα».

Από το 1985 διετέλεσε υπότροφος - ερευνητής συνεργάτης του Ινστιτούτου Δικονομικών Μελετών, ενώ κατά την περίοδο 1986 - 1989 διετέλεσε Ειδικός Μεταπτυχιακός Υπότροφος στον Τομέα Δημοσίου Δικαίου της Νομικής Αθηνών.

Από το 1991 υπηρετεί στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης Αθηνών, από δε το Νοέμβριο του 2003 βρίσκεται στη βαθμίδα του Καθηγητή, στο γνωστικό αντικείμενο «Διοικητικό Δίκαιο - Διοικητικοί θεσμοί», σήμερα δε έχει την ιδιότητα του Προέδρου του Τμήματος.

Το συγγραφικό έργο του περιλαμβάνει εκατόν πενήντα (150) και πλέον δημοσιεύσεις στα αντικείμενα του Διοικητικού Δικαίου, του Διοικητικού Δικονομικού Δικαίου, του Συνταγματικού Δικαίου και των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Μεταξύ των δημοσιεύσεών του περιλαμβάνονται μελέτες που αφορούν τα θεμελιώδη δικαιώματα, την εκπαιδευτική νομοθεσία, τις διοικητικές συμβάσεις (έργα, προμήθειες και υπηρεσίες), τη διοικητική διαδικασία, τους δημόσιους υπαλλήλους, την είσπραξη των δημόσιων εσόδων, τη νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου, τη δικηγορική νομοθεσία, το διοικητικό δίκαιο εν γένει, καθώς και τη διοικητική δικονομία.

Κατά την περίοδο 1990 - 1991 υπηρέτησε ως νομικός σύμβουλος του Τμήματος Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στην Ειδική Νομική Υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών, με αντικείμενο απασχόλησης την εκπροσώπηση του Ελληνικού Δημοσίου ενώπιον των δικαιοδοτικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Συμμετείχε σε νομοπαρασκευαστικές επιτροπές για την κατάρτιση σειράς θεσμικών νομοθετημάτων, όπως ιδίως του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και του Υπαλληλικού Κώδικα. Έχει διατελέσει μέλος της Κεντρικής Επιτροπής Κωδικοποίησης και της Κεντρικής Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής καθώς και νομοπαρασκευαστικών επιτροπών για την κατάρτιση νομοθετημάτων σε επιμέρους κλάδους του δημοσίου δίκαιου (ενδεικτικά: ισχύουσα νομοθεσία περί προμηθειών και υπηρεσιών π.δ. 59 και 60/2007 - ενσωμάτωση των Οδηγιών 2004/17 και 2004/18 ΕΚ, νομοθεσία περί συστάσεως και λειτουργίας των Διαχειριστικών Αρχών του Γ' Κ.Π.Σ., νομοθεσία περί επικοινωνίας του πολίτη με ηλεκτρονικά μέσα, σχέδιο νόμου περί τηλεπικοινωνιών, συμμετοχή σε σχετικές επιτροπές της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών / Γενική Γραμματεία Επικοινωνιών).

Εδώ και 10 (10) έτη διευθύνει το περιοδικό «Θεωρία και Πράξη Διοικητικού Δικαίου» καθώς και την ομώνυμη σειρά εκδόσεων (μονογραφιών) του μηνιαίου αυτού περιοδικού.

Από το 1986 δικηγορεί ως μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών. Η ενασχόληση του έχει ως αντικείμενο το δημόσιο και ιδίως το διοικητικό δίκαιο τόσο σε εξωδικαστικό όσο και σε δικαστικό επίπεδο.

#### **Πρόσφατες Δημοσιεύσεις**

- Εισηγήσεις Διοικητικού Δικαίου, 3<sup>η</sup> εκδ., εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2021.
- Λεξικό Νομικής Ορολογίας, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2014.
- Εισηγήσεις Διοικητικού Δικονομικού Δικαίου, 3<sup>η</sup> εκδ., εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2021.
- Διαγράμματα Διοικητικού Δικαίου, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2022.
- Διαγράμματα Διοικητικού Δικονομικού Δικαίου, 3<sup>η</sup> εκδ., εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2022.
- Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (κατ' άρθρον ερμηνεία), εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2012.
- Βασικοί Θεσμοί Δημοσιο-υπαλληλικού Δικαίου, εκδ. 10<sup>η</sup>, εξδ. Νομική Βιβλιοθήκη (από κοινού με τον εκλιπόντα Καθηγητή Επ. Σπηλιωτόπουλου).

#### **Δημήτρης Χρυσόχου Καθηγητής**



Ο Δημήτρης Ν. Χρυσόχου είναι Καθηγητής Θεωρίας και Θεσμών της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Έχει διατελέσει Καθηγητής στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, Αναπληρωτής Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, Reader, Honorary University Fellow και Honorary Senior Research Fellow στο

Πανεπιστήμιο Έξωτερ, Επισκέπτης Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Κατάνια και στο Κέντρο Έρευνας Δημοκρατίας και Δικαίου του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, Visiting Research Professor στο Virginia Tech Center for European Union, Transatlantic, and Trans-European Space Studies και Επισκέπτης Εταίρος/Ερευνητής στα Πανεπιστήμια Κέμπριτζ, Οξφόρδης, LSE, Κολούμπια, Όσλο, Γενεύης, CHRIST (Deemed to be University, Ινδία), Γιβάσκιλα, Μάλτας, Λευκωσίας, Νεάπολις Πάφου, Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου, Κρήτης, Αιγαίου και Πελοποννήσου, στο Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου, στο Ελληνικό Κέντρο Ευρωπαϊκών Μελετών και στο Νορβηγικό Ινστιτούτο Αθηνών. Το 2021, η Ελληνική Εταιρεία Πολιτικής Επιστήμης απένειμε Τιμητική Διάκριση Πρωτότυπου Σχεδιασμού και Υποδειγματικής Γραφής στο έργο του *Πολιτειολογία των ενώσεων* (Ι. Σιδέρης, 2020). Το 2022, χειροθετήθηκε Άρχων Ρεφερενδάριος της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας από την Α.Θ. Παναγιότητα τον Οικουμενικό Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίο. Το ίδιο έτος, του απονεμήθηκαν το Μετάλλιο του Δήμου Ύδρας για τα 200 Χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση και το Μετάλλιο Τιμής του Δήμου Ναυπλιέων για τα 200 Χρόνια από την Απελευθέρωση του Ναυπλίου. Το 2023, παρασημοφορήθηκε με το Μετάλλιο Εξαίρετης Προσφοράς της Κυπριακής Δημοκρατίας και του απονεμήθηκε το Μετάλλιο Τιμής του Ελληνικού Ιδρύματος Πολιτισμού. Το 2005, ανακηρύχθηκε Επίτιμο Μέλος της Εταιρείας Μελέτης Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας - «Ιωάννης Καποδίστριας».

#### Σπουδές:

1993-96: PhD in Politics, Department of Politics, University of Reading

1991-92: MSc in European Studies, Faculty of Economics and Political Science, London School of Economics and Political Science

1987-91: Πτυχίο Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης («Άριστα»), Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

#### Επιλογή έργων:

- Πολιτειολογία των ενώσεων (Ι. Σιδέρης, 2η έκδοση, 2022)
- Πολιτική: μια εννοιολογία (Ι. Σιδέρης, 2η έκδοση, 2019)
- Πολιτεία αδέσμευτου βίου: Μια εισαγωγή στην πολιτική θεωρία (Ι. Σιδέρης, 2017)
- Γνωρίζοντας τον κοινωνικό κόσμο: Ορίζουσες ως ορίζοντες διεννόησης (Ι. Σιδέρης, 2017)
- Θεωρία της ευρωπαϊκής ενοποίησης: Μια διαλεκτική συναρμογή (Παπαζήσης, 2η έκδοση, 2015)
- Ο Λόγος των Κοινωνικών Επιστημών: Μια Εισαγωγική Πλοήγηση (Πρόλογος: Γ. Κουζέλης, Ι. Σιδέρης, 2013)
- A Republic of Europeans: Civic Potential in a Liberal Milieu (Edward Elgar, 2011, με Κ. Α. Λάβδα)
- Οργανωμένη πολλαπλότητα: Το μωσαϊκό της διεθνούς συμβίωσης (Παπαζήσης, 2010)
- Caritas rei publicae (Ι. Σιδέρης, 2010)
- Theorizing European Integration (Routledge, 2η έκδοση, 2009)
- Democracy in the European Union (Ι. Β. Tauris, 1998)

## 14. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

- Ακαδημίας Αθηνών (Μέγαρο Ακαδημίας Αθηνών, Πανεπιστημίου 28)  
Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 210-3643067, 210-3600207 & 210-3600209
- Αναγνωστηρίων Πανεπιστημιακής Λέσχης (Ιπποκράτους 15 - 2ος όροφος)  
Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 210-3688246-7
- Αρχαία Σύγχρονης Κοινωνικής Ιστορίας (Πλατεία Ελευθερίας 1, Αθήνα)  
Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 21 0322 3062
- Βουλής των Ελλήνων (Κεντρικό κτήριο Βουλής, Βασ. Σοφίας 2)  
Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 210-3707227, 210-3707404 & 210-3707225
- Βρετανικού Συμβουλίου (Πλ. Φιλικής Εταιρείας 17 - Κολωνάκι)  
Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 210-3692324
- Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας (Μεσογείων 14-18)  
Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 210-7710770
- Γεννάδειος (Σουηδίας 61)  
Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 210-7210536
- Εθνική Βιβλιοθήκη Ελλάδας Λεωφ. Συγγρού 364, Καλλιθέα
- Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος (Πειραιώς 46 & Επονιτών)  
Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 210-4852313-5 & 210-4852347-9
- Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (Πειραιώς 211)  
Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 210-3496299-300
- Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης (Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών) (Βασ. Κωνσταντίνου 48)  
Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 210-7273710
- Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών (Μεσογείων 14-18)  
Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 210-7491604
- Ελληνοαμερικανικής Ένωσης (Μασσαλίας 22)  
Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 210-3680044 & 46
- Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Αντιπροσωπείας στην Ελλάδα) (Βασ. Σοφίας 2)  
Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 210-7272100
- Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη Βιβλιοθήκη (2ας Μεραρχίας 36, Πειραιάς)  
Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 210-4523937
- Κέντρου Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ) (Αμερικής 11)  
Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 210-3628911
- Μπενάκειος (υπάγεται στη Βιβλιοθήκη της Βουλής) (Ανθίμου Γαζή 2) προσωρινά στεγάζεται στην Λένορμαν 218,  
Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 210-5102603-4
- Οκταβίου Μερλιέ (Γαλλικού Ινστιτούτου) (Σίνα 31)  
Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 210-3398650
- Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς Βιβλιοθήκη (Σαλαμίνος 72-74, Καλλιθέα),  
Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 210 3739651-2 & 210 3739552
- Τραπέζης της Ελλάδος (Πανεπιστημίου 21)  
Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 210-3202446, 210-3202522 & 210-3203216

## **15. ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΓΙΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ**

Οι φοιτητές, για να ενημερώνονται για όλα τα θέματα που τους ενδιαφέρουν, θα πρέπει να παρακολουθούν τον δικτυακό τόπο του Τμήματος στην Διεύθυνση:

**<http://www.pspa.uoa.gr>**



### **Ακαδημαϊκή Ταυτότητα και ΠΑΣΟ**

Από το Υ.ΠΟ.ΠΑΙ.Θ. λειτουργεί κεντρικό πληροφοριακό σύστημα για την έκδοση ακαδημαϊκής ταυτότητας που θα πρέπει να προμηθευτούν όλοι οι φοιτητές.

Η ακαδημαϊκή ταυτότητα χρησιμοποιείται και σαν Δελτίο Φοιτητικού Εισιτηρίου (ΠΑΣΟ). Ισχύ φοιτητικού εισιτηρίου έχουν μόνον οι ταυτότητες των φοιτητών που δεν είναι ήδη κάτοχοι πτυχίου άλλου Πανεπιστημίου ή ΤΕΙ.

Η αίτηση απόκτησης της νέας ακαδημαϊκής ταυτότητας υποβάλλεται ηλεκτρονικά στην Διεύθυνση **<http://academicid.minedu.gov.gr>**

Για την υποβολή αίτησης οι φοιτητές θα πρέπει να διαθέτουν λογαριασμό πρόσβασης (username και password) στις δικτυακές υπηρεσίες του Πανεπιστημίου (βλ.παρακάτω).

### **Πλατφόρμα "My-uni"(<https://my-uni.uoa.gr>)**

Ο δικτυακός αυτός τόπος παρέχει υπηρεσίες σχετικές με φοιτητικά θέματα. Μ έ σ ω τ ω ν σελίδων του οι φοιτητές έχουν πρόσβαση:

- (α) Στο Πρόγραμμα Σπουδών
- (β) Στην βαθμολογία τους
- (γ) Υποβάλουν την δήλωση μαθημάτων τους για κάθε εξεταστική περίοδο εκτός της εξεταστικής Σεπτεμβρίου (επαναληπτική)

Πρόσβαση στην πλατφόρμα έχουν μόνο οι ενεργοί χρήστες των φοιτητικών δικτυακών υπηρεσιών του Ε.Κ.Π.Α. με χρήση των προσωπικών τους κωδικών πρόσβασης (username και password)

*Η Γραμματεία του Τμήματος συνεργάζεται με τα ΚΕΠ για την έκδοση και την αποστολή δικαιολογητικών*

## Λογαριασμός πρόσβασης (Username και Password) στις δικτυακές υπηρεσίες του Πανεπιστημίου



Για την απόκτηση προσωπικών κωδικών πρόσβασης (username και password) στις δικτυακές υπηρεσίες του Πανεπιστημίου θα πρέπει να συμπληρωθεί φόρμα «Αίτηση Νέου Λογαριασμού» στην σελίδα: <http://webadm.uoa.gr>, ακολουθώντας προσεκτικά τις οδηγίες.

### ΠΡΟΣΟΧΗ:

Οι κωδικοί, που θα αποκτήσετε, θα σας είναι απαραίτητοι καθ' όλη την διάρκεια των σπουδών σας και δεν πρέπει να ξεχαστούν. Φροντίστε για την ασφαλή φύλαξη ή απομνημόνευσή τους.

### «η-Τάξη»: Πλατφόρμα Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης

Η πλατφόρμα «η-Τάξη Ε.Κ.Π.Α.» αποτελεί ένα ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης ηλεκτρονικών μαθημάτων. Στηρίζεται σε λογισμικό ανοικτού κώδικα και υποστηρίζει την υπηρεσία Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης του Πανεπιστημίου χωρίς περιορισμούς και δεσμεύσεις. Η πρόσβαση στην υπηρεσία γίνεται με την χρήση ενός απλού φυλλομετρητή (webbrowser) χωρίς να απαιτούνται εξειδικευμένες τεχνικές γνώσεις.



### Εργαστήρια Πληροφορικής

Το Τμήμα διαθέτει εργαστήρια πληροφορικής για ελεύθερη χρήση από τους φοιτητές, στελεχωμένο από έμπειρο προσωπικό, ικανό να τους βοηθήσει στο ακαδημαϊκό τους έργο.



## Τεχνικός Εξοπλισμός Αιθουσών Τμήματος

Τον Δεκέμβριο του 2015 το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών μέσω του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Αττικής 2007-2013 (ΕΣΠΑ 2007-2013) και στο πλαίσιο υλοποίησης της Πράξης «Προμήθεια Εργαστηριακού και τεχνολογικού εξοπλισμού Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών» με κωδικό MIS 360207, Άξονας προτεραιότητας 2 «Αειφόρος Ανάπτυξη και Βελτίωση Ποιότητας Ζωής» αναβάθμισε τον εξοπλισμό των Τμημάτων και των σχολών του, με σκοπό την κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών, των προπτυχιακών φοιτητών του.

Η αναβάθμιση για το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης αφορούσε την προμήθεια του κάτωθι εξοπλισμού:

2. Επτά (7) διαδραστικών πινάκων
3. Εννέα (9) βιντεοπροβολέων
4. Δύο (2) οθονών τηλεόρασης 42 ιντσών
5. Δύο (2) οθονών τηλεόρασης 32 ιντσών
6. Επτά (7) οθονών τηλεόρασης 22 ιντσών
7. Μίας (1) σταθερής βιντεοκάμερας
8. Τεσσάρων (4) φορητών βιντεοκαμερών

Ο εξοπλισμός αυτός εγκαταστάθηκε α) στις αίθουσες διδασκαλίας του Τμήματος στα κτήρια της Θεμιστοκλέους 6 και της Αιόλου 42-44, β) στα εργαστήρια «Πολιτικής Επικοινωνίας και Μέσων Πληροφόρησης» και «Μελέτης της Μετανάστευσης και Διασποράς», γ) στα δύο εργαστήρια υπολογιστών του Τμήματος στα κτήρια της Θεμιστοκλέους 6 και της Αιόλου 42-44.

Εξαίρεση αποτελούν οι φορητές βιντεοκάμερες που φυλάσσονται στο Τμήμα με μέριμνα ορισμένων διδασκόντων και μελών του διοικητικού προσωπικού, ώστε να είναι εφικτός ο δανεισμός τους σε φοιτητές του Τμήματος, που διεξάγουν συνεντεύξεις, στο πλαίσιο σχετικών μαθημάτων που παρακολουθούν.

Η συγκεκριμένη προμήθεια αποτέλεσε σημαντική προστιθέμενη αξία για το Τμήμα αναβαθμίζοντας σημαντικά και ουσιαστικά το Πρόγραμμα σπουδών του, βελτιώνοντας την Ποιότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Τονίζεται ότι λόγω της φύσης του γνωστικού αντικείμενου που θεραπεύεται στο Τμήμα και του συνδυασμού θεωρητικής εμβάθυνσης και

πρακτικής προσέγγισης ο εξοπλισμός αποτελεί σημαντικό στοιχείο κάλυψης των ολοένα αυξανόμενων εκπαιδευτικών αναγκών αλλά και διάχυσης και προβολής των επιστημονικών αποτελεσμάτων του.

Ο εξοπλισμός χρησιμοποιείται σε σχεδόν 40 απ' τα περίπου 100 μαθήματα του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών, που διδάσκονται στις προαναφερθείσες αίθουσες διδασκαλίας του Τμήματος ή τους σχετικούς εργαστηριακούς χώρους, ενδεικτικά αναφέροντας τα μαθήματα:

- 42949 - Ειδικά Θέματα Μεθοδολογίας, στο οποίο γίνεται χρήση του εξοπλισμού που εγκαταστάθηκε στα εργαστήρια υπολογιστών,
- 42689 - Μετανάστευση και Μειονότητες στην Ευρώπη και 42540Γ - Πολιτική Επικοινωνία, στα οποία γίνεται χρήση του εξοπλισμού που εγκαταστάθηκε στα αντίστοιχα εργαστήρια του Τμήματος και
- 42959 - Πολιτική Ιστορία και Προφορική Ιστορία, στο πλαίσιο του οποίου γίνεται χρήση απ' τους φοιτητές των φορητών καμερών που προμηθεύτηκε το Τμήμα.

**«Εύδοξος»: Ηλεκτρονική Υπηρεσία Ολοκληρωμένης  
Διαχείρισης Συγγραμμάτων (<http://eudoxus.gr>)**

Πρόκειται για υπηρεσία άμεσης και ολοκληρωμένης παροχής των συγγραμμάτων στους φοιτητές των Πανεπιστημίων και των ΤΕΙ της επικράτειας. Η διαδικασία είναι πλήρως αυτοματοποιημένη και προσφέρει:

- (α) Πλήρη ενημέρωση στους φοιτητές για τα παρεχόμενα συγγράμματα σε κάθε μάθημα
- (β) Δυνατότητα άμεσης παραλαβής των συγγραμμάτων και
- (γ) Αποτελεσματικούς μηχανισμούς για την ταχεία αποζημίωση των εκδοτών και για την αποτροπή της καταχρηστικής εκμετάλλευσης των δημόσιων πόρων.

Πρόσβαση και σε αυτή την υπηρεσία έχουν μόνο οι ενεργοί χρήστες των φοιτητικών δικτυακών υπηρεσιών του Ε.Κ.Π.Α.

## Φοιτητική Μέριμνα Πανεπιστημίου Αθηνών

- Επωφεληθείτε της φοιτητικής σας Ιδιότητας και βελτιώστε τις ξένες γλώσσες σας ή σπουδάστε και άλλες στο Τμήμα ξένων γλωσσών του Πανεπιστημίου Αθηνών
- Αναζητήστε πληροφορίες για την ιατροφαρμακευτική σας περίθαλψη, την στέγαση και την σίτισή σας
- Αθληθείτε στις εγκαταστάσεις Του Πανεπιστημίου Αθηνών, σε ομαδικά ή ατομικά αθλήματα
- Αναπτύξτε δεξιότητες ή καλλιεργήστε το πνεύμα σας μέσω θεατρικών, μουσικών και άλλων καλλιτεχνικών σπουδών, παράλληλα με τις ακαδημαϊκές σας σπουδές



Επίσης το Τμήμα σας προτρέπει να ενδιαφερθείτε για:

- Τον Σύμβουλο σπουδών σας.
- Το Πρόγραμμα Erasmus
- Τη συμμετοχή σας στις ασκήσεις προσομοίωσης

# ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Για την λήψη πτυχίου οι φοιτητές οφείλουν να εξετασθούν επιτυχώς σε **16** μαθήματα κορμού (ΚΡ), **4** επιλογές κορμού (ΕΠΚ - εκ των οποίων η μία θα πρέπει να είναι της κατεύθυνσης που θα επιλέξουν), **8** υποχρεωτικά κατεύθυνσης (ΚΑ/ΚΓ/ΚΔ.ΥΠΟ), **4** ειδικές επιλογές (ΚΑ/ΚΓ/ΚΔ.ΕΙΔ) και **8** ελεύθερες επιλογές (ΕΕ).

## ΑΦΟΡΑ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΕΙΣΗΧΘΗΣΑΝ ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ ΑΠΟ ΤΟ 2005-2006 ΚΑΙ ΜΕΤΑ

### Α' Κύκλος

#### ΚΟΡΜΟΣ 16

| ΚΩΔ. | ΒΑΘΜΟΣ |
|------|--------|
| 501  |        |
| 502  |        |
| 511Α |        |
| 523  |        |
| 527Α |        |

|      |  |
|------|--|
| 499Β |  |
| 505  |  |
| 529Β |  |
| 539Β |  |
| 902  |  |

|      |  |
|------|--|
| 540Γ |  |
| 541  |  |
| 544Γ |  |
| 850Γ |  |
| 901Γ |  |

#### 543Δ ΚΟΡΜΟΥ+4 ΕΠΙΛ. ΚΟΡΜΟΥ

(το 1 να είναι της κατεύθυνσης)

|      |  |
|------|--|
| 543Δ |  |
| 495Δ |  |
| 496Δ |  |
| 497Δ |  |
| 498Δ |  |
| 500  |  |
| 521  |  |
| 528Δ |  |
| 533  |  |
| 538Δ |  |

#### ΥΠΟΧΡΕΩΤ. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ 8

| ΚΩΔ. | ΒΑΘΜΟΣ |
|------|--------|
| 531  |        |
| 810  |        |
| 582Σ |        |
| 602  |        |
| 532  |        |
| 712  |        |
| 601  |        |
| 714  |        |

#### ΕΙΔ.ΕΠΙΛΟΓΗΣ 2 ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ

| ΚΩΔ. | ΒΑΘΜΟΣ |
|------|--------|
|      |        |
|      |        |

#### ΕΙΔ.ΕΠΙΛΟΓΗΣ 2 ΕΑΡΙΝΟΥ

| ΚΩΔ. | ΒΑΘΜΟΣ |
|------|--------|
|      |        |
|      |        |

#### ΕΛΕΥΘ.ΕΠΙΛΟΓΕΣ 8

| ΚΩΔ. | ΒΑΘΜΟΣ |
|------|--------|
|      |        |
|      |        |
|      |        |
|      |        |
|      |        |
|      |        |
|      |        |

## ΑΦΟΡΑ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΕΙΣΗΧΘΗΣΑΝ ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ ΑΠΟ ΤΟ 2005-2006 ΚΑΙ ΜΕΤΑ

### Γ' Κύκλος

#### ΚΟΡΜΟΣ 16

| ΚΩΔ. | ΒΑΘΜΟΣ |
|------|--------|
| 501  |        |
| 502  |        |
| 511Α |        |
| 523  |        |
| 527Α |        |

|      |  |
|------|--|
| 499Β |  |
| 505  |  |
| 529Β |  |
| 539Β |  |
| 902  |  |

|      |  |
|------|--|
| 540Γ |  |
| 541  |  |
| 544Γ |  |
| 850Γ |  |
| 901Γ |  |

#### 543Δ ΥΠΟΧΡ. + 4 ΕΠΙΛ. ΚΟΡΜΟΥ

(το 1 να είναι της κατεύθυνσης)

|      |  |
|------|--|
| 543Δ |  |
| 495Δ |  |
| 496Δ |  |
| 497Δ |  |
| 498Δ |  |
| 500  |  |
| 521  |  |
| 528Δ |  |
| 533  |  |
| 538Δ |  |

#### ΥΠΟΧΡΕΩΤ. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ 8

| ΚΩΔ. | ΒΑΘΜΟΣ |
|------|--------|
| 565Ε |        |
| 567Ε |        |
| 603Ν |        |
| 833  |        |
| 750  |        |
| 856  |        |
| 857  |        |
| 862  |        |

#### ΕΙΔ.ΕΠΙΛΟΓΗΣ 2 ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ

| ΚΩΔ. | ΒΑΘΜΟΣ |
|------|--------|
|      |        |
|      |        |

#### ΕΙΔ.ΕΠΙΛΟΓΗΣ 2 ΕΑΡΙΝΟΥ

| ΚΩΔ. | ΒΑΘΜΟΣ |
|------|--------|
|      |        |
|      |        |

#### ΕΛΕΥΘ.ΕΠΙΛΟΓΕΣ 8

| ΚΩΔ. | ΒΑΘΜΟΣ |
|------|--------|
|      |        |
|      |        |
|      |        |
|      |        |
|      |        |
|      |        |
|      |        |

## ΑΦΟΡΑ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΕΙΣΗΧΘΗΣΑΝ ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ ΑΠΟ ΤΟ 2005-2006 ΚΑΙ ΜΕΤΑ

### Δ' Κύκλος

#### ΚΟΡΜΟΣ 16

| ΚΩΔ. | ΒΑΘΜΟΣ |
|------|--------|
| 501  |        |
| 502  |        |
| 511Α |        |
| 523  |        |
| 527Α |        |

|      |  |
|------|--|
| 499Β |  |
| 505  |  |
| 529Β |  |
| 539Β |  |
| 902  |  |

|      |  |
|------|--|
| 540Γ |  |
| 541  |  |
| 544Γ |  |
| 850Γ |  |
| 901Γ |  |

#### 543Δ ΥΠΟΧΡ. + 4 ΕΠΙΛ. ΚΟΡΜΟΥ

(το 1 να είναι της κατεύθυνσης)

|      |  |
|------|--|
| 543Δ |  |
| 495Δ |  |
| 496Δ |  |
| 497Δ |  |
| 498Δ |  |
| 500  |  |
| 521  |  |
| 528Δ |  |
| 533  |  |

#### ΥΠΟΧΡΕΩΤ. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ 8

| ΚΩΔ. | ΒΑΘΜΟΣ |
|------|--------|
| 557Ε |        |
| 586  |        |
| 584  |        |
| 587  |        |
| 080  |        |
| 859  |        |
| 814  |        |
| 858  |        |

#### ΕΙΔ.ΕΠΙΛΟΓΗΣ 2 ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ

| ΚΩΔ. | ΒΑΘΜΟΣ |
|------|--------|
|      |        |
|      |        |

#### ΕΙΔ.ΕΠΙΛΟΓΗΣ 2 ΕΑΡΙΝΟΥ

| ΚΩΔ. | ΒΑΘΜΟΣ |
|------|--------|
|      |        |
|      |        |

#### ΕΛΕΥΘ.ΕΠΙΛΟΓΕΣ 8

| ΚΩΔ. | ΒΑΘΜΟΣ |
|------|--------|
|      |        |
|      |        |
|      |        |
|      |        |
|      |        |
|      |        |
|      |        |